فتفرق بكم عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين وقولوا
للناس حسنا واقيموا الصلوة واتوا الزكوة واصبر
على ما اصابك ولا تجادل عن الذين يختانون انفسهم
واصبر نفسك مع الذين يدعون ربهم بالغداة
والعشي يريدون وجهه ولا تعد عيناك عنهم تريد
زينة الحيوة الدنيا ولا تطع من اغفلنا قلبه عن
ذكرنا وقل الحق من ربكم قل الله اعبد مخلصا له ديني
وقل ما اسئلكم عليه من اجر خذ العفو وامر بالمعروف
واعرض عن الجاهلين ولا تكونوا كالذين نسوا الله
فانسيهم انفسهم من كان في هذه اعمى واضل سبيلا
ربنا آتنا في الدنيا حسنة
وفي الاخرة حسنة
وقنا عذاب
النار
تم

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب على يد احوج عباد
الله الرحيم محمد بن عبد الكريم في اواسط صفر المظفر
سنة تسع والف في يوم الاثنين في وقت الظهر
عفي عنهما

اولور ادب هر بری ادبدن خصوصا عاشقلر معذور
و معفو اوله کلمشدر بیت رفتن بستر طبیبا ادب
نیست در رهت ما عاشقیم و مست نیاید
زما ادب فذلکة الکلام فی الاختتام موتدن ایو
واعظ اولماز نعم الواعظ الموت والموت واعظا
حدیثده بیورلمشدر و سابقده نیجه سلاطین
و وزرا غابرین دولتلرندن عبرت نمون و خیر
فزون اعتبار حکایتی بو قدر حجاج ظالم بو قدر ظلمه
برکون خطبه سنده بو کلام بلیغ النظامی دیمشدر که
یعنی بو [illegible] ایکان [illegible] اعجاز ده
در اول در بو در ای قوم ان شمسکم هذه شمس فرعون
وهامان طلعت اولا علی قصورهم ثم طلعت
علی قبورهم یعنی ای قوم بو کونش اول کنشدر که
فرعون و هامانک اول قصرلری اوزرینه طلوع ایتدی
صکره قبورلری اوزرینه طلوع ایلدی ختم لختام حجة
الحق علی الخلق اجمعین که قرآن مبین در انتساخندن
واقع اولان نصایح درر و زواجر جواهر زواهر اولنوب
تیمن و تبرک مراد اولندی وقضی ربک الا تعبدوا
الا ایاه و بالوالدین احسانا اما یبلغن عندک

الکبر

الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما أف و لا تنهرهما
و قل لهما قولا کریما و اخفض لهما جناح الذل من الرحمة
و قل رب ارحمهما کما ربیانی صغیرا و آت ذا القربی
حقه و المسکین و ابن السبیل و لا تبذر تبذیرا و لا
تجعل یدک مغلولة الی عنقک و لا تبسطها کل البسط
و لا تقربوا الزنا انه کان فاحشة و لا تقتلوا اولادکم
خشیة املاق نحن نرزقهم و ایاکم ان قتلهم کان خطأ
کبیرا و لا تقربوا مال الیتیم الا بالتی هی احسن و لا
تقتلوا النفس التی حرم الله الا بالحق و اوفوا بالعهد
و اوفوا الکیل اذا کلتم و زنوا بالقسطاس المستقیم
و لا تقف ما لیس لک به علم ان السمع و البصر و الفؤاد
کل اولئک کان عنه مسؤلا و لا تمش فی الارض
مرحا و لا تتبع الهوی فیضلک عن سبیل الله و
لا تفرح ان الله لا یحب الفرحین و ابتغ فیما آتیک
الله الدار الآخرة و لا تنس نصیبک من الدنیا و
احسن کما احسن الله الیک و لا تبخسوا الناس
اشیاءهم و لا تعثوا فی الارض مفسدین و لا تصعر
خدک للناس و اقصد فی مشیک و اغضض من صوتک
و ان هذا صراطی مستقیما فاتبعوه و لا تتبعوا السبل

ذکره وان نوی خیرا اعانه وان اراد شرا کف عنه
یعنی حق تعالی بر ملکه خیر اراده ایلسه اکا بر وزیر
صالح قرین ایلرکه او ننسیان ایتدوکی وقت اکدوره و خیره
نیت ایلسه اول خیری ایقاع اتمکه معین اولور
واکر شره قصد ایلسه اول شر ایشی ایشلمکدن منع ایلر
وزیر پادشاهه اکدروب تذکیر ایلمک لازم اولدوغی
کبی وزرایه دخی تذکیر لازمدر زیرا اشغال کثیره سندن
واعمال وفیره سندن کندولری بالذات هر امره مقید
اولوب ارایوب بولوب موجبیله عمل
اتمکه فرصت ورخصت بولمازلر اما مذکر تذکیر
ایلدکدن صکره خاطرلرنه خطور ایدر ورسول الله
صلی الله علیه وسلم حق تعالی فذکر انما انت مذکر دیو بیور
وتذکیرك مؤمنینه نافع اولدوغی بو آیت کریمه ایله
ثابتدرکه وذکر فان الذکری تنفع المؤمنین عامه
مؤمنینه تذکیر نافع اولدوغی تقدیرجه ارباب حل
وعقده تذکیر نافع اولدوغی مقرر اولور ودیکر
درکه اصحاب سعادتك مجلس شریفلری قدردر
دیرکسنه قدره راست کلسه اخروی مرادانی
وکلماتی قویوب امور دنیایه متعلق حاجات طلب

ایلمك

ایلمك غایت دون همتلکدندر لاجرم اصحاب
سعادت مجلسی دخی قدردن نمونه اولمغله امور
اخرته متعلق سوز سویلمیوب دنیوی اخبار
اراجیف واکاذیب واعاجیب عرض ایلمك
دنائت همت وقصور سعادت وقلت دیانتندن
اولدوغی مقرر اولور وخطابله کتابك دخی عند
الشرع فرقی یوقدر احکامده بردرکه الکتاب
کالخطاب در بو خصوصده شریف ووضیع وفقیر
وغنی وصغیر وکبیر برابر اولمق کرکدرکه سلیمان پیغمبر
علیه السلام وحشم سلیمان جنوده فرالجن والانس
والطیر فهم یوزعون تشریفنه ماصدق بر کروه مور
حقیرك کلماتندن متأثر ومتنصح اولدیکه قالت
نملة یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم لا یحطمنکم سلیمان
وجنوده وهم لا یشعرون وحق تعالی کلام قدیمنده
عنکبوتدن وبعوضه دن حقیر نسنه نوعیلکن انکر
ایله مثل ایراد ایلمشدر خصوصا بو مقوله جسارته
اقدام ایدن ادبسزلردن ادب اوکرنمك
جایزدر خذ الادب ممن لا ادب له بیوردیلر مشهور
بیت عجیدر بو عجب سوز بو التجیدن که ادیب

عملك حربه تعلقی اولماز بر اجنبی عمل اولور تواریخده
نظایری چوقدر اما بهر حال صاحب جیشك لایق و ندر
رأیك صوابن و حربه متعلق اولانن اختیار ایده و ایشانلر
تحسین ایده و سبب مدح اوله کرکسه عاقبتنده خیر
اولسون کرك شر اولسون اول عمل اللهه راجعدر
ایشك صوکنی الله بلور انسانه لازم اولان اجتهاد
ایدوب نیل مقصوده بذل جهد ایلمکدر توفیق باری
حق بودرکه امور جنك و حرب قواعد اصول بیان و
تفصیل ایله متعسر اولمز زیرا خلقك هوالری و مقتضالری
مختلفدر و عادتلری و ترتیبلری مغایردر و بر طائفه
نك رأینه موافقت برینك مخالفت اولور و برینه
صواب کورنن برینه خطا کورنور و بالعکس و برینك
ممدوحی برینك مذمومی اولور کاه اولورکه سیاست
دخی حسن تدبیردن اولوب ظفر و انهزام لشکر عدوه
قوی سبب اولور و بعضیلر دخی دیمشلردرکه صاحب
جیشه اول لازم اولان سرمایه ابواب حیله یه عالم اولمقدر
و بعضیلر دیمشلردرکه بعض کمسنه لر واردرکه امور حربیه
و تجربه احواله اصلا وقوفی یوغیکن مباشر اولدوغی
حربده فتح ایدرکه بو امورده اصحاب خبرت و معرفت

اوللر

اوللر اکه قادر اولماز پس بویله اولیجق علم سیاستك
و امور حربیده تجربه و ممارستك مدخلی اولمامق
لازم اولور همان هر نا قدر خبیر و بصیره لازم بودرکه
هر امرده فطنت و بصیرت اوزره اولوب حسب
حال قضاسنه کوره عمل ایدوب حزم و احتیاطده
دقیقه فوت اتمیوب و غایت لازم اولمایجق جنك
اختیار اتمیوب ممکن اولدقجه مدافعه و ممانعه ایدوب
غایت اقتضا اتدکده جنکه مباشرت ایدوب عدل
و سیاست و عسکرنه و عدده و استمالت اوزره
اولوب فتح و نصرتی اللهدن رجا ایدوب میسر اولدقده
صکره شکران ایدوب مسیلردن تجاوز و محسنلره
احسانلر ایدوب عدل و داد ایله و داد و استادن
زیاده ایلیه خاتمه علم شریف وزارت مآب
و فهم منیف صدر نصفت نصابه مخفی دکلدرکه
بن مقوله ادانی فقرا و اسافل حقرا نه حد ایله و نه زمره
ایله نصح و پند و انهاء بد و پسند اتمکه اقدام ایلیه بیله
بیورلمیه که اصل منصب وزارتك رکنی تذکیر
درکه رسول الله صلی الله علیه و سلم بیورمشدرکه
اذا اراد الله بملك خیرا قیض له وزیرا صالحا ان نسی

كيمي كمينده كيمي الايده كذلك كيمي اوقده كيمي قلجده كيمي
سكوده كيمي خنجرده لاجرم سرعسكر بصيرت اوزره اولوب
هر بولشده يعني عدو ايله اكه كوره جنكيانه تدبير ايده هر
كونه عسكر ايله بر نوع جنك ايليه جمله سين بر نوع كورميه
اوتوز سكزنجي باب معلوم اولماق كركدر جنكك
سكز اصلي واردر مقابلري ايله اون التي اولور
برنجي عقلدر كه ضدي جباندر ايكنجي امور حربده زير
اولماقله مقابلي كورنكلدر اوچنجي سلاحشور اولمقدر
كه ضدي بلميوب همان طلوز كوتكي جنك ايلكيدر
دردنجي اوزرنه دشمن كلدكده [illegible] اولمقدر
كه همان يرنده جنكه قادر اوله دشمن اوزرنه وارمغه
قادر اولميه بشنجي جنك خصوصنده علملي اوله يعني
بر فن جنكده ممارس اوله يا اولميه التنجي عاقل
اوله ياخود جاهل اوله يدنجي شجاعتدن غيري صورتده
قوي كوره ياخود خوار وحقير نقش اوله سكزنجي
جنكده نفعي وفائده سي كندو نفسنه اوله ياخود بوندن
غيريلره معاونتي اوله اكرچه بو جمله نك نفعي وضرري
مخصوص ومشاهددر اما جمله دن استخدام اولنجق
وجميع اموره شمول اوزره نافع اولجق عقلدر اكرچه

جهل

جهل صاحبندن دخي احيانا بعض امور صادر اولور كه
سرعسكر عدوه سبب اولور اما اول نادردر
بهر حال صاحب جيش عقلاى عسكري رعايت ايدوب
مشاوره يي انلر ايله ايدوب وامور جزئيه انلره تفويض
ايلمك كركدر اوتوز طقوزنجي باب حكما ديمشلردر
كه مصلح الرأي قبل شجاعة الشجعان ❁ رأى وتدبير
هر كارده كزيده خصوصا امر حربده وضربده پسنديده
در ورأينك اول شرطي اولدر كه اعداسندن واحباسندن
كتم ايده كمسنه واقف اولمش اوله ورأيلري
كاه اوله كه مصلحت [illegible] كاه خطا ايلر اما بعض
زمانده خطا دخي اولور كه كاركر اولور فرضا بر صاحب
جيش بر رأى ايلسه اما اول رأيده خطا ايلسه
اول خطا سبب فتح وظفر اولور كذلك دشمن
جانبندن دخي بو احتمال مقرردر انك رأيلري
دخي كاه صواب وكاه خطايه مقرون اولور كنك
اعمال حرب وضربده بعض احوال ظهور ايدر كه ظاهرا
غريب وعجيب كورينور خلق استهزا ايدر باذن
الله تعالى فتح اول عملده ميسر اولور وبعض وقت
بعض عمل فتح وظفره سبب اولور كه اصلا اول

جنك لازم اولور واول صوا و زرنده اولان
جنكده پياده طائفه سی كناره قوتوب ياكلز اتليلر
جنك اتمك كركدر وخدم وحشم تمام صولنوب
طوارلر صولنوب ونشتكر صولندقدن صكره
جنك ايلمك كركدر وسفله واراذلی صكره بقه
الحاق ايدوب وانلره سلاح واللرينه يات ويراق
ويرمكدن حذر ايده لركه بونك كبی دمده خصمه تابع
اولوب جنكه بدء باشت ايدوب شكست
واقع اولمايه وعسكر كندولر اثر قابليه لردن ايللر
واداني كاسی تمندن اخرخسته لر يوك ايتكر
كوتورميه لر غايت لازم ومهم اولنلری اويدوره
كذلك سلاحلر قسمندن ثقيل اولنلری ترك ايدوب
خفيف ونقله قابل اولنلری كوتوره لر ودشمن
قريب اولدقده طوارلری يراق ييرلره اوتلامغه
قويويرميوب عسكردن مرور اتميه لركه ايكی ضرری
واردر بر ضرری بودركه دشمن بر طريقله غارت
ايلميه وسفرا وزره اولان سرداره لازمدر كه صيد
وشكاره وسير وصحبته التفات اتميه كذلك قراول
وطونداره رئيس اندوكی كمسنه لره دخی اول

وجه

وجه اوزره تنبيه ايلميه وياغی مملكتنه واردقلرنده
بازارلردن يغما اتدرميه لازم اولدقده اتدره و
بو تدبيرلری ثابت ومستحكم كوره اكر بر دل طوتوب
خبر المغه قادر اولورسه اول دل خبريله عمل ايليه اما
احتراز ايليه كه دل حيله ايله دروغ ايلمش اولميه
وثقه ومعتمد اولنلردن اشتدوكی اخباره اعتماد
ايدوب انك موجبی ايله عمل ايليه اراذل واداني
ودروغ اسماع اتدوكی اراجيف اخباره التفات
اتميه وراست كفتارلره وعده لرك منت
بدكو ودروغ كفتارلره عقوبتلر ايده اوتورز
يدنجی باب حكما ديمشلردركه كارزار برنوعه
منحصر دكلدر وعمل حرب دخی بر نوعه مخصوص دكلدر
انواع واصناف اوزره در وهر طائفه نك وهر
فرقه نك بركونه كندولره مخصوص اسلوب حرب وقتالی
واردر مثلا عرب وعجم وترك وديلم وهند وسند
وروم وخطا ومغول وسائر طائفه هر برينك
برنوع حربده مخصوص عادتی وبرنوعده مهارتی
واردر مثلا كيمی حقيقتله طوب اوقده كيمی كورز
برر باشه باشر وارمقده كيمی شبيخونده كيمی خيله ده

اجل سنر کمسنه اولمز اما دشمنه زبون اولوب
اولمک عاری قیامته دک خاندانمزده باقی قالور
بو عاری قبول ایتمیوب جان ویرنجه چالشمق کرکدر دیو
غیرت ویرمک کرکدر و بر قوش یواسین ویر
حیوان اینی اختیاریله ویرمزلر یعقیدر که انلر
بیرمز ویوردمزی یادلره ویروب یاندن بقاورز
دنیاده حور و ذلیل و اخرتده ثواب و اجردن
محروم اوله وز لایق بودرکه قلیجمز اوستنه بیرمز
و یوردمز اونده اوغلمز و قیزلرمزله جان ویرمش
اوینایه وز ایتدیلر آفرین و تحسین ایده لردیو
سویلیه و بو واقع اولورسه ایو فاللر ایلیه و عسکرنده ن
دوشن کورنلری خوب تعبیرلر ایده و قوّۀ قلب
ویررجک ایتلر ایده و بشارتلر ذکر ایده لر و
وانلره خیر دعالر ایلیه و لکن کلّه موصوف اولنلر
اکوب نفرین و لعنت ایده و عسکری نشاط انکیز
و طرب امیز سوزلرله قوانده موحش و غم بخش
سوزلر ایکمیه و ممکن اولدیجه قلعه دن ظرافتله دشمن
چقروب عدو اوردوسنه کوندروب یاخود
مخترع مکتوبلر اتوب فتنه انکیز خبرلرله عسکره تفرقه

یال

یال ویره بو بیرک قیشی قیش اولور و زمانی قریبدر
و ذخیرهسی مساعد دکلدر قلعه ایسه حصیندر
ذخیرهسی واسع و آلات دنخ در انفاق محالدر شویله
سیز بیچ تون حقی طور انسیز قیشل پرشوردر
و بنکاهی قطار و جهاری و احمال و اثقالی پراغوز
قاپوق مقرّر در بکیده بر یکون صحتله باش قورتارمق
محالدر دیو مکر و حیله ایلمک مناسبدر او تو
الثنجی باب حکما دیمشلر درکه شویلکه لشکر دشمن
صوینک اوزرنه قونمشر اوله قونانلری امکانی بو
اولمش اوله و بیش اول صویه محتاج اوله لر
غیری صو اولمیه و جنک لازم کله کرکدرکه کیجه ایله
صولانه لر و طوارلرنه صو ویره لر کندولر و حیوانلری
صوسز قالمیه لر ایندن عسکره ددو دفع جنک یسون
اولورسه اول طریقله دفع اولنه اکر جنکه منحصر
اولورسه جنک اولنه و اکر عسکر دشمندن اول
صو اوزرنه واروب قنلورسه عسکره که عسکر
عدو وارد اوله لایق بودرکه ابتدادن جنکه مبادرت
اولنمیه تا که حیله ایله تأخیر جنکه مجال اوله تأخیر
اولمی در شویلکه حیله ساقط اولوب بالضروره

قلمش اولمیه که عدو کلدکدن صکره تدارک اتمکه
توقف لازم کله و ذخیره و سایر مالزم بی شول
مرتبه جمع ایده که نتیجه زمان حصاردن اوله تا دشمنه
یه احتیاج اولمیه زیرا دشمن کلدکدن صکره تدارکی
عسیر اولور و قلعه ایچنده اولنلره اهل ولایت
خدمت استعمال للرا یدوب مجبر کریمنا جهتینه زیاده
و سایرلره حسن وعده لر ایده که دشمن کلدکده
کمسنه اکه تابع اولوب کندیلک علیهی سنه قصد
اتمیه و قلعه ده اولان یراغی نوق یرلره اوزرینه
کلن دشمنه اتوب ضایع ایلمیه مکرکه غایت لازم
کله یا خود اول یراغله دشمنه ضعف و خلل کله والا
غایت لازم کلمینجه اتوب ضایع ایلمیه که وقت
مضایقه ده ضرورت چکمیه و قلعه ده ضعف و
خلل اولان موضعلرده بهادر و دلاور کمسنه لر
وضع ایلیه و قایولرده و طاغ باشلرنده و بوکسک
یرلرده و دربندلرده کوزجلر قویه که دشمن احوالنی
دوتونله یاغیری علامت ایله اعلام ایلیه و زندان و دیبان
باشلرنده و خندق اوزرلرنده و برجلرده یراق
پاسبانلر قویه اوتوز بشنجی باب سپهسالار

حربه لازمدر که هر امره بالذات مباشرت ایدوب
یاخود بر وکیل صادق و قائم مقام راست کار مباشر قیله
کوروشه هر امرکه دشمنی انی ضعف قلب و قصوری
همت توهم ایده انی ترک ایده یوخسه دشمن اطمع ایلیه
و دربندلرده و الوصولرده عسکری او کات ضبط
ایده که کمسنه مضایقه چکمیه و ذخیره و علف و
علیق بابنده حسن تدبیر ایلیه که کمسنه اج و صوسز
قالمیه و عسکری فسق و فجوردن و مناهی و ملاهی
دن منع ایده و بری بریله خصومت و جنگ ایدوب
بن سن دیو بحث اندرمیه ما بینلرنی کمال الفت
و موانست اوزره اولمغه همت ایلیه و یا دشمن
عسکری ایله سویلشوب بحث ایدوب باسیز
شویله سیزه بویله یوز دیو جدالی اتدرمکدن منع
ایده و عسکر ما بیننده خصومت و تفرقه دوشمکدن
غایت احتراز ایلیه و لایزال هر قولده و هر فعلده
سلطنت دنیانک فناسین فکر ایدوب مغرور
اولمیه آدمه اغوای شیطانی و هوای نفسانی
و غرور و نادانی دن ضرر ویرمسنه اولمازو
اولاد انسانی و خواص ارکانی یاننده اجل مقدر

آتمیه لر ولایت خلقنی اوزمامنی کرکدر تا که قلعه
ده اولنلره برا ولوب مدد و معاونت ایدیمه
اول وقت انلری اورعایق لازم اولور و اهل قلعه
امان دیوب قلعه یی ویرمکه وعده ایتسیجک اولور
وعده یه مغرور اولوب جمله سندن حذر کرکدر
ذخیره جمع ایتمک یا معین کلمک یا قلعه سی محکم
ایتمک ایچون اولمایه و اطراف قلعه ده اولان شهرلرده
وکویلرده ذخیره و سایر لوازم ایچون کیدن کمسنه
تنبیه اولنه انجه سیزنسنه المنسوب رعایایی زجیده
ایتمکدن غایت حذر ایده لر و اکر اهالی ولایتدن
بر جرم صادر اولورسه عفو و اغماض جرونی ایله
اکتفا ایده لر و اعیان و اشرافنه استمالت ایلیه
لرکه انلری اختیار محبت ایدوب هوادارلق
و خیرخواهلق ایده لر قلعه نک خلقی برلرن وظیفه
قابل طرفلرن کوسترویب رهنمالق ایده لر احتمالدر
که معاونت ایدوب قلعه نک فتحنه باعث
اولورو ایلاری لسانندن مکتوب یازوب
ایچنده بزبو عسکره تحمل ایده مزباغ و باغچه مزخراب
و ذخیره مز تلف اولدی و خلقمز ایشدن کوجدن قلدی

من بعد

من بعد معاشه قادر دکلز اکر قلعه فتح اولنورسه
خود اهل و عیالمز اسیر اولور بوکه مسیح تحمل
ایده مزز یا قلعه یی ویرک یا بزدخی انلره تابع اولور
قلعه یی الماقده معین اولورز دیو درج ایدوب
قلعه نک ایچنه اولاشدرمق دخی بوفکرو خوب
تکردرلر یاخود رعایا طرفندن بوطریقله مکتوب
یازوب انلر قلعه ده اولنلردن بعضیلرن کورن
کمسنه لر بوقدرجه زحمتله تحمل ایده میوب کلمکن
عسکر ایله اتفاق ایدوب قلعه نک النماغنه قابل
یرلرن و اهل قلعه نک جمیع احواللرن یازوب بکلدرملر
[illegible] احوالی اعلام
ایلدک دیه لر بوطریقله اهل قلعه ارا سنده فتنه
القا ایدوب سر عسکر عدوی خواصندن خوفنا
ایلرا و توزدر دخی باب صاحب قلعه یه
دخی لازم و لابد درکه قلعه سنه اصلا دشمن عسکری
هجوم احتمالی یوغیکن کمال امن و راحت و حضور
و فراغتده ایکن قلعه سین شول وجهله محکم ایدوب آلات
و آلات جنکله مملو و هوادار ایلیه که کانه دشمن عسکری
کلمشدر و محاصره یه مشغول اولمشدر بر دقیقه

اولدرکه قلعه‌یه کلن صویی قطع ایده‌لر اهل قلعه
صوسز قله واهل قلعه‌یه ورعایاء مملکته استمالت
ویره‌شالر بندن یوز دوندره‌لر یاخود اهل
قلعه‌نک ورعایاء مملکتک مابیننه فتنه القا اولنوب
بری برینه دوشه‌لر واوزرلرینه خوف دخی حواله
اولنه و مکر و حیله‌دن غافل اولنه اهل قلعه‌نک
طشره جاسوسی جهتندن کلی احتراز اولنه و
ایلچی کوندرلمک لازم اولدقده غایت دانا و
سخن آفرین وکاردیده واهل فکر وفراست
کمسنه کوندریله که هم امر رسالتی کما هو حقه ادا
ایلیه و مجالسنه کوره سوق کلمات ایده آنم قلعه‌نک
الجنی جزوی زمانده ادنی نظر ایله تجسس و
تفحص ایدوب فتح فیروزی میسر اولجق یرلرک
احاطه ایدوب کلوب خبر ویره و قلعه‌دن
ایلچی کلسه عسکری بر وجهله سیر ایتدوره‌لرکه بی
اختیار مهابت و صلابتلرندن قلبنه خوف و خطر
مستولی اولوب قلعه‌یه وارد قده قلعه
الجنده اولنلره رعب و هراس القا ایده بو
دهکون صویوللرن و خندقک عمقن وکویلی

احوالن

احوالن و طوب منجنیق قوره‌جق یرلرن تمام
احاطه ایدوب معلوم ایدنه‌لر و یوریش یرلرن
ونردبان قوروب کمند آتماق قابل اولان
برج وبارولرن بلمکه قصد ایلیه‌لر و فتح قلعه
یه لازم اهل صنعت وعماللر که زمانه‌ده صنایع
[illegible] فتحنده نه نوع اولان آلات
قازمه و کورک وباروت ونردبان اغاجلری
ومنجنیق الاتی جمله حاضر اولمق کرکدر که وقتنده
استعمال اولنوب مضایقه چکلمیه و حاضر
بولنمدقده احضار اولنسنه زمان تجشم واول
قلعه‌نک فتحی [illegible] اولنوب آسان وجهله
که فتح اولندقدن صکره قلعه‌نه استعمال ونماق
میسر اولوب خراب و ویران اولمیه اول طریقله
میسر اولمیحق برج وبارولرن یقمق و دیوارلرن
خاکه برابر ایلمک نیتی ایله محکم دوکله و وقت محاصر
ده ینه غافل و امین اولمیوب خندقلری قازوب
قراوللر قومق کرکدر و یوریش وقتنده کمینلرن
غافل اولمامق کرکدر و مادام اطرافده رعایاء
ولایت خلقی در قلعه اهلنه مدد و معاونت

اولنان الاینده بولنمامق جرمدر و کدوکنده
بولنمامق جرمدر و بولنانلرک شجاعت ابکرلر
لازم اولدقده معاونت اتممک جرمدر و مصافده
قاچماق عظیم صوچدر و صاحب جیشدن تنبیهات
ایدوب بکا ظلم ایتدی دیمک جرمدر و سر عسکره طعن
ایلمک جرمدر و امور جنکده یلان سویلمک و عسکره
ضعف قلب ویرور سوز سویلمک و فتح و ظفر اولماز
دیو یأس ویرمک و کندی عسکری ضعیف و بسیند
عدونک عسکری بهادر دیو قوت و شجاعتلرینی ذکر
ایلمک و عدو عسکرینک خللرینی و قباحتلرینی ستر
ایلمک جب بونلر جرمدر بو جرملره مقابله سنده
رأی کوردکی اوزره قتل یا قطع رزق یا ضرب یا
حبس یا زجر ایله حقلرندن کلمک واجبدر که سایر
لره موجب عبرت اوله ... باب
قلعه لر بیاننده در قلعه لرک حصینی و محکمی اولدر که
طاغ باشلرنده اولوب برج و باروسی استوار
اوله و خندقنده صو دولو اولوب اوسته نده
کبر سی اوله و بولنده اورمان و باتاق یا خود قوم
اوله اکر بر قلعه که بو اوصافک جمیع اصنافی

جامع اوله انی فتح ایلمکه مال قارون و عمر نوح و
صبر ایوب لازمدر اما حسن تدبیر و رأی صائب
اولنجاق جزوی سعی و آسان زحمت وانجیله
ایله میسر اولور و فتح قلعه و تسخیر حصارک الات
حرب و اسبابینه جنکه محتاج اولدوغی کبی انواع
تدبیراته و اصناف حیله و ضروب و حروبه محتاجدر
جمله دن ... اسبابی اولدر که جد
و جهد ایدوب عدوی قلعه دن طشره چیقاروب
علی الغفله مصاف ایده لر اکر فتح و ظفر اولور سه
فبها و الا باری بر مقدارا اللشدکلرندن صکره قلعه
یه کیره لر بو قضیه ابتدادن انلری قلعه ده بولوب
حصاره مشغول اولماق صعوبت اقتضا ایدر
اوّل لازم اولان اولدر که قلعه محاصره اولنمدقده
بر طریق ایله جمیع جوانب و اطرافندن قوشادیله
قلعه دن بر فرد چیقماق میسر اولمیه طشره دن
ایچرو کیرمکه قابل اولمیه بر طریق احتیاط
اولنه که جانبیندن سوزا شدلمیه و اشارت
حسی اولنه فهم اولنمیه و طوب و توفنک
واوقی ایله ... اولمیه و بدابیرک زبده سی

یاکلنزا ولیجاق الندن هنر کلمز اما الا یله ولیجق جمعیت
یازا یله ایشنی بشارمق جایزدر و برنوعی واردرکه
باشنده صوریغی الندہ کولنک ایاغنده یازمه
مهموزکاه اوکنجه کاه اردجه بلیر یورر الندن ایش
کلمز اکا شجاع طیاتش لر تورکجه جانی قوشی دردکلری ایدر
و برنوع واردرکه یولداشنک اوزرنه دوزلالی
نوزالمزدر برقسم واردرکه یولداشین مهلکه یه و
معرکه یه ایلدر کندی کناره بلیر یولداشین هلاک
ایلر و برقسم واردرکه سرعسکرینی بلور یاخود بلمیوب
و بو جنک ایدر و برقسم واردرکه نه سرداراتی بلور
و نه اول سرداری بلور نه بلنمک مراد ایدر محضا شانندن
اولان جوهری باختیار اظهار ایدر و برنوعی وار
درکه غیرت دینیه و حمیت ملیه ایچون جنک
ایدر و برنوع واردرکه مجرد تحصیل نام و شهرت
ایچوندر و برنوع واردرکه ترقی ایچون ایدر و بعض
سوار ایکن جنکه ماهر اولور و بعضی پیاده ایکن جنکه
زیاده قادر اولور و کیمنک هنری قلیجده و کیمنک
اوقده و کیمنک کوزنده ظاهر اولور و کیمی رأی و
تدبیر ایله جنک ایدوب عدوسنه غالب و ظافر

اولور

اولور بو جمله‌یی سلطانه یا وکیلی معلوم ایدینوب
حاللری حالنه کوره دوزاد [illegible] آیین و بخشش
تبخشیش و تدبیرلرنده سعی و کوشش ایتمک
کرکدر اوتوز برنجی باب لشکرکشلک امورنده
به مباشر اولدوغی جهتدن نیجه نوع کمسنه‌لره محتاج
اما بعضنه احتیاج زیاده درکه اول محتاج اولدوغی
کمسنه‌لری قات قات تجربه ایتمش اوله تا امتحان
ایدوب حالنه واقف اولمادوغی کمسنه‌یه اعوان
و انصارندن ایدنمیه اما جمله‌سندن بو مهمدرکه
حافظ اسرار و عاقل و نیکوکار و صاحب رأی
و افکار اولنلری اختیار ایدوب جمیع اموری
انلره کله اوله اوتوز ایکنجی باب سردار و سرعسکره
لازمدرکه عسکرینه محکم یساق ایدوب حکم و یساغندن
تجاوز ایدنی مجرم و کناهکار بله مثلا بی وقت کلبه
ایدوب [illegible] جرمدر و بی
اجازت جنکه مباشرت جرمدر و جنکه بی عذر حاضر
اولمامق جرمدر و قراول تعیین اولنمش ایکن
اویویب اویقوده بولنماق جرمدر و صفنده
اولمیوب غیری بلوکده اولماق جرمدر و تعیین

وجهی اعلا اولور و اکر شبیخون ایدجکلری عسکر بیوک
صو یاننده قونمشلر اولور ایسه عسکرک صودن یاننده
شبیخون اتمیلر طرف عکسندن ایده لر و شبیخونک
وقتی اکر غایت اولو عسکر ایسه نصف اللیده اتمکدر
وجزوی عسکر [illegible] اتمکدر و شبیخون ایدجکلری
اولدرکه اکی فرقه اولوب برفرقه سی عسکرک اوزرینه
حمله ایدوب برفرقه سی اطرافنی الهلر و عسکرک یاننده
اولنلر اول نعره اوروب بعده اطرافده اولنلر
تیرباران ایده لر و دشمنک الکرین سکرلیوب
واویچ وسکو ایله مجروح اتمکه قصد ایلیه لر و یوللری
و یا یوندلرن کسوب عسکر ایچنه کیروب صالیوره
اما کندیلرک بری بریله مابینلرنده ممتاز و معهود
اشارتلری کرکدر که عسکر عدو اراسنده اولدقلرنده
بری برن فرق ایدوب قرمق احتمالی اولمیه و اکر
بو عسکر دشمن عسکرینک کندولره شبیخون ایتمسین
مقرر و محقق بلور ایسه کرکدر که عسکری درت قسم ایدوب
برقسمن پیاده و افتاده طائفه سی شبیخون بولندر
ایدوب برکناره چکه لر و برقسمن جنک ایچون یارار
توانا و جلد کروه اینوبله بریوکسک یره چیقاروب

لرن

حاضر

حاضر و حواله ناظر قویه لر و برقسمی جنکجی یه قارشو حقارده
و برقسمی کمینده پنهان ایده لر و خیمه لرینی و شمع چراغ قلیه
و آتشلری خالی اوزره قویه لر و خیمه و خرکاهی و
بارکاه و نکاهی بوزمیه لر و یوللر اوزرنه خار و
خاشاک دوکه لر و صاحب عسکر طوره و غیره
مشعله یا غیری ایله علامت ایده لر که سردارلری
قنده ایدوکی معلوملری اوله اوتوزنجی باب
شاه عادل و سردار کامل و سر عسکر دانا دله لازمدر
که عسکرینک هر فردن بله و هر فردن بلمز ایسه بارى بهادر
اولنلری بله که هر بهادر دانه اولان بهادر اولمز
بهادر دانه اولان بر نیچه نوعدر برنوعی شجاع
کسانه در که تورکجه انکا خوزلاد بهادری درلر و بر
نوع شجاع لاف و [illegible] پهلوان یوف
درلر و برنوع وار در اولنده اقدام ایدوب وارر
اما قلیچ یرنه وار دقده طبان قراده قوراکا پهلوان
یوف درلر و برقسم دخی وار در که شجاع ملازم دیرلر
کید وکوم بکلریاه ییر یا الور مقبره سین بوش کیدو
خالی قوفر و برنوع وار در که الایده یوزیوز قراتاغو
باشه باش اولیجاق یوزاغدر و برنوع وار در که

ی

کن

بريسى ايله بيوك قراوله خبر كندردكلرنده ايكيسى دخى من
طرفنه ناظر اوله لر و قراول صاحب جيشه خبر كندردكى
كمسنه غايت راست كو و صادق القول كمسنه اوله
كه بيانى واقع [illegible] سردارى مغرور ايدوب خطر
لازم كتورميه و سرعسكر ايله قراوللر بيننده معهود اشارتلرى
لازمدر و اكر كوريلور يرده ايسه دلبندن چهارموق كبى
اتدن اينوب يينه تنك كبى قليچ چقرموق كبى اكر كوريلور
يرده اولمز ايسه دوتون ايلتمك كبى توفنك اياقى كبى كلبانك
كتورمك كبى قراوللر علامتلرى ايتدكده صاحب جيش
معلوم ايدينوب متنبه اولوب تدارك اوزره اوله
بكرمى [illegible] كمين باينده دركمينده طوران
كمسنه لر جلد و توانا و تن درست و قوى القلب
كمسنه لر اولوب دفعاتله جنك كورمش كمسنه لر كركدر
كذلك بندلرى و يدكلرى تن درست و بى علت اولمق
كركدر و كمينكاهلرى ممكن اولدقجه نهان و پوشيده
كركدر كه كمسنه حاللرندن اكاه اولميه و بو جمله ايله بنه
خارجده جاسوسلرى و ديده بانلرى كركدر كه طشره
ده اولان احواله واقف اوله ديده بان غايتده زيرك
كركدر كه تفحص حالده اهل بصيرت اوله لر و كاهى كمينكاهده

اولنلر

اولنلر بربر طشره چقوب جست و جو ايله اطرافى
طاغلمق كركدر اما برى برينك حاللرندن خبير اولمق
كركدر و كميننده اولنلرك اتى يوند و قصراق اولماق
كركدر و اطرافده اولان جانورلرى و قوشلرى اوركوتمامك
كركدر كه اول [illegible] بيقين بيلورده
اولان كوينده دوشوب ايل و ولايت خلقى اندن
استدلال ايدوب احواله واقف اولميه لر و اكر بايد
و ياغى مملكتنده اولوب كوى و كندلردن قيرمق استرسه
كركدر كه چين صباح على الغفله خبر كله لر طشره چاپار
كن ياخود قيش كونى ايسه [illegible] انكز [illegible] برد سردلكى
و ياز كونى ايسه هوانك غايت كرمتى زماننده يورش
ايده لر كيجه [illegible] شبيخون باينده حكما
ديمشلردر كه شبيخون ايچون ايكى طايفه اختيار اولنمق
كركدر بر طايفه كه اهل تجربه اولمش و نيچه دفعه شبيخون
كيروب چقمش روزكار كورمش اوله و بر طايفه
كه صاحب جيشه غايت مطيع و منقاد اوله يولنه
جان و باش ويرنامق جايز اوله و شبيخون احواله
واقف اوله و كركدر كه شبيخون ايچون اختيار اولنانلر
كيجه غايت قاركولق اوله و اول كيجه ده ييل و يغمور اولور

منعطف اوله ياخود قلبله جناح بيننه توجه ايليه
يكرمي بشنجي باب چون ايكي عسكر صف باغليوب
برابر طوره لر ناگاه اردودن دشمن عسكري هجوم
ايليه وطوندار قونلميوب تدارك اولنماش
اوله يا دشمنك يوصوسي اولوب عسكرك اردندن
على الغفله قونيله كركدركه صول قولكه ميسره دربر
جوق سوارلر انكره سوروب دفعه مباشرت
ايده لر اما سرلشكرك علمي واجازتيله كركدركه
بونلرك اكسوزدن اكلدوكن كوروب عجب
نه يره كتديلر ديو ضعف قلب عارض اولميه
ياخود بوكروه واروب صاغ قولك كنارنده طوره
الا ايلر بغليه لركه قلب ميسره اولوب وميمنه قلب
اولوب بونلر ميمنه اوله لر وشويلكه جنك برطرف
اولمدن احتمام ايرشه چاق عساكر عدودن ونميچه
بونلردن نميه لر چون دشمن دونه بونلر دخي ذوقيج
قونه لر خندق قزه لر وسر عسكر ياخود بر اعتماد ايتدكي
كمسنه يي قراول ينه يار طائفه لر ايله وعسكر
عدويه جاسوسلر كوندروب نيتلرينه واقف اولوب
تدارك ايده لر واسير اولان كمسنه لر وارسه

حفظنده اهتمام ايده لر واكر كيجه ايله ايرلميوب قوبمغه
مجال اولميوب آت اوزرنده طورمق لازم اولورسه
قلب وجناحيني يرلرندن دكشدره لركه عساكر
عدو كيدوب زنت ايلدوكي قلبي يرنده بوليوب
شبيخون ايتدوكي تقديرجه ظفر بولميه لر واثقال
واحمال اوردويه جمع اولوب كنديلر اطرافنه
اولوب حاضر اوله لر يكرمي التنجي باب عسكر
دشمن صنوب هزيمت بولدقدنصكره بي تكلف
يغما وتاراجه مشغول اولمامق كركدركه ناگاه خصمك
حيله ومكري اولوب على الغفله بر حال واقع اوله
يكرمي يدنجي باب لابد دركه قراولك رئيسي غايت
بهادرلق ودلاورلكله واوغورليلق ايله مشهور
ومتعارف اوله وغايت احترازه واحتياط اوزره
اوله قراولك بندوكي آتلر تند واوركك وباشي
پك اولميه وكندولر زره كيوب اغرا اولميه لر وقتا
سبكبار اوله لر وكفايتدن زياده طوار اويدر مي ميه لر
اكچاق قليچلري واوقلري يايلري اوله وبرزركلبد
لري اوله انلركني رده طوروب جنك اتميه لر واكر
قراول ودكلري اوچ كشي دن اكسك اولميه كه

شوکت و شجاعت دلاورلری قلبده اولمق گرکدر
صفلر اوکنده و صفدارلر و تیراندازلر و سلاح
شورلر میمنه ده گرکدر و اهل تجارت و ارباب
حیل میسرده اولمق گرکدر معلوللر و مریضلر
و طورغونلر و طوارلری قالمش خود یاباق
یورو مکدن یورولمش کمسنه لر عسکرک ارد نده
اولمق گرکدر یکرمی اکنجی باب کیجه ایله قراول
سوارلری اطرافده اولاق طاغ قولتوقلرن
اورمان ایچلرن و دره لرن حالی قومیوب جست
و جو اتمک گرکدر لشکرگاه کمیندن امین اوله
و بو بلوک چابک سوارلر میمنه و میسره جانبلر
یاننده حاضر اولمق گرکدر وقت مصافده عسکر
بهانه ایله الایدن چقوب طاغلمیلر و بو طرفده
که مغلوبلق اوله اول طرفه مدد ایده لر و عسکر
عسکر دشمنه ظفر بولدقده غافل اولوب فراغت
حال کلدکده دشمن عسکری تکمیل الوب علی
الغفله بونلره هجوم ایدوب شکست ایرمک
احتمالی اولدقده انلر حاضر بولنه لر یکرمی اوچنجی
باب چون ایکی عسکر بری برن کوره لر عسکرلر

والای

والای بکلری و چاوشلر عسکری صایوب الایی طلمغه
مشغول اوله لر و هر کس کندی یرنده و محلنده
طوره سنجاقدارلر سنجاقلری یوکسک قالدوره
و مهترلر جنک حربی چاله لر و هر طائفه نک ریسلری
مرکزلی مرکزنده طوره و یایالر یاب یوروملر
باشلیه لر یکرمی دردنجی باب شویلکه محاربه لازم
کله جهد ایلمک گرکدر که کونک آخرنه تاخیر اولنه
و هر کشی جهد ایدوب کندی کارنه غالب اولمغه
قصد ایلیه که شاشوب حیرت ایله نا معقول و نا
سزا ایش اشلمیه و چرخه جی کوندردکده کمسنه
... اوغورلی یوز اوتمش کسنه
لر اوله و قوت و شجاعته اعتماد ایتمیوب فتح و
ظفری محضا اللهدن بیله و تهور و استعجالدن
احتراز ایلیه و قلب اصلا حرکت ایتمیوب اگر
غایت لازم اولورسه تمکین و ... ایله
حرکت ایدوب میمنه و میسره ...
ایده لر و عسکری مصافه تحریض ایلیه لر شویلکه
قلبده اولنلر عسکره حمله ایدوب جنک ایدوب
ینه کلوب تکرار حمله لازم اوله گرکدر که میسره جانبنه

اذ واجب علی و علی جمیع المسلمین اتباع ذلک کبنه
علی بن ابی طالب ونقش خاتم مسکک خدا لری
بو در که الملک لحق علی به وثوق اول نبی کا کلمه دن
بر کمسنه آل ابیندر دن سلطان یعقوب زمانه
یتشوب کلوب بو منشورلری کتوروب کوستر
مشدر سلطان یعقوب دخی مقرر طوتوب مولا
ادریس سلطان یعقوب امریله بر اعلا منشور
انشا ایدوب اول ایکی منشوری دخی ایچنده
درج ایلمشدر غایت بی بدل انشا در فقیر دخی وار
انصاف ایدنجه قزلباش دین ملعونلره بوندن
بیوک الزام نه اولور که کندیلر امام حق دیدکلری
علی حضرت عمر حقنده اسلامی عزیز ایدوب دینه
واحکامه تغییر اولان عزفلری تعالیٰ ... ابن
قلقدن اونی هم وبن اونک عسکرنی صف صف ایتمشدر
بری برینه ملاصق صف باغلتدوره که قصه خوانلر
ایت دیری ات دیزینه ار دیزی ار دیزینه دیو وصف
ایدرلر تا شول مرتبه صف طوره لر که بر شخص مرتبه
سنده اوله اما جناحلرنا بیننده یول یوللر قو یالر که
عسکر کلوب کتمکه قابل وله اون بدنجی باب

کوکدر

کوکدر که صف اول راست و برابر اوله که صفلری
محکمی و استوار ایده اندن صکره ایکنجی صفده تمام
اولمق کرکدر اول صفلرک سینه سی دراوان
سکزنجی باب دیمشلردر که اکر اوچ کمسنه دخی
اولسه بری قلب اولور بری صاغ یاننده وبری
صول یاننده اولمق کرکدر اکر درت کمسنه اولسه قلب
جناحین اولوب بری دخی او کلرنجه قارا ول اولمق
کرکدر اکر ایکی کشی اولسه بری جنکه مباشرت ایدوب
وبری قفادار اولمق کرکدر اون طقوزنجی باب
ترتیب صکرده لازم اولدرکه قلب که سر لشکر
مکانیدر که کندی انده اولوب اوچ طبقه دخی ایده
طبقه اولده کندویه مدد و معاون اولمغه اعیان
وارکان ... سینده قوی طبقه ثانیه ... ابطال
بو مرتبه اشاغه اولان امرا واشراف قویه که انلرده
قفادار اوله لر و طبقه ثالثه ده اثقال
واحمال قویه یکرمنجی باب پیاده عسکری صفلرک
اوکنده اولمق کرکدر وانلرک سرو سردارلری کندو
صفلرنک اورتاسنده اولمق کرکدر یکرمی برنجی
باب جنک ارلری وکارزار سرورلری ومیدان

اذلاوانده مقرر ایدوب محصوللرینه دخل ایلمدیکلرین
شرعده بونکا خرزه دیرلر کذلک بعد الفتح خودینه
جایزدر و بر مقدار مزرعه که قریه اولوب آنجنده
اهالی اولوب جزیه و سایر محصولی اولمیوب انجاق
محصولی یا خراج یا خود عشر اوله که حالا فی زماننا اکا
مزرعه درلر اول مقوله اراضی دن بعضنی سلطان
مراد ایدندوکی کمسنه یه ویرمک جایزدر اکا
شرعده قطیعه درلر اول قطیعه شخصک ملک خصی اولوب
بیعنه و وقفنه و مزارعه یه و اجاره یه ویرمکه قادر اولور
بدایعده بویله در بعینها نقلا ولذی والقطایع
هی الارض التی اقطعها الامام لقوم وحقهم بها فملکوها
یجعل الامام لهم فیجوز بیعها یعنی ارض قطیعه اولدرکه
امام عدلدن تعیین ایدوب بر شخصه یا بر قومه مقاطعا
ویرر اول ارض اول شخصه یا قومه مخصوص ملک
اولوب بیعی جایز اولور لکن حضرت علی مالک بن
اشتری مصره امیر ایدوب کوندردکده منشورنده
اراضی بیت المال دن توابعکه قطیعه ویرمه دیو
تصریح ایدوب یازوب بویله بیورمشدر که ولا تقطعن
لاحد من حاشیتک وخادمتک قطیعة یعنی توابعی

ولو حقکدن

ولو احقکدن برکمسنه یه قطیعه ویرمه بر کیشی بیت
المالدن حقلرینه کوره حصه السونلر کذلک امام بر
شخصه یا بر قومه بیت المالدن ییلده بر مقدار نقد
نسنه تعیین ایتمک مشروعدر و انک یرینه کلنلر انی
قبول ایدوب ابطال ایلمک لازمدر نته که خلیفه رسول
عمر فاروق نبی کاکله نک آلنه هر ییل بیت المالدن ایکی
یوز مثقال سکه لنمدک التون تعیین ایدوب بو جمله
اللرینه منشور ویرمشدر که بعینها و بعباراتها نقل
اولنور قد جعلت لآل نبی کاکله علی کافة بیت المال
المسلمین لکل عام من المعین مائتی مثقال ذهبا ابریزا
کتبه عمر بن الخطاب و مهر شریفلرینک نقشی بودر که
کفی بالموت واعظا یا عمر بعده حضرت علی زمان خلافتنده
اول قوم عمر فاروقک منشورینی کتوروب حضرت
کوردکده قبول ایدوب بو منشوری ویرمشدر که
عینی بودر لله الامر من قبل و من بعد یومئذ یفرح المؤمنون
بنصر الله انا اولی من اتبع امر من اعز الاسلام و نصر
الدین والاحکام عمر بن الخطاب ورسمت بمثل ما رسم
لآل نبی کاکله من کل عام من العین مائتی مثقال ذهبا
ابریزا واتبعت اثره وجعلت لهم بمثل ما رسم عمر

و سائر لقلرا و قيميه لر دخی صوا یشمز یرلری او قیمیه لر
بو عام دکلدر کوکدن یاغان یغمور ایله اکتفا اولنمیوب
صو صالیویرمکله اکلوب بیکلوب محصول حاصل اولان
یرلره مخصوصدر اما یغمور صو بیله حاصل ویرن یرلر
اول دخی مساحت اولنور ولایت تحریر ایدنلر تتبع
و قانونه عالم اولوب بیت الماله عاید اقچه قومامق
کرکدر شمدی بعض ناظرلر کاتب الولایه اولسون کرکدر
دیو کلیسا اوقافن بیع ایلر عرض اولندقده نسن
مأمور دکل ایکن نیچه لرن بیع ایتدک دیو سؤال اولنور
و نه الدوغی اقچه محاسبه سنده وارمیدر اولنور
و نه یخه یه بیع ایتدوکنه قاضی حجتی طلب اولنور تا خاین
مطلق اولوب ایتدوکن ایدر قلدوغن قلور
اللهم انا نعوذ بک من شرور انفسنا و من سیئات
اعمالنا و آردات بیت المال اجمالا معلوم اولدی
اما مصارفی اولا اسلطان اولان کمسنه کندی نفسیچون
بعض قریه لر و بعض مزرعه لر الوب وقف ایلمک جایزدر
اما اولی بودر که آخره هبه یاخود بیع ایده اندن
کندی اقچه ایله اشترا ایده قاضی خانک عبارتی بودر
بعینها نقل اولندی فان اراد السلطان ان یاخذ

الارض لنفسه یبیعها من غیره ثم یشتری من المشتری
کذلک بر ولایتدن دخی فتح اولنمادن بر یا ایکی قریه
یی استدوکی کمسنه یه و اولادنه و اخلافنه جمیع
محصولیله ویرمک جایزدر زیرا رسول الله صلی الله
علیه و سلم اصحابدن تمیم داری یه شام ولایتنده حیری
عینون نام قریه لری ویردی حال بوکه اول وقت
دخی شام ولایتی فتح اولنمادیدی انجاق تمیم داری
اثناء مصاحبتده یا رسول الله البته الله تعالی
شام ولایتنی سکا فتح ایلیسه کرکدر بکا مخصوص ایکی
کوی ویر دیو طلب ایلدی رسول
الله صلی الله علیه و سلم دخی ویروب بو طریقله منشور
ویردیکه عینی ایله نقل اولندی [illegible]
رسول الله لتمیم بن اوس الداری ان له قریه حیری و
عینون کلها و سهلها و جبلها و خرنها و انباطها و
بقرها و لعقبه من بعده لا یخالف فیها احد و لا یلج
علیهم احد بظلم فمن اظلم واحد منهم شیئا فان علیه
لعنة الله ابو بکر [illegible] خلیفه اولدقده بونی
کوروب قبول ایدوب موجبی ایله عمل ایلدی کذلک
اندن صکره کلن خلفا اول قریه لری تمیم دارینک

صکره اکرچه ابوبکر صدیق خلیفه اولدی اما رسول
الله ایمان کتورن اعراب بادیه نک بعضی مرتد
اولوب وبعضی رسول الله ویردکلری زکوة ابو
بکره ویرمکله اتفاق اصحاب ایله قتال لازم اولوب
ابوبکر انلری اصلاح ومقاتله مشغول اولوب
احکام دینه فرصت بولمادی وزمان خلافتی دخی
از اولوب عمردن دخی رخصت اولمدی حضرت عمر
فاروق رضه خلیفه اولدقده انلرک همتی احکام
دینه وانتظام احوال مسلمینه اجرای شرع مبینه اولدی
وفتح اتدکلری ممالکک محصولن ومصرفن معلوم ایتمک
مراد ایدینوب اول دیوانی انلر باغلدی دیوانه
دکلری ذکر اولنه محصولاتچون مستقل دیوان و
مصارفچون مستقل دیوان ومقاتله طایفه سینه
وردکلری ارزاقچون مستقل دیوان انلر وضع ایلدی
انلرک زمان خلافتنده اولان اثار حسنه دن بری
سنه ... جمیع فتح اولنان ... ایتمکی
بلوب الاکه رو خراج ... وضع ایلدک ایچون
اصحاب وخیار احبابدن آدملر تعیین ایلدیلر صحیح
مسلمده ابی مخلددن نقل مرویدر که عمر فاروق عثمان

ابن حنیف صحابی یی رضه ارض سوادک خراجی وضعنه
کوندروب بیت المالدن کونده بش اقچه وبر قیون
چاریکی تعیین ایلدی نقل حدیث مسلم بودرکه و
امران یمسح السواد عامره وغامره ولا یمسح
سبخة ولا تلا ولا اجمة ولا مستنقع ماء ولا ما لا
یبلغه الماء فمسح کل شیء دون الجبل بو حدیث شریفی
بو حکایتی ابو الفرج بن الجوزی روایت ایلر یعنی عمر
فاروق عثمان بن حنیفه امر ایلدیکه جمیع شنلک
یعنی ابادان ومعموره اولان یرلری مساحت
ایده کرک عامر اولسون یعنی بالفعل زراعت و
حراثت ایله لنسون کرک غامر اولسون یعنی بالفعل
زراعت وحراثته قابل دکل اما زراعت وحراثت اولینه
متحملدر ولا یمسح سبخة اما سبخه سینک فتحه سی و
بانک کسره سی وخاء معجمه نک فتحه سیله یره درلرکه
شوره زمین اوله یعنی نسنه اکیلورسه حاصل اولمیه
اول مقوله یرلری مساحت اتمیه ولا تلا دخی او یوکلر
که دپه لر درکه جفت سورلمک قابل دکلدر انی اولچمیه
ولا اجمة دخی اورمانلری اولچمیه ولا مستنقع ماء
دخی چوکلکی اولان یرلری اولچمیه لر یعنی باتاقلر

تحصیلی ایچون کسب علم محتاج اوله وعورتنه و ناتعنه
دائمی یه وکتورمه وعبادته مخصوص اوله خلقله آمیزش
ایلمز رهبانه وعمل ایلینمز فقیره خراج بو قدر وایکی
خراجی تداخل ایلیه اولکه بیلک جزیه سی ساقط اولور
شمدی که سبع وسبعین وتسعمائه ده ثلث وسبعین
جزیه سی جمع اولنور درت ییللق جزیه که بیت المالک
اندن حلال واردی بو قدر وقتده تدارک اتمیوب
تداخل ایدرمکله ضایع اولمشدر هم تداخل ایله ساقط
اولوب من بعد الیغه دخی شرعله رخصت یوقدر نیجه
حرام صرف وظلم محض اقچه لرده اقدام اولنور جزیه
امرنده اهمال اولنوب جزیه ونو یافته تحریری بر بلوک
جهال اعماله اعتماد اولنور وقاضیلره دخی سپارش
اولنمقده بر بلوک رذله وجهله یه سپارش اولنور
که نه جزیه نیه درلر اکا علمی واردر ونه کیملره وضع اولنور
ونه طریقله وضع اولنوراتی بلورلر که کوسنده یل
سنجاغنک نو یافته تحریرنده بیت المال نفعدن ضرر
زیاده اولدی اما مباشرلرک کندولره اولان منافعی
حدن زیاده در وبیت المال واردا تندن بری دخی
عاشرلر تحصیل اتدوکی اقچه لر درکه حالا که کورمک

دیرلر شرعله وامر پادشاهی موجبنجه تجارت ایچون
الثان متاعدن النماق لازمدر اما فی زماننا ناظرونه
یا ایلرنده اوته یاقه ده ساکن اولنلر قلا یلمغه بر
بقچه کتوروب قلا ایلدوب ینه اوته یاقه یه کچورمک
استیسه لر ملتزملر ایکی اوچ کورمک اقچه سی الورلر
کندیلر یا بلوکه کچوب یا تیمار وزعامت المغون الزام
اتدکلری اقچه لری بو طریق ظلمله رعایادن جفا ررلر
طوپراق قاضیلری مخالفت ایلسه لر مفتش قاضی
وناظر طپراق قاضیسنک مال میری تحصیلنده سعیی
یوقدر دیو دردولته عرض ایدرلر دفتردارلر نه تفتیش
نه اصلن بلوب غورنه ایرمک مراد ایدینورلر
قاضی دردمندی عزل ایدرلر سایر قضاته دخی
ضعف قلب کلوب عزل خوفندن خواه وناخواه
ظلمه تحمل ایدرلر اما ناظرلری عرض ایلسه لر انواع
حمایتلر ایدوب ناظرک اون اون بش بیک اقچه لق
ارمغانی مقابله سنده بیت المالک اون بش
یوک اقچه سنه ضرر ایدرلر وبیت المالک بر وارد
تحریر ولایتدن اولان منافعدر معلوم اولمق
کرکدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم فوت اولدقدن

فوت اولدقده سپاهی و یکیچری و خونکار قولی
یا ویووده لر الوب یا خود رعایایی زبون اولوب
مضایقه لری اولدوغی وقت رهن اودنه المغله
خراج ارض طلب اتدکلرندن مسلمانلر خراجی
ویردیوب ویرمیوب کلن خراجی اهل قریه دن تضمین
اتدیروب بش اون کافر او توز قرق خراج ویرمکه
طاقت کتوره میوب فرار ایدوب کریخته اولمق
لازم اولور هم محصول بیت الماله ضرر هم رعایایه
نقصان لازم اولور قاضیلر عرض اتدکده بر
حکمله صوارلر کفره نک حکمه و یول خرجنه کیدن
اقچه سی سربسر ضرر دخی اولور فائده یرینه قضاته
ضعف قلب طاری اولوب فلان قاضی عرض
اتدی نه یوزه اغرندی بن عرض ایدوب نه یوزه اگوم
دیر رعایا ظلمه النده پامال اولور خراج ارض
احوالی معلوم اولدی اما خراج رأسکه شرعا جزیه دررو
روم ایلی رعایاسی لغتنده اکا غلاو لور درلر کتب
شرعیه ده اما ملریمز تحقیق اتدکلری اوزره ایکی
نوعدر بو نوعی اولدر که مفتی افندی حضرتلرینک
فتوالرنده مسطور اولان اوزره سلطان اهل
اسلام ایله کفره نک رضا و صلحلری ایله اولور بیلده
بیک فلوری یا کیم هارجبده سافلی ولایت آوده قده
بغدانک افلاقک و اردل و لایتنک بیلدن بیله
ویردکلری ورکی کبی بر نوعی اولدر که ابتدادن
غالب اولدوغی دیارک کفره سنک اوزرینه
وضع ایلمرا علاسی بیلده قرق سکز اقچه درهم عشر
که اقچه حسابیله یوز طقسان اقچه اولور تقریبا و
بارایه درت درهم الغنی لازم اولور اول شول
غنی یه وضع اولنور که غناسی ظاهر اوله یعنی شول
دکلی هالی اولکه عمله محتاج اولمیه کسبدن مستغنی
اوله اول مقداری اون بیک اقچه یه مالک المغله
تفسیر اتمشلردر و متوسط الحاله بیلده یکرمی درت
درهم تعیین اولنه که بیلده طقسان زیاده اقچه
اولور هر آیده ایکی درهم النور و متوسط الحال اولدر
بر مقدار مالی اوله اما اول قدر که کسب و عملدن مستغنی
اولمیه کسب و عمله محتاج اوله و فقیر معتمل اولدر
بیلده اون ایکی درهم جزیه وضع اولنور قرق سکز
اقچه یه قریب اولور آیده بر درهم النور و فقیر معتمل
اولدر که مالدن اصلا نسنه سی اولمیه قوت اوکر

وظفقدز مشتة ایله معتبر اولان ذراع مساحه ده
مستعمل اوله که ایکسی بنه محاسبلر اصطلاحنده
یکرمی درت پارمق حساب اولنه و هر پارمق التی
اربه ذکلی اوله التی اربه بری بری یاننه ایننه وضع
اولنه اوزنلغنه وضع اولنمیه جریب شرعیدن
مراد بودر و هر جریبده یعنی هر دونمده اون درهم
اقچه النه دیمکدن مراد شرعیدر که زمانه حسابنجه اون
درهم شرعی قرق ایکی اقچه اولور و هر دونم باغه وبغچه
قرق ایکی اقچه النمق لازم اولور اما زمانه ده بو دیار
ده جاری اولان دونم که طولا و عرضا اوتوز بش
ذراعدر مساحه ده بیک ایکیوز یکرمی بش ذراع
اولور جریب شرعینک ثلثندن یکرمی بش ذراع
زاید اولور بنا علی هذا سلطان بایزید مرحوم
عمارت عامره سی اوقافندن محمیه استنبول نواحیسنده حیننده
واقع اولان کفره باغلرینک هر دونمنه تقریبا خراج
شرعی مقدارنجه اون بش اقچه مقاطعه تعیین
ایلمشدر و صحیح مدرسلرندن مرحوم مولانا قره
سیدی بی مفتشلر ایدوب ممکن اولدقچه
شرعه تطبیق اولنمق بیورمشدر اولدخی شرع

اوزره

اوزره کوروب تمام ذکر اولنده استنبول قضاسین
صدقه ایلمشدر و اول کافرلرنده اولان باغ
بیعله یا هبه یا ارث ایله الدن اله دوشسه بینه
رسم دونم تمام النور و بعض کمسنه باغلرن بوزوب
یا خرابه اولدقده بیاره ملتفت اولمیوب باغ
یرن جایر یا صالق ایدیبوب دونم حقی تمام
ویرمک استمسه لر شرعیسی بودر که شویلکه ارض
چوریوب یا اسکیوب باغ حاصل اولماز اولسه
اول وقت نه سوزرا اما شویلکه ارضک قصوری
اولمیوب صاحبی کرک تعمیرده اهمال یا قصدیله
بنارا ایتمدوکندن باغ حاصل اولماز اولسه کرک
بوش قوسون کرک غیری نسنه ایچون استعمال
ایلسون البته صاحبنه یا صاحبی فوت اولوب
اولادنه وارثنه منه انتقال ایلسه اولادنه وارثنه
وصیلرنه تعمیری تکلیف اولنور والا کندیدن
رسم دونم تماما النور یا خود تعمیره ملتزم اولورلر طالب
بولنورسه اکا ویریلور بحسب الشرع خراج ارض
ذکلری بودرکه روم ایلنده خراج ارضی بهشتنه
دیو متعارفدر اول باشتنه لرک اکثرین صاحبی

اولوب باقیسی خداوندکار حضرتلری ایچون اوله دیو
تعیین ایتدکلرندن صکره ذکر اولنان خزینه سنورنده
اکوب بیچوب محصول آلان کمسنه لردن بعض
محصوللرینک ایجاق عشرن ویرسه زیاده سین کندیلر
اکل ایلسه لر شرعا اکل ایتدکلری کندیلره حلال اولورمی
الجواب اولماز تعیین اولنان مقدار اول
ارضک خراج مقاسمه سی در نصفنه دکین خراج
وضعی مشروعدر اکثر اراضینک خراجی اونده بردر اولمغین
عوام عشر شرعی صانوب زیاده الانی ظلما النور
صانوب ویرمک ایله عاصی اولمزلر صانورلر خطا
فاحش مشهوردر عامهٔ ممالک محروسه نک اراضی
سی بیت المال ایچون حیازه اولنمش اراضی خراجیه
در اراضی عشریه بو قدر واردر اونده بر النان بهره
دن غیری جفت حقی حرام محض اولوردی وخراج
ارضکه حضرت عمر فاروق رضی الله عنه وضع ایلمشدر
هر جریبه بر دونم دراکدکلری هر نه ایسه بر
صاع هاشمی ایله اول اکدکلرندن و بر نقد اقچه تقدیر
ایلمشدر فرضا اون دونم یره بغدای اکسه اون
صاع بغدای اون اقچه اربه وسایر حبوبات نک کذلک

اما بوکه

اما بوکه لقدن بر دونمه بش اقچه تقدیر ایلمشدر
و باغ دونمندن که متصل اوله و خرما دونمندن
که متصل اوله اون اقچه تقدیر ایلمشدر باغ اوله
دیمکک معناسی اولدر که جمله باغ و جمله اغاجلری
اوله اراپرنده نسنه اکلمیه اما نسنه اکلنه بیلورسه ایکی
و اغاج بیتشندن باشقه و اکیلن نسنه دن باشقه
عشر النمق لازمدر و بر یرده بیتشل اغاجلی و الیسه
اول اغاجک کولکه سی دوشدکی یری خالی قویوب
نسنه اکممک مشروعدر و جریب دیدکلری طولا
و عرضا التمش ذراع اولمقدر که مساحه ده
اوچ بیک التی یوز ذراع اولور و ذراعدن مراد
انو شیروان ذراعیدر که یاطقوز مشته یاخود
یدی قبضه در امام شمس الدین الحلوانی بویله
تصحیح ایلمشدر قبضه دن مراد اولدر که هر قبضه
ایله بش پارمق دیکلمشله بله محسوب اوله مشته
اولدر که باش پارمق محسوب اولمیوب انجق
پارمقلر قبضه محسوب اوله معنی ده ایکی سی بردر
اما صدر الشریعه تحقیقی بودر که یدی قبضه ایله معتبر
اولان ذراع کرباسده و قماشده مستعمل اوله

کلیا باطله در الدوغی اقچه ارضنک اجرت معجله سی در
قضاة محضا رعایانک ویروب المسنه بیع وشرا
اطلاقی ایدوب حجت ویرمک اصلا شریعت شریفه
یه موافق دکلدر انشاسی دخی باطل فتوای اخری
روم ایلنده رعایا النده اولان اراضی عشریه نک و
خراجیه نک بیع ورهنی وودیعتی واعاره سی وشفعه
سی واستبدالی ورزنه تعامل ناس واقع اولوب قضات
حجت ویرمه لری شرعی میدر الجواب ارض عشریه
وخراجیه اصحابنک ملکی اولور تصرفات مذکوره ومیراث
ووقف ووصیت جاری اولور روم ایلینک اراضیسی
اراضی مملکتدر نه عشریه درنه خراجیه در تصرف ایدن
رعایا اکارلر منزله سنده در رقبهٔ ارض بیت المالکدر
انلره عاریت طریقی ایله ویرلمشدر که اکوب بچوب خراج
موظفی جفت اقچه سی دنه ویررلر خراج مقاسمه نیز
عشرادنه ویررلر بر رعیت فوت اولسه اوغلی المسه
وکندی یرینه طورر کمسنه سی قالمسه سپاهی طپویه ویروب
اخره ویرور تملیکه قادر دکلدر رعایا حق قرارن الوب
تصرفندن فراغت ایلسه دخی سپاهی یه طپویه ویرر
ودیعت وعاریت بر حکم ایجاب ایلمز رعایا اکه قادر دکلدر

اما

اما بیع ورهن واستبدال مشروع دکلدر شفعه
یعنی جاری اولمز [illegible]
ویردکلری فتوی [illegible] یردیارده عشر بدلی
هر جفت باشنه معینجه بر مقدار غله النی کلمش اولسه
اول دیارده تیمارده متصرف اولان سپاهیلک
بو اسلوب اوزره عشر بدلی الدقلری غله شرعا حلال
اولورمی الجواب عشر شرعی حین فتحده غانملره
قسمت اولنان اراضیده یاخود اهل اسلامه کلیا
امام یرلرنده مقرر ایدوکی اراضیده در اکثر اراضی
مملکت بویله دکلدر اهل کفره اولوب اللرنده ابقا
اولنوب کندولره خراج رأس اللرنده اولانه خراج
ارض وضع اولنوب تحملنه کوره کیمنه اونده برکیمنه
سکزده بر زاید وناقص تعیین اولنمشدر اکر دکر
اولنان یرلر اراضی عشریه دن ایسه زیاده حلال
اولماز خراجیه دن ایسه خراج وضع اولندیسه
متحمل اولدقدن صکره عشردن زیاده الحاق بینده
ویرمشلر دربار فع ومهم اولمغین تسوید اولندی
مسئله پادشاه حضرتلری بر فتح قریه سنورنده
اکوب بکمسنه لرک محصوللرینک تلثانی کندولرک

ایدوب و قصد ایلمک کرکدر که لشکرك ارقه
سی بر طاغه یا بر دره یه یاخود بر بیوك صویه اولکه
کمیندن امین اوله و شبیخوندن سالم اوله و
عسکردن هر طائفه یه اوردوده بر معین موضع
کوستره که قرار لازم اولدقده هر کیشی کلوب
محلی محلن بولمقده زحمت چکمیه انصاف بودر که
عسکر عثمانی ترتیبی بر عسکرده بو قدر و قوللر
بلوکلر تعیین اولوب هر طائفه ممتاز و مقدم
وصف و بیاندن ارتوقدر و لازم اولان موضعلر
ده خندق قازدرلیه اون التنجی باب مصاف
عسکر وقتنده کذلك عسکرك اوردی یا بر اولو طاغه
یا بر اولو دره یه یا بر اولو کوه و عسکرك اوکی بر طریقله
اوله توز کلمیه و سردار بر مرتفع یرده اولکه عسکرینك
جمیع احوالنه ناظر اوله و بر طریقله عسکرن یاصایه
عسکر طرف میمنه دن کله و کونش عسکر عدونك
کوزی قرشوسنه اوله بیع و تملیکه قادر اولمازلر
تا وغلی قالورسه کندی کبی تصرف ایلر و رثیه میراث
اولماز حقیقت ارض عشریه و ارض خراجیه اصحابنك
ملکیدر سایر املاکی کبی در و روم ایلینك اراضیسی

خصوصنده

خصوصنده متقارب اللفظ والمعنی ایکی فتوی
ویرمشلردر که ایکیسی دخی بعینها نقل اولندی بری بودر که
فی زماننا روم ایلنده اولان رعایانك اللرنده اولان
اراضی عشریه لرك و خراجیه لرك بیعی و رهنی و ودیعت
و اعاره سی و بیع اولندقدن صکره شفعه جاری
اولمسی استبدال اوزره تعامل ناس اولوب
قضاة دخی سجللرینه قید ایده کلمشلردر عند الشرع
قضاة اتدکلری نیجه در شرع شریفه موافقمیدر
و قانون صرفمیدر. الجواب ارض
مرقومه نه عشریه نه خراجیه در ارض مملکتدر حین
فتحده نه غانمینه قسمت اولنوب عشریه قلنمشدر
نه اصحابنه تملیك اولنوب خراجیه صرفه قلنمشدر
بلکه رقبهٔ ارض بیت المال اچون افراز اولنوب متصرف
اولنلره اجاره طریقیله ویرلمشدر زراعت و
حراثت ایدوب خراج موظفنی و خراج مقاسمه
سنی ویروب تصرف ایدرلر تحریر اولنان احکام
ودیعت و عاریتی شرعی دکلدر ناسك الحیدنده جاری
اولان بیع و شرا وقف دکانلری اجاره ایلدیکلرن ساکن
اولنلره بیع اتدکلری کبی در و سپاهی اذنسز معامله

قرقدن اوجیوزه وارنجه معاتب درلر بشیوزدن
بیك مابیننه وارنجه عسكر خشناش درلر بیك تمام
اولنجه عسكر ازلم درلر درت بیكه وارنجه جحفل درلر
درت بیكدن اون ایكی بیكه وارنجه عسكر جرار درلر
بو قوده مقدمه ده اولان ترتیب عربدن
غیری قومك ترتیبی در بو شمدی تفصیل اولنان
عرب عسكرنه مخصوص صدد را اون اوچنجی باب
سرداره لازمدر كه وارجاغی منزله اوكردی كوندركی
بلوكك سردارنه تنبیه ایده كه منزله وردقده كندیله
بله اولان كمسنه لری اوچ بلوك ایده بر بلوكن
بر كاروده آدمله اردنده كلن عسكر كثیره كوندره
كه كلوب اول منزلك اوتن وصوین و یولك احوالن
اعلام ایده و كندی بر بلوكله منزلده توقف ایدوب
قوناق واوردی یری حاضرلیه و بر بلوكن دخی
ایلری قوناغه كندروب نوعا اول قوناغك
احوالنه كه اوتی وصویی وارمیدر یخسه درویولی
دربندمیدر و باتاقمیدر و كوپری قوراجق
اغاج كسه جك اورمان وارمیدر یوقمیدر
معلوم ایدنه و كندولرله اولان قراول وارتاجی

عسكری

عسكری جمله اتلنمنجه ایلری یورومكه قومیه جمله
اتلر اقاسنه كلنجك كوچه اجازت ویره
و عسكرنك اردن یوقلیه كمسنه قوناقده یرنده
قالوب دشمن الموق احتمالی اولمیه اون دردنجی
باب اكر دشمن طرفندن قورقو كوچ اوزرنده
لشكرك اوكندن اولمق احتمالی اولسه صول
قول ایكی بلوك اولوب نصفی اول عسكرك اكنده
یوریوب اندن قلب یوریوب اندن میسره
نك نصف اخری اندن میمنه نك نصف اخری
یوریمك كرك واكر خوف صاغ جانبندن اولمق
احتمالی اولسه اول میمنه اندن قلب اندن
میسره یوریمك كرك واكر خوف صول جانبندن
اكثر احتمال اولسه اول میسره اندن قلب
اندن میمنه یوریمك كرك اكر جمیع جوانبدن
خوف اولسه قراول جمله جانبدن یوریوب
قلب ومیمنه ومیسره یرلی یرنده یوریوب
اغرق صنغلرك اوكنده اولمق كركدر دیمشلر
اون بشنجی باب دیمشلردركه سرداره هر
منزله كه واره اب وعلفن وطریقن تجسس

زبان کوررا (ونجی باب) لایق بودرکه سردارو
سرعسکر عسکر عدویه ملاقاته بشش کونلک یول
قالدقده عسکر ترتیب وتعبیه ایدوب تمام مصاف
وقتال یراغیله حاضر اوله حالت امنده تمام
محاربه حالی اوزره اوله که علی الغفله جنک لازم
کلدکده غافل ولنمیه زیرا امان حالنده قصورلری
تدارک اتمیوب نقصان اوزره قوبیجق جنک
زمانی اولوب اضطراب حالی کلدکده تدارک
عسر اولور کوکی کرکمز ایکن دیمشلر درحتی بعض
سلاطین سفره کتدکلرده اول کوندن عسکره خندق
قازدررلر ایمش علی الغفله برحال اولمسون دیو
(اون برنجی باب) عسکر ترتیبنک اصولی اوجدر
بری قلبدرکه سنجاق یا سلطان یا سرعسکرلر
عسکر یلداندە اولور بری میمنه درکه صاغ قولدرلر
وبری میسره درکه صول قول درلر بو اوچ بلوک هر
زمان لازمدر اما بعض زمان اولورکه نچه نوع لازم
اولور بربلوک ایدرلرکا سریه درلر یعنی شبیخون
ایچون قورلر وبرنه طلیعه دیرلرکه قراول دکلیدر
وبرنوعنه ارصاد دیرلرکه رصدک جمعی درعسکردن

بعض

بعض کمسنه‌نی بیجوب داغ باشلرنه کوزجی قویوب
دشمن عسکرینک احوالنه وقوف ایچون کوندر
دکلرینه درلر اکا یزک لسانمزده دلجی درلر وبر
نوعنه عسس درلرکه کیجه ایله دشمن اوردوسنه
واروب خبر الانه درلر وبرنوعنه دخی جاسوس
عدونک مماکلنه واروب کیروب خبر الوب
کتورنه درلر وبرنوعنه ساقه درلرکه طوندار دخی درلر
دروبرنوعنه مقدمه درلر توزکجه اینجه قراول دکلیدر
وبرنوعی یمین دکی یوصی یه قودقلری طائفه دروبرنوعنه
عدد درلرکه بربلوک عسکر اطرافه ناظر بریرده حاضر
قورلر قنغی طرف نوعا مغلوب اولوب معاونته
محتاج اولورسه اول جانبه معاونت ایله درلر
بوجمله زمان ومکان اقتضاسیله اولور اما قلب
وجناحین که میمنه ومیسره در هر زمانده هر مکانده
هر وجه‌ده لازمدر (اون ایکنجی باب) بعضیلر
بویله تحقیق اتمشلردرکه کیجه ایله عسکر دشمنه کوندریلن
عسکره سرایا درلرکه سریه‌نک جمعی دروکوندز کوندریلن
سوارب درلر ساربه‌نک جمعی در [illegible] عسکرکه ترتیب
آز اوله جریده درلر فرق تمام اوله عصبه درلر

صاقلر وخیرخواه و سرداشلر ایله مشورت ایدوب
انلره کشف راز ایده اما سایر خلقه رازن عینی
ایله فاش ایتیوب تمثیل و تنظیر ایله انلرله دخی مشاوره
ایده زیراکاه اولور بر طفل ناداندن یاخود بر زنان
ناقص العقلدن بر رأی صواب و بر معقول
جواب صادر اولور که صلاح احواله سبب اولور

یدنجی باب کتم اسرارده مبالغه ایده و کمسه
یاننده راز درونن اچمیه بو کوچک اوغلاندر و بو
احمق کوندر بو عجمی درکه تورکجه بلمز نه بلور نه اکلر
دیو انلر یاننده اسراره متعلق سوز سویلمیه

سکزنجی باب بر دوستک نصیحت اتدکده بونجه
دوشمندر بنی سور محبتندن نصیحت ایدر سویمیه
نصیحت اتمزدی بونک نصیحتی ایله عمل لازمدر
دیمه جایزکه مکر دشمنله فریفته اولوب صورت
حقده سویلیوب اول خیرخواه لقده بر غرض
فاسدی اوله کذلک دشمن ظن اتدوککدن بر سوز
استماع ایلسک دشمن سوزیدر دیو یابانه اتمه فقط
کرکدر جایزکه الله سویلتمش اوله اول سوزده
بر معنوی نفع اوله که سویلینی قو سویلدکنی کور دیمشلردر

طقوزنجی

طقوزنجی باب جاسوس خصوصنده کمال بصیرت
واحتیاط اوزره اولمق کرکدر جاسوسلرک اکثر
ذلتلرن وخطالرن عفو ایدوب عقوبت لازم
اولدقده دخی جزوی عقوبتله اکتفا ایلمک کرکدر
جاسوسلر سرداره قلبلرندن رنجیده اولوب
وقتنده واقف اولدوغی اسراری اعدایه افشا
ایلر و طریق حزمک بری اولدرکه ایکی جاسوسی بری
برله بولشدروب بری برینک خبرنه واقف
اتمیه و بری دخی بودرکه جاسوسلرک خبرن کندی
بالذات الداخلکمسنه بی واسطه اتمیه و بر شرط
دخی حکما بویله رواکورمشلردرکه سرور خبریله کلن جاسوس
دخی بلین احساندن غم خبریله کلن جاسوسه زیاده
احسان اوله که جاسوس خبرک راستن و صحیحن
سویلمکدن خوف اتمیه ایو خبر کتوره نه التفات
ارتق اولیجاق جایزه واحسان شوقیله خبرک
صحیحن ستر ایدوب کندودن بعضی زیاده و نقصان
الحاق ایلر کذلک براز خبر کتورنه عقاب و عتاب
اولیجق صحیح خبری کتم ایدوب کندودن یلان خبرلر
اختراع ایلر سردار مغرور اولوب عاقبتنده ضرر

متفرع عطا و عاطفتنك مغلوبی اولوب یولنه جان
و باش اوینایه‌لر اکنجی خصلت بودر که بدخو
و ناسزا کورلری بلوب صداقتده قاصر و خدمتنده
غیر قادر اولنلری معلوم قلوب کوشمالله و عید
و عذاب و نکالله تهدید ایدوب کاه وعد و کاه
وعید و کاه بیم و کاه امید ایله خواه و ناخواه اونلری دوندره
یولنده جان فشان قدمنده جان قربان ایدنلردن
ایده اوچنجی خصلت بودر که بری بریله معامله‌لرینی
تفوس و تفحص اوزره اولوب کار و کردارلرن
معلوم ایدنوب بینلرنده عدل و داد و بذل کرم
و مراد ایدوب نه ظالمه مظلومی زبون و نه غالبی
مغلوبه زبون ایده باب ثالث اولدر که
پادشاه عسکر کوندروب عسکره امیر نصب
ایلیه لایق بودر که طالعی قوتلی و یوزی قوتلی کارزار
دیده و کارآزموده خوی و خصالی ستوده صاحب
و حربک مکر و آلتنه و عسکرک ترتیب حالنه آلایلرنه [illegible]
و یرلی یرنده قراول و طوندار قومغه خبیر و جاسوسلر
قیوب کمینلر قورومقده بصیر اوله دردنجی باب
سردار و سرعسکره لازمدر که کندی عسکرنده اولان

عیبلری و خلل‌لری و رازلری غایت ستر و حفظ
اوزره اوله که دشمن مطلع اولمیه و عدو عسکرنده
واقع اولان قصورلری و فتورلری و نه طریقله
انلره شکست ایروب و نه فکر ایله ظفر بولنه جق
دایره‌لری معلوم ایدنوب اکا کوره تدبیر و تدارک
ایلیه بو دخی اولماز الا کندی راست کفتار نیک
کردار صادق و هوادار خیرخواه و کارکذار جاسوسلر
قوللنوب انلری رعایت ایدوب لطف و احسان ایله
قول ایدنمکله اولور و کندی عسکرنه بیکانه‌دن
و جاسوسلردن کمسنه کلمکدن صاقنمغله اولور
بشنجی باب سرداره واجبدر که مهما امکن
استعمالی ترک ایدوب تأنی و مدارا قوللنه و صلحه
میسر ایکن جنکه اقدام اتمیه و مادامکه عدویه مکر و
حیله ایله ظفر میسر ایکن اول قتال و جداله اقدام
اتمیه و قان دوکمکدن غیری مکاره و مصابکه
واقع اوله‌مانی قبول ایدوب قان دوکمکدن حذر
ایده که عسکرک سلامتی اندهدر التنجی باب
مشورتی ترک اتمیه اما هرکیشی ایله مشورت اتمیه ایش
کورمش بو مقوله حرب و ضربه حاضر اولمش راز

فلان بکک عسکریله عسکرک اوکنده و فلان بک اردونده
طورسون دیسه او بکلره لایق دکلدر که کندولره
تعیین اولنان وضعی ترک ایدهلر زیرا امر حربده
بو بد تدبیر حسن تدبیره خاید اوله اول امره اطاعته ظاهر
اولورلر اول بکلردن بریسی مأموربه اولدوغی وضعه
عصیان ایلیسه سلطان اول امیری اول قورقدب
انذار ایتمک کرکدر اکر ایکی دفعهده عقوبت لایق دکلدر
تکرار که امره مخالفت ایلیسه اول وقت سلطانه
تأدیب ایلمک لازم اولورفی زمانناده بکلردن بر کمسنه
بی سردار ایلیسه بر فتح بکلری اکا قوشسهلر اول بکلرکی
اوجاق ارکیوز وکیمی بر اوچ بکلربیوز وکیمی بز سنجاقده
اسکی پایهده ارتقم دیو اتباع ایلمزلر غیرت جاهلیه
مقتضاسنجه عرض دینه و غیرت سلطنته شکست
ایرشدررلر نته کم بغداد سفرنده واقع اولدی
وامر حرب امور سلطنت وخدمت وزارتدن
بر امر مهم ورأی لازم اولدوغیچون ارسطالیس
حکیمک اسکندر ذو القرنینه یازدوغی اداب حرب
واسلوب جنگ که قرق بابا وزره ترتیب
اولنمشدر بو رسالیه درج ایلمک مناسب کورلدی

شروع

شروع اولندی باب اول اصل اصول اولدر که مجرد لله
نیت خالصهسی احیاء دین و تنفیذ سنت سید
المرسلین وغزاء مخالفین اوله غرضی جهانکیرلک
وکشورکشالک اولمیه و شوکت وصولتنه مغرور
اولمیه و هر خصوصده توکلی اللهه اولوب فوز و
نصرتی اللهدن اومه مرادی رضا اولوب خلقه عرض
قدرت اولمیه وطریق قضاده کمال تقوی اوزره
اولوب بالذات اوامر الهیه اتباع و مناهیدن
امتناع ایده و کمسنهیه ظلم وحیف ایتمیه و عساکرن
دخی کمال دقت ایله منع ایدوب ظلم و تعدیدن
حفظده احتیاط ایده و غالب اولدوغی طایفه
دن عفو واغماضه قابل ولنکی عفوه نیت ایلیه
وبعد الفتح عدالت ایده باب ثانی مخفی دکلدر
که پادشاه عسکریله اوچ وجهله عمل ایتمک لازمدر
بر خصلت بودر که انلرک کندویه هوادارلقلرن
و بولنده جان سپارلقلرن کوروب محبت
ایدوب محبته لازم اولان خصایلکه انواع لطف
و اعطا و احسان ذکر مذر انلردن دریغ ایتمیب
مبذول ایده تاکه انلر دخی بونک محبتنک و محبتنه

اللی به وارنجه جریده درلر اللی دن دورت یوزه
وارنجه سریه درلر و دریوزدن بیکه وارنجه کتیبه
درلر بیکدن درت بیکه وارنجه جیشدرلر فیلق
درلر و جحفل درلر درت بیکدن اون ایکی بیکه وارنجه
خمیس درلر خمیس دیمکه سبب اولدر که بش
رکنی اولور بر قلب که پادشاه اولان یردر و
بری میمنه که صاغ قول دیرلر و بری میسره در که صول
قول درلر و بری طلیعه که قراول درلر و بری سابقه
کوملوندار در رسول الله صلی الله علیه وسلم یکرمی
سکز غزا ایدوب کندولر حاضر اولمشلردر اولی
غزاء ابوا اخری غزاء تبوکدر طقوزنده قتال ایتمشلردر
وابو طقوز دفعه دخی عسکر کوندرمشلردر اولی
غزاء عبیده در و اخری اسامه بن زید بن حارثه‌یی
شامه کوندرمشلردر جرف که مدینه‌دن بر فرسخ
بردر انده وارد قده رسول الله وفات ایلمشلردر
بو کوندردکلری عسکرده رتبه ده افضل ولانی امیر
ایتمشلردر سکز بولکه زید بن حارثه‌یی امیر ایتمشلردر
کذلک زیدک فوتندن صکره اسامه‌یی امیر ایتمشلردر
ابو بکر و عمر و عثمان و علی و عبیده و عبد الرحمن بن

بو

عوف انلردن افضل و عشره مبشره دن ایکن
انلره زیدی و اسامه‌یی امیر ایدوب بونلره اکا
تابع اولک دیو وصیت بیوردی انلر دخی تابع
اولورلردی حتی اخر سریه لرکه اسامه که کندینک قولی
اوغلی تولیدرانی امیر جیش ایدوب قوشدوغی
عسکرده حضرت عمر بیله داخل ایدی جرف نام موضعه
وارد قده رسولک خسته لغی ایشدوب توقف
ایلدی رسول الله صلی الله علیه وسلم فوت اولوب
ابو بکر خلیفه اولدقده اصحاب یا خلیفه رسول الله
اسامه‌یی کوندرمه‌یسن بو خسته دوندرمه‌یسن
دیوب بعض اصحاب کوندرملی و بعض اصحاب
دوندرملی رای کوردیلر صدیق اکبر رسول الله
برقلجی قیندن چقاروب بر داده صالمش
ایکن حاشا بن دوندروب مانع اولم اما مشورتده
معاونتده عمر بکا لازمدر اگر عمره اجازت ویرب
قالدیرسه کرمدر دی اسامه دخی اذن ویروب
حضرت عمر اسامه‌نک اذن و اجازتیله قالدی حتی
کتب فتاوای معتبره ده شرح سیر کبیرده امام
شمس الائمه سرخسی یازمشدر که سلطان نداایدر

حفظ اولنه لازم اولدقده رعایایه تکلیف ایدوب
تعجیز اتمیه اولهلدن صرف ایده شمدی موتای فقرا حالنی
مخلّدر شمدی یه دک بو امر شریف شرع رعایت اولنوب
ممالک محمیه‌ده واقع اولان فقرا موتاسنک مسلماننه
التمش اقچه و کافرنه اوتوز اقچه ویررلردی بیت
المال عامللری دخی قاضیلره مخالفت اتمزلردی
مخالفت ایدنلری قاضیلر منع ایدرلردی اما شمدی
عامللر ویرسه دخی جاهل مفتشلر منع ایدرلر حتی طونه
یالیسنده ایکی اق بیکاری زاده که سفالی انواعی
ظلم و فسقه منسل ایدن اوج کشینک بریدر که انلر
بری اول و بری نعلبند زنبل و بری قاره بورجک
اوغلی درکه هر برینک سجللری التنده بیک فلوری
الور اوج کیسه رشوت گزلنمک قابلدر که اول
کسه‌لرک دخی بری اق و بری قزیل و بری سیاه
اوله کندی خطیله فقره مکتوب گوندروب موتای
فقرا واقع اولدقده بیت المالجی دن کفن بها الورلرکه
مسلمانلردن چرا ندرک دیمشدر زهی ظلم که اصحاب
دولت انکا اعتماد ایدوب مظالمی انوک بوینینه حواله
ایدوب کندی بو بونلردن کتمش اکین شرعله حقی

مستحقنه

مستحقنه ویردیو بیورمشکن اول قاضی مسلمان
ایکن شرع شریفی تغییر و ابطال ایده قیامتده حضور
حقده اول کاغدی کوردکده نه جواب ویره جکه
ممالک محمیه‌ده نهایت ییلده بیک میت واقع اولسه
کیمی التمش کیمی اوتوزردن قرق اللی بیک اقچه اولور
مقاطعه‌لر خصوصا فیوما ترقی ده درو ملتزملر اول
اقچه‌یی ویرمکله بله التزام جایزدر کفن بها جز اولنجه
بر میت یاتوقده بیت المال اولمسه پادشاهمز
باشی و کوزی صدقه‌سی ییلده بیک میته کفن بها
ویرمک چوقمیدر محمود پادشاه حوکنک اوقاتنده
تفتیش ایدوب محاسبه‌سین کوردم بلده
محصولی قفندن بیک میته کفن بها تعیین اتمشدر
که التمش بیک اقچه اولور فذلکه در اداب حرب
و لوازم اولا معلوم اوله که امور سلطنتک اعظمی
فتح بلاد و دفع اعدا و غزاسی لازم اولنده غزا ایجون
امر دخی کاه سلطانک سفر ایدوب بالذات مباشرت
اتمکله اولور و کاه وزرا و امرادن بر اعتماد اتدوکی
رئیس ایدوب عسکر قوشوب کوندرمکله اولور
و اول کوندرلین طایفه که عسکردر و عسکره بردن

اریری قوماغله اولو اولو نهرلردن دجله و فرات و
جیحون کبی جرملر الوب اکنلر اکدرمکدر که بیت الماله
اعشاردن محصول اوله و قاضیلرک و والیلرک و
مفتی لرک و معلم لرک و محتسبلرک ارزاقی در و طریق لری
قطاع طریقدن و حرامیلردن کوزلمکه صرف اولنقدر
که زمانه ده قریه لری معاف ایدوب دربند بکله درلر
و وقت حاجتده لازم اولدقده حاضر بولنمغچون بیلاجلکو
الوب جبه خانه لو صقلمقدر حاصل الکلام دینک صلاحنه
و اسلام و مسلمینک امور لازمه سنه صرف ایلمکدر
و نوع رابع وارثی اولمیان موتی نک مخلفاتیدر یاخود
وارثی اوله اما جمله سی احرازاتمیه حصه سیندن الدوقدن
صکره باقیسی بیت الماله عاید اوله مثلا ار اوله عورت
قاله ربعن الوب باقی بیت الماله عاید در یا عورت
اوله اری قله نصفنی ارک باقیسی بیت المالکیدر یا
خود قزی و یا قیز قرنداشی قاله نصفنی قزک و یا قز قرنداشک
اولوب شافعی قاتنده باقیسی بیت المالک اولور بکیمی
ظهور ایتمش اقدیلر کرملوندن وارثه براقجه ویرمیوب
جمله سین بیت الماله حکم ایدرلر حقن استرلرسه مرتفع
دخی جهادرلر بونک مصارفی مرضاة مسلمینک دوا

لرنه

لرنه و علاجلرنه و موتای مسلمینک ماتی قالمیوب فقیر
فوت اولنلرینک کفنلرینه و کسبدن عاجز اولوب
نفقه سی واجب اولورکمسنه سی داخل و لمیانک
فقرا سیدر ائمه و سلاطین دولانه لازمدر که بو انواع
هر نوعن مستقل حفظ ایدوب بری برینه خلط اتمیه
شو یلکه خلط ایدرسه اثم اولور مکرکه بر مصرف لازم
اولوب اول مصرف و قته صرف اوله جوق مادده دن
حاضر اقچه بولنمیه اول وقت نوع اخردن بطریق القرض
النوب صرف اولنوب صکره یینه اول نوعدن اقچه
کلدکده یرینه قوماق جایزدر کذلک واجبدر که حقوقی
اربابنه حق اوزره ایصال ایدوب محلندن منع
اتمیه و هر برینه استحقاقنه کوره ویره فضل الکلدوعنه
ارتوق ویره مساواة اوزره اولانه برابر ویره
و هوای نفسنه میل ایدوب استحقاقندن زیاده
ویرمیه ویردوکنه قدر کفایت دکلی یره کند تبیه
و والی اولدوغی منصبده کندیه لازم اولان اعوانک
لوازمنه وفا ایده جک دکلیدن زیاده ویرمیه
زیاده اولانی مصارف مسلمینه و لوازم دینه صرف
ایده و دخی زیاده سی نوائب و عوارض ایچون

اولمق ممکن دکلدر اکرچه فتحده اهالی کفره ایکن یرلو
یرنده مقرر ایدوب اراضی کندیلرک ملکی اولمق اوزره
ابقا ایدرسه اول اراضیده وضع اولنان وظیفهٔ ابتدائیه
خراج اولور عشر اولمق امکانی یوقدر زیرا عشرده عبادت
معنسی واردر کافرده اکا اهلیت یوقدر خراجک دخی
بعضی موظفدر یعنی بر مقدار اقچه النور بعضی دخی
خراج مقاسمه در حاصل اولنک عشریدر ثمنیدر
ارضک تحملنه کوره نصفنه دکین تعیین اولنور
بو دیارک عامهٔ اراضیسی عشری در نه خراجیدر زیرا اصل
مملکتدر که اصحابنه تملیک اولنمایوب عاریت اسلوبی
تصرف ایدوب خراج موظف و خراج مقاسمه
سنی سپاهی‌یه ویروب تصرف ایتدیرنه تابع و درکن
اکا اتباع بکه و جمیع مسلمینه واجبدر دیو تصریح ایدنلر
اونلر حضرت عمره دل اوزاتمق نیجه قابل اولور بونلرک
عمر فاروق خود بعضیلری امامت علینک حقی ایدی
اول غصب ایدوب الدی دیرلر حضرت علی امام
اولدرکن اکا تابع اولمق واجبدر دیوجک سوزی
قالور می بیت المالک وارداتی اجمالا معلوم اولدی
اما مصارفی حقنده اصل بودر که جمله بیت المالک

موارد

موارد و مصارفی درت نوعدر نوع اول صدقات
یعنی زکوتدر و عشرلردر و تاجر مسلمیندن النان
عشردر که کومرک دیدکلریدر مسلمیندن شرع شریف
تجویز ایتدوکی دکلی النانلر انک مصارفی یوقروده
مذکور اولان اوزره که آیت کریمه ده بو وجهله
بیورلمشدر انما الصدقات للفقراء والمساکین
والعاملین علیها والمؤلفة قلوبهم وفی الرقاب
والغارمین فی سبیل الله وابن السبیل فریضة
من الله والله علیم حکیم و بو مذکورلرک هر فرقه سی
کیمکلر ایدوکی تفصیل اولنمشدر نوع ثانی غنائم و معادن
رکازدر بونک مصارفی یتامی و مساکین و ابن السبیلدر
نته که سابقا مذکور اولمشدر نوع ثالث جزیه و
خراج و خمس معادن و رکاز و تاجر ذمی ایله تاجر حربیدن مندرج
النان عشر بطریق الصلح هر ییل مقطوع کلان مال العدو
و افلاق دیارندن کلن مال کبی بونک مصارفی غزاة
و مجاهدین و مقاتله و مرابطیندر که زمانه ده کیمنه
علوفه و کیمنه تیمار ویریلورلر لازم اولان یرلرده خانلر
و کوپریلر یاپمقدر و اوجلری سد ایدوب عدودن
حفظ ایلمکدر قلعه‌لر یاپمغله و جنکجیلر قومغله و حصار

ويره لر حله اوقيه حسابنه راست كلمزسه حساب
ايدوب زياده ونقصان اكا كوره حساب
ايده لر اكر حله يرينه جبه وات ياخود غيري متاع
ويررسه بهايه طوتب حله حسابنه تنشديره لر
ونجرانه بو مذكوري المنجون واران رسلك يكرمي
كونه دك خرجلري اهل نجرانك اوزرلرينه اوله ودخي
رسوللري بر آيدن زياده اليقوميه لر واتوز جبه
واتوز ات واتوز دوه ويره لر وبو جبه وات
ودوه دن ويردكلري كه رسولك النده هلاك
اوله رسولللر ضمان حكه ونجران اطرافي الله‌نك
ورسولنك جوارنده اوله لر ماللري ايله ونفسلري ايله
وارضلري ايله وملتلري ايله وغائبلري وشاهدلري ايله
ومعبدلري وكنيسه لري ايله وقليل وكثير اللرنده
اولان ماللري ايله اسقف اسقفلغندن وراهب
راهبلغندن اخراج وتغيير اولنميه وزمان جاهليتده
اولان جنايت وزمان جاهليتده اولان دملر
مطالبه اولنميه لر وجاهليت زماننده كي كبي بر
كمسنه ظلم ايلسه قوم وقبيله سندن وعشيره
سندن كمسنه اول ظلمله مؤاخذه اولنميه وانلرك

ماللري

ماللري تغيير اولنميه وانلرده جوار الله وذمة الله
وجوار رسول وذمه رسول قيامته دك باقي اوله
بو كتابه ابو سفيان بن حرب وغيلان بن عمرو
ومالك بن عوف نصري واقرع بن حابس حنظلي ومغيره
ابن شعبه شاهد اولوب بو كتابي ابو بكر بن
ابي قحافه يازدي وارض ايكي نوعدر بري ارض
خراجي وبري ارض عشريدر اگرچه بونده اختلاف
چوقدر امام ابو يوسفك مستقل خراج وعشره
رساله سي واردر اما زمانمزك امامي وعلمانك شيخ
الاسلامي خاتمة المجتهدين بقية السلف الصالحين
مولانا مفتي افندي حضرتلرندن استفتا اولندقده
فهمه آسان اولمق ايچون بو وجهله يازمشلردركه
فتوي بحسب الشرع الشريف ارض خراجيه وارض
عشريه ندر تفصيلا بيان بيورلوب مثاب اولنه
الجواب امام بر يري فتح ايدوب اراضيسني
غانمين مابيننده تقسيم ايلسه ياخود اهلي اسلامه
كلوب امام اراضيسين اللرنده ابقا ايلسه اول
اراضي ايچون وضع اولنان وظيفه البته عشردر زيرا
مسلم اوزرينه وضع اولنان وظيفه مؤنة محضه

يا ايها الذين امنوا اوفوا بالعقود عهد من محمد النبي
لعمرو بن حزم بعثه الى اليمن آمره بتقوى الله في امره
كله وان يفعل ويأخذ من المغانم خمس الله وما كتب
على المؤمنين من الصدقة من الثمار هذه نسخة كتابه عليه
الصلوة والسلام في ايديهم بسم الله الرحمن الرحيم
هذا كتاب محمد رسول الله لاهل نجران اذ كان له عليهم
وترك ذلك كله لهم على الفي حلة من حلل الاواقي في
كل رجب الف حلة وفي كل صفر الف حلة او قية
فما زادت حلل الخراج او نقصت عن الاواقي فبالحساب
وما قضوا من دروع او خيل او عرض اخذ منهم بالحساب
وعلى نجران مثونة رسلي ومتعتهم عشرين يوما فما دون
ذلك ولا يحبس رسلي فوق شهر وعليهم عارية ثلثين
درعا وثلثون فرسا وثلثون بعيرا اذ كان كيد باليمن
وبالمعدة وما هلك مما يعاد رسلي من دروع او خيل
او ركاب او عروض فهو ضمن على رسلي حتى يؤدوه
اليهم ولنجران وحاشيتهم جوار الله وذمة محمد النبي
رسول الله على اموالهم وانفسهم واراضيهم وملتهم
وغائبهم وشاهدهم وعبادهم وبيعهم وكل ما تحت ايديهم
من قليل وكثير لا يغير اسقف من اسقفيته ولا راهب

عن رهبانيته وليس عليهم خبابة ولا دم جاهلية و
لا يحشرون ولا يعشرون ولا يطأ ارضهم جيش
ولا يؤخذ رجل منهم بظلم اخر وعلى ما في هذا الكتاب
جوار الله وذمة محمد النبي رسول الله ابدا حتى يأتي
الله بامره ما نصحوا واصلحوا ما عليهم غير متقلبين
بظلم شهد ابو سفيان بن حرب وغيلان بن عمرو
ومالك بن عوف من بني النضر والاقرع بن حابس
الحنظلي والمغيرة بن شعبة وكتب لهم هذا الكتاب
ابن ابو بكر كذا في اقوال ابي يوسف تفسيري
بودرکه بو کتاب کتاب ! ما ندر الله دن ورسول الله دن
شونلرکه حق تعالی یه ایمان کتورمش مؤمنلر در
الله تعالی نك عهدلرنه وفا ایلك بو عهد در
رسول الله دن عمرو بن حزمی یمنه کوندردوکی وقت
امر ایلدیکه هر فعلده وقولده الله دن قورقه ومال
غنایمك خمسین الوب وثماردن مسلمنه
واجب اولان صدقه‌یی اله وبو کتابك نسخه‌سی
ابدا انلرك اللرنده طوره وانلرك اوزرنه لازم
اولنلری هر ییلده جمله ایکی بیك اوقیه حله اورزنه
کسندی بیك حله‌سین رجبده وبیك حله‌سین صفرده

شیء من طرف المسلمین واسواقهم ولا نضرب نواقیسنا
الا ضرباً خفیفاً ولا نرفع اصواتنا بالقراءة فی شیء من
حضرة المسلمین ولا نخرج شعائرنا ولا نرفع اصواتنا
مع موتانا ولا نتخذ من الرقیق ما جری علیه سهام المسلمین
وان نرشد المسلمین ونعینهم وان لا نطلع علیهم فی
منازلهم وقتاکه بو کتاب حضرت عمره واصل اولدیه
حضرت عمر بو قیدی دخی اتدیکه مسلمیندن بکسنه
بی دوکمیه وز شویلکه بو شرطلره مخالفت ایده وز بزدن
ذمت ساقط اولوب دممز ومالمز مسلمینه حلال اوله
تضمن یعنی بن سیزدن امان دیلرز نفسلریمزه ذراریمزه
شول شرطله که شهرلریمزده وحوالیسنده کلیسه
وراهب صومعه سی احداث ایلمیه وز وکلیسالریمزده
کیجه ده وکندزده مسلمانلری قونمقدن منع ایلمیه وز
وقونان مسلمانلری اوچ کون اطعام ایدوز ویولجی
کلوب کتمک ایچون قپولریمزی بول ایده وز واولریمزده
وکنیسه لریمزده اوچ کون قونقلیوب اطعام ایده وز
وجاسوسلر صقلمیه وز ومسلمینه قلبمزده غش صاقلمیه
وز اولادیمزه قرآن تعلیم اتمیه وز واقربامزدن مسلمان
اولمق استسه لر مانع اولمیه وز ومسلمانلره توقیر

وتعظیم

وتعظیم ایده وز کوردکمز وقت مجلسلریمزدن قالقوب
رعایت ایده وز وملابسده ومراکبده وطاقیه لرده
وعمامه لرده مسلمینه بکزمک قصد ایلمیه وز واهل
اسلام کلماتیله تکلم اتمیه وز واونلرک کنیه لرینی ایله کنیه لنمیه
وز ومسلمین اکرلرینه بنمیه وز وسلاح کوترمیه وز
وخاتملریمزه عربی الفاظله نقش اتمیه وز وخمر بیع اتمیه
وز وباشلریمزک اوکلرینه داغ ایده وز وبللریمزه
زنار بغلیه وز وکنیسه لریمز اوزرنده خاچ وصلیب
اشکار اتمیه وز ناقوسلریمز چالدوغمز وقت رفع
صوت اتمیه وز وکتابلریمز اوقودوغمز وقت رفع
صوت اتمیه وز ومیتلریمزی چقاردوغمزده رفع صوت
اتمیه وز ومسلمین سبی ایدوب مسلمانلر پاینه دوشن
اسیردن اسیر قوللنمیه وز ویول بلمین مسلمانلره
یول قولاغزلیه وز ومسلمانلرک اولرنده اوتوردقلری
یره واروب حاللرینه اطلاع قصد اتمیه وز امام
ثانی ابو یوسف رحمه الله تعالی خراج ایچون وضع اتدیکی
رساله سنده یازار که رسول الله صلی الله علیه وسلم
عمرو بن حزمی نجرانه کوندردکده بو وجهله یازمشلردر که
بسم الله الرحمن الرحیم هذا امان من الله ورسوله

آدم اخراج اولنماق لازم اولسه انلر بله تكليف
اولنمازلر و جزيه النماق لازم كلسه نه قدر اموال و
عقارات و تجارات صاحبی اولورسه اولسونلر
بيلده اون ايكی درهمدن زياده نسنه الزام اولنماز
و زحمت و مشقت تكليف اولنماز و مجادله اولنسه
رفق وجه احسن ايله مجادله اولنورلر و مرحمت
و شفقت قنادی التنده حفظ اولنورلر و مكروه
اولان نسنه لردن حفظ اولنورلر هر قنده اولورلرسه
و هر قنده واررلرسه و مسلمين تحت نكاحنده اولان
نصرانيه يه جبر و اكراه اولنماز و لوازم دينن رعايت
اتمكه مانع اولنماز هر كيمكه اللهك بو عهدنه مخالفت
اتمش اوله و بو عهدا ولنديغی ضدیله عمل اتمكه قصد
ايليه حق تعالی نك و رسولنك ميثاقنه عصيان و معاندت
اتمش اولور و كليسالر حرمت اولنماقده مقيد
اولنورلر و بو عهد قيامت قوپوب دنيا منقضی اولنجه
مؤيدا اولوب مخالفت اولنميه شام و حلب نصارالسی
حضرت عمر فاروقه يازوب كندردكلری عهدنامه
نك صورتيدر بسم الله الرحمن الرحيم هذا كتاب
لعبد الله بن عمر امير المؤمنين من نصاری مدينة كذا

وكذا

وكذا انكم لما قدمتم علينا سألناكم الامان لانفسنا
و ذرارينا و اموالنا و اهل ملتنا و شرطنا لكم على انفسنا
ان لا نحدث فی مداينا و لا فيما حولها ديرا و لا كنيسة
و لا صومعة راهب و لا نجدد ما خرب منها و ان
لا نمنع كنايسنا ان ينزلها احد من المسلمين فی ليل
او نهار و ان نوسع ابوابها للمارة و ابن السبيل و
ان نزل من مر بنا من المسلمين ثلثة ايام نطعمهم و لا ناوی
فی كنايسنا و لا فی منازلنا جاسوسا و لا نكتم غشا
للمسلمين و لا نعلم اولادنا القرآن و لا نظهر شركا و
لا ندعوا اليه و لا نمنع احدا من ذوی قراباتنا الدخول
فی الاسلام ان ارادوا و نوقر المسلمين و نقوم لهم
من مجالسنا اذا ارادوا الجلوس و لا نتشبه
بهم فی شیء من ملابسهم فی قلنسوة و لا عمامة و لا نعلين
و لا فرق شعر و لا نتكلم بكلامهم و لا نتكنی بكناهم و لا نركب
السروج و لا نتقلد السيوف و لا نتخذ شيئا من السلاح
و لا نحمل معنا و لا ننقش علی خواتيمنا بالعربية و لا
نبيع الخمور و ان نجز مقاديم رؤسنا و ان نلزم
زينا و ان نشد زنانيرنا فی اوساطنا و ان لا نظهر
الصلب علی كنايسنا و لا نظهر صلبانا و كتبنا فی

علی ابن ابی طالب هذا العهد بخطه فی مسجد النبی تاریخ
الثالث من محرم ثانی سنی الهجرة وختم بخاتم النبی
وهو مکتوب فی جلد ادیم الطائفی

بو کتاب محمد بن عبد اللهک کافهٔ
نصاری یه ویهودکی عهدنامه کتابی درکه حق تعالی
انی رحمتله بشارت ایدوب عذابله خلقی قورقیتمغه
کوندرمشدر والله تعالی انی خلقنک اوزرنده
اولان امانتنه امین ایلمشدر اول محمد بو کتابی
جمله اهل ملت نصرانیه یه منتسب اولنلره عهد ایچون
ویردی هر کیمکه اول عهدی بوزه حق تعالینک
عهدن بوزمش اولور ودینی استهزا ایتمش
اولور والله تعالینک لعنتنه لایق اولور بو عهده
مخالفت ایدن کرک سلطان اولسون وکرک
غیری اولسون برراهب یا بر سیاح بر طاغده
یا بر دره یا بیابانده یا آبادانلقده یا الجاق یرلرده
یا قوم ایچنده اوله انلردن هر کیمی صاودم نفسمله
اعوانمله واهل ملتم ایله وابناء عمله زیرا انلر بنم رعیتمدر
واهل ذمتمدربن انلری سایر معاهدلره اولان
مؤنتلری اذی سندن غزالیدم خراج ویرسونلر
الآ

الآ کوکللری خوش اولدوغی مرتبه ورسونلر اونلره
جبر واکراه اولنمسون وبر اسقف یعنی رئیس
نصاری اسقفلغندن تغییر اولنمسون وبر پاپاس
پاپاسلغندن تغییر اولنمسون وصومعه یاپوب صومعه
سنده معتکف اولنلر صومعه لرندن چیقارلمسون
وسیاحت اوزره اولنلر منع اولنمسون وکنیسه لرینک
وکلیسالری اولرندن نسنه یقلمسون وکنیسه لری
مالارندن مال النوب مسلمینک مسجدلری بناسنه صرف
اولنماسون هر کیمکه بوکه مخالف ایشلیشلسه
اللهک عهدینی بوزمش اولور وکسب ایمیوب
عبادته مشغول اولان اسقفلره جزیه وغرامه تحمیل
اولنمیه هر قنده که اولورلرکرک برده وبحرده ومغربده
مشرقده وشمال وجنوبده اولنلرک ذمتن بن حفظ
ایدرم انلر بنم ذمتمده میثاقمده در امانمده در هر مکروهدن ن
وطغلرده اولوب عبادته متفرد اولنلرک زراعت
اتدکلرندن خراج وعشر النماز مشاطره اولنمازلر
یعنی بر قاچ پای اولنوب کیمی کندولره ویریلوب
کیمی میری یه النمازلر زیرا انلرک زراعتلری کندی
بوغازلری ایچوندر تجارت ایچون دکلدر حرب ایچون

فانا اكون من ورائهم ادب عنهم من كل عسرة لهم
بنفسي واعواني واهل ملتي واتباعي لانهم رعيتي واهل
ذمتي وانا اعزل عنهم الاذى في المؤن التي يحمل اهل
العهد من القيام بالخراج الا ما طابت به نفوسهم
وليس عليهم جبر ولا اكراه على شئ من ذلك و
لا يغير اسقف من اسقفيته ولا راهب من
رهبانيته ولا حبيس من صومعته ولا سايح من
سياحته ولا يهدم بيت من بيوت كنائسهم وبيعهم
ولا يدخل شئ من مال كنائسهم في بناء مساجدهم و
لا في بناء منازل المسلمين فمن فعل شيئا من ذلك
فقد نكث عهد الله وعهد رسوله ولا يحمل على الرهبان
والاساقفة ولا من يتعبد جزية ولا غرامة وانا احفظ
ذمتهم اينما كانوا من بر او بحر في المشرق والمغرب
والشمال والجنوب وهم في ذمتي وميثاقي واماني
من كل مكروه وكذلك من يتفرد بالعبادة في الجبال
والمواضع المباركة لا يلزمهم مما يزرعوه لا خراج و
لا عشر ولا يشاطرون لكونه برسم افواههم ولا يعاونوا
عند ادراك الغلة ولا يلزموا الخروج في حرب وقيامهم
بجزية ولا من اصحاب الخراج وذوي الاموال والعقارات

والتجارات

والتجارات مما اكثر من اثني عشر درهم بالجملة في كل
عام ولا يكلف احد منهم شططا ولا يجادلوا الا بالتي
هي احسن ويحفظونهم تحت جناح الرحمة يكف
عنهم اذية المكروه حيث ما كانوا حيثما حلوا وان
صارت النصرانية عند المسلمين فعليها برضاها و
تمكينها من الصلوة في بيعها ولا يحال بينها وبين هوى
دينها ومن خالف عهد الله واعتمد بالضد من ذلك
فقد عصى ميثاقه ورسوله ويعاونوا على مرمة بيعهم
ومواضعهم ويكون ذلك معونة لهم على دينهم و
فعالهم بالعهد ولا يلزم احد منهم بنقل سلاح بل المسلمون
يذبوا عنهم ولا يخالفوا هذا العهد منه ابدا الى حين
تقوم الساعة وتنقضي الدنيا وشهد بهذا العهد
الذي كتبه محمد بن عبد الله لجميع النصارى والوفاء
بما شرط لهم عليه من اثبت اسمه وشهادته آخره علي
ابن ابي طالب ابو بكر بن ابي قحافة عمر بن الخطاب
عثمان بن عفان ابو دردا ابو هريره عباس بن
عبد المطلب فضل بن عباس زبير بن العوام
طلحة بن عبد الله سعيد بن معاذ زيد بن ثابت
عبد الله بن مسعود عبد الله بن عمر بن عاص و كتب

بونك امثالی احوال ثالث فخاصماتدر انواع منازعات
ودعاوی کبی رابع امانتدر عاریه وودیعه ومغصوب
وامثالی کبی خامس ترکاتدر انسان فوت
اولدقدن صکره میراثنه ووصیتنه ووقفنه متعلق
امور کبی سادس جنایات دخی بش کونه در اول قصاص
ثانی حد زنا ثالث حد سرقه رابع حد شرب خمر
حد قذف اما کال پاشا زاده حدودی التی قسمدر
بوی حد شربدر که خمرک قطره سنی ایچرسه دخی حد لازم
اولور و بری حد سکردر که بر کمسنه خمر الجمیسه سایر
مسکر استعمال ایدوب سکر دیرسه حد لازم اولور
دیمشدر بو جمله که امور سلطنتدر بالذات سلطان
مباشرتیله اولمیوب امیرلر و والیلر نصبی لازم اولوب
و هر مصلحته مناسب مباشرلر نصب اولنماق لازم
اولوب وانلره دخی کفاف معیشت لازم اولوب
بو جمله نک موقوف علیهی بیت المال اولوب و بیت
المالک دخی انواعی و طریق تحصیلی معلوم اولمق
لازم اولدوغی سببله بیت الماله متعلق بعض
احوال ثبت اولنماغه رأی اولندی واکثر بیت
المال کتاب الله موجبنجه جزیه و خراج اولوب و جزیه

مطلقا

مطلقا و خراجک اکثری اهل ذمتدن تحصیل اولدوغی
جهتدن اولا اهل ذمت کیملردر و نه وجه او زره
ذمت ویرلدوکی اونلر دخی نه طریقله قبول ذمت ایدوب
ونه کبی اموره تعهد ایدوب معاهد اولدقلری
بلنمک لازم اولدیسه تبرکا و تیمنا رسول اللهک
صلی الله علیه وسلم کافه نصاراییه یازدقلری عهد
نامه ایله ابتدا اولنوب بعینها نقل اولندقدن صکره
تفسیر اولندی بسم الله الرحمن الرحیم هذا کتاب
کتبه محمد بن عبد الله الی کافة الناس اجمعین بشیرا
ونذیرا ومؤتمنا بودیعة الله تعالی فی خلقه لئلا یکون
للناس حجة بعد الرسول وکان الله عزیزا حکیما
کتبه لاهل ملة النصاری ولمن ینتحل دین النصرانیة
من مشارق الارض ومغاربها قریبها وبعیدها
فصیحها وعجمیها معروفها ومجهولها جعل لهم عهدا
فمن نکث العهد الذی فیه وخالفه الی غیره وتعدی
ما امره کان لعهد الله ناکثا ولمیثاقه ناقضا وبدینه
مستهزا وللعنة مستوجبا سلطانا ام کان غیره
من المسلمین وان احتمر راهبا او سایحا فی جبل
او واد او مفازة او عمران او سهل او رمل او بیعة

رضاء الله ايچون عمل ايده وحق تعالى دن استعانت
ايليه بو دخى معلوم اوله كه دينله دنيايه بله خدمت
اتمك كركدر يالكز دنيايه خدمت ايدوب دنيا امرنده
اهمال ايتمك لايق دكلدر نته كم معاذ بن جبل دن
مرويدر كه يا ابن آدم انت محتاج الى نصيبك من
الدنيا فانك نصيبك من الآخرة وانت من الدنيا
على خطر وان بدأت بنصيبك من الآخرة فانتظم
لك انتظاما يعنى اى آدم اوغلى سن دنياده
نصيبكدن آخرتده اولان نصيبكه ارتوق محتاج
سين اكر دنياده اولان نصيبكله ابتدا ايدرسك
آخرتده اولان نصيبك فوت اولور دنياده
قورقوا اوزرده قالورسين اما آخرتك امريله
ابتدا ايدوب اولى مهم ايدينورسك جميع امورك
منتظم اولور و ترمذى رسول اللهدن روايت
ايدركه من اصبح والآخرة اكبر همه جمع الله شمله وجعل
غناه فى قلبه واتته الدنيا وهى راغمة ومن اصبح
والدنيا اكبر همه فرق الله عليه ضيعته وجعل فقره
بين عينيه ولم يأته من الدنيا الا ما كتب له يعنى
بر كمسنه صباح اولدوغى وقت قصد ونيتنك

بيوكى

بيوكى آخرتى امرى اولورسه حق تعالى انك جمله طاغنقلغنى
جمع ايلر و قلبى كوزلون اچر دنيا اكا كوركنه يالورق
كلور اما بر كمسنه كه صباح اولدوغى وقت غمنك
بيوكى دنيا غمى اولوب دنياسى امرن آخرتى امرندن
ترجيح ايلسه حق تعالى اونك مراداتن طاغدر فقرنى
كوزى اوكنده ايلر دنيادن انجاق مكتوب مقدر
اولان كلور و بونك اصلى كلام قديمده وما خلقت
الجن والانس الا ليعبدون وما اريد منهم من رزق
وما اريد ان يطعمون ان الله هو الرزاق ذو القوة
المتين ما بو محله دك ابن تيميه نك سياسات
شرعيه سى كتابنك ترجمه سيدركه تمام اولدى من بعد
بو حقيرك الحاقاتيدر مقدمه اولا معلوم
اولماق كركدر جمله مشروعات كه كتاب الهى و احاديث
حضرت رسالت پناهى ايله ثابت اولمشدر اوچ قسمدر
بر قسمى عبادات و بر قسمى معاملات و بر قسمى عقوبات
عبادات دخى بش قسمدر اول صلوة ثانى زكوة ثالث
صوم رابع حج خامس جهاد معاملات دخى بشدر عدد
اول معاوضات ماليه بيع وشرا و اجارات و بونك
امثالى كبى ثانى مناكحات نكاح و طلاق و مهر و ساير

دیندن اعراض ایلدی انلرک یننده امارت ودولت
شرف وعزتی دین عزتندن زیاده در تکمیل دیندن
عاجز اولسه تکمیل قصد ایلر کده بعض مؤنتر وابتلا
لازم کلسه کوچ کلور بو طریق طریق ناسدر ایکی کمسنه
به لایقدر بری اولدر که غرضی دینه انتسابا اوله
اما لوازمن تکمیل ایلمیه یعنی بذل مالده وصرف قدرتنده
قصور ایده وبری شول طایفه در که امر جهادده حصر
مقدور وبذل مال ایتمکده قصور ایتمیه غرضی اقامت
دین اولمیه مجرد علو وشهرت اوله بهر حال بو ایکی
سبیل طایفه سنک
سبیلیدر طائفه اولی که مغضوب علیهم در قوم
یهود در وطائفه ثانیه که والضالین در قوم نصاری
در صراط مستقیم صراط الذین انعمت علیهم من
النبیین والشهداء والصالحین در که رسول الله
وخلفاء راشدینک واصحابک وانلرک سلکنه سالک
اولنلرک طریقی در انلر سابقون اولون در مهاجرین
وانصار در وکبار تابعین وخیار تبع تابعین در
که حق تعالی انلرک حقنده رضی الله عنهم ورضوا
عنه واعد لهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین

فیها

فیها ابدا ذلک الفوز العظیم بیورمشدر لاجرم مسلم
واجب اولان اولدر که بحسب الوسع اجتهاد
ایده وهر کمسنه که بر امره والی اولسه انکله حق
تعالی نک طاعتن قصد ایلیه ودینندن ومصالح
مسلمیندن ممکن اولانن اقامت قصد ایلیه اوزرنه
واجب اولانن اموری اقامت ایده ومحرماتدن
اجتناب ایلیه ممکن اولدوغنه کوره اما شول کمسنه
لردن که عاجز اوله انکله مؤاخذ اولماز وخلقه
تولیه ابرار انفعدر تولیه فجاردن وشول کمسنه
سلطنتله اقامت دیندن عاجز اوله جهاده و
بذل ماله قادر اولمیه اول کمسنه نک اوزرنه واجبدر که
قدرتنه کوره امتنه نصیحت ایلیه ودین اسلامه
واهل اسلامه محبت ایلیه وخیر قصد ایلیه بهر حال
بر طریقله دین اسلامه وامت محمدیه خیرینه قصد
ایلیه قدرتی ارشدوکنه کوره اما عاجز اولدوغنده
مکلف اولماز زیرا دین اسلامک قوامی کتاب هادی
یعنی کلام الهی در وبری دخی حدید ناصردر یعنی
اسلامدر نته کم کتاب عظیمده مذکوردر لابد هر کسنک
اوزرنه لازمدر که اجتهاد قرانله وحدیدا اتفاق قیله

وآیتده حق تعالی بیورر که ولا تهنوا وتدعوا الی السلم
وانتم الاعلون والله معکم ولن یترکم اعمالکم وآیتده
بیورمشدر که ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین و
نیجه کمسنه واردر که انجاق علو مراد ایدینور غیری کمسنه
مراد ایدینمز اما اول فساد محضدر زیرا خلق اوزره
علو مراد ایدنمک ظلم محضدر زیرا زمرهٔ انسان جنس
واحددر اول تقدیرجه کندی اعلا اولوب کندینک
امثالی مادونی اولماق مراد ایدنمک ظلمدر ظلم اولدوغندن
غیری بوکا مفضی اولورکه ناس بوکا عدو اوله زیرا
عادل اولان کمسنه کندی نظیرینه مقهور اولمغه قابل
اولماز غیر عادل کندی قاهر اولمق استرسه کرکدر
وبدنلوه لابد در عقلده ودینده بعضی بعضندن
دون اوله پس لازم اولدر که جسد رأس صالح اولمنیجه
صالح اولمدوغی کبی انسان دخی رئیس اولمنیجه صالح
اولمیه وحق تعالی بیورمشدر که وهو الذی جعلکم
خلائف فی الارض ورفع بعضکم فوق بعض درجات
وآیتده بیورمشدر که نحن قسمنا بینهم معیشتهم
فی الحیوة الدنیا ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات
لیتخذ بعضهم بعضا سخریا وشریعت انکچوندر که

سلطان

سلطان قوت وقدرتن ومالن سبیل اللهده
صرف ایلیه زیرا سلطاندن ومالدن مراد حق تعالیه
تقرب واقامت دیندر مالی الله یولنه انفاق
ایلمک صلاح دنیادر شویلکه سلطان دیندن ودین
سلطاندن مفارق اوله احوال ناس فاسد اولور
واهل طاعتک اهل معصیتدن غیری نیتله وعمل صالح
ایله معلوم اولور زیرا رسولدن علیه السلام حدیث
نبویده وارد اولمشدر که ان الله لا ینظر الی صورکم
ولا الی اموالکم وانما ینظر الی قلوبکم واعمالکم وقتاکه
اکثر ولاة اموره حرص مال ومحبت شرف غلبه
ایدوب حقیقت ایماندن نوع ذهول تذکر
هوالرینه تابع اولوب ما لا یتم الدین الا به موجبنجه
واجبات ومهماتلریندن غافل اولدیلر بوسببدندر
که اکثر ناس امارتی وولایتی جور عد ایدوب کمال دین
وقوت ایمانله جمع اولماز ظن ایلدیلر وبونلردن
بعض امارت لوازمن دین لوازمندن ترجیح ایدوب
دینه غالب اولدی مهمات دین اولان لوازمن
امارت ولایتدن اعراض ایلدی وامارتله دین
جمع اولماز ظن ایدوب کندی حاجاتی خاطریچون

حق تعالى خبر ويروب بيورديكه انلر ديه لر يوم تحشرده
كه ما اغنى عنى ماليه هلك عنى سلطانيه ودربابت
مراد ايدينيك نهايتي سلطنتده فرعون كبي وجمع مالده
قارون كبي اولمقدر حق تعالى كتابنده ايكسنك
بله حالندن خبر ويرديكه افلم يسيروا في الارض فينظروا
كيف كان عاقبة الذين كانوا من قبلهم كانوا هم اشد
قوة منهم واثارا في الارض فاخذهم الله بذنوبهم وما لهم
من الله من واق ه وينه بيورمشدركه تلك الدار
الاخرة نجعلها للذين لا يريدون علوا في الارض ولا فسادا
والعاقبة للمتقين ه وجمله ناس درت قسمدر
بر قسمي ناسك اوزرينه علو وفساد في الارض مراد ايديور
لركه معصية الله محضندر وبونلر ملوك ورؤساء
مفسدين در فرعون كبي واضرابي كبي بونلر خلق اللهك
شريريدركه حقلرنده حق تعالى بيورمشدركه ان
فرعون علا في الارض وجعل اهلها شيعا يستضعف
طائفة منهم يذبح ابناءهم ويستحيي نساءهم انه كان من
المفسدين ه ومسلم صحيحنده عبد الله بن مسعوددن
روايت ايدركه رسول عليه السلام بيورمشدر لا يدخل
الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من كبر ولا يدخل النار

من كان في قلبه مثقال ذرة من الايمان ه يعني قلبنده
مثقال ذره كبر اولان جنته داخل اولماز وقلبنده
ذره دكلي ايمان اولان ناره داخل اولماز اصحابدن
بري دديكه يا رسول الله بن استرمكه كيه جكم كوكلك
اوله بو دخي كبردن ميدر رسول الله عليه السلام بيوردي كه
لا ان الله جميل يحب الجمال الكبر بطر الحق وغمط
الناس ه يعني يوق لباسك كوكجك اولمق اثمك
كبر دكلدر كبر بطر يعني حقه انكار در و ناسي تخفيف و تحقير
ايلمكدر علو وفساد مراد ايدنن كمسه لرك حالي در
بر قسم ناس دخي وار در علو سز فساد في الارض
مراد ايديورلر منصبلري وشانلري عالي دكل ليكن
انلر سارقلر در و فجره لر در كه اراذل ناسدن اولورلر
و بر قسم انجاق علو يعني اولولق مراد ايديورلر
فساد في الارض مراد لري دكلدر بونلر انلر دركه بر
دين اختراع ايدوب خلقك اوزرينه تفوق مراد
ايديورلر و بر قسم نه علو ونه فساد مراد ايديورلر
حال بوكه بونلر بو خصلتلرله سايرناسدن اعلا در
بونلر اهل جنتدركه حق تعالى بونلرك حقنده بيورمشدركه
ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الاعلون ان كنتم مؤمنين

امر ایدیجک اجماع کیفیتده حال معلوم اولور و اجماع
قلیلده برن امیر ایلمکی امر ایلمک سایر انواع اجماعنده
برن امیر ایلمک واجب اوله و غنیه تنبیه ایکوندر
و حق تعالی امر معروف و نهی عن المنکر ایلمکی ایجاب
ایلمشدر اول دخی تمام اولمز الا امارت قوتیله اولور
و سایر واجبات که حق سبحانه و تعالی امر ایلمشدر
جهاد و عدل و جمعه لر و عید نمازلری قلمق و هر کیمسنه
نک حقوقنی الیویرمک بو جمله امارتله اولور و مظلوملره
یاردم و اقامت حدود بو جمله امارت قوتیله اولور
اول سببدن حدیثده وارد اولمشدر که السلطان
ظل الله فی الارض ٭ و آثارده وارد اولمشدر که ستون
سنة من امام جائر اصلح من لیلة واحدة بلا سلطان
و بو جمله نک صحتی عقل ایله و تجربه ایله معلوم اولوب بو
اجلدندر که سلف صالحیندن فضیل بن عیاض و
احمد بن حنبل و سایر بونلرک امثالی دیرلر ایدی که اگر
بر دعوة مستجابه می سلطان ویرچون ایدردک و
رسول علیه السلام بیورمشدر که ان الله یرضی لکم
ثلثا ان تعبدوه ولا تشرکوه شیئا وان تعتصموا
بالله جمیعا ولا تفرقوا وان تناصحوا من ولاه امرکم

بو حدیث

بو حدیث مسلمدر که حدیث مستمدر و بنه بیورمشدر که
ثلث لا یغل علیهن قلب مسلم واخلاص العمل لله
ومناصحة ولاة الامور ولزوم جماعة المسلمین فان
دعوتهم محیط من ورائهم ٭ بو حدیثی اهل سنن روایت
ایلمشدر و صحیحنده رسول علیه السلام دن مرویدر که
بیورمشلردر الدین النصیحة الدین النصیحة الدین
النصیحة اصحاب ددیلر که لمن یا رسول الله رسول الله
بیوردیکه لله ولکتابه ولرسوله ولائمة المسلمین
وعامتهم واجب اولان بودر که امارتی سبب
صلاح اتخاذ ایلمکدر و اللهه سبب قربت اتخاذ
ایلمکدر زیرا حق تعالی یه تقرب اطاعتله اولور و
رسولنه اطاعتله اولور و قربت اولنجق اکثر خلقک
صلاحی فاسد اولور و مال طمعی ایله فاسد اولور
کعب بن مالک روایت ایدر رسول الله بیورمشدر که
ما ذئبان جائعان ارسلا فی غنم بافسد لها
من حرص المرء علی المال والشرف لدینه یعنی کیشینک
ماله و ریاسته حرصی دیننی افساد ایتدوکی اکثردر
ایکی آج قوردکه بر سوری قیونه ضرر ایتدوکندن
یوم قیامتده کتابلری شمالدن و یرلنلرک حاللرندن

صعید طیب ایله تیمم رخصت ویردی ورسول
الله عمران بن حصینه طورركن نماز قیل قدرتك
اولمازسه اوتوررکن قیل اوکا قادر اولمازسك
یانك اوزرنه یاتورکن قیل دیدی كذلك حق تعالی
صلوتی امین وخائف وصحیح ومریضه ومقیم ومسافره
فرض ایلمشدر اما هر برینه قدرتنه كوره استطاعتنه
كوره فرض ایلمشدر وسایر واجباتدن طهارت
واستقبال قبله یی بحسب الامكان بویورمشدر
وعبد عاجز مرتبه یی اسقاط بویورمشدر مثلا بر
كمی یارلنسه قومی عریان خلاص اولسه یاخود
محاربون بو قومك لباسین سلب ایدوب عریان
قلسه لر عریان نماز قیلماق جایزدر اما مكری سترلر نده
كوكدركه عورتنه ناظر اولمیه وقبله مشتبه اولسه
استدلال قبله ده اجتهاد وتحری ایلیه لر اكا طوغری
اما دلائل ایله اهتدا میتسر اولمیجق نظرفه تمكین ایسه
اكا قلالر تعهدر سولده دخی بویله ایدوب كمی مأمور در
وجهاد وسایر ولایات دخی بویله در بو جمله فاتقوا
الله ما استطعتم اذا امرتكم بامر فأتوا منه ما استطعتم
مضمونك مشمولاتنده داخلدر وحق تعالی كه مرضا

جبینه بی

جبینه بی كه حرام ایلمشدر اما فمن اضطر غیر باغ و
لا عاد فلا اثم علیه ان الله غفور رحیم وینه بیورمشدركه
وما جعل علیكم من حرج ملة ابیكم ابراهیم وینه بیورمشدر
كه وما یرید الله لیجعل علیكم من حرج بو جمله نك
معنسی بودركه عبد ما لا یستطیع ایله مكلف اولماز
ومضطر الیه اولان حرام اولماز وقت ضرورتده
فصـــل بونی دخی بلمك واجبدركه امر ناسه
والی اولماق اعظم واجبات دینیه دندر زیرا دین
ودنیانك قیامی بونكله در وبنی آدمك مصلحتی اجتماعله
تمام اولور زیرا البته ناس بری برینه محتاجدر
واجتماعده دخی بولنمه بر رئیس لازمدر حتی رسول
الله بیورمشدركه اذا خرج ثلثة فی سفر فلیؤمروا
احدكم یعنی اوچ كشی سفره كتسه ایچلرندن برینی
امیر ایده لر قونمقده وكوچمكده حرجده ابوداود
وابو سعید ابو هریره دن روایت ایلر وامام احمد
مسندنده عبد الله بن عمردن روایت ایلركه نبی
علیه السلام بیورمشدر لا یحل لثلثة یكونوا بفلاة
من الارض الا یؤمروا علیهم احدهم اجالده وقیلنه
ایچلرندن برن امیر ایلمكی شرع ایجاب ایدوب شارع

امر ایتدوکی اصحابک قلوبن تألیف ایچوندر وکندولردن صکره کلنلر مشاوره ده رسوله اقتدا ایتمک
ایچوندر وچونکه وحی منقطع اولمشدر باری جزوبده
وغیر بیده رأی حسن معلوم اولمغچوندر وحضرت
حق تعالی مؤمنینه ثنا ایلدی واولنوا المشاوره
بی تعیین ایلدی وما عند الله خیر وابقی للذین امنوا
وعلی ربهم یتوکلون ویجتنبون کبائر الاثم والفواحش
واذا ما غضبوا هم یغفرون والذین استجابوا لربهم
واقاموا الصلوة وامرهم شوری بینهم ومما رزقناهم
ینفقون بیوردی وقتاکه بر سلطان یا اولی
الامردن بر کیمسه اهل رأی ایله مشاوره ومشورتده
بعض اصحاب رائی اتباعی واجب اولان رأی بیان
ایلسه وسویلدوکی کتاب وسنته واجماع امته
موافق سویلسه اکا اتباع واجب اولور واکا خلاف
بر کمسنه یه مساغ یوقدر یا ایها الذین امنوا اطیعوا
الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم فان تنازعتم
فی شیء فردوه الی الله ورسوله ان کنتم تؤمنون
بالله والیوم الاخر بیورلمشدر اما بر امر اولسه
که انده مسلمین واصحاب رأی نزاع ایلسه اول وقت

لایق

لایق بودرکه هر کمسنه رأیین استخراج ایلیه و وجهن
بیان ایلیه قنغی رأی کتابه وسنته اشبه اولهانکله
عمل اولنورنته که وان تنازعتم فی شیء آیتندن اخرنه
دک اکا دلالت ایدر واولی الامر دخی ایکی صنفدر
بر صنفی علما وامرادر بونلر شونلردرکه بونلر صالح
اولیجق جمله عالم وادم صالح اولور پس بو طایفه
نک هر برینه واجبدرکه قوللرنده وفعللرنده اللهه
ورسوله اطاعتله وکتابلر اتباع ایله تحری ایدهلر و وقوع
اولان حوادث مشکله ده کتاب وسنته دلالت
ایلدوکنه که عملری متعلق اوله انکله عمل ایدهلر اگر وقت
مضایقه اوزره اولوب یا طالب عاجز اولوب
یا خود هر طرفک قوی دلیللری اولوب بری برینه
معارضه ایلسهلر اول وقت بردینده وعملده
قولی مرضی وعملی مقبول اولان کمسنه یه تقلید
ایلیهلر قضاة وولاتده دخی بو عمل جاری اولمق
گرکدر بحسب الامکان مشورت واجبدر مگرکه
مانع اولوب استطاعت اولمیه اول وقت معذوردر
لا یکلف الله نفسا الا وسعها نته که حق تعالی
صلاتیچون صو بیله ابدست بیوردی بولنمایچون تراب

وحیله و غشک وحیانتک قباحتی وحرمتی کبی
وبر کمسنه نک احسانی مقابله سنده جزا
وقرض الدوغی اقچه یه حسن وفا لازم اولدوغی
کبی بونلر جمله بدیهیاتدندر عقله معلوم اولور وبعضی
دخی خفی در هر کشی انی عقله بلمز بعض شرایع سالفه
ده وبعض شرایع اسلامده مذکور کرک جلی وکرک
خفی جمیع معاملاتده عدله تحریض کتاب وسنتده
مسطور ومصرحدر ووجه باطل اوزره اکل مال
ربا کبی ومیسر اویونی کبی وقمار کبی بونلرک قبحی دخی
ادنی تأمل ایله معلوم اولور احتراز لازمدر انواع
بیعدن بعض بیعلرکه رسول علیه السلام اول بیعلردن
نهی ایلمشدر بیع غرر کبی یعنی دیت جنین وبیع حمل
یعنی بر جاریه نک یا اتک یا دوه نک قرننده اولان
حملک بیعی کبی وهواده طیر وماده بالق بیعی کبی و
بیع ملامسه کبی یعنی یاتک بر یرده بر قج صاتلق
قماشی یا جوقه سی یا بر قج بغدایی وآربه سی وبر
قج قبده بر نجی اولسه قنقسنه یا بشرسم شو قدر اقچه
یه بکا صات یا خود قنقسین بندن بکا آتارسک
شو قدر اقچه یه قبول ایدم دیمک کبی وبیع نجش کبی

یعنی

یعنی دوستنک صاتلق نسنه سی اولوب کیدیلمک
مرادی دکل ایکن سایرلر رغبت ایتسون دیو قصد
ایله آرتورمق کبی یا خود بر مسلم بر نسنه یی الماق
مراد ایدینورکن اوزرنه دوشمک کبی بو جمله دن
رسول الله نهی ایلمشدر بونلردن دخی احتراز لازمدر
حق تعالی بیورمشدرکه اطیعوا الله واطیعوا
الرسول واولی الامر منکم فان تنازعتم فی شیء فردوه
الی الله والی الرسول ان کنتم تؤمنون بالله والیوم
الآخر ذلک خیر واحسن تأویلا بونده اصل بودرکه
شول معاملات که کتاب وسنت حلال اولدوغنه
دلالت ایدر اول حلالدر وشونلرکه کتاب وسنت
حرام اولدوغنه دلالت ایدر اول حرامدر اللهم
وفقنا لان نجعل الحلال ما حللته والحرام ما حرمته
والدین ما شرعته فصل
ولی الامره هیچ بر حالده مشاوره دن غنا و
استغنا یوقدر زیرا حق تعالی بیورمشدرکه فاعف
عنهم واستغفر لهم وشاورهم فی الامر وابی هریره
دن مرویدرکه رسولدن اصحابیله کثرت مشاوره
ایدر کمسنه اولمازدی وحق تعالی مشاوره ایله

یعنی مقطوع الآلت اولسه یاخود عنین اولسه
جماعه قادر اولمسه فرقتی واجب اولور عورتک
وطئی دخی زوجک اوزرنه واجبدر اکثر علما یاننده
اما بعض علما قاتنده واجب دکلدر صواب بودرکه
واجب اوله ورسول علیه السلام عبدالله بن عمرک
صوم وصلوتن کثرت اوزره کوردکده بیوردیکه
سنک زوجه‌کک سنک اوزرکده حقی واردر
و دیمشلردرکه ار عورتنه درت ایده بر وطئی ایتمک
واجبدر بعضیلر دیدیلر که قوتنه وحاجتنه کوره
وطئی واجب اولور نته کم نفقه وسکنی حاجتنه
کوره واجب اولور اشبه اقوال بودر ورجلک
دخی عورت اوزرنده حقی واردر اول حق بودرکه
استدوکی وقت استمتاع ایده منع ایتمیه واکر
عورته ضرر ویرمیه وحق التهجد اوزرنه لازم اولان
نسنه‌لردن اشتغال ایلمیه یعنی صوم وصلوتنه نافله
اولمیه وعورته واجب اولدرکه ارینک منزلندن
اری اذنسز خروج ایلمیه یاخود اذن شارع
سنز خروج ایلمیه اما خدمت منزل عورتلر اوزرنه
اولمقده فقهانک اختلافی واردر بعضیلر اوی

دوشه‌مك ویمك پشورمك وسپورمك وبونک
امثالی عورت اوزرنه واجبدر دیدیلر بعضیلر
واجب دکلدر دیدیلر [illegible] فصل
اما اموالده بین الناس حکم واجبدر عدلله الله تعالینک
امریله ورسولک سنتی ایله وبین الورثه قسمت
موارثده کتاب الله وسنتله بعض علما اکرچه بعض مسئله‌ده
تنازع ایلدیلر بهرحال مدار عدلدر جمله معاملاتده و
مبایعاتده واجاراتده ووکالاتده ومشارکاتده
وهباتده واوقافده ووصایاده وعقودده
واقباضده عدل لازمدر ومعتبردر زیرا بونده
عدل قوام عالم ونظام احوال بنی آدمدر دنیا وآخرت
بو معاملاتده وبو معاملات عدلله صالح اولور بعضنک
عدلی لازم اولدوغی ظاهردر هر کشی نفسنه مراجعت
ایلسه عقلیله بلور مشتری‌یه تسلیم ثمنک وبایعه
تسلیم مبیعک وجوبی کبی وکیل ووزنی لازم اولان
مبایعاتده تطفیف کیل وتخسیر میزان ایلمک کبی
یعنی الدقده ارتوق اولچه وارتوق طارته وصاتدقده
اکسک اولچه واکسک طارته وصدقک دخی
مستحسن اولدوغی عقلیله معلومدر وکذبک

اول رمی ایدنک اوزرنه حد قذف لازم اولور که
سکسن جلده در اکر زنا ولواطه دن غیری ایله قذف
ایلسه تعزیرا عقوبت اولنور بو حدک مستحقی
مقذوفدر اول طلب ایلمدین استیفا اولنماز
اتفاق فقها ایله اکر عفو ایلرسه ساقط اولور عامهٔ
فقها قاتنده زیرا بونده غالب حق آدمیدر قصاص
کبی اموال کبی بعضیلر حق الله غالبدر مقذوفک
عفوی ایله ساقط اولماز دیدلر حمانکه دخی بو قدر
سایر حدود کبی و حد قذف شول وقت واجب
اولورکه مقذوف محصن اوله یعنی مسلم اوله
حر اوله عفیف اوله اما فجور ایله مشهور اولسه قاذفنه
حد لازم اولماز کافر اولسه رقیق اولسه کذلک
لکن تعزیر اولنورلر الا اوکه زوج اوله زیرا زوجک
زوجه سی زنا ایلسه وزنادن کبه اولمسه قذف
ایلمک جایزدر اما زنادن کبه اولوب ولد کتورسه
قذف ایدوب ولدن نفی ایلمک جایزدر کندودن
اولمیان نسبنه لاحق اولمسون دیو زوجی
قذف ایلسه عورته لازم اولورکه یا زنایه اقرار
ایلیه یاخود ملاعنه ایلیه زیرا حق تعالی کتابنده

اویله

اویله ذکر اتمشدر و سنت دخی اویله در اما
قاذف عبد اولسه اکا نصف حد لازم اولور
جلد زناده و شرب خمرده دخی بویله در زیرا حق
تعالی نوره فان اتین بفاحشة فعلیهن نصف
ما علی المحصنات من العذاب دیو بیورمشدر که
اما عبده ده متوجه اولان قتل یاخود قطع عفو
اولسه اول وقت تنصیف اولنماز فصل
حقوقک بری دخی ایفا عدر ایفا عده بابی
الزوجین امر اللهیله حکم واجبدر یا امساک بالمعروف
یا تسریح بالاحسان زوجیندن هر برینه واجبدر
اخرک حقوقنی ادا ایلمک طیب نفسیله و انشراح
صدر له مرأه نک رجل اوزرنده حقی واردر اول
مالیدن صداقدن یعنی مهردن و دخی نفقه بالمعروف
دن یعنی زوجه لازمدر زوجه سنک صداقی و شرعی
اوزره نفقه سی و مالنده حقی اولدوغی کبی بدننده
دخی حقی واردر عشرتدن و متعه دن شویله که بدننده
و بدننده اولان حق زوجه یی ادا ایلمیه تسریح
بالاحسان اوزره طلاق ویروب حسن افتراقله
ایرلمق لازم اولور کذلک زوج محبوب اولسه

ایدوب بو دخی رد ایلمك جایزدر اما بادی اولان
شتمنده افترا ایلسه بو دخی اکا رد ایدوب افترا
ایلمك حلال اولماز کذلك اول بونی بغیر حق تکفیر یاخود
تضلیل ایلسه بو که حلال اولمازکه اونی تکفیر ایده کندی اکر
کندویه یاخود باباسنه یا قبیله سنه یا اهل بلدنه لعن
ایلسه بو که حلال اولمازکه بو دخی انلره تعدی ایدوب
لعن ایلیه زیرا انلره ظلم ایلمش اولور حق تعالی
دیمشدرکه یا ایها الذین آمنوا کونوا قوامین
لله شهداء بالقسط ولا یجرمنکم شنآن قوم
علی ان لا تعدلوا اعدلوا هو اقرب للتقوی و
اتقوا الله پس حق تعالی عدلله تقوی ایله امر
ایلدی تحقیق عدوان نفسنده محرم اولمیوب
حق اللهه اذی لاحق اولمیوب انجاق سویوب و کچ
کشی نك عرضنه اذی لاحق اولسه اول وقت تعاقص
جایز اولور دعاء علیه کبی اول دخی اکا مثلیله
دعا جایزدر اما محرم اولسه حق اللهه شین لاحق
اولسه کذب کبی مثلا قصاص ایدوب اول دخی
اکه شتم ایدوب کذب ایلمك جایز اولماز و کذلك
بعض علما دیدلرکه برکشی برکشی‌یی غرقله یا حرقله یا خنقله

یعنی بوغمغله قتل ایلسه قاتلی اول وجهله قتل ایدوب
قصاص اتمکه رخصت واردر اما نفسنده فعل
محرمله قتل ایلسه یعنی حاشا برعورته زنا ایدوب
قتل ایتمك کبی یا امرده لواطه ایدوب قتل یا خمر
ایچورمکله قتل ایلمك کبی اول وقت بو دخی اول وجهله
قصاص ایلمك جایز دکلدر اما اکثر علما بوکه ذاهبدر
که لا قود الا بالسیف موجبنجه بهر حال قصاص
سیفله لازم اولور اما برکمسنه برکمسنه‌یه افترا
ایلسه بونده قصاص جایز اولماز یعنی اول دخی
اکه افترا ایلمك جایز و حلال اولماز نهایت افترا
ایدوکی کمسنه اهل غرض ایسه جانب شرعدن
تعزیر ایله عقوبت اولنور حاکم رأی ایدوکنه کوره
[illegible] حدودك برنوعی حد قذفدر
که کتابله و سنتله و اجماع امتله ثابتدر حق تعالی بیورر مشدر
والذین یرمون المحصنات ثم لم یأتوا باربعة
شهداء فاجلدوهم ثمانین جلدة ولا تقبلوا لهم شهادة
ابدا اولئك هم الفاسقون الا الذین تابوا من
بعد ذلك واصلحوا فان الله غفور رحیم لا جرم بر
کمسنه بر حر محصنه زنا ایله یاخود لواطه ایله رمی ایلسه

یا عصا ایله یا قامچی ایله اورسه اونده ایکی قول
واردر بری بودر که قصاص اولمیه انجق تعزیر اوله
زیرا مساوات وحالنه حکم دکلدر اما خلفای راشدین
دن وسایر اصحاب وتابعیندن مأثور اولان
اولدر که قصاص مشروع اوله اما احمد وبعض
فقها بویله نقل ایلمشلردر که صواب دخی بودر
ابو الفراس روایت ایدر که بر کون عمر فاروق
خطبه سندن براوزن حدیث نقل ایلدی و حدیث
اثناسنده دیدیکه بن عاملرمی سزه انکیچون
ارسال ایلمزم که ضربله عرضلریکزی هدم ایلیه لر یاخود
اموالکزی اخذ ایده لر بلکه انکیچون ارسال ایدرمکه
دینکزی ونبیکز سنتنی تعلیم ایلیه لر هر کیمکه بوندن
غیری ایله عمل ایلیه بکا بلدرسونلر الله حقیچون بن
قصاص ایدرم انک حقنی الیورم دیو عمرو بن
العاص دیدیکه یا امیر المؤمنین مسلمینیدن بر
کمسنه بر رعیته والی اولسه بعض رعیتنی تأدیب
ایلیه سن اندن قصاص ایلرمیسین عمر رضی الله عنه
بیوردیکه اول الله حقیچون نکه محمدک نفسی انک
یدقدرتنده در قصاص ایدرم که کوردم محمد کندی

نفسندن قصاص ایدردی اکاه اولک که مسلمینی
ضرب ایلمک تذلیل ایدرسیز وحقوقلرین منع
ایلمک که تکفیر ایدرسیز بو حدیثی امام احمد وغیری
روایت ایلدیلر اما شول وقتدرکه والی رعیتنی
غیر جایز ایکن ضرب ایلیه اما ضرب مشروعده قصاص
یوقدر بالاجماع زیرا ضرب مشروع بهر حال یا واجبدر
یا جایزدر یا مستحبدر
اعراضده دخی قصاص مشروعدر یعنی بر کمسنه
بر کمسنه یه لعن ایلسه یا خود بددعا ایلسه اول
دخی اکا انک مثلنی دیمک واردر کذلک شتم
ایلسه اول دخی بر شتم ایلیه که انده کذب اولمیه
اما عفو افضلدر حق تعالی بیورمشدرکه وجزاء
سیئة سیئة مثلها فمن عفا واصلح فاجره علی
الله انه لا یحب الظالمین ولمن انتصر
بعد ظلمه فاولئك ما علیهم من سبیل رسول علیه السلام
بیورمشدرکه المستبان ما قالا فعلی البادی
منهما ما لم یعتد المظلوم وبوکه انتصار دیو تسمیه
اولنور وشتیمه که انده کذب اولمیه کندیده
اولان قبایحدن کلب وحمار دیمک کبی قصاص

اما بو ذکر اولان تکافی حر مسلم ایله حر مسلم بیننده
در اما کافر بهر حال مسلمه کفو دکلدر بلاد کفاردن
رسالتله یاخود تجارتله کلن کافر مسلمه کفو اولمدوغی
کبی ذمی دخی مسلمه کفو اولماز اما ائمه حنفیه قاتنده
ذمی مسلمه کفو اولور حر ایله عبد بیننده دخی
بو نزاع باقیدر و مادام برنوع قتلکه قتل خطادر
که شبه عمددر انده رسول علیه السلام بیورمشدرکه
الا ان فی قتیل الخطاء شبه العمد ما کان بالسوط
والعصا مائة من الابل منها اربعون خلفة فی بطونها
اولادها یعنی خطا ایله قتل اولنانک که قمچی ایله دوکه
دوکه اولدرسه یاخود عصا ایله اوروب اولدرسه
انده قصاص قودی بو قدر دیتی یوز دوه درکه
قرقی دیشی اوله هر بری کبه اوله کوچکلری قارنلرنده
اوله بو مقوله قتله شبه بالعمد دیو تسمیه اولنمغه
سبب بودرکه بو قتلی اکرچه ضربله عدوان قصد
ایدوب تعمد ایلمشدر اما اکثریا بو مقوله التله
قتل اولنمدوغی اجلدن التده عدوان قصد
ایلمش اولور بر معنی ده عمد بر معنی ده خطا
اولور نوع ثالث خطاء محضدر و انک مجراسنه

جاری

جاری اولندر نشانه یاخود صیده اوق اتوب
اوق خطا ایدوب آدمه طوقنوب اولدرمک
کبی بو خطاء محضدر زیرا نه قصدی و نه نیتی وار
در بونده دخی قود یوقدر انجاق دیت و کفارت
واردر [illegible] جروحده دخی قصاص
ثابتدر کتاب ایله و سنتله و اجماع امتله مساوات
شرطی ایله یعنی برابرلشمک شرطیله که اندوکی جرحدن
زیاده اولوب حکم الهیدن تعدی و تجاوز لازم
کلمیه یعنی بر قاطع کمسنه نک صاغ النی مفصلندن
قطع ایلسه اول دخی انک صاغ الن مفصلندن
قطع ایلیه اول انک دیشن چقارسه اول دخی
بونک دیشن چقاره اول بونک باشن
یا یوزن یارسه بر وجهله که کموکی کورنسه بو دخی
انک باشن یاخود یوزن یارمق لازمدر اما مساوات
میسر اولمسه شویله که جروحده اولان کموکی اوفانسه
یاخود باشن یا یوزن یارسه اما کموکی کورنمسه
اول وقت قصاص مشروع دکلدر زیرا مماثله
ممکن دکلدر لازم اولان یا دیت محدوده یاخود
ارش در اما التله اولان ضربده که طبانجه ایله یا مشتله

احسن من الله حكما لقوم يوقنون آيتنه وارنجه حق
تعالى حكم ايلديكه دماء مسلمين جمله برابر ايمش اهل
جاهليت اوزرينه اولدوغى حكمك خلافى اوزرينه
ايمش اهل بدو واهل حضر يعنى عرب ديارنده واقع
اولان شهر خلقى وصحراده اولان طايفه مابيننده
اولان فتنه وهوانك سببى اكثريا بغى وترك عدل
اولوب ايكى طايفه دن برى برينك اوزرينه دماء
واموالده غلبه ايلسه لر باطلله غلو ايلسه لر برى برندن
عدول ايدوب انصاف ايدر كمسنه يوغدى انتقام
حق اولنمازدى لاجرم كتاب اللهده واجب
اولان بين الناس حكمده دما واموالده و
غيريده قسط ايله عدل ايله حكم دركه حق تعالى انكله
امر ايلمشدر وحكم جاهليت اوزره اولنلرى تجهيل
وتغيير دروما بينلرنده اولان مصالحى عند الله احسن دور
وان طائفتان من المؤمنين اقتتلوا فاصلحوا
بينهما فان بغت احديهما على الاخرى الى قوله تعالى
فاصلحوا بين اخويكم واتقوا الله وعفو طلب
ايلمك كما ينبغى بلكه افضلدر زيرا حق تعالى بيورر
والجروح قصاص فمن تصدق به فهو كفارة له

انس بن روايت ايدركه رسول اللهه قصاصده
بر قضيه رفع اولنمزديكه الا عفو ايله امر ايلمزلردى
ومسلم صحيحنده روايت ايدركه ابو مسلم رسول الله دن
روايت ايدركه ما نقصت صدقة من مال ولا زاد
الله عبدا بعفو الا عزا وما تواضع احد لله الا رفعه
يعنى حق تعالى امريله بر كمسنه مالندن صدقه ويرسه
مالنه نقصان كلمز حق تعالى عاجلا ياخود آجلا اجر
وعوض ويرر بردخى بر كمسنه خصمندن عفو
ايلمزكه الا حق تعالى اول مقابلهده انك عزتن زياده
ايلر وبر كمسنه حق تعالى ايچون تواضع ايلمزكه
الا حق تعالى انكا رفعت ويرر بوكا شاهددركه بزم
زمانمزده ادرنه لى كوچك واعظ امير يله پرويز
افنديكه استنبول قاضيسى ايدى وبر ماده ده
خصومتلرى اولوب امر سلطان ايله وزير اعظم
على پاشا محضرنده علما جمع اولوب عقد مجلس
ايلديلر پرويز افندى امير كلديكنده اوتوردى
اولوردى شرع شريفى تعظيم ايدوب حق تعالى
امرى يانده اجلالا لامر الله تواضع ايلدى يرنده
سى قاضى عسكر اولدى حديث شريف يرن بولدى

بلکه قتل ایدرلردی و مقدم طائفه‌یی بلکه قتل ایدرلردی
شمدی دخی بعد العفو قاتلی بنه قصاص ایدرك
جاهلیت رتبانی عادتندن رعایت ایلمشلر ونور
اما حق تعالی امر بیوردوغی الحاق قصاصدر که قتلده
مساوات تعادل ایدر و خبرده بیورمشدر که قصاصده
حیوة واردر اول حیوة قاتلدن غیری اولیاء
قتیلک دخی محفوظ اولمسیدر زیرا قتل قصد
ایدن کمسنه بلسه که قتل اتدوکی تقدیرجه کندوئی
قتل ایدرلر قتلدن نفسین کف ایلر و علی ابن
رضی الله عنه مرویدر که رسول علیه السلام بیورمشدر
که المؤمنون تتکافؤ دماؤهم بوندن ثابت اولدیکه
رسول الله مسلمانلرک دملری متکافی اولوب یعنی
بری برینه کفو اولدوغنه قضا بیورمشدر وضیع
و شریف غنی و فقیر بردر قصاصده عربی و عجمی اوزره
تفضیل اولنماز و حر اصلی مولی عتیق اوزرینه عالم
امی اوزرینه امیر مأمور اوزرینه تفضیل اولنماز و
قریشی و هاشمی غیرک اوزرینه تفضیل اولنماز بو قول
متفق علیه در بین المسلمین اما زمان جاهلیت
حکمی و حکام یهود حکمی بونک خلافی در زمان رسولده

مدینه‌ده

مدینه‌ده ایکی صنف یهودی واردی بری بنی قریظه
و برینه بنی نضیر درلردی بنی نضیری دماده بنی قریظه
اوزره تفضیل ایدرلردی حد زناده بنی‌یه تحاکم
ایدیلر آیت رجمی تغییر ایلیوب یرینه تحمیم یازدیلر
اگر رسول بونکله حکم ایدرسه اوزرینه حجتدر والا
حکم توریت متروک اولور دیدیلر حق تعالی بو آیتی
انزال ایلدیکه یا ایها الرسول لا یحزنک الذین یسارعون
فی الکفر من الذین قالوا آمنا بافواههم ولم تؤمن
قلوبهم الی قوله فاحکم بینهم او اعرض عنهم وان تعرضوا
عنهم فلن یضروک شیئا وان حکمت فاحکم بینهم
بالقسط ان الله یحب المقسطین الی قوله تعالی
فلا تخشوا الناس واخشونی ولا تشتروا بآیاتی
ثمنا قلیلا ومن لم یحکم بما انزل الله فاولئک هم الکافرون
وکتبنا علیهم فیها ان النفس بالنفس والعین بالعین
والانف بالانف والاذن بالاذن والسن بالسن
والجروح قصاص پس حق تعالی بیان ایلدیکه نفوس
مابیننده تسویه ایلمشدر بر نفسی برینک اوزرینه
تفضیل ایلمدی تا بو آیته دک و انزلنا الیک
الکتاب بالحق مصدقا لما بین یدیه من الکتاب الی ومن

یی قتل ایلیه رسول الله که اکثریا انکله قتل اولنمش
اوله کرکسه حد تیغ اولسون یعنی کسکن اولسون
وذبیح کبی کرکسه ثقیل اولسون دمورجلر اورسی و
بونا جلر طوقماغی کبی وکرک غیری اولسون غرق
بالماء وحرق بالنار ومکان شاهقدن یعنی یوکسک
یردن القا کبی و بوغازندن بوغمق کبی و حصیه لرین
صیقمق کبی روح خروج ایدنجه و بوزن بوریک
کبی اولنجه والیلاغنه زهر قویوب ایچورمک کبی
شویله که بونلرک بریله قتل ایلیه قاتله قود لازم
اولور قودک معناسی بودر که اولیاء قتیله قاتلی
تسلیم ایده لرنجه کرکسه قتل ایلسونلر کرکسه عفو
ایلسونلر کرک دیت السونلر و قاتلدن غیریی
قتله تنزعده رخصت یوقدر زیرا حق تعالی بیوریکه
ولا تقتلوا النفس التی حرم الله الا بالحق ومن قتل
مظلوما فقد جعلنا لولیه سلطانا فلا یسرف فی
القتل انه کان منصورا بو آیتی قاتلدن غیری
قتل اتمکله تفسیر اتمشلردر ابی شریح خزاعیدن
مرویدر که رسول علیه السلام بیورمشدر که بر کمسنه
دملو یا خبل ایله که خبل جراحتدر مصاب اولسه اول

کمسنه

کمسنه اوچ نسنه نک برینی اختیار اتمکده مخیردر اگر
رابع مراد ایدینورسه الله اورک اول اوچ نسنه
نک بری قتلدر بری عفودر بری اخذ دیتدر و بر
کمسنه که قتل ایدوب بونلرک برینه مظهر اولدقدن
صکره ینه عودت ایلرسه انکچون نار جهنم واردر که
انده خالد درابدا بو حدیث شریفی اهل سنن روایت
ایلمشدر و هروقتی قتیل که اول عفو ایدوب یاخود اهل
دیتدن صکره ینه قصاص ایلسه انک جرمی قاتل جرمندن
اعظم داشددر حتی بعض علما قتنده خدا قتلی واجبدر
امری اولیاء قتیله مفوض دخی دکلدر حق تعالی
بیورمشدر که کتب علیکم القصاص فی القتلی
الحر بالحر والعبد بالعبد والانثی بالانثی فمن عفی له من
اخیه شیء فاتباع بالمعروف واداء الیه باحسان
ذلک تخفیف من ربکم ورحمة فمن اعتدی بعد
ذلک فله عذاب الیم ولکم فی القصاص حیوة یا
اولی الالباب لعلکم تتقون علما دیمشلردر که
زمان جاهلیتده اولیاء مقتولک قبولی غیظله
مملو ایدی قاتلدن غیری اصحاب قاتلدن نیجه کمسنه
یی قتل اتمکی اختیار ایدرلردی بلکه سید القبیله یی

اتفاق ايتمشلردر كه بر شاهد شهادت ايلسه قاضي
حضورنده انك فسقي شايع ومستفيض اولسه
ياخود قادح شهادت ومسقط عدالت بر نوع
فجوري معلوم اولسه اول شاهدك شهادتني قبول
ايلمك جايز دكلدر وبلن كمسنه لر اول شاهدك فسقني
كورمديلرسه دخي بلدكلري ايله جرح ايلمك لازمدر رسول
عليه السلامدن مرويدر كه بر كون يانلرندن بر جنازه
كچدي حاضرلر اول جنازه يه خيرله دعا ايتديلر وجبت
وجبت ديو بيورديلر وبر دفعه بر جنازه كچدي حاضر
لر اول جنازه يي شرله ذكر ايلديلر ينه وجبت وجبت
ديو بيورديلر اصحاب سؤال ايلدكلرنده بيورديلر كه
خيرله ذكر ايلدوككزه شهادتكز اوزره جنت واجب
اولدي شرله ذكر ايلدوككزه شهادتكز اوزره نار
واجب اولدي انكچون وجبت ديدم زيرا انتم شهداء
في الارض ورسول الله زماننده فسقله مشهور
بر عورت وار ايدي رسول انك حقنده بيورديلر كه
اكر بلا بينه كمسنه يي رجم ايلسم بو عورتي رجم ايدردم
اما بينه سز حد اقامت اولنماز اما شهادتدن و
امانتدن احترازده و بونك امثالنده معاينه يه

احتياج

احتياج يوقدر استفاضه يعني اشتهار بلكه مادون
استفاضه كفايت ايدر حتى كشينك احوالنه قرائنله
استدلال اولنور نته كه ابن مسعود ديمشدر كه
اعتبروا الناس باخوانهم وعمر بيورمشدر كه احترزوا
الناس بسوء الظن بو مرتبه سوء ظنله احتراز جايزدر
اما سوء ظنله عقوبت جايز دكلدر [illegible] ابني
ادم ايچون تعيين اولنان حدودك بري نفوسدر
الله تعالى بيورمشدر كه ولا تقتلوا اولادكم من
املاق ودخي ولا تقتلوا النفس التي حرم الله
الا بالحق وينه بيورمشدر كه وما كان لمؤمن
ان يقتل مؤمنا الى قوله ومن يقتل مؤمنا متعمدا
فجزاؤه جهنم خالدا فيها وغضب الله عليه ولعنه و
اعدله عذابا عظيما وينه بيورمشدر كه من اجل ذلك
كتبنا على بني اسرائيل انه من قتل نفسا بغير نفس
او فساد في الارض فكانما قتل الناس جميعا و
من احياها فكانما احيا الناس جميعا وصحيحينده
رسولدن مرويدر كه يوم قيامتده اول قضا اولنان
دمادر قتل دخي اوچ نوعدر بري عمد محضدر وعمد
محض شول قتلدر كه عن قصد بر معصوم الدم كمسنه

ترهیب لازمدر کشی اهلنه و ولدنه و امیر رعیتنه
بذل مال ایدوب اعمال صالحه یه ترغیب لازمدر مجرد
قوری استحسان و آفرینله بو احلدن درکه رسول
الله و خلفاء راشدین ات و دوه سکردر
کجنه بیت المالدن جعل ویررلردی و اوقاتدرو
کجلره کذلک بیت المالدن جعل واوکدل ویررلر
دی کذلک مؤلفة القلوبه بذل مال ایدرلردی دنیایه
رغبت ایدوب مسلمان اولوردی حتی مرویدرکه
برکمسنه کونک اونده رسولدن و دین اسلامدن
مقبوض کمسنه اولمزدی رسول اکا بذل مال و
خلق حسن بذل ایله شویله قریب اولوردیکه اول
کونک آخرنده اکا رسولدن و اسلامدن سوکلو
کمسنه اولمزدی کذلک شرک و معصیتک دخی
حکمی اولدقجه ماده سین قطع ایلمک لازمدرکه انک
اثمنه سبب اولمیه و هر نسنه که معصیته مفضی
اوله انک دفعی لازمدر مادامکه انده بر مصلحت
راجحه اولمیه نته کم نبی علیه السلام برادر نامحرم عورتلر
خالی قلسه لر اوجنجیسی شیطان اولور دیو نهی
بیوردیلر و الله و یوم آخرته ایمان کتورن عورته

حلال

حلال دکلدرکه ایکی کونلک مسیره سفر ایتمک الا مکر
که انک زوجه یا محرمی بله اوله دیو بیوردیلر اجنبیه
ایله خالی اولوب سفر ایتمکدن منع ایتدکلری شره
وسیله اولماق احتمالی ایچوندر و برکیجه حضرت
عمر عسس ایدوب کزردی بر عورتدن اشتدیکه
بو بیتی اوقودی [illegible] بل من سبیل الی
خمر فاشربها ام من سبیل الی نصر بن حجاج ثم
نصر بن حجاجی احضار ایلدی کوردیکه غایت کوزل
یکیت صاچلرین تراش ایلدی حسنی دخی زیاده
اولدی آخر دفع فتنه ایچون بصره یه نفی ایلدیکه کوزتن
نسا انکله مفتون اولمسون دیو و نه عمردن نقل
مرویدرکه برکون برکمسنه یی صبیان ایله مجالسه
ایدر دیو اشتدی منع ایلدی و نساء صبیاندن هر
قنغسنک فتنه سندن خوف اولنسه ولبسنه
لازمدرکه اظهار ایلمیه و من غیر حاجة تحسیندن و حمالیدن
تجرید و تبرئدن و مجالس لهو و اغانییه احضار
دن منع ایلیه امتناع ایتمیجک تعزیر لازمدر کذلک
فسق و فجوری ظاهر اولنلری صبیان مردان مکتبدن
منع ایلمک لازمدر و مابینلرین تفریق لازمدر حتی فقها

اولدیکه لذات مباحهٔ جمیله دن لابدرکه امور اخرویه
ومصالح دینیه یه استطاعت انوکله اولور بو اجلدندر
که فقها ایتمشلردرکه عدالت دینده صلاحدر ومروتده
صلاحدر مروتدن مراد آدمه زینت وجمال ویرر
نسنه‌یی استعمال ایدوب شین ودنس ویرر
نسنه‌لردن اجتناب ایدر ابو درداروایت ایدرکه دیدیکه
نفسمی بر باطلله الدارم حقه استعانت ایچون حق
تعالی لذات شهوانیه‌یی انامی خلق ایچون خلق
ایلمشدر انکله اجتلاب منافع ایده‌لر وغضبی
انک ایچون خلق ایلمشدرکه دفع مضار ایلیه‌لر و
تناول مضر اولنلری حرام ایلدی وحرام اوزرینه
اقتصار ایدنلری ذم ایلدی اما مباح جمیلله استعانت
اعمال صالحه دندر بو سببدندرکه حدیث صحیحده
وارد اولمشدر سیز عورتلریکزدن استمتاع
ایلدیکزه ماجور اولورسیز اصحاب دیدیلرکه یا رسول
الله قضاء شهوت ایدوب کمزده بزه اجر حاصل اولور
می رسول الله بیوردیکه حرامه وضع ایلسکز اثم
اولوردکز لابد حلاله وضع ایلسکز ماجور اولورسیز
بر روایتده بودرکه حرامله احتساب اولنورسیز

حلالله

حلالله نیجون احتساب اولنمیه سیز وصحیحینده سعد
ابن ابی وقاص دن مرویدرکه رسول حضرتی بیوردیلر
که سیز هیچ بر نفقه ایله انفاق ایتمزسیزکه انکله
وجه الله ابتغا ایده سیز حتی رفعت درجه‌کوزه
سبب اولمیه حتی عورتلریکزک اغزینه قویدیغکز لقمه
ایله بله درجه‌کوزه زیاده اولور بو بابده اثار چوقدر
پس مؤمنه لایقدرکه نیتنی خیر اوزره ایدوب
جمیع اعمال صالحه‌سینی انک اوزرینه بنا ایده که
صلاح قلبیله اعمالی صالح اوله ومنافقک نیتی فاسد
اولدوغیچون جمیع اعمالی اکا مبنی اولوب ریا
اوزرینه اولور صحیحینده مسطوردرکه جسد آدمده
بر مضغه واردر یعنی بر چیکنمش لت واردرکه
قلبدن کنایه‌در اول بر مضغه صالح اولیجق جمله
جسد صالح اولور اول فاسد اولیجق جمیع فاسد
اولور **فصل** نته کم عقوبات ترک واجبات
وفعل محرماته داعی اولنلره مشروع اولمشدرکذلک
ترک واجبات وفعل محرماته معین اولنلر حقنده
دخی مشروع اولمشدر فلابد طریق طاعتی تیسیر
ایدوب اهل طاعته اعانت وترغیب وخلافنه

اكل ولباس واجب اولور بو سببدندر كه ثواب انكله
كندويه واهلنه نفقه سی جمله اخراجاتنده مقدمدر
نته كم سننده ابو هريره دن روايت اولنور كه
رسول الله بر كون اصحابه تصدق قو آددی اصحابدن
بر شخص يا رسول الله عندی دينار دددی رسول الله
تصدق به علی نفسك ددی عندی آخر ددی
تصدق به علی ولدك ددی اول ينه عندی اخر
ددی رسول الله تصدق به علی خادمك ددی
اول شخص ينه عندی اخر ددی رسول الله عليه السلام
انت ابصر ددی يعنی سن بلورسين ددی
وينه صحيح مسلمده ابی هريره دن مرويدر كه رسول
الله بيورمشدر دينار انفقته فی سبيل الله
ودينارا تصدق به علی مسكين ودينار انفقته
علی اهلك اعظمها الذی انفقته علی اهلك يعنی
بر دیناری الله يولنه نفقه ويرسك يعنی حج
وغزا يولنده صدقه ايلسك وبر ديناری بر
مسكينه نفقه ويرسك وبر ديناری اهلكه نفقه
ويرسك ثوابده اعظمی اول اهلنه نفقه ايتدكلكدر
ويسئلونك ماذا ينفقون قل العفو وبو بيورلدوغنك

دخی

دخی معنسی بودر بو محلده عفو فضل معناسنه
در زيرا بر كشنك نفسنه واهلنه نفقه سی فرض
عيندر اما مساكنه وغزواته انفاقی يا فرض كفايه
در يا مستحبدر ودخی يعنی طعام ايلمك واجبدر
زيرا سائل جايع بنی اطعام ايله يا قوت يومی يه فادر
دكلم بكا قوت يومی المغه صدقه ويرديسه قولنده
صادق اولسه يا صدقه واجب اولور ترکی
ايله اثم اولور جايع كندی نفسی ياخود اوزرينه
نفقه سی لازم اولان اهل وعيالی اولمجق جود
وجوبی متأكد اولور فرض اولور وابو حاتم بستی
صحيحينده ابو ذر حديثنده كه انواع علم وحكمتی
جامعدر بويله يازمشدر حكمه آل داووده وار
دركه هر كشی يه لازمدر كه درت ساعتی كندی نفسنه
صرف ايده بر ساعتنده ربنه مناجات ايده
وبر ساعتنده نفسيله محاسبه ايده وبر ساعتنده
عيوبندن خبر ويرر اصحابله مصاحبت ايده
وبر ساعتنده لذات نفسانيه سنه مشغول
اوله زيرا اول لذات نفسانيه يه صرف اولنان
ساعت اول اوچ ساعته عوندر بوندن معلوم

یاخود حدوده شفاعت طلب ایله کلرنده انلر
خاطری ایچون حقدن عدول ایلمیه جهت اخریدن نحو
ویره یاخود جواب ویردکده قول میسور ایله تطییب
قلب ایلمیه مادامکه اغلاظه محتاج اولمیه شویله که ابرام
غلیظ ایدوب اغلاظه محتاج اوله اول وقت اغلاظ
ایلیه خصوصا سائل حقنده که رد سائل منهی عنه در حق
سبحانه وتعالی واما السائل فلا تنهر بیورمشدر
بر شخصک اوزرینه حکم اولنسه اول شخص متأذی
اولور اما نفسی قول میسور ایله یا وجه بشاشت ایله
تطییب اولنسه نیه متسلی اولور نته که طبیب
مریضه بر دواء مر مکروه ویرر وانک اجیلغن دفع
ایتمک ایچون دواء حلو ویرر حق تعالی موسی وهارون
علیهما السلامی فرعونه کوندردی فقولا له قولا لینا
دیو بیوردی یعنی یومشق سویلک ورسول علیه السلام
معاذ بن جبلی ابو موسی اشعری ایله یمنه کوندردکده
یسروا ولا تعسروا وبشروا ولا تنفروا یعنی قولای
عمللر القا ایدوب کوچ تکلیفلر ایلمک وحق تعالی
نک وسعت رحمتی ایله بشارت ایدوب شدة
عذابی ایله نفرت ویرمک وبر دفعه بر اعرابی مسجده

بتول

بتول ایلدی اصحاب قلقدیلر که منع ایده لر رسول
علیه السلام لاتزرموه یعنی لاتقطعوا علیه بوله دیو
بیوردی یعنی بولنی کسمک بعده بیوردیلر که بر قوغه
صو کتوردیلر اوزرینه دوکدیلر وینه اصحابه بر دفعه
بیوردیلر انما بعثتم میسرین لا معسرین یعنی سز کوچ
کوسترمکله کوندرلمدیکز قولایلق القا ایلمکه
کوندرلدیکز بو حدیثک ایکیسی ده صحیحینده مذکوردر
وبو جمله یه هر شخص کندی نفسی سیاستنده دخی
محتاجدر یعنی ریاضت ایلسه براوغوردن کندویه
ریاضات شاقه تکلیف ایلمیه زیرا نفس حقی قبول
ایلمز مادامکه حظ شهوتدن یا نتیجه برنسنه ضم اولنمیه
اما اول حظ شهوات نفسانیه دن اولمامق کرکدر
ونیت صالحه یه مقارن کرکدر نته کم اکل وشرب و
لباس انسانه لازمدر حتی مضطر اولسه علماء صلحا
فتواسیله میته وجیفه ییمک جایزدر میته وجیفه
اکل ایلمیوب فوت اولسه ناره داخل اولور زیرا
خلق انساندن مراد عبادتدر انسان اکل ایلمیوب
لباس کیمسه عبادته قادر اولماز وجمیع عالم متفق
درکه مالایتم الواجب الا به فهو واجب دیرلر جرم

انه لا یحب الظالمین ۞ و حسن بصریدن منقولدر که
یوم قیامتده عرش ایچندن بر منادی ندا ایدوب
حق تعالی اوزرنده اجری اولنلر قالقسونلر دیه
کمسنه قالقمیه الا عفو ایدوب اصلاح ایدنلر قالقه
بو دخی معلوم اولمق کرکدر که رعایایه احسانده حسن
نیت الحاق انلرک هوالرینه تابع اولوب کریه کوردکلری
ترک اتمک دکلدر زیرا حق تعالی بیورمشدر که
و لو اتبع اهواءهم لفسدت السموات والارض
ومن فیهن ۞ و ینه بیورمشدر که صحابه یه خطابده
واعلموا ان فیکم رسول الله لو یطیعکم فی کثیر من
الامر لعنتم ۞ بلکه رعایایه احسان اولدر که انلرک
دین و دنیالرنده نافع اولنله عمل اولنه اکر کندیلرک
خاطرنده کریه دخی اولورسه اما ممکن اولدقجه رعایا
کریه کوردکلری امرده دخی رفقله معامله کرکدر حتی
صحیحنده نبی علیه السلامدن مرویدر که ما کان الرفق
فی شیء الا زانه و ما کان العنف فی شیء الا شانه
و ینه رسول علیه السلام بیورمشدر که ان الله رفیق
یحب الرفق و یعطی علی الرفق ما لا یعطی علی العنف
عمر بن عبد العزیز دردی که بن خلقه حق مرّی یعنی

اجی

اجی حقی اخراج ایده بلوررم اما خلق نفرت ایدرلر
قورقرم صبر ایدرم حتی دنیانک بر طتلو نسنه سی کلدکده
انکله اخراج ایدهیم که مرتدن نفرت ایتدکلرینه کوره
حلوه مائل اوله لر دیردی رسول علیه السلام دخی
بو وصفله موصوف ایدیلر کندولره بر صاحب
حاجت کلسه رد عنیف ایله رد ایتمزلردی قول
میسور ایله جواب ویررلردی بر دفعه بعض اقاربی
کندولره کلوب صدقاته متولی اولمق طلب ایلدیلر
صدقات محمده و آلنه حلال دکلدر بیوردیلر مال
فیء کلدکده صدقه دن بدل مال فیءدن هر برینه حصه
عرض ویردیلر و بر دفعه علی و زید و جعفر حمزه نک
قزی خصوصنده رسول اللهه کلوب خصومت
ایدیلر قیزی طایه سنه حکم ایدوب بونلرک برینه
حکم ایتمدیلر بعده هر برین تسلیه ایدوب جعفره
خلقا و خلقا سن بکا بکزرسین دردی زیده
سن بزم قرنداشمز و مولیمزسین دردی علی یه
سن بندنسین بن سندنم دردی و ولی الامر
بویله کرکدر که خلق دائما اندن قسمتده حکمده و بذل
ولایات و بذل اموال و بذل منافع طلب ایتدکلرنده

وكن من الساجدين ۞ اما زكوتى صلوتله قرين بيوروب
اقيموا الصلوة واتوا الزكوة بيورلدوغى مواضع كثيرده
موجوددر هر احدك معلومى دركه ارادة احتياج يوقدر
لاجرم صلوة وزكوة امرنه قيام وتخلق راعى ورعيتك
صلاحنه سببدر انسانك اسماء جامعه يه دخولنه
سببدر زيرا كه صلوته دخولى ذكر الهى ودعاى
وتلاوة قرانى واخلاص دينى وتوكل على اللهى جمع
ايلر وزكوته دخول ايلسه خلقه احساننه نفع ايرشدروب
نجه فقيره معيشت ونجه مظلومه نصرت ونجه
ملهوفه اعانت ايدوب نجه محتاجك قضاء حوائجن
جمع ايلر صحيحنده مسطوردركه هر معروف صدقه در
اگر بسط وجه وكلمهٔ طيبه ولين كلام دخى اولورسه
وينه صحيحنده عدى بن حاتمدن مرويدركه رسول
الله بيورمشدركه فمن استطاع منكم ان يتقى
النار ولو بشق تمرة فليفعل فان لم يجد فبكلمة طيبة
معلوم اولدى يارم خرما صدقه ايلمك ياخود محلنده
بر كلمهٔ طيبه سويلمك نارى مانع اولورمش وسننده
مسطوردركه رسول عليه السلام بيورمشدركه معروفدن
هيچ برنسنه يى حقير كورمك اگر بر قرنداشكه كوله

بوزيله

بوزيله بولشماق دخى اولورسه وبرصو طلب ايدر
كمسنه نك قوغاسنه صو دوكمك دخى اولورسه
دام سلمه يه بيورمشلردركه حسن خلق دنيا و
اخرت خيرلرن جامعدر حسن خلق دوكلرى
خلقك اذاسنه تحمل وغيظ وغضبى يوتماق
يعنى اوكنه دكين دفع اتمك ومجرملرى عفو اتمك وهوا
نفسه مخالفت اتمك وبيوكلنمكى ترك اتمك
درنته كيم حق تعالى بيورمشدر ولئن اذقنا
الانسان منا رحمة ثم نزعناها منه انه ليؤس كفور
ولئن اذقناه نعماء بعد ضراء مسته ليقولن
ذهب السيئات عنى انه لفرح فخور الا الذين صبروا
وعملوا الصالحات اولئك لهم مغفرة واجر كبير
وينه بيورمشدركه خذ العفو وامر بالعرف واعرض
عن الجاهلين وينه بيورمشدركه وسارعوا
الى مغفرة من ربكم وجنة عرضها السموات والارض
اعدت للمتقين الذين ينفقون اموالهم فى السراء
والضراء والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس
والله يحب المحسنين ۞ وينه بيورمشدركه وجزاء
سيئة سيئة مثلها فمن عفى واصلح فاجره على الله

لازمدر که بیع و شراده موکل و مولی الجوع وجه صحیح
اوزره معامله ایده زیرا الدین بالامانة در دوام
دین واجب الاهتمام در فقها بو معنای بویله ذکر
ایلدیلر که هر وقت که ولاة امور دینک ناسک اصلاحنه
اهتمام ایلسه لر دینلری و دنیالری امری صالح اولور
والا ایکیسی بله فاسد اولور جمله نک رئیسی حسن نیت
واصلاح احوال رعیتدر اخلاص و توکل صلاح خاصه
وعامه نک مبدایدر صلاح خاصه وعامه توفیق الهیه
موقوفدر بو سببدندر که صلاتمزکه عماد دینمزدر
ایاک نعبد وایاک نستعین دیمکله مأمورز
واثرده وارد اولمشدر که بو ایکی کلمه کتب منزله
نک معناسین جامعدر و رسول علیه السلامدن
مرویدر بعض مغازیلرنده یا مالک یوم الدین ایاک
نعبد وایاک نستعین دیدیلر روسلر بدانده
ایریلوب دوکولدوکین کوردیلر بوندن غیری
نیجه مواضعده حق تعالی فاعبده وتوکل علیه
دیو امر ایلمشدر و بر موضعده دخی علیه توکلت
والیه انیب دیمشدر و بر موضعده علیک
توکلنا والیک انبنا والیک المصیر بیورمشدر

و

و رسول الله اضحیه بوغزلدقده اللهم هذا منک والیک
بیورمشدر و اولیاء امورک خاصه وسایر ناسک
عامه اعظم اموری اوچ نسنه در اوّلی اخلاص لله در
و توکل علی الله در واخلاص و توکل قرین حالی اولمغون
دعادر که بو جمله صلوتده موجوددر محافظه صلوته حاصل
اولور که قلب و بدنله اولور ثانی خلقه احسان
والقاء نفعدر که اول زکوتله اولور ثالث خلقدن
واصل اولان اذیه صبردن و غیردن واصل اولان
نوائبه تحملدر بو اجلدندر که حق تعالی صلوتله صبرک
بینن جمع ایدوب بر موضعده ذکر ایلمشدر و
استعینوا بالصبر والصلوة بیورمشدر و بر محلده
واقم الصلوة طرفی النهار وزلفا من اللیل ان الحسنات
یذهبن السیئات ذلک ذکری للذاکرین واصبر
فان الله لا یضیع اجر المحسنین ۞ و ینه بیورمشدر که
فاصبر علی ما یقولون وسبح بحمد ربک قبل طلوع الشمس
وقبل غروبها ۞ و ینه سورهٔ قافده بیورمشدر
فاصبر علی ما یقولون وسبح بحمد ربک قبل طلوع الشمس
وقبل الغروب ۞ و ینه بیورمشدر که ولقد نعلم
انک یضیق صدرک بما یقولون فسبح بحمد ربک

امتناع ائمه‌لر انلر مبانی خمس اسلامکه شهادتین
لا اله الا الله و محمد رسول الله‌در و اقامهٔ صلوة
و اداء زکوة و صوم و حج در انلرکله الزام اولنورلر و
سایر واجبات ایله الزام اولنورلر و سایر حقوق
اسلامدن اداء امانات کبی و معاملاتده وفاء
عهود کبی و سایر بونک امثالی اعمال الزام اولنور
و رجال و نسادن بر طائفه ترک صلوة ایلسه‌لر تا
اقامت ایدنجه عقوبت اولنورلر اجماع علما ایله
بعض علما قتللرن تجویز اتمشلر مباح کورمشلر
درکه اول استتابه اولنه‌لر اگر توبه ایدوب اقامت
ایدرلرسه فیها و الا قتل اولنورلر بونده دخی اختلاف
اولنمشدر فاسقا می قتل اولنور ارتدادا می قتل
اولنور امام احمدک قول مشهوری اوزره و اکثر
سلف روایتی اوزره کفرا قتل اولنمقدر وجوب
صلوته اقرار ایدوب قلمدوغی تقدیرجه اما وجوبنه
انکار ایدوب قلمسه بالاتفاق کافرلر اولوب قتل
اولنور و صبیانک اولیاسنه لازمدرکه یدی یاشنه
ایرشدکده صلوته امر ایلیه اون یاشنه واردقده ان
صلوتی ترک ایلسه ضربله تأدیب ایلیه زیرا رسول الله

بیورمشدر

بیورمشدر مروهم بالصلوة لسبع واضربوهم
علیها لعشر و فرقوا بینهم فی المضاجع کذلک صلوتک
مفتاحی اولان استنجا و وضوء ایله صبیانه امر ایلمک
واجبدر و مساجد مسلمینله تعاهد ایدوب واروب
کلوب و ائمهٔ مسلمینله طوروب اوتورمق اکرده
لرکه امور دینی اوکرنه‌لر و اهل علم و اهل اسلامله اختلاط
ایلیه‌لرکه انلرک حالی بونلره سرایت ایدوب احوال
دینلری ترقی اوزره اوله و انلردن کوردکلری
و اشتدکلری اوزره عمل صالح ایده‌لر زیرا رسول
الله بیورمشدرکه صلوا کما رأیتمونی اصلی بو حدیث
شریفی بخاری روایت ایلدی و بر دفعه دخی منبر کنارنده
نماز قلوب انکیچون بویله اتدمکه بکا اقتدا ایدوب
صلوتمدن تعلیم ایده‌سنز و امام ناسه لازمدرکه
صلوتی کما ینبغی اقامت ایلیه صلوة کامله قیله که مقتدیلر
کوروب تعلم ایده‌لر منفردا قلدوغی کبی قلمیه و کندویه
اقتدا ایدنلرک صلوتنه ناظر اوله اکسک فعللرینی
کورسه تنبیه ایده تکمیل ایتدره کذلک امام حج و
امیر حربه لازمدرکه وجه اکمل اوزره عمل ایده که تابعلری
دخی کوروب اقتدا ایده‌لر و وکیل و وصی‌یه خفی

ادا وصوم رمضانی وحج بیت ان استطاع سبیلا
قبول اتمکی التزام ایدوب نکاح محارم واکل خبائث
ودما واموال ناسدن احتراز اتمکی قبول ایدنجه زیرا
بونلرك قتالی ابتداء بدو اسلام واوّل ظهور بعثت
نبی علیه السلامدن مشروع اولمشدر قبول ایتدکدن
صکره که تکرار امتناع شریعت اسلامدن خروج
ایده لر وجوب قتاللری متأکد اولور نته کم متغلبه
وقطاع طریقه واجب اولمشدر امّا ابتدائ قتال
فرض کفایه در بعض مسلمین اقامت اتمکله دفع
اولنجه سایر مسلمیندن ساقط اولور امّا اقامت
ایدنلرك فضلی سایرلرندن مقرردر زیرا حق تعالی
بیورمشدر که لا یستوی القاعدون من المؤمنین
غیر اولی الضرر وبیورمشدر که فضّل الله المجاهدین
باموالهم وانفسهم علی القاعدین درجة وکلا وعد
الله الحسنی وفضّل الله المجاهدین علی القاعدین اجرا
عظیما امّا عدو مسلمینه هجوم ایلسه جمله مسلمینك
اعانته قادر اولنلره دفعی واجب اولور زیرا
حق تعالی بیورمشدر که وان استنصروکم فی الدین
فعلیکم النصر سیزدن یاردم طلب ایلسه لر

سیز

سیز یاردم ایلك ورسول الله دخی مؤمنلری بری
برینه یاردم اتمکله امر ایلمشدر کرکسه اول کمسنه
اولدن قتال ایلمك ایچون بیت المالدن یا علوفه
سیدن یا تیمار ربینلردن اولسون کرکسه سایر سببدن
اولسون هر کشی یه قوتی وقدرتی یتشدکجه سوار
وپیاده حاللی حالنه کوره ونه طریقله ممکن اولورسه
یاردم لازمدر زیرا رسول الله غزوه خندقده اصحابنه
بو وجهله امر ایلدی حق تعالی کمسنه یی ترك اتمکه اذن
ویرمدی مجبور ردی ابتدا کفارله قتاله نصرت لازم
اولدوغی کبی بونده دخی عدو هجوم اتمشدر جمله یه
یاردم لازمدر بیوردی ورسولدن ترك نصرت
اتمك ایچون اذن استیوب بیوتمز عورتدر
دیرلر حق تعالی قرآننده خبر ایلدی بیوتلری عورتدر
دیمکله تعلل ایدرلر بیوتلری عورت دکلدر مرادلری
فرار در بیوردی زیرا ابتدا جهاد جهاد اختیاریدر
مجرد عدوی تخویف وارهاب ایچوندر امّا دفعده
جهاد جهاد اضطراریدر کشی هم دیننندن هم نفسندن
هم مالندن دفعدر دینی احیا وکلمة الله یی اعلا ایچوندر
امّا اهل دیار اسلامدن بر طائفه که جمع اولوب

بعض

جهادی واجبدر اتفاق مسلمینله نته کم ابو بکر صدیق
وسایر اصحاب مانع زکوة اولان مسلمین ایله قتال
ایلدیلر حتی بعض صحابه اوتنده توقف ایلمشکن بنه
اتفاق ایدوب زکوة ویرمینلرله قتال ایلدیلر حتی
عمر رضی الله عنه ابو بکره مقابله ایدوب بس بونلره
نیجه قتال ایدرسین که رسول الله بیورمشدر که بن
قتال له امر اولندم حتی ناس اشهد ان لا اله الا
الله واشهد ان محمدا رسول الله دینجه چونکه بویله
دیه لر مال لری ودملری مصون ومعصوم اولور انجق
مال لرنیک حقنی ویرمک لازم اولور بعده حسابی
الله اوزرینه دردیو بیورمشدر دیدکده زکوة حقی
حقوق مالدن در شیله که رسول الله ویردکلری
مالدن بکا بر دوه دیزن باغلایجق نسنه یی اکسک
ویره لر قتال ایدرم دیدی عمر بیوردر که کوردم که حق تعالی
ابو بکرک صدرینی قتال اوزره شرح ایلمشدر بلدیکه
حق انده در دیدی ونبی علیه السلام دن وجوه کثیره
ایله ثابت اولمشدر قتال خوارج امر اتدکلری صحیحینده
علی ابن ابی طالب دن مرویدر که رسولدن اشتدم
که بیوردی سیخرج قوم فی آخر الزمان احداث الاسنان

سفهاء

سفهاء الاحلام یقولون من قول البریة لا یجاوز
ایمانهم حناجرهم یمرقون من الدین کما یمرق السهم
من الرمیة فاینما لقیتموهم فاقتلوهم فان فی قتلهم
اجرا لمن قتلهم یوم القیمة بو حدیث متفق علیه در
وبونلر اول طایفه درکه حضرت علی ایله قتال ایتدیلر
ومسلمک [illegible] روایتنده سیکون امتی فرقتین
ن بینهما مارقة یلی قتلهم اولاهما بالحق بو ایکی فرقه
اهل عراق واهل شامدر که انلره حروریه درلر بو حدیثدن بیلنور
ثابت اولدی که شریعت اسلامدن خروج ایدنلره
قتال لازم اوله اکرچه اونلر کلمهٔ شهادت ایله تکلم
دخی ایدرسه وفقها اختلاف ایلدیلر شول طایفه
ممتنعه حقنده که بر سنت راتبه یی اتفاق ایله جمله سی
ترک ایلسه لر صلوة فجرک سنت مؤکده سی
اولان ایکی رکعت کبی که قتللری جایز اولور می
ولمزمی ایکی فرقه ایلدیلر بعضیلر تجویز ایتدی بعضیلر
تمدی اما فرایض وواجبات ظاهره یی ترک ایلسه
لر یاخود محرمات مستفیضه دن برینی استحلال
جهیله اوزره ارتکاب ایلسه لر بالاتفاق قتللری
واجبدر حتی صلوة مکتوبه یی اقامت وزکوة مفروضه

یے

شیخ فانی یی وطفل صغیری وعورتی قتل ایلمکی نهی بیوردی
زیرا حق تعالی قتل نفوسده صلاح خلق محتاج اولدیغی
مرتبه یی مباح قیلدی چنکه قادر وقتاله مباشر لری قتل
ایتمکله صلاح حاصل اولور شیخ فانی وطفل صغیری وعورتی
قتل ایلمکدن صلاح حاصل اولماز الحاق فتنه اولور و
الفتنة اکبر من القتل دریعنی فتنده شر وفساد وار در
کفارک فتنه سنده اولان شر وفساد قتلده اولان
شر وفساددن اکبر واکثر در مادامکه مسلمون اقامت
دیندن امتناع اتمیه لر کفره نک مضرتی اولماز الا کندی
نفسلرینه اولور بو اجلدن فقها دیمشلر درکه کتاب
وسنته مخالف اولان بدعته داعی اولان کافر
ایله ساکت اولان برابر دکلدر وحدیثده وارد
اولمشدر که خطیئه اخفا اولنسه ضرر ایلمز الا صاحبنه
اما صاحبی ارتکاب ایدوکی خطیئه اعلان اوزرنه ایلسه
وکوروب ایشیدنلر انکار ایدوب منع ایلمسه لر
عامتیه ضرر ایلر بو سببدن درکه شریعت کفارک
قتالنی ایجاب ایلمشدر اما کفارک هر کمسه سنه
قادر اولنسه قتلی واجب اولماز مثلا کافرک کمیلری
یاره لنوب بزم دیاریمزه دوشسه یاخود دار الحربک

کاروانی

کاروانی کندی مملکتلرینه سفر ایدرکن یول ایله کلوب
بزم ولایتمزه دوشسه یاخود حیله ایله اخذ اولنسه
قتل اولنماز بلکه تأمل اولنوب کوریلور قتل اولنمقدن
واسترقاقدن ویاخود فدا ایچون مالن الوب اطلاق
اولنمقدن یاخود سایر کافرلرک قلبلرین تطییب
وتألیف ایچون عفو اولنوب وقتل اولنمقدن قنغیسی
مسلمینه نافع وحاله مناسب ایسه امام انکله عمل
ایلیه اکثر علمانک مذهبی بویله در نته کم کتاب وسنت
دخی بوکا دلالت ایلر اما بعض فقها اما منا واما
فداءً آیتنده اولان مال فدا الوب اطلاق ایلمک
منسوخدر دیو اول قوله رضا ویررلر اهل کتاب و
مجوس ایله قتال اولنور یا مسلم یاخود ذلیل وصغیر اولدقلری
حالده جزیه ویرمکی قبول ایدنجه بونلردن ماعداده
اکثر فقها بونک اوزرنه درکه کفار عربدن جزیه الینمایه
یا اسلام یا سیف زیرا نبی ایچلرندن کلوب اول
دعوت انلره اولمشکن کفر اوزره اصرار اتدکلری ایچون
جزیه طاعت ویردکلری مقبول اولماز اسلام و
سیفدن لابد در وقنغی طائفه که مسلمان اولسه
اما بعض شرایعک احکامندن امتناع ایلسه لر

سعادتنه نئوز بولور زیرا ناسه محیا و مماتدن لابد
در البته محیا سعادتی نصر وظفردر و ممات سعادتی
شهادت وجنتدر مجاهد اولان کمسنه بو ایکی سعادتک
برینه واصل اولور و ترکنده بو ایکی سعادتک نقصانی
واردر ناسده نیجه کمسنه واردرکه اعمال شدیدهیه
رغبت ایدوب قلت منفعتی وار ایکن جهاد هر عمل
شدیددن انفعدر مجاهد جهادده ترغیبه نفسه رغبت
ایلر حتی موته مصادف اولنجه و شهیدک موتی سایر
موتلرک امیزی وافضلیدر و اصل قتال مشروع جهاد
اولمشدر وجهاددن مقصود اصلی دینک کلی
اللهیون اولمقدر و کلمة اللهی اعلا ایدنجه یا اشمقدر
دینک کلیسی اللهیون اولوب کلمة الله اعلا اولماق
اتفاق مسلمینله کفارله قتال اولنمقدر اما کافرلردن
ممانعه و مدافعه یه قادر اولوب مقاتله ایلمینلر نسوان
کبی وصبیان کبی و خلقدن منقطع اولان راهبلر
کبی و علدن قالمش قوجه لر کبی و کوترم و اعمی کبی
بونلرک امثالی قتل اولنمازلر جمهور علما اتفاقیدر بونک
اوزرینه در الا مکرکه قوللری ایله سایره کفره یه معاونت
ایده لر قتاله تحریص ایلیه لر یاخود بعض فعللرنده معاونت و

ایلیه لر

ایلیه لر و بعض علما مجرد کفر سببی ایله نسا وصبیان
دن غیریسنک قتلی مباح دردیلر اما نسا وصبیان
سبی اولنوب مسلمینه مال اولورلر دیو نسا وصبیان
ترک اولنور قتل اولنمازدرلر اما قول اصحه
زیرا قتال مقاتلینه در زیرا مقاتلین قتل اولنمغله دین
الله اظهار اولور و آیت کریمه ده وارد اولان امر
دخی مقاتلین قتل اولنمغه بیوریلمشدر وقاتلوا فی
سبیل الله الذین یقاتلونکم و لا تعتدوا ان الله
لا یحب المعتدین یعنی سیزوکله قتال ایدنله قتال
ایلک اعتدا ایلمک حق تعالی اعتدا ایدنلری سومز
قتال ایلمینلری قتل ایلمک تعدی دردیو بیورمشدر
و سننده مرویدرکه رسول الله بعض مغازیده
بر مقتوله عورت کوردیلر اوزرینه خلق اوشمشلر ایمش
بیوردیلرکه بو عورت خود قتال ایلمزدی بونی نیچون
قتل ایلدیلر و خالد بن ولیده خبر کوندردیلرکه ذریتی
و عسیفی قتل ایلمسونلر دیو ذریه قتاله قادر اولمیان
اولاددر و عسیف اجرة طوتلمش اوغلاندر اما
قتاله مباشرت ایدنلرک قتللری واجب اولورو
ینه صحیح بخاری و صحیح مسلمده واردرکه رسول حضرتی

عدو نيلا الا كتب لهم به عمل صالح ان الله لا يضيع
اجر المحسنين ولا ينفقون نفقة صغيرة ولا كبيرة
ولا يقطعون واديا الا كتب لهم ليجزيهم الله احسن
ما كانوا يعملون • بو آيتلرده جهاد ايله امر ايلدی و
جهادك فضائلن بلدردی وجهاده نه مقوله اعمال الله
مباشرت لازم ايدوكن بلدردی بوندن غيری كتاب
وسنتده جهادك فضائلی چوقدر بو سببدن
جهاد افضل اعمالدر واعمال متطوعه نك اعلاسی
در اتفاق علما ايله حج وعمره دن راجحدر وصلوة
تطوعه دن وصوم تطوعدن راجحدر ورسول عليه السلام
بيورمشلردر كه بر كمسنه نك قدمنه فی سبيل
الله توز دوقنه حق تعالی اكا ناری حرام ايدر
بو حديثی بخاری روايت ايدر ونه بيورمشلردر
كه بر كون بر كيجه رباط فی سبيل الله بر آی كوندز
صيام وكيجه قيام ايتمكدن افضلدر اگر رباط ايلر
ايكن فوت اولسه بعد الموت ينه الله تعالی عملن
اجرا ايلر يعنی عملن دفتر حسناتنه ثبت ايدر و
اول عمله اجر وثواب ويرر بو حديثی مسلم روايت
ايدر وسننده مذكوردر بر كون فی سبيل الله

رباط

رباط يعنی سفر ايلمك بيك كون سائر منازلده
رباطدن خيرلودر ورسول الله بيورمشدر كه
ايكی كوزه نار جهنم ياپشمز بری شول كوزدر حق تعالی
نك خشيتندن اغليه ايكنجی شول كوزدر كه فی سبيل
الله ياتوب بكليه بو حديثی ترمذی روايت ايدر
مسند امام احمدده مذكوردر كه بر كيجه فی سبيل
الله اويوميوب بكلمك افضلدر بيك كيجه قيام
ايدوب كوندزی صايم اولمقدن وسننده مذكور
در كه هر امتك بر سياحتی واردر بنم امتمك سياحتی
جهاد فی سبيل الله در وبو مقوله احاديث شريفه
بی حد در اعتبارده فضلی ظاهردر زيرا نفعی عامدر
فاعلنه وغيره شاملدر ودينه ودنيايه يرار وجميع
عبادات باطنه يه وظاهره يه عامدر ومحبت
اللهی وتوكلی واخلاصی مشتملدر وتسليم نفس
ومالی وصبر وزهدی وذكر اللهی وسائر انواع
اعمالی جامعدر كه سائر عمللر انی مشتمل دكلدر
وبر شخص كه جهاده نائل اولسه ايكی جهت ايله
ماجور اولور وايكی حسنته فائز اولور بری محيا حسنتی
وبری ممات حسنتی لاجرم مرابط ومجاهد دنيا واخرت

وبیع وصلوات ومساجد یذکر فیها اسم الله کثیرا
ولینصرن الله من ینصره ان الله قوی عزیز الذین
ان مکناهم فی الارض اقاموا الصلوة واتوا الزکوة
وامروا بالمعروف ونهوا عن المنکر ولله عاقبة
الامور بعده حق تعالی قتالی واجب ایدوب
بو آیتی انزال ایتدیکه کتب علیکم القتال وهو کره
لکم وعسی ان تکرهوا شیئا وهو خیر لکم وعسی ان
تحبوا شیئا وهو شر لکم والله یعلم وانتم لا تعلمون
و مدینه ده نازل اولان سوره لرک جمله سندن
ایجاب قتالی تأکید ایلدی وامر جهادی تعظیم ایلدی
وتارکلری تدمیر ایلدی نفاق ایله توصیف ایلدی
وبیوردی قل ان کان اباؤکم وابناؤکم واخوانکم
وازواجکم وعشیرتکم واموال اقترفتموها وتجارة
تخشون کسادها ومساکن ترضونها احب الیکم
من الله ورسوله وجهاد فی سبیله فتربصوا حتی
یأتی الله بامره والله لا یهدی القوم الفاسقین
و ینه بیورمشدر که انما المؤمنون الذین امنوا
بالله ورسوله ثم لم یرتابوا وجاهدوا باموالهم وانفسهم
فی سبیل الله اولئک هم الصادقون ٭ و ینه بیورمشدر

که فاذا ما انزلت سورة محکمة وذکر فیها القتال رأیت
الذین فی قلوبهم مرض ینظرون الیک نظر المغشی
علیه من الموت فاولی لهم طاعة وقول معروف
فاذا عزم الامر فلو صدقوا الله لکان خیرا لهم و
بونلر امثالی آیتلر قرآنده چوقدر کذلک قتالی و
اهل قتالی تعظیم سورهٔ صفده که یا ایها الذین
امنوا هل ادلکم علی تجارة تنجیکم من عذاب الیم تؤمنون
بالله ورسوله وتجاهدون فی سبیل الله باموالکم
وانفسکم ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون یغفر لکم ذنوبکم
ویدخلکم جنات تجری من تحتها الانهار ومساکن
طیبة فی جنات عدن ذلک الفوز العظیم واخری
تحبونها نصر من الله وفتح قریب وبشر المؤمنین
و ینه بیورمشدر که یا ایها الذین امنوا من یرتد
منکم عن دینه فسوف یأتی الله بقوم یحبهم ویحبونه
اذلة علی المؤمنین اعزة علی الکافرین یجاهدون فی
سبیل الله ولا یخافون لومة لائم ذلک فضل الله
یؤتیه من یشاء و ینه بیورمشدر که ذلک بانهم
لا یصیبهم ظمأ ولا نصب ولا مخمصة فی سبیل الله
ولا یطؤن موطئا یغیظ الکفار ولا ینالون من

فصـــــــل مشروع اولان جلد سوط
ایله جلد معتدلدر زیرا هر امرک خیاری اوسطیدر
یعنی معتدل اولان اودر نتهکیم سیدنا علی رضی الله عنه
بیورمشدر که ضرب بین ضربین یعنی ضرب اوج مرتبه
تقدیر اولنوب اعلاسی و ادناسی ترک اولنوب
اوسطی اختیار اولنه شول قامچی ایله که اول دخی اوچ
مرتبه فرض اولنوب اعلاسی و ادناسی ترک اولنوب
اوسطی اختیار اولنه وعصا و مقارع ایله جلد اولنماز
و دره ایله یعنی طره ایله اکتفا اولنماز دره انجق تعزیرده
استعمال اولنور حدودده جلد لازمدر عمر رضی الله عنه
تعزیرده دره ایله اکتفا ایدردی حدودده سوط یعنی
قامچی طلب ایلردی و لباس نزع اولنوب عریان
اولنماز انجق الم ضربه مانع اولور کورکی و قالینک
قبامسی و اریسه انلر چیقاردیلور و تأدیب
اولنان کمسنه بغلنماز مکر که تعنّد و امتناع
ایدوب باغلنمغه احتیاجی وله و یوزینه ضرب اولنماز
و اوجلک یرینه ضرب اولنماز زیرا مقصود تأدیبی
در قتلی دکلدر و هر عضوینه تأدیبدن و ضربدن حظ
ویرمک لازمدر ارقه سنه و باغرلرنه و دیزلرینه

فصل

فصـــــــل شول عقوبات که الله و
رسولنه عاصی اولنلره مشروعدر ایکی نوعدر بر نوعی
فرد واحدک یا معدود معین طایفه در قدرت
اولندوغنه عقوبتدر نوع ثانی بر طایفه نک اوزرینه
عقوبتدر که قتلدن غیری ایله انلره قدرت حاصل اولماز
بو بابده اصل اعداء الله و اعداء رسول الله اولان
کفاره جهاددر هر کمسنه یه که رسول اللهک اللهه
و دین اسلامه دعوتی واصل اوله اجابت ایلمیه
قتلی واجبدر تا که فتنه اولمیه حتی یکون الدین
کله لله و قتا که حق تعالی رسول اللهی ارسال ایتدی و
خلقی دین حقه دعوت ایلدی بر کمسنه نک قتلنه
اذن ویرمدی و قتاله دخی اذن ویرمدی حتی مدینه یه
هجرت ایلدی اول وقت رسوله و مسلمینه اذن
ویردیکه اهل مکه ظالم اولوب بغیر حق دیارلرندن
اخراج ایتدکلری ایچون قتال ایده لر الا انکر به ربنا الله
دیو اسلامه کلنلر قتلدن خلاص اوله لر و حق تعالی
کندی کلمه سینی اعلا ایتمک ایچون قتل ایدنلره کندی
نصرلایلکه وعده ایلدی و بو آیتی انزال ایلدیکه ولو
لا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع

غیری ایله منقطع اولماسه قتل اولنورلر و مسلم
صحیحنده عرفجة الأشجعی دن روایت ایدرکه رسول
الله بیورمشدرکه من اتاکم وامرکم علی رجل واحد
یرید ان یشق عصاکم ویفرق جماعتکم فاقتلوه
یعنی سز برکمسنه نک امارتنه راضی اولوب
اتفاق ایلکز ایچکزدن برکمسنه کلوب عصاکزی
شق ایدوب جماعتکز تفریق ایلمک استسه اول
کشی یی اولدرک یعنی عصا کبی سز بریره جمع
اولمشکن اول کمسنه سزی عصا یارر کبی یاروب
ایکی فرقه ایلسه و سزک جماعتکز تفریق ایدوب
اتفاقکز طاغتمق قصد ایلسه اولدرک دیو بیوردی
ستکونوا هناک فرقات فمن اراد ان یفرق
هذه الامة وهی جمیع فاضربوه بالسیف کائنا
من کان یعنی سزبجه فرقه اولسه کرکدر اول
وقت کیم که بو امتی بریره کلمشکن آیرمق
قصد ایدر قلیچله اورک اولدرک هر کیم اولورسه
اولسون کذلک مرۀ رابعه ده شارب خمری
قتل ایدیلر و امام احمد مسندنده دیلم حمیری
دن روایت ایدرکه رسوله صوردم یا رسول

بریده

بریده اولورزکه عمل شدید ایله عمل ایدرز بغدایدن
شراب اتخاذ ایدوب انک تناولیله عمله اولدوغمز
بیرک برد شدیدنه قوی اولورز بیوردیلرکه سکر
ویررمی ویرردم اندن اجتناب ایلک دیدی
ناس انی ترک اتمزلر دیدم اکر ترک اتمزلرسه قتل
ایلک زیرا مفسد صائل کبی در و صائل قتلدن
غیری ایله مندفع اولمزسه قتل اولنور و اجماع بونک
اوزرینه درکه عقوبت ایکی نوعدر بر نوعی ذنب
ماضی اوزرینه درجزاء بما کسبا نکالا من الله جلد
شارب کبی حد قذف کبی محارب قطع ید سارق
کبی عقوبت شاهد زور کبی و قسم ثانی بر حق واجبی
ادا ایلدیو عقوبتدر یاخود زمان مستقبلده
ارتکاب فعل محرمک ترکنه عقوبتدرنته کم مرتد مسلم
اولنجه استتابه اولنور اکر توبه ایدرسه فبها و
الا قتل اولنور و تارک الصلوة عقوبتی کبی حقوق
ناسک اداسیچون اولان تعزیر کبی بو تقدیرجه
قسم اولده اولان ضرب تعزیر ضربندان شددر
بو سببدنکه بر نوعده مرۀ بعد اخری بتعزیر اولونر
جاق اداء صلوة واداء واجب ایدنجه

اوروردی حلال ایلمسه رجم ایلردی بو اقوالك جمله
سی امام احمد و غیری مذهبنده در قولان اولان شافعی
مذهبنده در امام مالك و بعض ائمه قاتنده بعض
جرایمده تعزیر قتله ایرشمك مرویدر بعض اصحاب
احمد دخی موافقت اتمشلردر مثلا جاسوس
مسلم عدو کافر جانبنه تجسس ایلسه امام احمد قتلنده
توقف ایلر امام مالك ایله بعض حنابله ابن عقیل
کبی و غیری کبی قتلنی تجویز ایدرلر امام اعظم و شافعی
و بعض حنابله قاضی ابی یعلی کبی قتلنی منع ایدرلر
لکن اصحاب شافعیه دن بعض و امام احمد
و کتاب و سنته مخالف اولان بدعته داعی
اولنلری قتللرن اتمکی تجویز ایدرلر و اصحاب امام
مالك اکثری دخی بونلرله متفق لردر اما امام
مالکك و سایر مجوزلرك قدریه قتل اتمکی تجویز
اتدکلری ردتلری ایچون دکلدر ارضده فساد
اتدکلری ایچوندر نتکیم سایر اهل هوادن یعنی
خوارج و روافضدن قتلن تجویز اتدکلری مرتد
اولدقلری ایچون دکلدر بلکه وجه ارضده فساد
اتدکلری ایچوندر اما حالا مفتی المؤمنین و امام المسلمین

شیخ

شیخ الاسلام عماد دین النبی علیه السلام خلاصة
ائمة المهتدین بقیة المجتهدین شیخنا و مولانا
امامنا و مقتدانا ابو السعود افندی متع
الله الاسلام و المسلمین بطول بقائه و طول
لقائه قزلباش عورتلرینك سبیك جوازنه
ویردکلری فتوادن فهم اولنور که ردتلری ایچون
قتل اولنه لر کذلك ساحرده دخی اکثر علما قتلنه
ذاهب اولمشلردر و جندبدن رضی الله عنه
موقوفا و مرفوعا روایت اولنور که ساحری
ضرب بالسیف جایز اوله اما عمر و عثمان ابن
عمردن و حفصه دن و سایر صحابه دن قتلی روایت
اولنور بعضیلر کفری ایچون دیدیلر زیرا سحرك
عملی بالاتفاق کفردر بعضیلر کفر ایچون دکلدر فساد
فی الارض اتدکلری ایچوندر دیدیلر و امام اعظم دخی
جرایم متکرر اولسه قتله تعزیری تجویز اتمشلر
در نتکیم اول جرمه نك جنسی قتل ایجاب ایلسه
تکرار لواطه ایدن کبی و اموال ناسی اخذه معتاد
اولنلر کبی و بو مقوله قتله قتل سیاست دیرلر
و بونکله استدلال ایدرلر که مفسدك شری قتلدن

تخلف ایدن اوچ کمسنه لری بحر ایله تعزیر ایلدی
وجند مسلمینده استخدامی ترک اولنمغله تعزیر
اولنور زحفدن فرار ایدن مقاتله جندی علوفه
سین وجرایه سین قطع ایله تعزیر اولنور وامور
دینیه مخالف بر منکر نسنه یی ارتکاب ایدن
امیر عزل ایله تعزیر اولنور وبعض مجرمین ضرب ایله
تعزیر اولنور وبعض حبس ایله تعزیر اولنور وبعضی
هم ضرب وهم حبس ایله تعزیر اولنور وبعض یوزنه
قاره سورمکله تعزیر اولنور وبعض مرکبه ترسن
بندرمکله تعزیر اولنور زیرا حضرت عمر شاهد زورده
بویله ایلدی سببی حقی بودر که اکا ذنبک ایکی
عالمده بله یوزی قاره در اول سببدن یوزنه
قاره سوریلور وصحیح سوزی دوندروب قلب
ایتدوکیچون مرکبه مقلوبا بندرمکله جرمی خلقه اعلام
واعلان اولنور بعضیلر قاتنده اون سوطدن
زیاده تعزیر اولنماز بعضیلر قاتنده حد درجه سنه
وارنجه تعزیری تجویز ایلمشلردر بونده حنفی قول
ایکیدر بعضیلر ایتدیلر حرده حر حدوذنک اقلی که
سکسن در اندن اکسک اولمق کرکدر وعبدده

عبد

عبد حدوذنک اقلی اولمق کرکدر وبعضیلر دیدیلر
درکه هر ذنبده جنسنک حدینه ایرشمک کرکدر
اما آخر ذنبک حدندن زیاده اولسه یعنی سرقه
ده که غیر محرزه اولوب تعزیر لازم کلسه یوز سوط
اورمق جایزدر زیرا اکرچه یوز سوط حد زنادر
اما بله محرزدن سرقه نک حدی که قطع یددر ایندن
دوندر عمرک نقش برکمسنه که خاتمنک نقشن
کندی خاتمنه قازدروب اول حیله ایله بیت
المالدن اقچه الدی اکه اول کون یوز سوط اوردی
ایکنجی کون اوچنجی کون کذلک یوزر سوط اوردی
بیت المالدن الدوغی ایله قطع ید ایلمدی اما یوز
سوط که حد قذفدن زیاده در انکله تعزیر ایلدی
خلفاء راشدیندن مرویدر که بر ار ایله بر عورتی
لحاف ایچنده یعنی بر یورغان ایچنده بولدیلر
یوزر سوط اوردیلر اشته اکرچه زنا ثابت اولمدی
حد لازم اولمیوب تعزیر ایلدیلر اما بو تعزیر حد
قذفدن وحد شرب خمردن که سکساندر و
رسول علیه السلام زماننده بر ار عورتنک جاریه
سینه جماع ایلسه عورتی جاریه یی اکا حلال ایلسه یوز سوط

شدت عذابدن صرندوسی وصققندوسی در
ورسول الله جوامع الکلم اعطا اولندوغی جهتدن
بو وجهله کلام جامع بیورمشلردرکه هر نسنه که
عقلی اورته وسکر ویره اول حرامدر بونوعله بر
نوع ومسکر ولا مشروب مابیننی فرق اتمشلردر
وخشیشدن ذکی خمر اتخاذ اولنوب صویله
ازیلوب اجلمک قابلدر وخمر دخی بعض نسنه
ایله خلط اولنوب ییلمک قابلدر بوجمله حرامدر
نهایت متقدمین خشیشه که بنج درلر واکمانعوز
اتمدیلر زیرا اول زمانده ظهور ایدوب استعمال
اولنمامش ایدی مائه سادسه نک اواخرنده
بری ظهور اتمش ایدی اما کتاب وسنتده
کلام جامع تحتنده مندرجدر فصل
واما معاصی که مقابله سنده حد مقرر یوقدر
صبی اوپمک کبی مرأة اجنبیه اوپمک کبی جماع
اتمیوب مقدماتنه مباشرت اتمک کبی دم و
میته وسایر اکلی حلال اولمینلری اکل کبی حرز اولنمیان
یردن سرقه کبی یاخود مادون نصابی سرقه کبی امانته
خیانت کبی ولاتک بیت المالدن ومال یتیمدن

ومال وقفدن

ومال وقفدن اکلی کبی ووکلا وشرکانک اصیل
وشریکلرینه خیانتی کبی ناسله معاملاتده حیله کبی
اطعمه وثیاب بیعنده غش کبی تطفیف کیل
کبی تخسیر میزان کبی شهادت زور ایلمک یاخود
شهادت زور تلقین ایلمک کبی حکمده ارتشا ایلمک
کبی بغیر ما انزل الله حکم کبی رعیته تعدی کبی زمان
جاهلیت عادتلری ایله عادتلنمک کبی زمان جاهلیت
احکامنه اطاعت کبی وبالجمله انواع محرماتدن
برین ارتکاب ایدن تعزیرا وتنکیلا معاقب اولنور
لرتأدیب اولنورلر والی رأی کوردوکی اوزره
ذنبک قلتنه کثرتنه کوره ذنب کثیر اولیجق عقوبتده
مبالغه مقبولدر قلیل اولیجق قدر مایکفیه عقوبت
اولنور وتعزیرک اقلنه حد یوقدر وتعزیرک
اکثری حددر بعض کسنه مجرد وعظ وتوبیخ ایله
تعزیر اولنور وبعض وعظ وتوبیخده اغلاظله
تعزیر اولنور وبعضی هجره وترک سلامیله
تعزیر اولنور تا توبه ایدنجه قدر والی انده مصلحت
کورسه واول رتبه تعزیر ایله منزجر اولدوغن
فهم ایلسه نتکم رسول علیه السلام اول غزادن

دن وصلونددن منع ایلر لکن بعض متأخرین حبشی
اکل اید نه حدلزومنده توقف ایلدیلر مادون حد
تعزیر ایله اکتفا ایلدیلر من غیر طرب اولیجق بنج کبی
دردلر علماء متقدمینك بو خصوصده قولی ممنوع
دکلدر دد لر اما بویله دکلدر بلکه بونی اکل ایدنلر
شرب خمره تقلید ایدوب اکل ایدرلر اما شراب
کبی مایع اولمیوب مطعومه جامده اولدیسه
نجاستنده فقها نزاع اتدیلر امام احمد وغیر
مذهبنده نجسدر خمر مشروبه کبی اعتبار صحیح دخی
بودر وعند البعض نجس دکلدر زیرا جامددر و
برقولده مایع یعنی صو یغی نجسدر جامدی یعنی
طوکمشی نجس دکلدر بهر حال محرمده داخلدر لفظا
ومعنا مسکردر روایت اولنور که ابو موسی
اشعری رسولدن سؤال ایدوب یا رسول الله
یمنده ایکی شرابمز وار ایدی بری تبع ایدی که
عسلدن ایدردك وبری مر ایدیکه طاریدن
یا شعیردن ایدردك ایکسن بله نبیذ ایدردك تکرر
مشتد اولوب متنبذ اولدقدن صکره استعمال
ایدردك انلرك حقنده نه بیورر سیز دیدی رسول الله

شعیردن دخی خمر اولور وزبیبدن دخی خمر اولور صح

کم جوامع الکلم ویرلمشدر بو وجه ابلغ ایله جواب
ویردیلر که هر مسکر حرامدر بو حدیث شریف
متفق علیهدر ونعمان بن بشیر روایت ایدر که
رسول الله بیوردیکه حنطه دن دخی خمر اولور
تمردن دخی خمر اولور هر مسکردن سیزی نهی ایدرم
ابو داود وابن عباسدن روایت ایدرلر که نبی
بیورمشدر که هر خمر حرامدر وترددو اینده هر خمر
مسکردر و هر خمر حرامدر و بو حدیثلری مسلم روایت
ایدر واصحاب سنن نیچه وجه ایله بو حدیثی روایت
ایتمشلردر کل ما اسکر کثیره وقلیله حرام وحفاظ
حدیث بو حدیثی صحیحدر دیمشلردر وجابر بن
عبد اللهدن روایت اولنور که بر شخص رسول
اللهدن کندی یرلرنده ایچه کلدکلری طاری
خمرندن سؤال ایلدی رسول الله اول مسکرمیدر
سؤال ایلدی اول شخص مسکردر دیو جواب ویردی
رسول الله هر مسکر حرامدر وحق تعالی بو خمردن
ایچنه اخرتده طینة خبالدن ایچورمك عهد ایلمشدر
بیوردی طینة خبال ندر دیو سؤال ایتدکلرنده
عصارهٔ اهل نار در بیوردی لر یعنی جهنم اهلنکدر

خمر عنبدن غیری برشئ یوغدی و اول وقت مدینه
ده شجر عنب یوغدی بلکه شامدن جلب اولنوردی
عامه شرابلری نبیذ ایدی نبیذ حلوا استعمال ایدرلر
ردی و نبیذک معناسی بودر که مایه تمر یاخود زبیب
که قورواوزمدر طرح اولنه صو طاتلی اولمغیچون
زیرا حجازک اکثر صولری طوزلی در بو نبیذ بالاتفاق
حلالدر زیرا سکری یوقدر عصیر عنبک مسکر اولماندن
دن اول شربی حلال اولدوغی کبی و رسول الله
اغزی بغلی اولمین قابلرده نبیذ اولنماقدن نهی
ایدی کرک اول قاب طلوم اولسون کرک اغاج
کرک قباق کرک طپراقدن اولسون اول دخی کرک
زفتلی اولسون کرک اولمسون زیرا اغزی بغلی
اولمیجق نبیذک شدتی یعنی ازماسی یاب یاب
بورر قرنجه حرکتی کبی انسانک اکا شعوری اولماز
ایجدوکی کبی سکر ویرر اما اغزی بغلی ظرفلرده نبیذ
اولنماق بویور دیکه اول وقت ازسه وکورسه
اول ظرف چاتلار انسان شرب مسکردن امین
اولور و نبیذده صواب بودر که جمهور مسلمین
رأیی اوزره عمل اولنوب هر مسکر کرک نبیذ

کرک

کرک سائر شرابی جلد اولنه کرک دوا ایچون اولسون
کرک غیری ایچون زیرا رسول الله خمر ایله تداویدن
سؤال اولندقلرنده خمر دادر دوا دکلدر دیدیلر ان
الله لم یجعل شفاء امتی فیما حرم علیها و حد اول
وقت واجب اولور که بینه اقامت اولنه
یاخود اعتراف ایلیه اما اغزنده رائحه خمر موجود
اولسه یاخود قی ایدرکن کورلسه اول وقت
اکه اقامت حد اولنماز زیرا احتمالدر که خمر و مباحی
ایچمش اوله یاخود مکرها ایچمش اوله اما عند
البعض قچن که رائحه مسکردن یا قیدن معلوم
اولسه جلد اولنور خلفاء راشدیندن مأثور
اولان بودر امام احمد و امام مالکک مذهبی بودر
اما حشیشه ملعونه که ورق قنبدن اتخاذ اولنور
زمانه ده اسرار دیمکله معروفدر حرامدر صاحبی
جلد اولنور شارب الخمر کبی خمردن اشد در شول
جهتدن که عقلی و دینی افساد ایدر حتی آکلی
برمرتبه یه واررکه مخنثلکی و دیوثلکی اختیار ایدرلر
درلر و خمر بوندن اشددر شول جهتدن که مقاتله
و مخاصمه یه مؤدی اولور اما اکیسی ایله ذکر الله

گرکسه ایکیسی بله مملوک اولسون گرکسه بری حر
بری مملوک اولسون اما رجم ایکیسی بله بالغ اولیجق
اما بری بالغ بری غیر بالغ اولسه بالغ رجم اولنور
نابالغ مادون قتل ایله عقوبت اولنور فصل
حدودک بری دخی حد شربدر که سنت رسولله
اجماع امت ایله ثابتدر اهل سنت رسولدن
وجوه روایتله روایت ایلمشلردر که من شرب
الخمر فاجلدوه ثم ان شرب فاجلدوه ثم ان شرب
فی الرابعة فاقتلوه وکندولردن دفعاتله ثابت
اولدیکه شارب الخمری تجلید ایلدیلر خلفاء
راشدین وسایر ائمه مسلمین کذلک اما مره
رابعه ده قتل اکثر علما قاتنده منسوخدر وبعضلر
دیمشلردر که بو تعزیردر امام وقت حاجتده بو
تعزیر ایدر و رسولدن ثابت اولدیکه شارب
الخمری جرید نعال ایله قرق ضربله تجلید ایلدی وابو
بکر کذلک قرق جلده ایله ضرب ایلدی اما عمر سکسن
جلده ایله تجلید ایلدی و علی رضی الله عنه گاه
قرق گاه سکسن ایله جلد ایلدی پس علماء دیمیشلردر
که ضرب ثمانین لازمدر و بعضلر دیدیلر که لازم

اولا

اولان ضرب اربعیندر زیاده‌سی امام وقت
حاجتده اجرا ایده اما امام اعظم مذهبنده سکسن
جلده و قرق عبده لازمدر اما حضرت عمر رضی الله عنه
شارب الخمر ارتدقده وادمانلری زیاده ایلدکجه زجری
دخی زیاده ایلدی جزده مبالغه قصد ایدوب
باشن قازندی و تعزیر اولندقدن صکره جزای
سی وار ایسه جزاسنک قطعیله داهل و لایتدن
ایسه و لایتدن عزلله تعزیره دخی رخصت
وار در حتی حضرت عمر بعض نوابنک ابیات خمریه
تمثلن اشیدوب ولایتدن عزل ایلدی و شول
خمر که حق تعالی انک شربن حرام ایلدی رسول انک
شاربنه حد اوردی جمله مسکردرکه ثماردن اتخاذ
اولندی کرک عنب اولسون یعنی اوزمدن یا تمرلر
اولمیه که اول خمردر یا خود بشمش اوله اما تلثاندن
اکسک کیتمش اوله که اکا بعضا طلا و بعضلر باذق
دیمشلردر کرک خرمادن و کرک انجیردن السنبلر
یا خود جبوباتدن حاصل اولسون بغدای کبی اربه
کبی عسلدن دخی حاصل اولان مسکر بویله در حق
تعالی تحریم خمر آیتن انزال ایتدوکی وقت مدینه ده

اول دخی اختلافیدر و اهل ذمتک شافعی و احمد
یاننده محصن اولور زیرا رسول الله یهودی
ایله یهودیه یی رجم ایلدی مسجدی یاننده و ملت
اسلامیه ده اولان رجم اولدر کذلک قرینه اولان
عورت حامل اولسه و افندیسی ولمسه و حملنده
کندی شبهه یه دعوی سن ایلمسه رجم اولنورمی
بو دخی اختلافیدر امام احمد قاتننده انکا حد یوقدر
زیرا جایزکه اکراه یاخود شبهه ایله وطی اولنه
شبهه ایله خود حد ساقط اولور اما مذهب اهل
مدینه بودرکه حد اولنه زیرا مالکک مذهبنده احتمالات
نادره یه التفات اولنمز اما لواطه ده بعض علما دیمشلردر
که حدی حد زنادر بعضیلر دیمشلردرکه حد زنادن
دوندر قول صحیح که اصحاب انکک اوزرینه اتفاق
اتمشلردر اولدرکه اعلی و اسفلک ایکیسی بیله قتل
اولنورلر یعنی فاعل و مفعول کرک ایکیسی بیله
محصن اولسونلر کرک اولمسونلر زیرا اهل سنت
ابن عباسدن روایت ایدرکه رسول الله بیورمشدر
که من وجدتموه یعمل عمل لوط فاقتلوا الفاعل
والمفعول به و ابو داود سننده روایت

ایلدی

ایلدی ابن عباسدن رسول الله سؤال ایلدیلر
سؤال بکردن که انکا لواطه اولنمشدی رجم اولنور
دیو بیوردی حضرت علی دخی بونک مثلن روایت
ایلدی امام اصحاب قتله اجماع اتمیوب متفرق
اولمشلردر ابی بکر صدیقدن احراق روایت
اولنور غیریلردن کیمندن قتل روایت اولنور
و کیمندن مکان شاهقدن القا روایت اولنور
و بعضندن اوزرینه جدار ییقلوب اولنجه انده
وضع اولنماق حکایت اولنور و بعضندن
اقبح مواضعده اولنجه حبس اولنماق روایت
اولنور و بعضندن اول قریه نک جدارلرینک
اعلاسندن التوب اردنجه طاشلنماق
مرویدرننه که حق تعالی قوم لوطه ایله ایلمشدر
بو جمله ابن عباسدن واردر بر روایت دخی
رجمدر اکثر سلفک اوزرینه در استدلاللری
دخی بودرکه حق تعالی قوم لوطی رجم ایلمشدر و
زانی یی دخی رجم ایلره تشبیها دخی لاجرم اول
عملی ایشلینی دخی رجم لازمدر و لواطه ده فاعل
و مفعول رجم اولنورلر کرکسه ایکیسی بیله حر اولسونلر

اولور وسارق سارق اولمازمادامکه حرزدن
المیه صاحبندن ضایع اولمش مالی یاخود صحراده
حافظی یوق شجر اوستنده میوه یی ویاننده راعی
اولمیان ماشیه یی وبونك امثالی مالی الانه قطع
ید لازم اولماز لکن آخذی تعزیر اولنور وغرمی
تضعیف اولنور اما تضاعفنده علما اختلاف ایتمشلر
در تضعیفه قائل اولان امام احمددر رافع بن
خدیج روایت ایدر که رسول الله بیورمشدر که
لا قطع فی ثمر ولا کثر یعنی ثمرده وکثرده قطع ید یوقدر
کثر دیو خرمانك قوروغنه درلر اما منتهبه ومختلسه
وخائنه قطع ید یوقدر منتهب اولدر که خلق ناظر
ایکن اله توره جه یغماجیلر گبی مختلس اولدر که برشینه
یی اله اما الدوغی گبی بلنه دلسند قیوجی گبی وخائن
اولدر که مودع گبی مستعیر گبی یعنی برکمسنه بر
کمسنه یه بعض اسباب امانت قویه یاخود
عاریتی اسباب ویره اول دخی انکار ایده
طرار اولدر که خلقك جیبلرندن وبکلرندن و
قیونلرندن اقچه اله که اکا توره جه یان کسیجی درلر
فصل حدودك بری دخی حد زنادر بو

خصوصده

خصوصده حکم شرعی بودر که محصن اولسه حجاره
ایله رجم اولنه نته که رسول الله ماعز بن مالك الاسلمی
یی رجم ایلدی وعامریه یهودیه یی رجم ایلدی وبعد
عهد النبی خلفای راشدین دخی بو منوال اوزره
رجم ایلدیلر واگر غیر محصن ایسه کتاب الله حکمی
اوزره یوز جلده ایله جلد اولنور وسنت نبویه
اوزره بریل تغریب اولنور اما بعض علما وجوب
تغریبی روا گورممشلردر وعلی کلا التقدیرین
گرك رجم گرك جلد حد زنا اقامت اولنمز مادامکه
درت شاهد عدل شهادت ایلمیه یاخود درت
مجلس متعددده زانی کندی نفسی اوزرینه شهادت
ایلسه زنا اتدوکنه اقرار ایلمیه ونفسی اوزرینه
شهادت اقرار اتدوکندن صکره اقرارندن
رجوع ایلسه حد بینه ساقط اولور ومحصن عند
الشرع اولدر که حر مکلف اولدوغی حالده نکاح
صحیح ایله منکوحه سنه برکره قبلندن وطی اتمش
اوله اما موطوئه بو صفتده واطئه مساوی
اولمق لازم میدر دکلمیدر علما اختلاف ایتمشلر
وواطئ بالغ مراهقه یه وطی ایلسه محصن اولورمی

مع بعد انك امثالى ذنب ارتكابندن احتراز اوزره
اوله و محدود دخى اللهك عقوبتن كفارت ذنوب
بلوب كندييه اقامت حد اولندوغندن
انجمينه شويله كه واليك غرضى خلقه علو وغلو
واقامت رياست اولوب خلوص كندى يه بدل
عرض و بذل مال ايلسونلر ديمك اوله اول وقت
نيتى كندى اوزرنه منعكس وليور مرويدركه
عمر بن عبد العزيز خليفه اولمزدن مقدم وليد
ابن عبد الملك جانبندن مدينه ده امير ايدى
و سياست صالحه ايله سياست اتمكله معروف
ايدى و حجاج ظالم عراقده امير اولوب سوء سياست
ايله اهل عراقه عذاب ايلردى عراقدن مدينه يه
كلدكده اهل مدينه يه عمر بن عبد العزيزك شمائلندن
سؤال اتدى هيبتندن نجه سكز ددى يوزنه نظر
اتمكه قادر دكلوز ددلر يا محبتكز نجه در ددى اهل و
اولادمزدن بزه احب در ددلر يا تأديبى نجه در
ددى اوچ سوطدن اون سوطه دك تأديب
ايلر زياده ايلمز ددلر حجاج ايشدوب بر كشينك
كه هيبتى بويله اوله محبتى بويله اوله ادبى بويله

اوله بو فعل بشر دكلدر امر سماويدر مؤيد من عند
الله اولميان بويله اولمازددى و سارقك ايكى الى
قطع اولندقدن صكره حسم اولنور يعنى زيت
يا قطران ايله داغلنور و بويننه اصلماق دخى
مستحبدر اكر ايكنجى سرقه ايدرسه صول اياغى
قطع اولنور اما ثالثاً رابعاً سرقه ايدرسه ايكى
قول واردر بر قول بودركه ابداً يعنى قطع اولنور
بو قول ابو بكر و امام شافعى و امام احمد مذهبى در
قول ثانى حبس اولنمقدر بو قول على و كوفيون
مذهبى در و احمددن بر روايت بودر اما قطع
يد ايجاب ايدر سرقه نصاب تمام اولمقدر كتب
فروعده نصاب مصرحدر كه مذهب حنفى در
اون درهم شرعى ياخود بهاسى اون درهم اكر اسباب
سرقه ايتمك كركدر صحيح بخارى و صحيح مسلمده ابن
عمردن مرويدر كه رسول عليه السلام قيمتى اوچ اقچه
لق قلقان سرقه سنده قطع يد ايلدى و ربع
دينارده قطع يد ايلدى زيرا اول وقت بر دينار
اون ايكى اقچه ايدردى ربعى اوچ اقچه اتدى لو اوچ
اقچه قيمتلى نسنه نك سرقه سنده قطع يد لازم

فان الله یتوب علیه ان الله غفور رحیم ٭
وحد بینه یا اقرار ایله ثابت اولدقدن صکره یا
حبله یا فداء مال الله تأخیر اولماز و ایام شریفه
و اوقات معظمه ده واقع اولمغله تأخیر اولنماز
رمضان کونی قدر کیجه سی بیدر دینمز زیرا اقامت
حد سایر عبادات کبی عبادتدر جهاد فی سبیل
الله کبی و اقامت حد حق تعالی دن قوللرینه رحمتدر
زیرا جانی دن عذاب اخرتی دفع ایدر و سایر
لره موجب عبرتدر لاجرم والی اقامت حدده
شدید کرکدر فی دین الله رأفت و شفقت
مذموم در و اقامت حد دن قصدلری خلقه
رحمت اولمق کرکدر و ناسی منکراتده منع ایلمک
قصد ایتمک کرکدر خلقه غلو و علو قصد ایدوب
کندی تغیظ و غضبنک شفاسین مراد ایتمک
نیت ایلمک کرکدر حاکم خلقه والد کبی در نیته کم والد
ولدینی اناسی تربیتنه قومز زیرا انانک ولدینه شفقتی
غالب در کاه اولور که نقصان عقلی سببی ایله
شفقت محبته غالب اولوب محبت مقتضاسی
اصلاح ایکن انکله عمل ایتیوب شفقت مقتضاسی

ایله

ایله ترک ولد تلف و ضایع اولور والد ولدن
تأدیب ایدوب دوکدوکی ظاهر محبتدندر
کذلک خلقه حاکم والد شفیق مرتبه سنده در شفقت
و مرحمت اظهار ایدوب تأدیب و اصلاح مراد
ایدینور کذلک طبیب منزله سنده در که دواء
کریه ایله شفا قصد ایدر و اکله یه مبتلا اولان
مریضک بر عضوینی مثلا اکل اولنسه سایر اعضاسنه
سرایت ایتمسون دیو قطع ایلرلر و فصاد علاج ایچون
قطع عرق ایلر اکرچه اول مبتلانک اعضاسی ظاهرا
اجرا اما شفاء عاقبت ملاحظه سیله اول المه صبر
و تحمل ایدر و طبیب و فصادک بو جمله ایتدوکی
مریضنه شفا حاصل اولسون دیو خیر و صلاح ایچوندر
حدود شرعی دخی بو قبیلدندر و الینک قصدی
صلاح رعیت اولمق کرکدر رعیتی منکراتدن
منع و انلر ایچون جلب و نفع اولمق کرکدر بو
جمله ابتغاء لمرضات الله اولوب هوای نفسانی
و غرض شهوانی اولمامق کرکدر یعنی حق تعالی عقوبت
ویره ایله انک کناهنه کفارت ویروب عذاب
اخرویدن نجات ویره و قلبنه خوف ویروب

بسوس که مشهور در بو وجهله اولمشدر و
ترک ومغولک دیار اسلامه دخولی وماوراء
النهر وخراسانه استیلاسنه سبب بو اولمشدر
لابد مسلمان اولان حق تعالی دن قورقوب
انک امرینه عزت ایدوب کندی هواسنه مخالفت
ایله نفسنی تذلیل ایلیه حق قاتنده اکرم اولور
ان اکرمکم عند الله اتقکم اما بر کمسنه که کندوبی
عزیز بلوب هواسنی ترک المتوب امر حقه
اتباعی نفسنه تذلیل عد ایلیه من کان یرید
العزة فلله العزة جمیعا در وحق تعالی منافقلردن
او توری بیورر که لئن رجعنا الی المدینة لیخرجن
الاعز منها الاذل ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین
ولکن المنافقین لا یعلمون وینه بیورر که
واذا تولی سعی فی الارض لیفسد فیها ویهلک
الحرث والنسل والله لا یحب الفساد واذا
قیل له اتق الله اخذته العزة بالاثم فحسبه جهنم
ولبئس المهاد اما ایکی طائفه بر بری ایله مقاتله
ایلیه هوالرینه تابع اولدقلری سببدن یاخود
اهل امصار ایله اهل بادیه مابیننده اولان عداوة

سببندن

سببندن یاخود بر شبهه وغلط تأویل فاسده
سببی ایله اول قصد ایدوب مابینلرین اصلاح
ایده یا تأویللرین اذعان ایدرمکله یا شبهه لرین
ایضاح اتمکله یا غلطلرین تصحیح اتمکله نته که حق تعالی
بیورر وان طائفتان من المؤمنین اقتتلوا
فاصلحوا بینهما وبالجمله حمیت جاهلیة ایدوب
نیم توابعمندر بکا صغندی دیو اله ویرمک غیرت
جاهلیه دندر مسلمه لایق بودر که شرعه حواله ایدوب
ظالمدن مظلومک حقنی آله زیرا رسول الله زماننده
انصاردن بر صحابی ایله مهاجرلردن بری خصومت
ایتدیلر انصاره یا ایها الانصار ومهاجره یا ایها
المهاجر دیدی رسول الله شدة غضب ایله
غضب ایدوب بن سزک ایچکزده ایکن
دعوای جاهلیت ایله دعوی ایدرسز دیدی
فصل فی اقامت الحدود سارقک
صاغ الی قطع اولنور کتاب وسنت واجماع ایله
زیرا حق تعالی بیورر که والسارق والسارقة
فاقطعوا ایدیهما جزاء بما کسبا نکالا من الله
والله عزیز حکیم فمن تاب من بعد ظلمه واصلح

ایلمامك وحقوق مستحقین متعلق اولان مالك
مكانن بلوب دخی ایلمامك كندی نفسنك ذنبی
در كتاب وسنّت واجماعله اوزرینه اعانتی ونصرتی
لازم اولان نسنه دن امتناع اتدوكیچون مذنب
اولمشلر اولور كركٔ امتناعی ظالمه محاباة اوله اهل
تعصبك بعضی بعضنه اتدوكی كبی كركٔ مظلومه بغضا
وعداوة اوله زیرا حق تعالی بیورر ولا یجرمنكم شنآن
قوم علی ان لا تعدلوا اعدلوا هو اقرب للتقوی
كركٔ خود حقوق اللّهه قیامدن و یاخود اوزرینه لازم
اولان قسطدن اعراض وكركٔ خذلانه اولسون
زیرا حق تعالی كندویه ورسولنه نصرتی ترك ایدوب
دینه وكتابه نصرتی ترك ایدنلرك حقنده بیورمشدر
اذا قیل لهم انفروا فی سبیل اللّه اثاقلتم الی الارض
بو مقولهلره عقوبت اولنیوب بو سبیله سلوكٔ
ایدوب تعطیل حق ایدنلركٔ اتدكلری یانلرنده قالور
غالب مغلوبی وقوی ضعیفی اكل ایلیه بونك مثلی
اولدركه بركمسنهنكٔ بركمسنه ذمتنده حقی اوله
اول كشی ماطله ایده یعنی بكون یارن ویره یم دیو
صاوشدره یوریه صاحبنه اداسنه یاخود اهلندن

واقارینده

واقاربندن وحاكلندن وبهایمندن اوزرینه لازم
اولان نفقهیی اداده امتناع ایلیه اول عقوبته مستحق
اولوردی كذلك بو مقوله دخی عقوبته مستحق اولور
اما بركمسنه برمطلوبكٔ طلب اولدوغن بلوب
ومكانن دخی بلسه لكن طالب اولان كمسنه مطلوبه
ظفر بولدقده مجرد حقنك استیفاسیله قناعت
ایلیوب تعدی وتجاوز ایده جكنی مقرر بلسه اول
وقت اعلامدن امتناع ایلیه مستحب ومتحتمدر
اما بو ایكی امتناعك بربرینه مشابهتی در مابیننی فرق
ایلمك عسیردر مسلمان اولنلره لازمدر كه وقت
ایلیه توابعندن فلان كمسنه اتباعنك اوزرینه دونر
برقوش برجالیه صعنور بو دخی كندویه التجا ایدنكه
حمایت ایدراله ویرمزدیكی مراد ایدینور وتوابعنك
اوزرینه متوجه اولان حقوقك ضایع اولمسنه
سبب اولوب عند اللّه مذنب وعند الناس
ملام اولور فساد دین ودنیایه سبب قوی در
وتواریخده مسطوردر كه بو مقوله حمیت جاهلیه
سببی ایله نیجه حرب اولمشدر قبایل عربدن بنی
بكر وبنی ثعلب مابیننده واقع اولان حرب

امتناع ایدرسه مرّة بعد اخری ضرب وحبسله عقوبت
اولنور یا مجرمی احضار ایدنجه زیرا اداء مال واجبدن
امتناع ایدنه عقوبت جایزدر ایکنجی نفوسدن احضاری
واجب اولانک احضارندن امتناع ایدنه عقوبت
اولی بالطریقدر و برکمسنه که مال مطلوب ویرمک
مطلوب قنده ایدوکن بلسه اعلامی واجب اولور
[illegible] لازم اولور زیرا اعلامی تعاون علی
البر والتقوی قبیلندن اولور اما مال یاخود نفس
بغیر حق مطلوب اولوب یعنی ظلم اوزره مطلوب
اولسه اول وقت اعلام و دلالت حلال اولماز زیرا
بو تعاون علی الاثم والعدوان قبیلندندر بلکه دفعی
واجب اولور زیرا نصر مظلوم واجبدر صحیحده
انس بن مالکدن مرویدر که رسول الله انصر اخاک
ظالما او مظلوما دیدی انس بن مالک یا رسول
الله مظلومه نصرت ایدرم یا ظالمه نجه نصرت ایدرم
دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه ظلمدن
منع ایلرسن صحیحده براء بن عازبدن مرویدرکه رسول
الله یدی نسنه ایله امر ایتدی و یدی نسنه دن
نهی ایتدی امر ایتدکلری عیادت مریض و تشییع

جنازه

جنازه و تشمیت عاطس و ابرار قسم و تسلیم
و اجابت دعوت و نصرت مظلوم نهی ایتدکلری
خواتیم ذهب اوانی ذهب و فضه دن اکل و
شرب و میثر و لبس حریر و قسی و دیباج و استبرق
استعمالی اما بوندن مواددهکه یعنی ذمتنه واجب
اولان حقوق الهی و حقوق عبادی کتم ایدنی بلوب
اعلامدن امتناع ایدنی مؤاخذه دن غیری کمسنه
اخرک جنایتی ایله مؤاخذ اولمازکه ولا تزر وازرة
وزر اخری مضمونه و لا یجنی جان الا علی نفسه
حدیثنک مفهومنه مخالف اولمیه یعنی برکمسنه
برکمسنه یه کفیل و وکیل و ضامن دکل ایکن
بونک ذمتنه واجب اولان مال اوندن مطالب
اولمیا خود برکمسنه اقرباسندن یا جیرانندن
برینک جنایتی ایله معاقب و مطالب اوله که
کندی ترک واجب و ارتکاب فعل حرام ایتمش
اولمیه بو مقوله کمسنه اخرک ذنبی ایله مطالب
اولمق حلال دکلدر اما کندینک ذنبی ایله مسئول
و معاقب اولمق معقول و مشروعدر اما ظالمک
مکانینی بلوب استیفاء حق قصد ایدنلره دلالت

لوازمندندر اما اداء زكوة ايلمز تجارك ماللرى احد
اولنه اول وقت امام اول تجارك زكوة امواللرن
الوب محاربينه طلبه كوندردوكى جنده صرف
ايلمك جايزدر زيرا زكوتك مصارفندن برى ابناء
سبيلدر بونلر دخى ابناء سبيلدر واكر محاربينك
شوكت ناشه سى اولوب شوكتلرن كسر ايچون رئيسلرنه
تأليف قلب ايچون بعض نسنه ويرسه لركه اول
نسنه يى ويرمكله رئيسلرى ترك شر ايدوب تبعه سنه
ضعف قلب كلسه بو مقوله جايزدر مؤلفة القلوب
قسمندن اولور امام احمددن وغيريدن بونك
امثالى منقوللدر كتاب وسنت واصول شريعتدن
ظاهردر ودخى امام حراميلره مقاومتده ضعيف
اولنلرى ارسال ايلمك جايز دكلدر بلكه جيشك
اقوياسين اما سين ارسال ايليه متيسر اولمازسه
الامثل فالامثل اكر سلطانك بعض نوابى وبعض امرانك
رؤساسى حراميلره سراً خبر كوندروب يا ظاهر
معاونت ايدوب الدقلرى مالى برابر مقاسمه
ايدوب ياخود اصحاب اموالك مأخوذ اولان
ماللرينك بعضنى ويروب ارضا ايلسه لر بونلرك

جرمى روساى حراميه جرمندن زياده در زيرا
حراميلرك دفعى بونلرك رفعندن اهوندر مقدما
مذكور اولان طائفه نك قتللرى نجه لازم ايسه بونلرك
دخى قتللرى اويله لازمدر كذلك اول مالدن انلر دخى
اخذ ايدرلرسه انلر دخى ساير سارقلر كبى اللرى
وايقلرى قطع اولنور اكر هم قتل هم اخذ مال ايلسه لر
قتل اولنورلر صلب اولنورلر اما انلاره قتل ونهبه
اذن ويرميوب لكن قادر اولدقده ماللرن الوب
ترك قتال ايلسه ياخود بعض حدود وحقوقى تعطيل
ايلسه ياخود محارب وسارقه ياخود بعض حدود
قائمه ملجأ اولسه وبالجمله حقوق اللهدن وحقوق
عباددن اوزرنه برحق واجب اولان كمسنه يه
مأوى اولوب استيفاء حقه مانع اولسه بلا عذر شرعى
اول مجرمه جرمده شريك اولوب اللهك ورسولك
لعنتنه مظهر اولورلر زيرا صحيحينده على ابن ابى طالبدن
مرويدر كه لعن الله من احدث حدثا او اوى
بيورلمشدر اول مأوى محدث اولان كمسنه يه
بولنيجق اكا محدثك اظهارى تكليف اولنور و
نه يرده ستر ايتدردكنك اعلامى الزام اولنور اكر

بذل مالله میسر اولسه جایزدر اما بذل مال ایلمک ایله او
بذل نفله اولمسه اول وقت بذل نفس جایزدکلدر
قتال لازمدر فرضا بر فاسق بر عورته زنا قصد ایلسه
یا امرد له لواطه قصد ایلسه اطاعت ایلمکله خلاص
میسر اولسه اطاعت ایلمیه قتال له مدافعه ایلیه
وسلطانک ونوابنک اوزرنه لازمدرکه محاربیندن
ظفر بولدقلرینه الدقلری ماللری استحضار اتدرمک و
باقی طریق کان اخراج اتدرمک واصحابنه رد ایلمک
وبعد الثبوت اخراجنده عناد ایدرسه عقوبت
ایلمک حبس وضرب ایله یا احضار ایدوب یا احضارنده
برکمسنه یی توکیل ایدیجه یا اخفا اتدوکی مکانی تعیین
ایدیجه لازمدر زیرا هر کمسنه نک اوزرنه برنسنه
لازم اولسه واول واجب اولانی ادادن امتناع
ایلسه انکا عقوبت لازمدر حتی حق تعالی کتابنده مسلمین
دن ناشزه عورتلری ضرب اتمکی مباح ایلدی اوزرنه
واجب اولان حقی ادادن امتناع اتدوکیچون بو
مطالبه وعقوبت رب المالک حقی در اکر رب
المال مال مسروقی هبه یا مصالحه یا عفو مراد ایدینور
قادردر اما اقامت حدده بو له دکلدر انده عفوه

سبیل

سبیل یوقدر وامام رب المال حقندن بر شینک
ترکیله الزام ایلمک جایزدکلدر اما اموالک عینی اکل
ایله یا غیر ایله تلف یا سارق یا اهل حکم یاننده هلاک اولسه
شافعی واحمد قاتنده سایر غاصبلردن تضمین
اولندوغی کبی تضمین اولنور اکر معسر ایسه زمان یساره
تاخیر اولنور امام اعظم مذهبنده عزم ایله قطع جمع
اولماز یعنی هم تضمین هم قطع ید جایز دکلدر مالک یاننده
زمان یسارده تضمین اولنور عسارده اولنمز
وسلطان نائبک محاربیندن وسارقیندن اخذ ایتدیکی
لرن الیویردوکیچون واقامت حدود ایتدوکیچون
اصحاب اموالدن جعل المارق حلال دکلدر نفقه یریچون
ونه اول محاربلر وسارقلری الهکتورن اعوانیچون
زیرا انلری طلب سلطانه لازم اولان جهاد فی سبیل
الله قسمندن بر نوعدر سایر غزواتده جیشی
اسلام جعلدوغی کبی بونده دخی جیش اسلام حمایه
لازمدر اکر اول مقوله جیشک اوتدن اولان
اقطاع وعطایالری مونتلرنه کفایت ایدرسه
فبها کفایت اتمزسه کفایت مقداری رزقلرن
بیت المالدن ویرمک لازمدرکه بو دخی ابناء سبیل

قتل اولنورلر نهایت قتاللری کفار قتاللری منزله‌سنده
دکلدر اگر کافر دکللر ایسه واگر بغیر حق اخذ اموال
اتمش اولورسه اندرک اوزرنه در الدقلری مالک
ضمانی الدقلری دکلی مال اندن اخذ اولنور اگر اندک
عینی بولنمازسه الدقلری دکلری مال تضمین اولنور
اصحابنه رد اولنور اصحاب معلوم اولماق متعذر
اولسه بیت المالده مصالح مسلمین ایچون حفظ
اولنور ارزاق مقاتلیه وغیره صرف اولنه بونلردن
بری مجروح اولسه اردنجه وارلمز و علاج اولنماز اوکنجه
حامی اوزره ترک اولنور الا مگر اول برکمسه قتل
اتمش اولوب اول مقتولک ولی دمی انی بولوب
قصاصا قتل مراد ایدنه و مجانی قوولمز مگر اوزرنه
حد واجب اولوب طالبی اولمش اوله یاخود دایم
بر فتنه‌یه مباشرت ایده دیو عاقبتندن خوف اولنه
واولردن امیر اولنلره سایر مسلمین کبی اقامت
حد اولنور بعض علما غنیمتده تخمیسی دخی جایزدر
دیمشلر اما اکثر فقها بو مرتبه‌یه تشدیددن ابا
اتمشلردر اما شریعت اسلامیه‌دن خارج بر طایفه
نک مملکتنه التجا ایلسه‌لر یاخود مسلمین ایله قتال

ایدن

ایدن طایفه‌یه معاونت ایلسه‌لر اول وقت اول
طایفه‌ده اجرا اولنان احکامک جمیعسی بونلرده
اجرا اولنور اما شونلرکه قطع طریق اتمیه‌لر لکن تجدید
معتین اقچه الالر که اکا ضریبه دیرلر یا اسبابلریندن
یا طوارلرندن بشدن اقچه الالر انلرک عقوبتی مکسلر
عقوبتی در یعنی باج الانلر عقوبتی در جواز قتللرنده
فقها اختلاف ایلمشلردر اگرچه بونلر قطاع طریق دکللر
اما یوم قیامتده ناسک اشد عذاب ایله معذب
اولنورلر ندر زیرا بعض فرنیلر رسول حضورنده توبه
ایتدکلری وقت بیوردیلر که بو توبه‌یی صاحب
مکس دخی ایلسه مغفور اولوردی و محاربلر بر طایفه
نک اوزرنه کلوب مالارن اخذ و کندیلرن قتل
قصد ایلسه‌لر اجماع مسلمینله انلر محاربینله قتال
ایلمک جایزدر قتاللری ممکن ایکن آز و چوق بدل
مال ایلمک جایز دکلدر زیرا رسول الله بیوردیلر که
برکمسنه مالی اوزرنه قتل اولنسه شهید در دینی
اوزرنه قتل اولنسه شهید در ربی اوزرنه قتل اولنسه
شهید در حرمی اوزرنه قتل اولنسه شهید در فقها
صایل ددکلری بودر دفع صایل قتالله اولمیوب

اول کیمسنه مجاهد فی سبیل الله در اما اول محاربلر که
قتل نفوس ایلسه‌لر اخذ مال ایچون شول کیمسنه‌لر که
حانلر یاپوب ابناء سبیله کرانه ویررلر مسافری
تنها بولسه‌لر قتل ایدرلر و مال‌لرن اخذ ایدرلر و کندیلر
استیجار ایتدکلری منزله طبیب یا خیاط بونک امثالی
کیمسنه‌لر دعوت ایدوب تنها بولسه‌لر قتل ایدرلر
بو قتله کمی قتل غیله و بعض ناس قتل عرض دیر بونلره
ایکی قول وار در بر قول بودر که قتل اولنورلر محاربین
کبی زیرا حیله ایله قتل مکابره ایله قتل کبی در ایکیسندن
بیله احتراز ممکن دکلدر بلکه بونک ضرری اشد در
زیرا غافلانه واقع اولور قول ثانی بودر که محارب
مجاهد بالقتال لدر بونک کبی قاتلک امری ولی دمه
راجعدر کرک عفو ایلسون کرک مواخذه ایلسون
اما قول اول اصول شریعته اشبه در زیرا بونک
ضرری اشد در که نه وقت قتل ایده جکن بلمز که کندی
دخی یا مقاتله یا مدافعه ایده

فصل

بو جمله انلره ظفر بولنوب قادر اولدقلرنده حج
اما سلطان یا خود نواتی بونلری اقامت حد ایچون
طلب ایلدکلرنده بونلر امتناع ایلسه‌لر اول القدر

اتفاق

اتفاق علما ایله عامه مسلمینه قتاللری واجب اولور
حتی جمله سنه قادر اولنجه شویله که قتلدن غیری ایله منقاد
اولمسه‌لر جمله سی قتل اولنورلر و انلر قتل اولندقدن
غیری انلری حمایت ایدوب انلره معاونت ایدنلر دخی
قتل اولنورلر بو قتال ایدنلره معاونت ایدنلری
قتل اقامت حد در کذلک شرایع اسلامدن امتناع
ایدن طوایفک قتالی دخی اقامت حد در زیرا شرایع
اسلامدن امتناع ایدنلر فساد نفوس و فساد اموال
و فساد حرث و فساد نسله اقامت نفسن ایتمشلردر
مقصودلری اقامت دین و اقامت ملک دکلدر
بونلر شول محاربین حکمنده در بر قلعیه یا خود بر مغاره‌یه
یا طاغ باشنه یا وادی‌یه تحصن ایدوب قطع طریق
ایدرلر کندویه کلنلرک یولن قطع ایدوب مالن
نهب ایدرلر و ولی الامرک عسکری کلوب جماعت
مسلمینه دخولن و طاعتن طلب ایلسه‌لر مقاتله
ایدرلر و مدافعه ایدرلر شول اعراب کبی که حجاجک
یولن قطع ایدرلر و سایر حرامیلر کبی اطرافده قطع
طریق ایدرلر و جبلیلر که رؤس جبله و مغاره‌یه
اعتصام ایدوب قطع طریق ایدرلر بونلر دخی

سیزه عقاب ایدکلرینک مثلی ایله عقاب ایلک
اکر صبر ایدرسکز اول دخی خیرلی در رسول الله بویتی
ایشدوب بز دخی صبر ایده لم بیوردیلر صحیح مسلمده
بریده بن حصیبن رسولدن روایت ایدر که نبی بر
یره سریه کوندرسه امیرنه وصیت ایدر دیکه خاصه
کندی تقوی ایله اوله یعنی هر فعلده و قولده اللهله
اولا اللهدن قورقیله اوله بعده بیله کیدن مسلمینی
اصمرلردی بعده اغزوا بسم الله و فی سبیل الله
دیردی کافر بالله اولنه قتال ایلک غلول ایلمک
یعنی مال غنایمدن نسنه کتم ایلمک و مثله ایلمک یعنی
اسیرلرک اعضالرندن وجوارحلرندن برن اکسک
ایلمک و نابالغی قتل ایلمک دیو وصیت ایدردی
اما حرامیلر شهرلر ایچنده یراق ضیرسه لر لکن اخذ
مال ایچون صحراده شهر سلاح ایلسه لر بعض فقها
دیمشلردر که انلر محاربیندن دکلدر انلره مجلس
دیرلر منتهب درلر زیرا مطلوب مایقروب
استعانه ایلسه ناسدن غوث وعون ایرشمک
قابلدر اما اکثر بونک اوزرنه درکه بیانده صحرانک
حکمی بر اوله امام شافعی و اکثر اصحاب احمد و بعض

اصحاب

اصحاب امام اعظم بونک اوزرنه در بلکه صحراده
عقوبت بیانده عقوبتدن زیاده کرکدر بیبان
محل امن و اطمینان دکل محل تعاون و تناصردر بیانده
محاربه و مقابله ده شدة اقدام فهم اولنور و اده
قتال ایلسه لر جمله مالنی سلب ایدرلر اما مسافرک
غالبا اکثر مالی کندو ایله بیله اولور اول سببدن سنده
محاربه ایدنلر عقوبته احقلردر کذلک آلت حرب
و سلاحله قتال ایلمیوب عصا و الیله الملق طاش
و صپانله المق طاشله و بونک امثالیله محاربه ایلسه لر
بونلر دخی محارب حکمنده اولورلر و بعض فقها
دیمشلردر که محدد یعنی کسیجی نسنه دن غیریله مجاز
ایدنلرده محاربین حکمی اجرا اولنماز و بعضلر محدد
و مثقلدن غیری ایله محاربه ده محاربین حکمی اجرا
اولنه و غنه فقهانک اجماعن روایت ایدر بو
تفصیل کتب فتاوی ده معلوم اولور اما تحقیق
بودر که هر کمسنه اخذ مال اوزره قتال ایلسه انواع
قتالدن نه نوع علة قتل ایدرسه ایلسون انلر محاربلر
درکذلک کفارله قتال ایدن مسلم کورک سیفله کرک
رمحله کرک اوقله کرک طاش و عصا ایله اولسون

نفس ایلمیه‌لر و اخذ مال ایلمه‌لر مغلوب اولدقلر
کبی فاجوب ترک حرب ایلسلر انجق نفی اولنورلر
بعضیلر دیدیلر که نفی دن مراد تشرید در یعنی انلردن
بر بلده ده سکنی اتمکه رخصت ویرلمز بعضیلر دیدیلر
که تشریددن مراد حبس ابدیدر فصل
قتل مشروع سیفله ضرب رقبه‌در حق تعالی بنی آدمدن
و بهائمدن قتلی مباح اولنلرک قتللرین سیفله مشروع ع
ایلدی و رسول الله بیوردیلر که حق تعالی هر شیئک
اوزرینه تقدیر احسان اتمشدر قتلده دخی احسان
بودر که شفره کوزلسن ایدوب احسن وجهله ذبح
و احسن وجهله قتل ایلیک بو حدیث شریفی مسلم
روایت ایدر و اعف ناس قتله اهل الایماندر لا جرم
اهل اسلامک قتلی سیفله کرکدر اما صلب مشهور
دن غرض بر مکان عالی یه چیقارمقدر که جمله ناس
کوروب اعتبار ایده‌لر و مصلوبک امری مشهور
اوله اما صلب جمهور علما یاننده بعد القتل کرکدر
و بعض فقها بغیر السیف قتلی تجویز اتمشلردر
حتی بر مکان عالی ده یا بر مقام خالی ده قویوب
طعام و شراب ویرمیوب حتف انفیله اولنجه

ترک

ترک اولنمدوغی تجویز اتمشلردر اما تمثیل یعنی
کوزن چیقارمق و بورنن قولاغن بوداموق منهی
در مکر علی وجه القصاص اوله یعنی بر کسنک بر کسی
کوزن چیقارسه یا بورنن و قولاغن بوداسه
قصاصا انک دخی ایلمک جایزدر عمران بن حصین
روایت ایدر که رسول الله بزه بر خطبه اوقومز
دیکه الا اول خطبه ده صدقه ایله امر ایمیوب مثله
ایله نهی ایمیه‌لر حتی کفاری بیله قتل اندوکمزده مثله
ق ایدوب بعد القتل بورونلرن و قولاقلرن بودامزدی
مکر انلر مسلمان قتللرینه اتمش اوللر اول وقت
جزا بر دخی اثره ایدردک اما اونده دخی ترکی
افضلدر فان عاقبتم فعاقبوا بمثل ما عوقبتم به و
لئن صبرتم لهو خیر للصابرین بو آیت غزوه احد ده
مشرکین حمزه‌یی و سایر شهدایی مثله اتدکلرنده
نازل اولدی رسول الله اکر حق تعالی بنی بونلرک
اوزرینه مظفر ایده جک اولورسه انلردن نه
قدر کمسنه مثله اتدیلرسه برج انلردن ایکی
اول دکلی کمسنه‌یی مثله ایده‌یین دیدی اول
وقت بو آیت نازل اولدی که اکر عقاب ایدرسکز

حکمنده درحتی بریره برسریه ارسال اولنسه اول
سریه مال غنیمته مالک اولسه لر اول جیش جمله اول
مالده مشارک اولورلر نهایت اول سریه یه مستقل
نفل ویریلور زیرا سریه جیش مصلحتنده در رسول
علیه السلام غزوهٔ بدرده طلحه و زبیری جیش مصالحندن
بر مصلحته کوندردلردی ینه غنایم بدردن انلره دخی
سهم ویردی بو تقدیرجه بر طایفه امتناع ایلسه لر
اعوان وانصاری ایله قتل اولنورلر وبلا تأویل
باطل اوزره قتال ایدنلرو تعصب جاهلیه اوزره
اتفاق ایدوب قتال ایدنلرده دخی حال بو منوال
درنته کم قیس و یمن بو وجهله قتال ایدرلردی صحیحین
صاحبلری بو حدیث شریفی اخراج ایلمشلردر که
ایکی مسلم بر بریله سیفله التقا ایدوب یعنی بولشه لر
قاتلده و مقتولده نارده در اصحاب دیدی قاتلک
کناهی معلوم یا مقتولک صوچی ندر بیوردیلر که زیرا
صاحبنی قتل قصد ایلدی و قتال ایدن طائفه دن
هر طائفه اخرک اتلاف اتدوکی شیئی ضامن اولور
لر کرک نفس اتلاف اتسونلر کرک مال اتسونلر اکرچه
متلف کم اولدوغی شخصیله معلوم اولمازسه

دخی

دخی زیرا اول طائفه شخص واحد حکمنده در اما الخوج
اخذ مال ایدوب قتل نفس ایلمیسه لر فی زماننا اعراب
اتدکلری کبی انلرک هر برینک صاغ الی دیر سکندن
وصول ایاغی دیزندن قطع اولنورلر امام اعظم
وامام شافعی و احمد و فقهادن اکثری قاتنده حق
تعالی نک او تقطع ایدیهم وارجلهم من خلاف
بیوردوغنک معناسی بودر و قطع ید سبب
بطش ایدوب الدوغی قطع رجله سبب اول و المعد
توریب فسق وفساد اتدوکیچون و بعد القطع الکی
وایاقلری قزمش یاغ ایله یا قطران ایله حسم اولنور
بو فعل قتلدن ازجردر زیرا اعراب وفسقه مخند
انجلرنده بونلری کورسلر اتدکلری جرمی ذکر ایدرلر
بونک امثالی افعالدن امتناع ایدرلر اما قتل او المعطله
مقتولی کورمیوب باقی قلنلر سهل زمانده اونودرلر
کذلک بعض نفوس قطع ید و رجللرندن قتل
نفسلرن اختیار ایدرلر بو سببدن تنکیلده
دخی زیاده اولور که عقوبتدن غرض جونکه مجرمه
تنکیل و سایره موجب عبرتدر بو عقوبت انلره
قتلدن ازجر اولمش اولور اما یراق صیرسلر قتل

امام اعظم مذهبی دخی بو مذهبه قریبدر بعضیلر
امامه حواله ایتمشلردر قتل نفس ایتدیرن قطاع طریقک
دخی قتلنده مصلحت کوردکلرن قتل ایدرلر انجلرنده
رئیس قطاع اولان کبی واخذ مال ایتمینلرده امام
رأی ایدوکنک ایدی وارجلن قطع ایلیه جلد و
شجاع اولنلر کبی وقوت مفرطه سی اولوب اول
قومه قوت قلب اولمغه باعث اولنلر کبی امام
محاربیندن اولوب قتل نفس ایدنی امام حداً قتل
ایلمک البته لازمدر هیچ برحال ایله عفو جایز دکلدر
اجماع علما ایله ورثه قتیلک دعوی وطلبنه احتیاج
یوقدر لکن برکمسنه برکمسنه یی یا عداوه سابقه
یا خصومت لاحقه یا سایر اسباب خاصه دن
برسببله قتل ایلسه دخی اولیاء قتیله راجعدر سورلرسه
قصاص ایدرلر سورلرسه عفو ایدرلر سورلرسه
دیت الورلر اما محاربون بویله دکلدر قتل نفس
ایتدکلری محضا اخذ اموال ناس ایچوندر سراق غیرلره
سنده اولورلر قتللری حداً اولنور بو قول فقهانک
قاتنده متفق علیه در حتی مقتول قاتلدن غیری
مکافا اولسه مقتول عبد اولوب قاتل حر اولمق

کبی

کبی قاتل مسلم اولوب مقتول ذمی اولمق کبی قاتل
مسلم اولوب مقتول مستأمن اولمق کبی بو محاربه
ده واقع اولسه فقها اختلاف ایلمشلردر اما قول
صحیح اوزره البته قتل اولنورلر زیرا بونلرک قتلی
فساد عام ایچوندر حداً قتل اولنورلر اما محاربون
برجماعت اولوب ایچلرندن بریسی بنفسه قتله مباشرت
ایدوب ماعداسی عون ایتسه لر دینلمشدرکه انجق
مباشر قاتل قتل اولنور فقط لکن جمهور رأی اولدر
اگر یوز نفرده اولورسه جمله سی قتل اولنه خلفاء
راشدیندن مأثور اولان بودر زیرا عمر بن الخطاب
ربیئه محاربین اولدرکه بریوکسک یرده اوتوره
ناظر اولوب کلنلری گوزدوب قطاع طریقه خبر
ویره کندی قتله مباشرت ایتمیه سببی بودرکه قاتلک
قتله مباشرتی اعوان وانصاری مظاهرتیله در
زیرا طائفه بربری ایله منتصر اولوب مجتمعین
اولسه لر انلرک جمله سی ثواب وعقابده مشترکلر
در مجاهدین کبی زیرا رسول الله بیورمشدرکه
مسلمینک دماسی تکافی ایدرلر یعنی کفو اولورلر
برینک ذمتی ایله بریسی اخذ اولوب وبونلر یدد احده

قايم اوله‌سين هيچ يورلميه‌سين رجل ديكه قادر
دكلم رسول الله دودى انجق بو عمل جهاده معادل
اولور و رسول الله بيورمشدركه جنتده يوز
درجه‌نك مابينى بين السماء والارض درحق تعالى
انلرى مجاهدين ايچون احضار اتمشدر بو حديث شريف
صحيحينده موجوددر و رسول الله بيورمشدركه
اينسنك باشى اسلامدر عمودى صلوتدر و ذروه‌
سامى جهاد فى سبيل اللهدر و حق تعالى جهاد حقنده
بيورمشدركه انما المؤمنين الذين امنوا بالله
ورسوله ثم لم يرتابوا وجاهدوا باموالهم وانفسهم
فى سبيل الله اولئك هم الصادقون ونه بيورمشدر
كه اجعلتم سقاية الحاج وعمارة المسجد الحرام كمن
آمن بالله واليوم الاخر وجاهد فى سبيل الله لا
يستوون عند الله والله لا يهدى القوم الظالمين
الذين امنوا وهاجروا وجاهدوا فى سبيل الله
باموالهم وانفسهم اعظم درجة عند الله واولئك
هم الفائزون يبشرهم ربهم برحمة ورضوان وجنات
لهم فيها نعيم مقيم خالدين فيها ابدا ان الله عنده
اجر عظيم تفاصيلى تفاسيرده موجوددر ما

مالحق

مالحق فيهه شروع اولى در فصل بو جمله جانى
دن درعقوبة محاربين يعنى قطاع طريق كه طرقانده
ناسك مالارينه ونفسلرينه سلاحله تعرض ايدرلر
مالارين مجاهرة غصب ايدرلر عرابدن وتركمانلردن
واكراددن وفسقه جندن و ساير رعايادن
انلرك حقنده حق تعالى بيورمشدركه انما جزاء
الذين يحاربون الله ورسوله ويسعون فى
الارض فسادا ان يقتلوا او يصلبوا او تقطع
ايديهم وارجلهم من خلاف او ينفوا من الارض
ذلك لهم خزى فى الدنيا ولهم فى الاخرة عذاب
عظيم امام شافعى مسندنده ابن عباسدن روايت
ايدركه قطاع طريق هم قتال ايدوب هم اخذ مال
ايلسه‌لر قتل اولنورلر هم صلب اولنورلر اما قتل
ايدوب اخذ مال ايلمسه‌لر انجق قتل اولنورلر صلب
اولنمازلر اما اخذ مال ايدوب قتل نفس ايلمسه‌لر
اللرى ديرسكلرندن وايافلرى ديزلرندن قطع
اولنورلر اما انجق يوللرى مخوف ايدوب نه قتل
نفس نه اخذ مال ايلسه‌لر ارضدن نفى اولنورلر
اكثر اهل علم ومجتهدين وامام اعظم بو رأى اوزرينه در

نازل اولان عذاب جمله یه نازل اوله وحدیث
اخرده وارد اولمشدرکه معصیت مخفی اولسه
صاحبندن غیریه ضرری مترتب اولماز اما ظاهر اولسه
عامه یه ضرری سرایت ایدر بو بابده ذکر ایلدوکمز
حدود وحقوقدن مقصود اکبر امر معروف ونهی
عن المنکردر امر معروف صلوة کبی زکوة کبی وصوم
وحج کبی وصدق امانت وبر والدین وصلهٔ ارحام
وحسن معاشرت اهل جیران دخی بونلرک امثالی
اولا ولی الامره صلوتده واجب اولان صلوت
مکتوبه ایله امر ایدوب وتارکنه عقوبت ایلمکدر
اجماع مسلمینله برجماعت که اتفاقله ترک صلوة
ایلسلر مقاتله لازمدر ترک زکوة وصوم وحج
علی طریق الاستحلال ایدنلره دخی قتال واجبدر
اجماع مسلمینله کذلک سایر محرمات که حرمتی مجمع
علیه اوله علی الاستحلال ارتکاب ایدنی قتل واجبدر
ذوات محارمک نکاحی کبی فساد فی الارض کبی و
امثال ذلک وهر طایفه که شرایع اسلامدن برشریعت
ظاهره متواترهنک التزامندن امتناع ایلیه جهادی
واجبدر اتفاق علما ایله حتی یکون الدین کله لله

اما

اما تارک الصلوة رجل واحد اولسه اگرچه بعضیلر
دیمشلردرکه ضرب معاقب اولور اقامت
صلوته مداومت ایدنجه اما جمهور علمانک اوزرنه
درکه اولا استتابه اولنه توبه ایدوب مداومت
ایدرسه فبها والا قتل اولنه یا کافرا یا مسلما علی
اختلاف القولین اکثر سلفک قولی اولدرکه کافرا
قتل اولنه وبونک جملهسی وجوبنه اقرار ایدوب
اقامت اتمدوکی تقدیرجهدر اما وجوبنه انکار
ایلسه کافردر بالاجماع کذلک شول محرمات که
ترکی ایله انک اوزرنه قتال واجب اوله انکار ایله
اول دخی کافردر بالاجماع وبالجمله ترک واجباته
وفعل محرماته عقوبته فی سبیل الله جهاددر امین
واجبدر اتفاق مسلمینله وکتاب وسنت
دلالتی ایله مزبورونک کبی جهاد افضل اعمالدر روایت
اولنورکه برشخص سوله کلدی ددی یا رسول الله
بنی برعمله دلالت ایلکه جهاد عملنه معادل اولسون
رسول الله بیوردیلر که قادر دکلسین رجل ایدی
که نه سبیدن رسول الله دیکه طاقت کتورمیین
انکا صایم اولهسین هیچ افطار اتمیهسین وعبادت

بیورلمشدرکه فاسر باهلك بقطع من اللیل ولا یلتفت
منکم احد الا امرأتك انه مصیبها ما اصابهم حق تعالی
اول عجوزه سوئیه‌یی اول قوم سوئیله بیله عذاب
ایلدی زیرا بو وجهله اخذ مال طبیعیسی ثم وعدوانه
اعانت ایچون و بی الا امر معروف ونهی عن
المنکر ایچون موضوعدر ولایتدن مقصود بودر
و بی الا امر اخذ مال ایله معروف ترک ایدرسه ولایتدن
مقصود اولانک ضدیله عمل ایتمش اولور حاصلی
مثالی شوکه بکزرکه سن برکمسنه‌یی ساکه عدونک
اوزرینه معاونت ایلمک ایچون نصب ایده سین
اول عدوکه معاونت ایلیه ودخی شوکه بکزرکه
برکمسنه‌یه اقچه ویره سین کفارله مجاهده ایده دیو
اول کمسنه اول اقچه‌یی الوب کفاردن یکا اوله
مسلمینله قتال ایده بونک توضیحی بودرکه صلاح
معاش و معاد حقک طاعتنده اولمق صلاح
عباد ایله اولور صلاح عباد امر معروف ونهی عن
المنکر ایله اولور وامت محمد امت وسط و
خیر الامم اولمغه سبب امر معروف ونهی عن
المنکر ایتدکلریدرکه قرآنده بیورلمشدر کنتم خیر

امة

امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون
عن المنکر و موضع اخرده بیورلمشدرکه ولتکن
منکم امة یدعون الی الخیر ویأمرون بالمعروف
وینهون عن المنکر واولئك هم المفلحون و برموضعده
دخی بنی اسرائیلدن حکایت اولنورکه کانوا لا
یتناهون عن منکر فعلوه لبئس ما کانوا یفعلون
و موضع اخرده بیورلمشدرکه فلما نسوا ما ذکروا
به انجینا الذین ینهون عن السوء واخذنا الذین
ظلموا بعذاب بئیس بما کانوا یفسقون پس
بو آیتلردن حق تعالی خبر ویردیکه وقتاکه عذاب
اولدیسه سیئاتدن منتهی اولنلری حق تعالی
انجا ایلدی و ظالملری عذاب شدید ایله اخذ ایلدی
وحدیثده وارد اولمشدرکه ابو بکر صدیق
رضی الله عنه منبر رسولده ناسه خطبه اوقویوب
دیدیکه ای ناس بو آیتی اوقورسز اما غیر موضعنده
وضع ایدرسزکه اول آیت بودر یا ایها الذین امنوا
علیکم انفسکم لا یضرکم من ضل اذا اهتدیتم بن
اشتدم رسول اللهدن بیوردیکه ناس منکری کوروب
تغییر ایلمه‌لر قریبدرکه اول منکر اشلین کمسنه‌لره

وشارب خمر خمر بی خوف مشغول اولورلر بوجمله
الفان مال حال سحتدر وبعض فلاحین قریه لرنده
جرم ایلسه برغیری قریه یه واروب اول واردوغی
قریه نک صاحبنه مال فدا ویروب حمایتنه سبب
اولورلر واول قریه نک صاحبی مظهر لعنت اولمش
اولور بو حدیث شریف موجبنجه که صحیح مسلمده
واقع اولمشدر که علی بن ابی طالب روایت
ایلرکه رسول الله بیورمشدرکه برکمسنه برحدث
احداث ایلسه یاخود حدث احداث ایده نه
ماوی اولسه اللهک لعنتی انک اوزرنه بوجمله
اکل سحت ایدوب اهل حدثه ماوی اولنلر حدیث
رسولده لعنت ایله ذکر اولنلردندر وقتا که رسول
بیوردیسه که هر کمسنه نک شفاعتی که برحدک
اقامتنه حایل اولسه الله تعالی ایله اول شخص تضاد
اتمش اولور پس حدودی قدرتیله ویدیله منع
ایدوب مجرمین مفسدین اخذ سحت ایله اقامت
حدا اتمینک حالی نیجه اولور بو مقوله ده جمیعا اخذ
مال ایلمک اجماع مسلمین ایله حرامدر خانات زنا
وبیوت خمار بنا ایدنلرک واستیجار ایدنلرک حالکم

دخی بویله در هر کیمکه بوکه راضی اولسه واخذ مال
ایله معین اولسه بو الدوغی مال قحبه لرک زنا مقابلنده
الدقلری اجرتدر وکاهنلر الدوغی حلوان اقچه سنه
وثمن کلبه وحرام مابیننده واسطه اولان عربجه قواد
وتورکجه پوزه ونک ددکلری کمسنه نک الدوغی
اقچه یه شبیه در زیرا رسول الله بیورمشدرکه مهر
بغی خبیثدر وحلوان کاهن خبیثدر بو حدیثی
بخاری روایت ایدر ومملیک واحراردن صبیان
تخنثه یه ویرلن اقچه مهربغی قبیلندن منخنثه ویرلن
اقچه دخی حلوان کاهن قبیلندندر وولی الامر منکراتک
انکاری ترک ایلسه واقامت حدوده اخذ مال
ایله اهمال ایلسه محاربین ایله مقارن سمه ایدن
حرامی باشلری کبی اولور وحرام مابیننده واسطه
اولان کمسنه قواد منزله سنده اولور وزوجه
لوط بنی اولان بر امر عورت قبیلندن اولورکه
فجاری ضیفنه یعنی قونوغنه دلالت ایدردی
حق تعالی اول بر امر عورته اول برامر قومله بله عذاب
ایلدی نته کم حق تعالی بیورر که فانجیناه واهله
الا امرأته فکانت من الغابرین وبرزیرده دخی

یوزقیون و بر خاتم فدا ویردم بعده بر اهل علمدن
استندمکه او علمه یوز جلده ایله تعزیب عام لازم
اولورمش بونک عورتنه رجم واجب اولور
مشمیدی رسول الله والله سیزک مابینکزده
کتاب الله ایله حکم ایده یم یوزقیون ایله خاتم سکه
مردوددر اوغلکی یوز جلده ایله تعزیب عام
لازمدر دیلر اندن اینه خطاب ایدوب
بیوردیلرکه یا انیس اونک عورتنه صور اگر
اعتراف ایدرسه رجم ایله بو حدیثده بذل جایز
اولمادوغنه دلالت واردرکه رسول الله ﷺ
بذل اولان مالک ینه ردینه حکم ایلدی و اقامت
حد ایلدی اول النمش مالی مسلمینک مجاهدینی
و فقراسیچون الوب بیت المال ایچون قبول ایلمدی
و مسلمون دخی بذل مال ایله تعطیل حد اولنمادوغنه
اجماع ایلدیلر و زانی و سارق و شارب خمر و سایر
محرمات استعمال ایدن مجرمیندن النان مالی
مال سحت ایدوکنه اجماع ایلدیلر زیرا اکثر فساد
ناسه باعث مال و جاه در اهل بدو حضرک دینی
و امصارک خراب اولدوغنه باعث قویدر

زیرا

زیرا والی و متولی ارتشا انمکله تعطیل حد ایدر و
کندی یه ضعف قلب طاری اولوب رعیتک نزدنده
مهابتی قالمز حد اخر لازم کلسه انک دخی اقامتنه قادر
اولماز بر طیل که رشوت درلر اصل لغتده بر اوزون
طاشه دیرلرکه مرتشی اونی یوتمغله بوغزنه طورر حتی
سویلیکه قادر اولمازینه که خبرده وارد اولمشدرکه
رشوت بابدن داخل اولسه امانت بابدن
چقار و اهل فسادک دلالت ایچون الدقلری مال
دخی سحت قبیلندندر نته که اعراب مفسدین
بعض کمسنه نک السه لر الدقلری مالدن بعض
آت و اسباب بکلرینه پیشکش ویررلردی
بکلری دخی الوب اقامت حد ایدمزلردی اهل
مفسدلره دخی قوت قلب اولور فساده جری
اولورلر و طمعلری زیاده اولوردی بو سببدن
حرمت ولایت زایل اولوب سلطنته ضعف
کلور و رعیت فاسد اولوردی کذلک قمارجیلر و شراب
خمرلر اخذ اولنسه لر بعض مالارندن اهل حکمه ویررلر
و خمارلر دخی کسب ایتدکلری مالدن بر مقدارن اهل
حکمه ویررلر و خمارلر بیع خمرده بی خوف اولورلر

اما بکا واصل اولدقدن صکره حد واجب اولور
وسنن نسائی وابن ماجه ده مسطور درکه ابو
هریره رسولدن روایت ایدرکه رسول الله
علیه السلام بیورمشدرکه وجه ارضده حدود اللهدن
بر حد اقامت اولنمانک برکتی یکدر قرق صباح
یغمور یاغمقدن زیرا معاصی موجب سبب نقص
رزقدر و سبب خوف عدودر چونکه اقامت
حدود اولنه طاعة الله ظاهر و معصیت ناقص
اولوب رزق ونصرت دین حاصل اولور کتاب
وسنت دخی بو مضمونه دلالت ایدر و سلطان
زانی وسارقدن وشارب الخمر وقاطع الطریقدن
بونلرک امثالی مجرمیندن تعطیل حد ایده لم دیو بیت
المال وغیری ایچون الدوغی مال سحت خبیثدر تحقیق
ویا الامرا اخذ مال ایدوب تعطیل حد ایلسه ایکی
فسادی جمع اتمش اولور بری تعطیل حد و
بری اکل سحت یا خود بویله تعبیر اولنه که بری ترک
واجب وبری ارتکاب محرم حق تعالی بیورمشدر
لولا ینهیهم الربانیون والاحبار عن قولهم الاثم
واکلهم السحت لبئس ما کانوا یصنعون اما

زمانه

زمانه ده تعطیل حد اولنمایوب هم اقامت حد
اولنوب هم یاننجه تعزیر بالمال اولنماغی تجویز ایلمشلردر
وحق تعالی قوم یهوددن سماعون للکذب اکالون
للسحت دیو تعبیر ایدر زیرا یهود طایفه سی رشوت
الوب تعطیل حد ایدرلردی که اول رشوتک برادری
دخی برطیل در واول برطیله کاهی هدیه تسمیه اولنور
وقاضی که والی رشوت یبه البته کذب استماعی لازم
کلور یعنی شهادت کذب استماع ایلمک لازم اولور
سماعون للکذب اکالون للسحت یرن بولدی
رسول الله راشی ومرتشی یه لعنت ایدوب
لعن الله الراشی والمرتشی والرایش دیو بیورمشلر
در رایش راشی ومرتشی بیننده وسیله اولاندر
وصحیحینده مسطوردرکه ایکی کمسنه رسول الله حضوره
مخاصمه ایلدیلر بری دیدی که یا رسول الله بیننمزده
کتاب الله ایله قضا ایله واول بری که بوندن
افقه ایدی یا رسول الله بیننمزده کتاب الله ایله
قضا ایله وبکا اذن ویر سویلیم دیدی رسول الله
سویله دیدی اول دیدی یا رسول الله بنم اوغلم بو
کیشی ده عسیف یعنی اجیر ایدی عورتیله زنا ایلدی

اوزره یاتوب اویور ایکن بر سارق کلوب رداسنی
سرقه ایلدی طوتوب رسوله کتوردکلرنده قطع یدینی
بیوردی صفوان یا رسول الله بنم ردامدن اوتوری
الی کسلسون بن اکا بغشلدم دیدی رسول الله
بکا کلمدن بغشلمق کرک ایدی شمدنکرو فائده ایتمز
دیو امر ایلدی یدن قطع ایلدیلر اهل سنت بو
روایتده بویله معنی ویردیلر که یعنی بکا کلمدین عفو
اتملیدک بکا کلدکدن صکره عفو و شفاعتله و
هبه ایله تعطیل حد جایز دکلدر بو سببدندر که
علما اتفاق اتمشلردر که قاطع الطریقی ولصی
و بونلرک امثالنی ولی الامره کتورسه لر بعده توبه
ایلسه انلردن حد ساقط اولماز بلکه بعد التوبه
ینه اقامت حدود لازمدر اکر توبه لرنده صادقلر
ایسه حد انلره کفارت اولور اقامت حدی
قبوللری توبهٔ صادقه اولور بونده اصل بودر که حق تعالی
بیورمشدر من یشفع شفاعة حسنة یکن له
نصیب منها و من یشفع شفاعة سیئة یکن
له کفل منها وکان الله علی کل شیء مقیتا زیرا
شفاعت اصلده طالبه اعانتدر کانه طالب

ورزایدی

وتر ایدی یعنی تک ایدی شفیع اکا شفاعت
ایتمکله شفع اولدی یعنی جفت اولدیلر شویلکه
اول شفاعت بر و تقوی یه اعانت اوله شفاعت
حسنه اولور اثم و عدوان اوزره اعانت اولور
شفاعت سیئه اولور بر اولدر که جناب الهی
دن انکله امر اولنمش اوله اثم اولدر که نهی اولنمش
اوله اکر بعد وجوب الحد تائب اولنلر توبه لرنده
کاذبلر ایسه فان الله لا یهدی کید الخائنین
قولنه مظهر اولمش اولورلر و حق تعالی بیورمشدر
انما جزاء الذین یحاربون الله ورسوله ویسعون
فی الارض فسادا ان یقتلوا او یصلبوا او
تقطع ایدیهم وارجلهم من خلاف او ینفوا
من الارض ذلک لهم خزی فی الدنیا ولهم فی الآخرة
عذاب عظیم الا الذین تابوا من قبل ان تقدروا
علیهم فاعلموا ان الله غفور رحیم بو آیت کریمه ده
حق تعالی قبل القدرة تائب اولنلری استثنا ایلدی
بعد القدره تائب اولنلر باقیدر و سنن ابو
داودده مسطوردر که رسول الله بیورمشدر که
ما بینکزده واقع اولان حدودده عفولشک

چقان قان واریك وصاری صو بو حدیث
شریفده رسول الله حاکملری و شاهدلری و خصملری
بیان ایلدیکه بونلر ارکان حکمدر و صحیح بخاری ایله
صحیح مسلمده حضرت عایشه دن مرویدرکه
بنی مخزومدن برعورت سرقه ایلدی قریش
اقامت حد اولنوب قطع ید اولهدیو خوفلرندن
غمناك اولوب بونی رسول الله اسامه بن زیددن
غیری کمسنه سویلمزدیلر اسامیه ابرام ایدوب رسوله
سویلتدیلر رسول الله غضب ایدوب یا اسامه
حدود اللهدن برحده شفاعتمی ایدرسین بنو
اسرائیل اول سببدن هلاك اولدیلر که الجلونددن
شریفلری سرقه ایلسه ترك ایدرلردی اول الله
حقیچون که نفسم ید قدرتنده مسخردر اگر قزم فاطمه
دخی سرقه ایلسه الین کسردم دیدی بو قصه دن
اعتبار لازمدرکه اشرف بیوت قریش بیت
بنی هاشم و بنی هاشمده اشرف رسول الله ایکن و
رسول اللهك اولادنه محبتی و شفقتی سایر
ناسدن زیاده ایکن قزم سرقه ایلسه الین کسردم
دیه سیدة نساء العالمین ایله ضرب مثل ایده

واول

واول خصوصده سارقه اولان اشرف بیوت
قریش اولان بنی مخزومدن اوله و شفاعت ایدن
رسول اللهه اجتناسی اولان اسامه ایکن
بویله بیوریلمق حدود اللهدن اوزرنه حد لازم
اولان سایر ناسدن اولیچق شفاعت نه وجهله
مستنکر و مستکره اولور و روایت اولنورکه
سارقۀ مذکوره نك الی قطع اولندقدن صکره
ینه بیت رسوله کلور کیدر ایدی و رسول الله
انك حاجتن قضا ایدردی و بو دخی مرویدرکه
سارق توبه ایلسه کسلن الی جنته کندیدن
اول کیدر و توبه اتمزسه جهنمه کیدر و مالك موطاده
ده روایت ایدرکه بر جماعت بر لص طوتدیلر امیر
المؤمنین عثمانه کتوردلر یولده زبیره راست
کلدلر ایدنلره شفاعت ایلدی انلر بز بونی
امیر المؤمنینه ایلدورزانلره ایلتدوکمزدن صکره
شفاعت ایده سین دیدیلر زبیر ایتدی حدود
سلطانه واردقدن صکره شفاعت ایدنه
لعنت و شفاعتی قبول ایدنه لعنت بو دخی
مرویدرکه صفوان بن امیه مسجد نبی ده رداسی

شول حدود و حقوق درکه مسلمیندن بر قوم مخصوصه
اولمیه بلکه منفعتی مطلق اوله و جمیع مسلمین انکا
محتاج اوله اول قسمه حدود الله و حقوق الله دیرلر
قطاع طریق و سراق و زنات حدودی کبی و اموال
سلطانیه ده اولان احکام کبی و اوقاف و وصایا
کبی امور ولایتک اهمی و اتمی در بو سببدن حضرت
علی بیورمشدرکه لابد للناس من امارة برة
او فاجرة یعنی ناسه بر امیر لازمدر گرک نیکو اولسون
گرک فاجر اولسون دیدیلرکه امارة برة بی بلورز
یا امارت فاجره ندر بیوردیکه بهر حال اول امیر فاجر
دخی اولورسه انکله حدود اقامت اولنور یوللر
امین اوزره اولور عدویه جهاد اولنور فیء انکله
تقسیم اولنور بر قسم حدود اولدرکه ولاة امور
اونی تفحص ایدوب اقامت ایلمک لازم اولور
کمسنه نک دعوی و شهادتنه احتیاج اولمز و شهادت
دخی اولنسه دعوایه محتاج اولمز اگرچه علما اختلاف
ایتمشلردر انده که مسروق منه مالنی طلب لازم
اولورمی دیو اما اقامت حد ایدوب قطع ید
ایتمک لازمدر و بو قسم حدک اقامتی شریف و وضیع

وذلیل

و ذلیل و رفیع و قوی و ضعیف اوزرینه واجبدر
شفاعت و هدیه و غیری ایله تعطیل حد جایز دکلدر
بو ماده ده شفاعت حلال دخی دکلدر و هر کیم
بو واجب اولان حدی اقامته قادر ایکن اقامت
ایلمیوب تعطیل ایدرسه فعلیه لعنة الله
والملائکة والناس اجمعین زیرا بونک وجوبی
آیات الهیه ثابتدر لاجرم تعطیل ایدن آیات
الهیه نک قلیلنه صاتمش اولور و ابو داود سننده
روایت ایدرکه هر کمسنه نک که شفاعتی حدوددن
بر حده حائل اولسه حق تعالی یه تضاد ایتمش اولور
و هر کیم حق تعالی ایله باطل اوزرینه مخاصمه ایلسه
حق تعالینک سخطی انک اوزرندن زائل اولمز
مادامکه اول فعلدن انابت ایلمیه و بر کمسنه
بر مسلمک حقنده اول مسلمده اولمیان نسنه
یی سویلیسه یعنی یلان شهادت ایلسه اول کمسنی
ردغة الخبال اوزره اوتورمش اولور مادامکه
قولندن رجوع ایتمیه دیدیلرکه یا رسول الله ردغة
الخبال ندر بیوردیلرکه اهل نارک عصارهسی یعنی
شدة عذاب ناردن جسدلرنده صیزوب

مسطوردرکه ابو سفیانه هرقل قیصرکه ملک رومدر
محمد سیزه نه نوکله امر ایدر ابو سفیان دیدیکه صلوة
وصدقه وعفاف وصلهٔ رحمله معظمات امور دینی
اسلام بونلردر بونلر کامل ویچون ایمانی ایمان کامل
اولور اثرده وارددرکه حق سبحانه وتعالی حضرت
رسوله وحی ایله دیدیکه بلورمیسن سنی نیچون
خلیل ایدندم یوق دیدی حق تعالی بیوردیکه گوردمکه
سکا عطا اخذدن یعنی ویرمک المقدن احبدر
انکیچون خلیل ایدندم وعطادن مراد انجاق سخا دکلدر
بذل منافع دخی سخادر وشجاعت انجاق شجاعت
دکلدر رفع مضرّ ایده اولان قوّه غضبیه دخی شجاعتدر
کذلک ناس دخی اوچ قسمدرکه برقسمی اولدرکه هم
الله ایچون هم نفسلری ایچون غضب ایدرلر بر
قسم واردرکه نه ربلری ایچون غضب ایدرلر نفسلری ایچون
غضب اتمزلر امت وسط بو قسمدر نته که عایشه
دن مرویدرکه رسول الله کندی الیله نه عورتلرن
دوکردی ونه خادملرن دوکردی ونه طوارلرن
دوکردی الا فی سبیل الله مجاهده ایدردی ایچون
قتل نفس واقامت حدود ایدردی وکمسنه

دن نفسیچون انتقام المزلردی الا مکرکه هتک
حرمات دین اوله اول وقت لله انتقام ایدردی
اما شول قسم که نفسیچون غضب ایدر ربیچون نفسیچون
اله غیرت ویرمیه بو قسم قسم رابعدرکه خلقک اشرارندندر
نه دینه ونه دنیایه صالح اولورلر سیاست کلمله
اربابی شول صالحلردرکه واجباتی اقامت ایدرلر
ومحرّماتی ترک ایدرلر دینه صالح اولان عطایایی
مصارفنه حق اوزره ویررلر وکندیلره مباح
اولاندن غیری المازلر هتک محارم اولان مواضعده
غضب ایدرلر حظ نفسه راجع غضبلرین کظم ایدرلر
بذلده ودفعده اکمل اموره تمسک ایدوب سلوک
اخلاقنه اقتدا ایدرلر والی مؤمنه لائق بودرکه بو
اوصافله متصف اولوب حق تعالی یه بونکله تقرّب
اتمکه جهد ایده بوندن صکره واقع اولان قصور
وذلاتنه استغفار ایده ان الله یأمرکم ان تؤدوا
الامانات الی اهلها آیتنه اقتدا وتمثل وله
فته... واذا حکمتم بین الناس ان تحکموا
بالعدل که بیورمشدر بین الناس حکم حدود
وعقوقده اولور اول حکم دخی ایکی قسمدر قسم اول

واجبدر لکن بونکله بنه شویله اعتقاد ایدرلرکه
ارتکاب اتدکلری محرماتی اتمدین سیاست
وجلب مال ولنمیه ونظام عالم میتسر اولمیه لاجرم
مظالم ارتکابی لازم کلور و نفسلرنده اولان
جبن وبخل وضیق خلوح که واردر انلرک موجبی اورزه
ترک واجب اختیار محظور ایدرلرکه اول واجبک
ترکی کندلر بعض محرمات ارتکابندن اضر در وبعض
واجبدن نهی ایدرلرکه انک نهیی سبیل اللهدن
صد اولور واول واجبی ترک ایتملی واجب اعتقاد
ایدرلر و قتال اولمدن مصلحت تمام اولمز ظن
ایدرلر تکلم زمان سلفده حوارجله اتدیلر بونلر
انلردرکه بونلرکه نه دنیا حاصل اولور و نه دین کامل
اولور اما انواع دیندن نوع کثیر صالح اولور بعض
امور دنیا دخی صالح اولور لکن مجتهد اولمیری
جهتدن خطالری معفو و قصورلری مغفوردر
بونلر انلردرکه حق تعالی انلرک حقنده بیوریشدر
من الاخسرین اعمالا الذین ضل سعیهم فی الحیوة
الدنیا وهم یحسبون انهم یحسنون صنعا بو
طریقت اول طائفه نک طریقیدرکه نه نفسین یحو

اخذ

اخذ ایده و نه غیره ویره و نه کفار و نه فجاردن
کمسنه نک قلبین تألیف ایچون عطا ایده بلکه تألیف
قلوب ایچون ویردوکی عطایی جوردن عد ایده بو
ثالث امت وسطدرکه انلر ولاة امور دین
محمد در و رسولک خلفاسی در یوم قیامته دکین
امت محمدک خواص وعوامی وزره انلرک رأیی
انفاق مال و القاء منافعدر ناسک حاجتی
حاجتلری موجبنجه احوال دین و دنیا اقامتی ایچون
انفس و آفاقک صلاحی امرنه قایم اولوب تقوی
واحسانی جمع ایدرلر حق تعالی انلره معین و نصیر
در ان الله مع الذین اتقوا والذین هم محسنون
اصل سیاست دینیه دخی تمام اولمز الا بونکله
دین و دنیا صالح اولمز الا بونکله محتاج اولنلره
مالدن انفاق ایلر و مساکینه طعامن اطعام ایدر
بو طریقله احسان ایدر و کندی اللهدن قورقوب
محرماتدن صاقنور و قتل ناسدن احتراز ایدر
لازم کلن قصاص و حقوق و حدودی اقامت ایدوب
یا خاطر یا خود مال ایچون حمایت ایلمز بو طریقله تقوی
ایدوب ایکسن بله جمع اتمش اولور [illegible]

تتولوا يستبدل قوما غيركم ثم لا يكونوا امثالكم
وبر يرده دخی بیورمشدرکه لا یستوی منکم
من انفق من قبل الفتح وقاتل اولئك اعظم
درجة من الذين انفقوا من بعد وقاتلوا وكلا
وعد الله الحسنى والله بما تعملون خبير حق تعالی
امری انفاقه تعلیق ایلدیکه انفاق سخادر وقتاله
تعلیق ایلدیکه قتالدن مراد شجاعتدر وبر موضعده
دخی وجاهدوا فی سبیل الله باموالکم وانفسکم
بیورمشدر وبخل کبایردن اولدوغنی بو آیت
کریمه ده بیان اتدیکه ولا یحسبن الذین یبخلون
بما آتیهم الله من فضله هو خیرا لهم بل هو شر لهم
سیطوقون ما بخلوا به یوم القیمة وفی سبیل
الله انفاق مال ایتمینلرک حقنده بو آیت کریمه
ایله وعید شدید ایلدی وبیوردیکه والذین یکنزون ان
الذهب والفضة ولا ینفقونها فی سبیل
الله فبشرهم بعذاب الیم یوم یحمی علیها وجبنی
دخی بو آیتله بو وجهله ذم ایتمشدرکه ومن یولهم
یومئذ دبره الا متحرفا لقتال او متحیزا الی فئة
فقد باء بغضب من الله ومأویه جهنم وبئس
المصير

المصير وجمیع خلق عالم شجاعتک وسماحتک
افضل خصائل اولدقلرنه اتفاق ایتمشلردر حتی
مثل مشهوردر عرب اورتاسنده لا طعنة و
لا جفنة دررکه لا فارس الخیل ولا وجه العرب
اما اخذ اموال وصرف منالده خلق اوچ فرقه
اولمشلردر بر فرقه یه حب وعلو وارضده
فساد ایلمک طبیعتلرنه غالبا اولمشلردر عاقبت
معاده نظر ایلمزلردرکه سلطانک سلطنتی
مال الله قائم اولور ومال خلقدن استحلالا صله حاصل
اولور گرک حلال ایله گرک طریق حرامله الورلر وماب
نهابلوردر و والی اولان بیمک و بیدرمک گرکدر
دیرلر ایوب بیدرمینی ریاسته قبول ایتمزلر عاجل
دنیا ایله قناعت ایدوب اجل دنیا وعقبی دن
اغماض عین ایدرلر انلرک عاقبتی عاقبت رد
درما دامکه توبهٔ خالصه وعمل صالحه مقارن اوله
بر فرقه دخی واردرکه حق تعالی دن خوف وخشیت
اوزره اولدقلرندن ظلم خلقدن و فعل محرماتدن و
اعتقادات قبیحه دن کندیلری منع ایده جک
دینلری واردر بو فرقه اولکی فرقه دن احسن

اول وقت كه حضرت على مسلمينك رجالنى قتل
ونساسى وصبيانى سبى اولنماغى كريه كوروب
تكليمده خير ومصلحت فكر ايدوب قتالى ترك
ايدوكى وقت انلر اول طايفه دركه رئيسلرى رسول
تقسيمنه انكار ايدكده رسول نور نبوتله فهم ايدوب
بونلر دينيدن چقارلر ديو بيوروب حضرت على
انكار ايدجكلرينه اشارت بيورمشلردر زيرا انكو
دينلرى فاسد در نه دنيايه يرار نه آخرته بودخى
معلوم اولاجقدر كه جبن اولوركه ورع فاسد
جبن وبخل ايله مشتبه اولور زيرا ايكيسنده
بله ترك معنسى واردر لابد ورع ايدوب الله تعالى
خشيتندن فساد اختيارن ترك ايتمكله جهادى
جبانتندن اوتورو ترك ايلمك مابينده فرق
مشتبه اولور رسول الله بيورمشدركه انسانده
اولانك شرى شح هالع وجبن خالع در بو حديث
ترمذيده مذكوردر زيرا انسان كاه اولور بر
عملى ترك ايلر يا اظهار ايدر ورع ظن ايدر اما اول
كبردر واراده علودر لاجرم رسول اللهنك انما الاعمال
بالنيات بيوردوغى بر كلمهٔ جامعه در زيرا عملده نيت

جده

جده روح كبى نته كه الله سجده ايدنله شمسه يا قمره
يا صنمه سجده ايلمه سى بردر يره يوز اورمقده فرقى
بو قدر اما حقه سجده ايدن حقه اقرب خلق وغيره
سجده ايدن ابعد خلقدر انده وار دركه افضل
ايمان سماحت وصبردر نته كه وتواصوا بالصبر
وتواصوا بالمرحمة وارد اولمشدر صبر ومرحمت
دخى تمام اولمز الا اعطا وشجاعتله زيرا دين ودنيا
امرى بونلرله تمام اولور بو اجلدندركه بونلركله
عامل اولميانلرى حق تعالى تقريع ايدوب وامر
ولايت وحكومتى بونلردن الوب اخره ويرمكله
تخويف ايلدى وبيوردى يا ايها الذين امنوا
ما لكم اذا قيل لكم انفروا فى سبيل الله اثاقلتم
الى الارض ارضيتم بالحيوة الدنيا من الاخرة فما
متاع الحيوة الدنيا فى الاخرة الا قليل الا تنفروا
يعذبكم عذابا اليما ويستبدل قوما غيركم ولا تضروه
شيئا والله على كل شئ قدير وبر يرده دخى
بيورمشدركه ها انتم هؤلاء تدعون لتنفقوا
فى سبيل الله فمنكم من يبخل ومن يبخل فانما يبخل
عن نفسه والله الغنى وانتم الفقراء وان

ایدوب بونلردن برقوم واردرکه قرانی اوقورلر
اما بوغازلرندن کچمز اهل اسلامی قتل ایدوب اهل
اوثانی ترک ایدرلر اسلامدن شویله چیقارلرکه
اوق الممقدن چیقار کبی اکر بن انلرک زماننه ایرشیدیدم
انلرکه قوم عادله قتال ایدر کبی قتال ایدردم دیدی
اول طائفه خوارجدرکه حضرت علی زماننده خروج
ایتدیلر رافع بن خدیجه دن مرویدرکه رسول الله
ابا سفیانه وصفوانه وعیینه واقرعه یوزر دوه
ویردی وعباس بن مرداسه اکسک ویردی
عباس یا رسول الله بنم سهمی وعبیدک سهمنی
عیینه ایله اقرعه ویررسین حصین ایله حابس
ابن مجمعده مرداسدن تفوق اتمزلردر
وبن دخی انلردن دون دکلم دیدی رسول الله
انک عطاسین دخی اتمام ایدوب یوز دوه
ایلدی عباسک عبید دوکی کندونک بر ابوجی
اتی وار ایدی مرادی اولدر و مؤلفة القلوب
ایکی نوعدر بر نوعی کافرلر [illegible] مسلملر کافر
اول وقت عطایه مستحق اولورکه اسلامه کلمه
سی کبی یاخود مسلمیندن مضرتی دفع اولنمق کبی

برمنفعتی رجا اولنه وعطاسیز اولمیه ومسلملر
مؤلفة القلوب اولدرکه مسلم مطاع اوله لکن
عطیه ایله انک دخی منفعتی مراد اولنه بو قاریده
ذکر اولنان مؤلفة القلوب مسلملر کبی یاخود
جبایت مال بیت المال ایده انلره دخی عطا
جائزدر وبالجمله برکمسنه یه عطا ویرلیه یا خوف
ایچون یاخود نکایت اعدا ایچون یاخود مسلمیندن
کف ضرورت ایچون اول عطایی ویرمه دن کف
متیسر اولمیه بو دخی عطادن برقسمدرکه تجویز
اولنمشدر اکرچه بو ماده ده ظاهرا رؤسای رعایت
وضعفای ترک وار ایسه ننه که ملوک زمانه بونی
ایدرلر انما الاعمال بالنیات در شویله که نیتلری
دینه واهلنه بر مصلحت اولورسه رسول
اللهک وخلفاسنک عطاسی کبی اولور شویله که
غرضلری ارضده علو وفساد اولورسه فرعونک
عطاسندن برقسم اولور اکرچه دین فساد
فاسد صاحبلری [illegible] هر نه انکار ایدرلرسه ننه که
ذو الخویصره رسوله انکار ایلدی کذلک حرب
خوارجده خارجیلر حضرت علی یه انکار ایلدیلر

مسلمیندن ضرری دفع ایدرلر سبیل اللهده جهاد
ایدوب غزا ایدن جنود مجاهدین کبی و عیون کبی و قاصدین
کبی قسم رابع ذو الحاجاتدر بو مقدماتدن معلوم اولدیکه
هر کسنینک عطاسی کندودن مصالح مسلمینه منفعتنه
کوره و حاجتنه کوره ایمش بوندن زیاده یه مستحق
اولمزلر ایمش الا مکر سایر مسلمینله شرکت عام اوزره
استحقاق تحصیل ایلیه مال میراثده مال غنیمتده استحقاق
کبی و دخی امام ایچون جایز دکلدر مال مسلمیندن کمسنه یه
بلا استحقاق مال ویره هوای نفسی ایچون یا غیر مراد ایچون
یعنی مابیننده قرابت اولنلره زیاده ویرمک کبی
یعنی مغنی و مطرب و مسخره و مضحک و کاهنلر و مخنثلره
ویرمک کبی اما بعض کمسنه نک قلبینک تألفنه محتاج
اولسه اول مقوله تألیف قلب ایچون ویرمک
جایزدر زیرا حق تعالی قرآنده مؤلفة القلوبه مال فیء
دن زیاده حق ویرمشدر دخی مؤلفة القلوبدن
غیری قبایل و عشایرلرک سیدلرینه و مطاعلرینه
ویرمشدر بنی تمیم سیدی اقرع بن حابس کبی و بنی
فزاره سیدی عیینة بن حصین کبی و بنی کلاب سیدی
زید الخیر طائی کبی کذلک سادات قریشک خلفاسنه

ویرمشدر

ویرمشدر صفوان بن امیه کبی و عکرمة بن ابی جهل
کبی و ابی سفیان بن حرب کبی و سهل بن عمران کبی و
حارث بن هشام کبی دخی بوندن غیری نیچه لره دخی
ویرمشدر صحیحینده ابی سعید خدریدن مرویدر
که حضرت علی یمنده ایکن رسول اللهه یمن طپراغنده
حاصل اولمش بر مقدار آلتون کوندردی رسول
الله اول آلتونی اقرع بن حابس و عیینة بن حصین
فزازی و علقمة بن علاثه عامری و زید الخیر طائی
مابیننده تقسیم ایلدی مهاجرین قریش و انصار
غضبه کلوب رسول الله صنادید نجدی رعایت
ایدی بزی ترک ایلدی دیدیلر رسول الله انلرک
قلبین تألیف ایدردی بر قالیک سعاللی چقور کوزلی
یومری یکاقلی آلنی چیقیق باشی قرخمش کمسنه کلوب
یا محمد اللهدن قورق دیدی رسول الله اللهه بن
عاصی اولیجق یا کیم مطیع اولور الله تعالی بنی جمله ارضه
امین ایلدی سز امین اتمزمیسز دیدی اول
شخص دوندی کندی اصحابدن بریکه عند البعض
عمر و عند البعض خالد بن ولیددر اول شخصی قتله
رسولدن اذن استدی رسول علیه السلام منع

دخی نصیب وار در سایر اموال بیت المالده حقلری
اولان مال فیئده دخی مشترکلر در دیمشلردر اما سایر
اموال سلطانیه بالاتفاق جمیع مصالحه ایچوندر بر
نوع مخصوصه مخصوص اولمسه صدقات له مغانم کبی که
هر برینک مصرف معینی اولدوغی مذکور اولمشدر و
مصارف ماله مستحق اولنلردر امورا ورزه ولایتی
اولنلر ولاة کبی قضاة کبی علما کبی و مالک حفظنده
وقسمتنده مدخلی اولان عمّال و سعاة حتی ائمه صلوة
ومؤذنون دخی مصارفده داخلدر و بالجمله سد
ثغور اسلامه لازم اولان امور دخی مصارفدندر
اتخاذ کراع و سلاح یعنی جبه خانه و طوبخانه لر ایدوب
آلات حرب حاضرلمق وحفر آباد یعنی لازم اولان
مواضعده قیولر قازمق وصولر کتورمک و انهار
درهلردن جریلر ایدوب صولر الماق و ارباب
حاجات دخی مستحقیندندر فقها بونده دخی اختلاف
ایلمشلردر صدقهدن غیرده مال فیئده وغیرده
ارباب حاجات تقدیم اولنورلرمی اولنمازلرمی
بعضلر تقدیم اولنورلر دیمشلردر و بعضیلر استحقاق
اسلامدر مسلمین اولاله استحقاقده برابرلردر

ورنه

ورنه میراثده برابر اولدقلری کبی که سبب استحقاقلری
قرابتدر اول قرابتده استحقاقلری برابر منظور اولور
اما قول صحیح بودر که تقدیم اولنورلر زیرا رسول
الله ذو الحاجاتی مال بنی النضیرده تقدیم ایلمشدر
و عمر رضی الله عنه بیورمشدر که بو مالده کمسنه
کمسنهدن احق دکلدر بو مال شول کمسنهلردر یا
سابقهسی اوله یا خود عنایتی اوله یا خود بلاسی اوله
یا خود اهل حاجت اوله حضرت عمر مستحقین
اموالی درت قسمه تقسیم ایلدی بر قسمی سابقه
سی اوله دیدوکی در یعنی دینده سابق اوله
مال انلرک سابقهسی ایله حاصل اولمش اوله و بر
دخی یا خود عنایتی اوله ددی یعنی دینه معین و مُتمش
اوله لر و مسلمینه معین اوله لر انلر دخی ایکی نوعدر
بر نوعی احکام دینه سایر اولنلردر حفظ امور
سد ثغور اتمکله دینه و اسلامه و مسلمینه جلب
منافع اتمکله معین اولورلر و بر نوعی علمادر که
تبیین حلال و حرام و تنفیذ فتاوی و احکام اتمکله
دینه معین اولمشلردر مستحقین مالک بر قسمی
دخی امور دینده بلا ایله مبتلا اولنلردر که

معاونت ایلیه اما مظلومدن تخفیف ظلمه سعی ایدرلر
یا مظلمه سنک ازالهسنه معاونت ایلسهلر اثم وعدوان
اوزره معاونت اتمش اولمزلر بونک مثالی بر مال
یتیمک وصیسی یاخود مال وقفک متولیسی وله بر
ظالم مال یتیمدن یاخود مال وقفدن ظلمه المق استسه
وصی ومتولی امتناع ایدوب مال کثیری تخلیص ایچون
مطالب اولاندن اقل مالی دخی بذل ایدوب اول
ظلمی دفع ایلسهلر انلر محسن اولورلر کذلک سلاطین
وامرا یاننده مقبول الکلام اولان کتاب واصحاب
امور عباد اللهدن ممکن اولدقجه دفع ظلمه سعی ایدوب
اقل ایله اتمام اتمک قصد ایلسهلر سلاطینه وامرایه
معاونت اتدکلری جهتدن اثم وعدوان اوزره
اعانت اتمش اولورلر خلقدن کف ظلم اتدکلری
سببدن بر وتقوی اوزره تعاون اتمش
اولورلر کذلک جانب سلطاندن بر قریه یا بر سوق
یاخود بر محله اهلنه برنسنه تکلیف اولنسه خلاف
شرع زمانهده اولان عوارض وکورکجی اقچهسی کبی
ایچلرندن بر محسن کمسنه بی وسیله ایدوب
ممکن اولدقجه انلردن دفع ظلمه مقدورن صرف

ایلسه

ایلسه کندی نفسنه یاخود غیره محاباتی اولمسه
ارتشا ایدوب رشوت خاطری ایچون دخی اولمسه
اول کمسنه محسن اولور اثم وعدوان اوزره
تعاون اتمش اولمز لکن زمانهده بومقولهلر امورده
توسط ایدنلر غالبا وکیل ظلمه اولوب یا محاباتلر
ایدوب استدوکندن الوب واستدوکنه
حمایت ایدر وکیمنه وسعتندن زیاده تکلیف
ایدوب وکیمنه حدندن دون تکلیف ایدوب
حرمت ایدر بونلر اول ظلمهدندرکه اعوان واتباعیله
ناردن تابوتلرده حشر اولوب ناره القا اولنور

فصل اما مصارفده واجب اولدرکه
الاهم فالاهم ایله عمل اولنه اول مصالح مسلمیندن
منفعت عامه اولانلره ابتدا اولنه دکه اول ارزاق
مقاتله درکه انلره دین اسلام اهل نصرت واهل
اجتهاددر فیء مالنه اونلر سایرلردن احقدر
وبوجملهدن اسبقدر زیراکه فیء انلرکله تحصیل
اولنمشدر حتی بوخصوصده فقهانک اختلافی
واردر بعضلر دیمشلردرکه فیء اهل جهاد اولان
مقاتلهیه مختصدر بعضلر مال فیءدن سایرلره

باابا عبد الرحمن بن یحیی حکم مقابله سنده اولور
رشوت بلوردک مسروق ددیکه اول کفردر اما تخمین
ولی الامر عمالدن استخراج اندوکن بیت المال و
مصالح مسلمین ایچون استخراج ایلمسه کندو یه حصر
ایلسه وخواصنه حصر ایلسه اول وقت لایق بودر که
کمسنه انک استخراجنده اعانت ایلمیه زیرا او غیری
حرامیدن المق کبی در کذلک اکی طائفه بری برلیه
تعصب ریاست ایچون اقتتال ایلسه لر غرضلری
اظهار حق اولمسه اول وقت ظلمه عون اولمق حلال
دکلدر زیرا تعاون ایکی در بری بر و تقوی اوزرنه
تعاوندر جهادده واقامت حدودده واستیفاء
حقوق واعطاء مستحقینده تعاون کبی تعاونوا
علی البر والتقوی موجبنجه جناب الهی دن امر اولنان
تعاون اول تعاوندر عوان ظلمه دن اولمق
بو تعاوندن امساک ایلین یا فرض عین ترک
اتمش اولور یا فرض کفایه ترک اتمش اولور
تعاون ثانی اثم وعدوان اوزره تعاوندر دم
معصومه اعانت کبی ضربه مستحق اولمیانلری ضرب
کبی دخی بونک امثالی اتندور رسولی حرام اندو کی

اموره تعاون کبی اما شول وقتکه اموال اصحابندن
بغیر حق اخذ اولنسه وبنه اصحابنه ردی متعذر
اولسه اول مقوله اموال مصالح مسلمینه صرف اتمک
جایزدر سد ثغور مسلمین کبی نفقه مقاتله کبی بو مقوله
نک تحصیلنه امانت بر و تقوی یه اعانتدر کذلک
سلطان ظالم اولسه اصحابنه رد ایلمسه ومصارفنه
صرف دخی ایلمسه اول وقت دخی مالی مصارفنه
صرف اعانته بر و تقوی اوزره اعانتدر زیرا مدار
شریعت فاتقوا الله ما استطعتم آیتی در یا ایها
الذین امنوا اتقوا الله حق تقاته آیتی در و رسول
اللهک اذا امرتکم بامر فاتوا منه ما استطعتم حدیث
شریفی بودر که صحیحینده مذکوردر بر سببی دخی بو
درکه سلطانه وناسه واجب اولان مهما امکن
مصالحک تحصیل و تکمیلی و مفاسدک تبطیل و
تقلیلی در اما ایکی مصلحت واقع اولوب تعارض
ایلسه اعظمنک تحصیلی همدر کذلک ایکی مفسده
جمع اولسه اهون شرینی قبول ایدوب اول مفسده
ترکی ادنی سین تحمل ایدوب اعظمنی دفع الزمدر
اما اثم وعدوانه معین اولدر که ظالمک ظلمنه

تحصیلنده و ولاة امور اول کندولره هدایا تحصیلنده
واسطه اولنلره کندولره منفعت اولدوغیچون
زیاده رغبت ایلرلر اکثیسی بله خائب وخاسرلر
دراوکثیسی انکیچون که کندونک اخرتن غیرک دنیاسنه
بیع اتمشدر انکیچون اول سببدن که اغراض فاسده مى
وهوای نفسی رضای حقدن تقدیم وترجیح المشدر
و وسائط و وسائله لازم اولان اولدرکه [illegible]
ظلمه سعی ایلیه قدرتی موجبنجه ارباب حاجاتک حوائجین
قضا ایلیه کندی قادر اولمزسه ولاة اموره بونلرک
حاجاتن تبلیغ ایلیه امورلرن تعریفا ایلیوب
مصالحلرنه دلالت ایلیه ومفاسددن منع ایلیه
طرف لطیفه نک انواعی ایله که انک برقسمنه لطائف
الحیل درلر حالا اصحاب سعادت یانلرنده مسموع
الکلام اولان کتاب وسایر اصحاب اغراض فاسده
ایله بونک خلافنه ساعیلردر نته که رسولدن ابی
ها له روایت ایدرکه حاجتن بکا ابلاغ اتمکه قادر
اولمیانلرک حاجتن بکا ابلاغ ایلک زیرا هرکمسنه
که بر حاجتن ابلاغه قادر اولمیان کمسنه نک حاجتن
سلطانه ابلاغ ایلیه حق تعالی انک قدمن صراط

اوزرنده

اوزرنده ثابت ایلیه شول کونکه انده قدملر طاینه
امام احمد مسندنده وابو داود سننده ابو
امامهٔ باهلی دن روایت ایدرلرکه رسول الله علیه السلام
بیوردیکه بر کمسنه بر قرنداشی حقنده شفاعت
ایلسه اول شفاعت مقابله سنده اکا برنسنه
هدیه کوندرلسه اول هدیه یی قبول ایلسه انک اول
هدیه یی قبولی باب ربادن بر بابدر ابراهیم بن خوی
عبدالله بن مسعوددن روایت ایدرکه اول سحت
که نص قرانله مذموم وانی اخذ ایدن عندالله وعند
الناس ملوم درا اولدرکه بر کمسنه بر کمسنه دن
حاجت طلب ایدکده اول دخی قبول ایدوب
مقابله ده ویردوکی هدیه یی قبول ایلیه ومسروقدن
روایت اولنورکه ابن زیاده بر مظلمه خصوصنده
سویلدی ابن زیاد اول مظلمه یی رد ایلدی اول
مظلمه نک صاحبی مسروقه بر وصیف هدیه کوندردی
مسروق انی رد ایلدی ودیدی بن ابن مسعوددن
شویله اشتدمکه بر کمسنه بر مسلمدن بر مظلمه رد
ایلسه اول مظلمه صاحبی اول مقابله ده قلیل وکثیر
اکا برنسنه ویرسه اول سحتدر سؤال اتدیلرکه یا ابا

عقوبته رضا ویردوکی دلیلدر که استیفاء حقوقده
عقوبت جایز اوله کذلک برکمسنه نک اوزرینه
دلالتی واجب اولاندن ابا ایدوب اظهاری
واجب اولانی کتم ایلسه حال بویله در ترک واجب
اوزرینه اثره عقوبت لازمدر وولاة اموال ویه
عمال اموال مسلمیندن بغیر حق الدقلری مالی ولی
الامر عادل استخراج ایلمک لازمدر عمللری سببیله
الدقلری هدایا کبی ابو سعید خدری روایت
ایدرکه هدایای عمال غلولدر ابراهیم حربی کتاب هدایاده
ابن عباسدن روایت ایدرکه عمالک امرایه ویردکلری
غلولدر غلول نه ایدوکی سابقا معلوم اولمشدر
وصحیحین بخاری ومسلمده ابو حمید ساعدی روایت
ایدرکه رسول الله قوم ازددن برکمسنه یی صدقه
عامل ایلدی اکا ابو اللتبیه دیرلردی کلدکدن صکره
بعضی مالی صدقه در دیو رسوله تسلیم ایلدی
وبعض مالی بوبکا هدیه کلدی دیو ویردی رسول
الله بیوردیکه بو نه حالدر که بعض خصوصه بعض کمسنه یی
استعمال ایلرز کتوردکلری مالک کیمی بو سیزکدر
دیو بزه ویررلر کیمی بو بزه هدیه کلدی دیوکندولر

الورلر

الورلر اناسی و باباسی اونده اوتورسه اول
هدیه یی اکا ویررلردی الله حقیچون که نیم نفسیم انک
ید قدرتنده در اول مالدن برنسنه المازکه قیامتده
انی کتورو کلمیه اکر دوه ایسه باغره و اکر صغر ایسه
بکره و اکر قیون ایسه ملءیه دیوب بعده مبارک
اللرین شول قدر قالدردیلرکه مبارک قولتوقلرین
کوردک بعده اوچ دفعه اللهم هل بلغت دیدیلر
یعنی یارب بیوردیغمک اوزره سنک امرک امتنه
تبلیغ اتدمی دیو اوچ کره تکرار ایلدیلر محصل
ولاتک معاملاتنده مبایعاتنده ومواجره ده و
مضاربه ده ومساقاتده ومزارعه ده اولان بو
نوع هدیه دندر وقتاکه امام ورعیت متغیر اولدیه
هر انسانه واجب اولدیکه اوزرینه واجب اولنلری
قادر اولدوغی اشلیه و حرام اولانی ترک ایلیه
حق تعالی حرام اتدوکنی مباح قلمیه ومباح اتدوکنی
حرام قلمیه وحق بودرکه شمدیکی ناس ولاته هدیه ویرمکه
مبتلا اولمشلردر استیفاء مظالم وقضاء حوائجده
هدیه ویرمک لازم اولمشدر ونیجه کمسنه لر وسیله
اولمشلردر ارباب حاجاتده ولاة اموره هدایا

عقوبته رضا ویردوکی دلیلدرکه سنیده احقوقده
عقوبت جایز اوله کنه کی برکمسنه نک اوزرنه
دلالتی واجب اولاندن ابا ایدوب اظهاری
واجب اولانی کتم ایلسه حال بویله در ترک واجب
اوزرنه المره عقوبت لازمدر و ولاة اموال ویه
عمال اموال مسلمیندن بغیر حق الدقلری مالی ولی
الامر عادل استخراج ایتمک لازمدر عمللری سببیله
اللردن الدقلری هدایا کبی ابو سعید خدری روایت
ایدرکه هدایای عمال غلولدر ابراهیم حربی کتاب هدایاده
ابن عباسدن روایت ایدرکه عمالک امرایه ویردکلری
غلولدر غلول نه ایدوکی سابقا معلوم اولمشدر
وصحیحین بخاری ومسلمده ابو حمید ساعدی روایت
ایدرکه رسول الله قوم ازددن برکمسنه یی صدقه
عامل ایلدی اکا ابو اللتبیه درلردی کلدکدن صکره
بعضی مالی مال صدقه در دیو رسوله تسلیم ایلدی
وبعض مالی بو بکا هدیه کلدی دیو ویرمدی رسول
الله بیوردیکه بو نه حالدرکه بعض خصوصنه بعض کمسنه یی
استعمال ایدرز کتوردکلری مالک کیمی بو سیزه
دیو بزه ویررلر کیمی بو بزه هدیه کلدی دیو کندولر

اولرلر

اولرلر اناسی وباباسی اوینده اوتورسه اول
هدیه یی اکا ویررلردی الله حقیچون که نیم نفسیم انک
ید قدرتنده در اول مالدن برنسنه المازکه قیامت کونده
انی کتورر و کلیه اکر دوه ایسه باغره واکر صغر ایسه
بکره واکر قیون ایسه ملیه دیوب بعده مبارک
اللرن شول قدر قالدردیلر که مبارک قولتوقلرن
کوردک بعده اوچ دفعه اللهم هل بلغت دیدیلر
یعنی یارب بیوردیغک اوزره سنک امرک امتمه
تبلیغ ایتدممی دیو اوچ کره تکرار ایلدیلر محصل
ولاتک معاملاتنده مبایعاتنده ومواجره ده و
مضاربه ده ومساقاتده ومزارعه ده اولان محاباة
نوع هدیه دندر وقتاکه امام ورعیت متغیر اولدیه
هرانه واجبا ولدیکه اوزرنه واجب اولنلر دیم
قادر اولدوغنی اشلیه وحرام اولانی ترک ایلیه
حق تعالی حرام ایتدوکنی مباح قلمیه ومباح ایتدوکنی
حرام قلمیه وحق بودرکه شمدی ناس ولاته هدیه ویرمکه
مبتلا اولمشلردر استیفاء مظالم وقضاء حوایجده
هدیه ویرمک لازم اولمشدر ونیجه کمسه لر وسیله
اولمشلردر ارباب حاجاتده ولاة اموره هدایا

الشرع کندی اوزرنه واجب اولان نفقات متنوعه
بی اداده دخی امتناع ایلسه حال بویله دریعنی عورتنک
یا سائر نفقه سی واجب اولان کمسنه نک نفقه
سین اداده تعلل ایلسه قدرتی دخی اولسه اول
حبس اولنور حبسده صبر ایلسه ضرب اولنورلی
الواجد یحل عرضه وعقوبته لی تشدید ایله مطل
واهمال معنا سنه در واجد قادر معناسنه دریعنی قادر
اولان کمسنه لی وعناد ایلسه اول لی اکث عرضنی
وعقوبتنی حلال ایلر بو حدیث شریفی اصحاب سنن
روایت ایدرو برحدیث شریفده دخی مطل الغنی
ظلم دیو بیورمشدر یعنی غنی اولان کمسنه قدرتی
وارکین اوزرنه واجب اولان حقوقی اداایلمکده
مطل اوزره اولمق ظلم در ومطل صاوشدر مغه
درلر بو حدیث بخاری ومسلمده در ظالم خوف عقوبت
وتعزیره مستحق اولدوغی متفق علیه در هر کمسنه
که برحرام اولمش نسنه یی ارتکاب ایلسه یاخود
ترک واجب ایلسه عقوبته مستحق اولور نفابلده
ده شرعا مقدر اولمش معتین نسنه او لنجق حد
درلر معتین نسنه مقدر اولمجق تعزیردرلر اول

رأی

رأی امامه مفوضدر اجتهاد ایدر حاکم رأی
کوردوکی اوزره تعزیر ایلر پس غنی ماطله حبسله
تعزیر ایده لر مصر اولورسه ضربله تأدیب ایده
وصحیح بخاریده ابن عمردن رضی الله عنهما دن
مرویدر که رسول علیه السلام اهل خیبر له صفرا و
بیضا سلاح یعنی التون وکومش آلات جنک
اوزره صلح اتدکلرنده بکار یهود خیبردن شعبه
متوفی اولان ابن عمی حی ابن اخطبک کنزندن
سؤال بیوردیلر شعبه جواب ویروب عساکر
نفقه سی وحرب حرجی اول کنزی افنا ایدی دیدی
رسول علیه السلام ابن اخطب فوت اولالی زمان
آزدر اول مال چقدر اول قدر زمانده بو قدر مال خرج
چقدرز شعبه یی زبیرک الله ویردی زبیر شعبه یی
عذله باشلدی ابن عمر روایت ایدرکه شعبه
کوردم برخرابه یی طواف ایدردی اردنجه واردلر
اول خرابه ده وافر مسک بولدلر بوندن فهم
اولنورکه استیفاء حقوق ایچون اقدام وعنف
جائز اوله زیرا اول کمسنه ذمی ایدی و ذمینک
عقوبتی حلال اولمز الا ایچون رسول الله اول ذمی یه

جنايات ومكوس كبى وبرقسمى دخى مالدركه اخذى
اختلافيدر بعض مجتهدين تجويز اتمشلر بعضلر اتمشلر
ورشول مال ميت كبى كه صاحب فرض وعصبه سى
اولميه ذوى الارحامدن بعضى وارثى اوله بعض
مجتهدين ذوى الارحامى وارث اتمشدر بعضلر ذوى
الارحامه ارث يوقدر اول مال بيت الماله راجعدر
ديمشلردر ودخى بعضلر ردى تجويز اتمشلر وبعضلر
اتمشدر مثلا بركمسنه فوت اولسه وورثه سندن
همان برقيزى ياخود برقيز قرنداشى قلسه اول قيز قرنداش
اول ميتك مالنك نصفنى فرضيتيله الور واول قلان
نصف باقى دخى رديله الور اما امام شافعى لرندنبنده
الجق نصف فرضيتيله الور نصف باقى بيت
المالكدر رده قابل دكلدر وزمانه ده ولاة احكامك
جمع مالده نتيجه ظلم صادر اولور شول جهتدن كه اخذى
حلال اولميانلرى اخذ ايدوب آثم ومؤاخذ اولور
لر وبعض موادده اوزرلرنه جمعى واجب اولان
مالى ترك ايدوب جمع اتمك ايله مسئول ومعاقب
اولورلر كذلك بعض كنزى واجب اولمازكن اللرى
كنز ايدرلر وكنزى واجب اولنلرى كنز اتمزلر واموال

اوزره

اوزره عفو بابنده دخى حال بويله در بعض اخذده
عقوبت مباح اولان مواضعده عقوبت
اتمزلر وعقوبت مباح اولميانلرده عقوبت ايدر
لر بونك اصلى بودركه فرضا بركمسنه نك اوزرنده
مال اولسه كه اول مالك اداسى واجب اولسه
مال وديعت ومال مضاربه مال شركت مال يتيم
مال وقف مال بيت المال كبى ياخود ذمتنده اولان
دين كبى وانك اداسنه قادر دخى اولسه شويله
كه اول كمسنه كرك عين كرك دين اوزرنه واجب
اولان حراب اولدوغنه باعث قويدر زيرا
والى ومتولى ارتشا اتمكله تعطيل حد ايدر حقكه
اداسندن امتناع ايلسه اداسنه قادر اولدوغى
معروف اوله عقوبته مستحق اولور حاق مالى
اظهار ايدوب ياخود موضعنه دلالت ايدنجه
جونكه مال معلوم اوله وجبه صبر ايليه اول وقت
الجق مال المنوب ضرب اولنماز اما شويله كه مالى
ارادن ياخود موضعنه دلالتدن امتناع ايلسه
اول وقت ضرب اولنور يا حقى ادا ايدوب ياخود
اداسنه معترف اولوب مهل طلب ايدنجه يجيب

جنايات ومكوس كبى وبر قسمى دخى مالدركه اخذى
اختلافيدر بعض مجتهدين تجويز اتمشلر بعضلر اتمشلر
درشول مال بيت كبى كه صاحب فرض وعصبه سى
اولميه ذوى الارحامدن بعضى وارثى اوله بعض
مجتهدين ذوى الارحامى وارث اتمشدر بعضلر ذوى
الارحامه ارث يوقدر اول مال بيت الماله راجعدر
ديمشلردر ودخى بعضلر ردى تجويز اتمشلردر بعضلر
اتمشدر مثلا بركمسنه فوت اولسه ورثه دن
همان بر قيزى ياخود بر قيز قرنداشى قلسه اول قيز قرنداش
اول ميتك مالنك نصفنى فرضيتيله الور اول قلان
نصف باقى دخى رديله الور اما امام شافعى لرندنده
الحق نصف فرضيتيله الور نصف باقى بيت
المالكدر رده قابل دكلدر وزمانه ده ولاة احكامدن
جمع مالده نيجه ظلم صادر اولور شول جهتدن كه اخذى
حلال اولميانلرى اخذ ايدوب آثم ومؤاخذ اولور
لر وبعض موادده اوزرلرنه جمعى واجب اولان
مالى ترك ايدوب جمع اتمكله مسئول ومعاقب
اولورلر كذلك بعض كنزى واجب اولمازمالى
كنز ايدرلر وكنزى واجب اولنلرى كنز اتمزلر واموال

اورزه

اورزه عقوباتده دخى حال بويله در بعض اخذ
عقوبت مباح اولان مواضعده عقوبت
اتمزلر وعقوبت مباح اولميانلرده عقوبت ايدر
لر بونك اصلى بودركه فرضا بركمسنه نك اوزرنده
مال اولسه كه اول مالك اداسى واجب اولسه
مال وديعت ومال مضاربه مال شركت مال يتيم
مال وقف مال بيت المال كبى ياخود ذمتنده اولان
دين كبى وانك اداسنه قادر دخى اولسه شويله
كه اول كمسنه كرك عين كرك دين اوزرنه واجب
اولان حراب اولدوغنه باعث قويدر زيرا
والى ومتولى ارتشا اتمكله تعطيل حد ايدر حقك
اداسندن امتناع ايلسه اداسنه قادر اولدوغى
معروف اوله عقوبته مستحق اولور حتى مالى
اظهار ايدوب ياخود موضعنه دلالت ايدنجه
جونكه مال معلوم اوله وحبسه صبر ايليه اول وقت
الحق مال اولوب ضرب اولنماز اما شويله كه مالى
ارادن ياخود موضعنه دلالتدن امتناع ايلسه
اول وقت ضرب اولنور تا حقى ادا ايدوب ياخود
اداسنه معترف اولوب مهل طلب ايدنجه يجب

اولمیوب سایر اموال سلطانیه ایله جمع اولنان
مال دخی مال فیء ایله جمع اولنور مالک معیّنی
اولمیان قسمی کبی وغصب وعاریت وودیعه‌دن
ظاهر اولوب اصحابنه ایصالی متعذر اولان مال کبی
مسلمیندن فوت اولوب وارث معلومی اولمیان
مال کبی کرک عقار وکرک منقول حق تعالی کتابنده
مال فیء ذکر ایدوب غیری مالی ذکر اتمدوکنه سبب
بودرکه رسول زماننده برکمسنه فوت اولوب
وارث اولمق اولمازدی بر دفعه برکمسنه فوت
اولوب وارث معلوم بولنمادی میراثن قبیله‌سنک
رئیسنه ویردیلر جدنه نسب جهتندن اقرب
اولدوغیچون علمادن بعضی حتی امام احمد بر قولده
بو مذهبی اختیار اتمشدر وبر دفعه دخی برکمسنه
فوت اولوب بر عتیق قولندن غیری کمسنه‌سی قالمدی
میراثن اکا ویردیلر امام احمد اصحابندن بعضی
بو قوله ذاهب اولمشدر بر دفعه دخی برکمسنه
فوت اولوب میراثن قریه‌دن برکمسنه‌یه ویردیلر
رسول الله صلی الله علیه وسلم وخلفاء راشدین
موتی‌نک میراثن ویرمکده کمال توسع ایدرلردی

فی

فی الجمله ما بینلرنده نسب اولنلره ویروب
وار بوانجه ایله فی سبیل الله مجاهده ایله دیرلردی
اول وقت اموال مقبوضه واموال مقسومه ایچون
مستقل دیوان جامع یعنی دفتر یوغدی اول خلیفه
اولان ابو بکر رضی الله عنه دخی کلن مالی شیئاً فشیئاً
الوب ینه شیئاً فشیئاً مصارفنه صرف ایدرلردی
اما عمر رضی الله عنه دیوان جمع ایلدی مقاتله
عطاسی ایچون مستقل دیوان جمع ایلدی دفاتر تحریر
ودیوانک اهمی حالا عسکر دفتری دیدکلری دیوان
اکثر مصارف بیت المال جامعدر وهر ولایتک
فیء وخراجندن جمع وقبض اولان مال ایچون مستقل
دیوان اتمشلردی ورسول الله وخلفاء راشدین
صدقات مالی وفیء مالی اوزره اولان عمالی
ومباشرلرینک محاسبه‌لرن کوررلردی فصل
زمان قدیمده اولسون وفی زماننا اولسون
جمع اولنان مال اوچ نوعدر بر نوعی اولدرکه
امام اولمالی کتاب وسنّت واجماع امتله جمع
وقبض ایلمک لازمدر وبر قسمی دخی اولدرکه
اخذی بالاجماع حرامدر زمانه‌ده واقع اولان

حشرده مذکور اولان آیتدرکه وقعهٔ بدردن صکره
غزوهٔ بنی النضیرده نازل اولمشدر ما افاء الله
علی رسوله من اهل القری فلله وللرسول ولذی
القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل
ربنا انک رؤف رحیم وارنجه حق تعالی اول
مهاجرینی بعده انصاری بعده انلردن صکره
کلنلری ذکر ایلدی لاجرم مهاجرین وانصاردن
صکره قیامته دکین کلنلر صنف اولده داخلدر
والذین امنوا من بعد وهاجروا وجاهدوا معکم
فاولئک منکم واولوا الارحام بعضهم اولی ببعض
فی کتاب الله ان الله بکل شیء علیم مضمونیله داخل
اولدقلری کبی ودخی والذین اتبعوهم باحسان
مفهومنده داخل اولدوغی کبی ودخی فما اوجفتم
علیه من خیل ولا رکاب مفهومنده داخل
اولدوغی کبی بو سببدندرکه فقها دیمشلردر مال
فیء کفاردن بغیر قتال النان مالدر زیرا ایجاف
خیل ورکابده معنای قتال واردر ومال فیئه
مال فیء دیمکه سبب حق تعالی کفاردن الوب
مسلمانلره ایفا اتدوکیدر زیرا ایفا رد معناسنه

در بونک اصلی وحقیقتی بودرکه حق تعالی مالی عبادته
اعانت ایچون خلق ایلمشدر وخلقی عبادت ایچون
خلق ایلمشدر وقتاکه کافرلر نفسلریله عبادت
اتمیوب ماللریله حقک عبادتنه استعانت
اتمدیلرسه حق تعالی کافرلرک نفسلرن وماللرن
مسلمانلره مباح ایلدی یهودی ونصاری دن
کفارا اوزرینه وضع اولنان جزیه دخی بو قبیلدندر
کافرلر ماللرن طریق حقه صرف اتمیوب ربلرینک
عبادتنه اول مال ایله استعانت اتمدکلری اجلدن
حق تعالی انلره زجرا ایچون ماللرندن بر مقدارلرن
بیت المال ایچون الملق نیور دیکه هم انلاره عقوبت
واصل اولوب هم مسلمانلره انکله عبادته استعانت
ایده لر وامام مسلمین عدو ایله صلح ایلدکلرنده اعدا
بیت الماله کوندردوکی هدیه دخی بو قبیلدندر و
تجار اهل حربدن النان عشر وتجار اهل ذمتدن
النان نصف عشر که حضرت عمر ایله وضع اتمشدر
ونقض عهد ایلدکلرنده الدقلری مال دخی وابتدا
بونلرک اوزرنه وضع اولنان خراج ارضی که بعده
مسلمین یدنه دوشمشدر بو قبیلدندر ومال لمین

اما غارة كتسلر انمتش اويدررلردى سهيلى بوقدر
اعدا منتبه اولمزديو ومال غنائمده بركمسنه نك غنيى
ايله عقارى ياخود مال منقولى بولنه صاحبى معلوم
ايدنسه صاحبنكدر فصــــل اما مال
صدقات اولدركه حق تعالى كلام بنده بيوررمشدركه
انما الصدقات للفقراء والمساكين والعاملين
عليها والمؤلفة قلوبهم وفى الرقاب والغارمين
وفى سبيل الله وابن السبيل فريضة من الله
والله عليم حكيم رسول الله عليه السلام دن مرويدركه
بركمسنه كلوب صدقاتدن حصه طلب ايلدى
بيوردىلركه حق تعالى صدقه ده بنيمنك وغيرك
تقسيمنه راضى اولميوب سكز جزؤ ايلمشدر اگر
اول اجزاده داخل ايسك ويررم داخل دكل ايسك
حقك يوقدر اما فقرا ومساكينك علت جامعه
سى بودركه فقردر وكفافه احتياجدر لاجرم غنى و
قوى مكتسبه حصه يوقدر اما صدقه اوزرينه عامل
اولنلره جبايه وحفظ اتدكلرى مقابله سنده در
برمصرفى دخى مؤلفة القلوبدركه باب فى ده
مذكور اولسه كركدر برى دخى رقابدر يعنى مكاتب

اولا

اولا قوللرك بدل كتابتلرن ادايه معاونه وكفارده
اسيرا ولنلرى فديه ويروب خلاص ايلكه واهل
اسلام اللرنده اسيرا ولنلرى الوب اعتاق
ايلكه شاملدر اگرچه رقابده اقوال متعارضه چوقدر
اما اقوى سى بو ذكرا تدوكمزدر والغارمين انلر
شونلردركه ديونلرى واردر ادا سنه وفا ايدر
ماللرى يوقدر انلرك ديونلرن دخى صدقات
بيت المالدن ادا ايلمك واجبدر مصارف حقه
دندر اگرچوق دخى اولورسه مگركه معصيتده
تحصيل اولنمش ديون اوله اول وقت انلرك
ديونى ادا اولنماز مادامكه توبه اتميه لر وفى سبيل
الله غزاتدركه طريق غزاده مؤنتلرنه وفا ايده جك
نسنه ويرلمش اولميه اول وقت بيت المالدن
انلرك مؤنتلرنه كفايت ايده جك يا لازم اولان حق
سلاح ونفقه ويرلمك واجبدر مصارف صدقاتدندر
ويجاجك مؤنتلرنه كفايت ايدجك خرج دخى فى
سبيل الله دندر نتكم رسول الله بيورمشدركه
وابن السبيل هو الذى يجاز من بلد الى بلد
فصــــل اما مال فىء ده اصل شرع سوره

اولماق کرکدر که سایرلرا اوزرنه تفضیل لازم کلمیه
اما صحیح بودرکه اربعة الاخماسدن جایزدر مصلحت
دینیه ایچون اولوب هوای نفس خلط اولنمایه
ویریره سریه کوندرسه لرا وائل سلامده اکا ربع
بعد الخمس ایله تنفیل ایدرلردی اوته دن برمی ونکره
ثلث بعد الخمس ایله تنفیل ایدرلردی واما بر شرط
اوزرینه ربع غنایمله یا ثمث غنایمله تنفیل ایلمک
جایزدر یعنی ربع غنائم فلان قلعیه قولاغز لو ایله
اولسون وثلث ثلثدن زیاده ایله تنفیل جایز
دکلدر یعنی نصفله وثلثانله تنفیل جایز دکلدر و
شرط ایلمدین تنفیل جایزدکلدر وشرط ایلمدین
تنفیل جایزدکلدر وقول صحیح اوزره امام بر مصلحته
راجح کوروب هرکشی غنائمدن نه الورسه کندینک
اولسون دیمک جایزدر زیرا رسول الله غزوهٔ بدرده
بویله بوردیلرکه وامام غنیمتی جمع ایدوب مصارفنه
صرف اندوکی وقت برکمسنه مال غنائمدن برنسنه
الوب ستر ایلمک جایزدکلدر زیرا غلول خیانتدر
ورسول الله غلولدن نهی ایلمشدر ونص قرانده
غلول ایده نک حقنده وعید شدید وارد اولمشدر

ومن یغلل یأت بما غل یوم القیمة اما امام جمع و
قسمتی ترک ایلسه اخذه اذن جایزایله اذن ویررسه
اول وقت برکمسنه تخمیسدن صکره بلا ظلم وعدوان
برنسنه السه حلالدر واذن جایز اولمسه دخی
هرنسنه کراذنه دلالت ایلیه اذندر امام اذن
ویرمسه یاخود اذن غیرجایز ایله اذن ویرسه اول
وقت برکمسنه حین قسمتده کندویه دکمک دکلی
حصه الماق جایزدر وقسمت غنایمده عدل بودرکه
یایا یه برسهم وعربی اتلی یه اوچ سهم ویره لر برسهم
کندی ایچون وایکی سهم اتی ایچون رسول الله غزوه
خیبرده بووجهله قسمت ایلدی وفقهادن بعض
قولنجه یایا یه برسهم واتلی یه ایکی سهم ویرلمک کرکدر
اما قول اول اصحدر زیرا فرسک برکندی مؤنتی
وبردخی سایسی مؤنتی واردر وبرفارسک منفعتی
ایکی راجل منفعتندن زیاده در اما بعضلر عربی
ایله هجنی فرق اتدیلر بعضلر هجنه برسهم وصاحبنه
برسهم تعیین اتدیلر هجن اولدرکه اناسی عربی ولمیه
کرک ایغر اولسون کرک اولمسون بعض سلف
قتاله ایغر بیلردی قوة وحدتی زیاده اولدوغیچون

بودرکه مال غنایم بکا حلال اولدی بندن مقدم نبی یه و
امتنه حلال قلنمش دکلدر رابع بکا شفاعت ویرلمشدر
خامس هر نبی الحق قومنه مبعوث ایدی بن
کافهٔ انامه مبعوثم و بنه بیورمشلردر که بن بر نبیم
که اولنجه سیفله کوندرلدم تا خلق حق تعالی یه
عبادت ایدوب وحدانیتنه و شریکی اولمدوغنه
اقرار ایدنجه و بنم رزقم کوندرم کولکه سی آلتنده قلنمشدر
و بنم امرمه مخالفت ایدنلره ذل و صغار مقدردر
و بر کمسنه بر قومه تشبه ایلسه اول قومدندر بو
حدیث شریفی امام احمد مسندنده عمر رضی الله عنه
دن روایت ایدر و مال غنیمتده اول واجب بودرکه
مغانم تخمیس ایده لر خمسی مصارفنه صرف ایلیه لر
حق تعالی بیوردوغی وجه اوزره که بیورمشدر
قل الانفال لله ولرسوله وذی القربی خمسدن
باقی قلانی غزاة غانمین بیننده قسمت ایده لر
عمر رضی الله عنه بیورمشدر که غنیمت واقعه یه
حاضر اولانکدر انلار شونلردر که قتاله حاضر اوله لر
کرک کندیلر قتال ایلسونلر کرک قتال ایلمسونلر و
غانمین بیننده قسمت عدل اوزره اولمق کرکدر

کمسنه

کمسنه دن خوف ایدوب حقندن زیاده ویرمیه
کرک رعایاسی کرک پادشاهی کرک فضلی زیاده اولسون
زیرا رسول الله و خلفاء راشدین بویله ایدرلردی
صحیح بخاریده مسطوردر که بر دفعه سعد بن ابی وقاص
رضی الله عنه قسمت غنایمده کندودن دون اولنلر ک
اوزرینه فضل دعوی ایلدی رسول الله بیوردیکه
هل تنصرون وترزقون الا بضعفائکم یعنی سیز
ضعیفلر سببیله رزقلنور سیز و یاردم اولنور
سیز غنایم بو وجهله قسمت اولنماقدن زایل
اولمادی بنی امیه و بنی عباس دولتلرنده که
اول زمانده مسلمان روم و ترک بریره غزادن خالی
دکللردی قسمت دخی وجه مشروع اوزره اولوردی
لکن بر کمسنه که سایر جیشدن زیاده نکایت
اظهار ایلسه بر صعب یره واروب بر قلعه نک
فتحنه سبب اولسه یاخود عدونک رئیسین
قتل ایلسه عدونک هزیمتنه سبب اولسه امام
اکا مال غنایمدن نفل طریقی ایله زیاده ویرمک
جایزدر زیرا نبی علیه السلام و خلفاء کرام تنفیل ایدرلردی ی
بعضلر دیمشلردر که اول تنفیل خمس خمسدن

اختیار ایدوب نفقه یه لازم اقچه لرن اکا تسلیم
ایدوب امین نصب ایده لر اول اختیار اونلرن بدر
کلمسنه اول اقچه یی کندی مصارفنه صرف ایتمک جایز
کذلک بن دخی مؤمنلرک امینی یم کندی نفسیمه زیاده
صرف ایلمک جایز دکلدر بر دفعه حضرت عمره احمدسدن
مال عظیم کلدی عمر بیوردیکه بونلر مالی و اماناتی امینه
ادا ایتدیلر حکمت امینده قلدی حاضرلر دیدیلرکه
سن اماناتی اللهه ادا ایلدک امت دخی سکه
ادا ایلدیلر سن زیاده ایلکه انلر دخی زیاده ایده لر
عمر بن عبد العزیز دیمشلردرکه بر بازارده که رواج
اوله هر برینک متاعی اکا جلب اولنور کار و کسب
زیاده اولور ولی الامر دخی بر بازاردر شویله که انده
صدق و امانت و احسان و عدالت زیاده اوله
اطراف واکنافدن مال انده زیاده کلوب جمع
اولور ولی الامره واجب اولان بودرکه مالی
حلندن اله حقنه صرف ایلیه و مستحقیندن ابلیمیه
علی مرتضی کرم الله وجهه یه بعض نائبلرینک ظلم
وستمی خبری کلوب واصل اولسه یا رب بیلور
سین که انلره بن سنک حقک ترک ایدوب

خلقکه

خلقکه ظلم ایله دیو امر ایلمدم دیردی تحصیل
اموال سلطانی نک اصلی کتاب الهی و سنت
نبوی ده اوچ نوعدر بری مال غنیمتدر بری مال
فیٔ در بری مال صدقه در مال غنیمت کفاردن قتال
ایله النان مالدر حق تعالی غزوه بدرده انزال ایتدوکی
سورهٔ انفالده بیان ایتدوکی وجه اوزره که
یسئلونک عن الانفال آیتنک اولندن واعلموا
انما غنمتم آیتنه وارنجه بو ایکی آیت اثناسنده فکلوا مما
غنمتم حلالا طیبا دیو بیوروب حلتن تصریح بیورمشدر
صحیح بخاری و صحیح مسلمده جابر انصاریدن رضی
الله عنه مرویدرکه رسول الله بیورمشدرکه حق
تعالی بکا بش نسنه اعطا ایلمشدرکه بندن مقدم
بر نبی یه ویرلممشدر بری بودرکه غزایه توجه ایلسم
بر ایلق مسافه ده اولان عدونک قلبنه رعب
یعنی خوف عارض اولمغله منصورم ثانی بودرکه
سائر انبیانک امتی مسجدلردن غیری یرده نماز
قلمق جایز دکلدی بکا حق تعالی جمیع وجه ارضی
مسجد و طهور ایلدی امتمدن هر کمسنه که نماز
وقتی ایرشه همان اول محلده نماز قلسون ثالث

اموالده اهل ديوانه واجبدركه اداسى واجب اولانى
سلطانه ادا ايده لر كذلك رعيته دخى واجبدركه
ذمملرنده اولان حقوقى سلطانه كما ينبغى ادا ايليه لر
ورعيت دخى حضرت اولميانى ولاة اموالدن طلب
ايلمك بوقدر ايدرلرسه ومنهم من يلمزك فى الصدقات
فان اعطوا منها رضوا وان لم يعطوا منها اذا هم
يسخطون ولو انهم رضوا ما اتاهم الله ورسوله و
قالوا سيؤتينا الله من فضله ورسوله انا الى زمره سندن
اولورلر وسلطانه اداسى واجب اولان حقوقى
ادا ايلمك رعيتك ذمملرنه واجبدركه فرضا سلطان
ظالم دخى اولورسه زيرا رسول الله بيورمشدركه
سيز سلطانه حقوقنى ادا ايلك حق تعالى انلره رعيتلرندن
سؤال ايلسه كركدر وصحيح بخارى وصحيح مسلمده ابو هريره
روايت ايدركه رسول الله بيورمشدر بنى اسرائيلده
انبيا سياست ايدرلردى برى دخى كلوردى
بن خاتم الانبيايم بندن صكره نبى كلمز خلفا اولسه لر
كركدر اصحاب ديديلركه يا بزه نه بيوررسيز انلر ايله
نيجه معامله ايدهلم بيورديلركه كيمكله اول بيعت ايدرسكز
اكا وفا ايلك وحقلرينى ادا ايلك حق تعالى رعيتلرينك

حضرتن

حضرتن انلردن سؤال ايلسه كركدر وصحيحينده ابن
مسعوددن مرويدركه رسول الله بيورمشدركه سيز
بندن صكره بعضى اثار وامور كوروب انكار
ايتسه كوز كركدر اصحاب ديديلركه يا بزه نه بيورر
سيز بيورديلركه حقلرين ويروك وسيزك انلرده
اولان حقكزى حقه حواله ايلك وولاة اموال اموالى
هوالرينه كوره مالك ملكنى تقسيم ايدركبى تقسيم ايلمك
روا دكلدر بونلر ملاك دكلدر امنا ونوابدرلر وكلادر
زيرا رسول الله بيورمشدركه بن برينه ويروب
برندن منع اتمم بر قاسمم كمسنه يم امر اولندوغم اوزره
يرينه وضع ايدرم حديث بخاريدن رسول رب
العالمين بويله خبر ويروب منع وعطا كندى
اختيارى واجتهادى ايله اولمدوغن خبر ويرديكى
ساير ملوك ووكيللرى استدكلرنه ويروب
استدكلرندن منع اتمك روا دكلدر كذلك بر
كمسنه عمر رضى الله عنهه كلوب يا امير المؤمنين
بيت المال اكلده درنجون نفقكى وسعت اوزره
انفاق ايتمزسين ديدى بيورديلركه بنمله خلقك
مثلى بر اهل سفر طايفه سنه بكزركه اجلرندن برن

بر یرده بویرلمشدرکه انا انزلنا الیک الکتاب
بالحق لتحکم بین الناس بما انزل الله ولاتکن للخائنین
خصیما یعنی بز سکه کتاب کوندردک حق اوزره
تاکه سن ناس اورتاسنده اول کتاب ایله حکم ایلیه
سین وخاینلردن اوتوری کمسنه ایله خصومت
ایلمیه سین ورسول الله بیورمشدرکه ادّ الامانة
من ائتمنک ولاتخن من خانک سنی امین بلوب
سنده امانت وضع ایدنه امانتی ادا ایله اما که
خیانت ایدنه سن خیانت ایلمه وینه بیورمشلر
درکه المؤمن من امنه المسلمون علی دمائهم
واموالهم والمسلم من سلم المسلمون من یده
ولسانه والمهاجر من هاجر ما نهی الله عنه و
المجاهد من جاهد نفسه فی ذات الله یعنی
مؤمن اولدرکه مؤمنلر انی دمالرینه واموالرینه
امین ایده لر و مسلم اولدرکه مسلملر انک یدندن
ولساننده سالم اوله لر و مهاجر اولدرکه حق تعالی
نهی ایتدوکندن هجرت ایلیه و مجاهد اولدرکه ذات
اللهده نفسیله مجاهده ایلیه بو حدیث شریف صحیح
بخاری وصحیح مسلم وجامع ترمذیده مذکوردر ورسول الله

ورسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشدرکه برکمسنه
برکمسنه نک مالن السه ادا مراد ایلسه حق تعالی مشتی
انی ادا ایلر الوب اتلاف اتمک مراد ایلسه اتلاف
ایلر بو حدیث حدیث بخاریدر و حق تعالی چونکه
اداء امانتی حق واجب ایلدی لابد بونده تنبیه وار
درکه غاصب غصب ایتدوکی شیئی وسارق سرقه
ایتدوکنی وخاینلر خیانتله الدقلری اموالی وظالملر حقوق
عباده ده ایتدکلری مظالمی اصحابنه ادا ورد ایلیه لر
ورسول الله حجة الوداعده مسلمینه خطبه اوقودقلرنده
بیوردیلرکه العاریة مردودة والمنحة مردودة والدین
یقضی والزعیم غارم ان الله قد اعطی کل ذی حق
حقه فلا حصة لوارث یعنی مستعیر عاریتی رد ایلمک لازمدر
و هبه مقابلہ سنده مادامکه عوض اولمیه ردی قابلدر
و دینک قضاسی واجبدر و کفیل کفیل اولدوغی
مالک غرامتن چکر حتی حق تعالی هر صاحب حقک حقن
ویردی لاجرم وارثه وصیت جایز دکلدر زیرا
که حقی میراثدر الور وصیت دخی اونجی تکرار الماق
لازم کلور دیر قسم ولاة ورعیته بیله شاملدر یعنی ولاة
واجبدرکه رعیتک حقلرن رعیته ادا ایده لر و جباة

اولر بو آيتك عقبنده بيورمشدر كه وانزلنا
الحديد فيه بأس شديد ومنافع للناس وليعلم
الله من ينصره ورسله بالغيب يعني هر كمسنه
كه كتاب اللهده اولاندن عدول ايده اول
حديد ايله تقويم اولنه زيرا دينك قوامي مصحفله و
سيفله در جابر بن عبد الله الانصاري روايت
ايدر كه رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردي كه
بوندن يعني مصحفدن عدول ايده ني بونكله يعني
سيفله اصلاح ايدوز مقصود بو اوليجق الاقرب
فالاقرب ايله توسل ولنيور شيئا ولايت امامت
اولنسه رسول الله صلى الله عليه وسلم حديثنده
تقديم بيوردوغي تقديم اولنه يعني رسول الله
يؤم القوم اقرأهم لكتاب الله فان كانوا سواء
في القراءة فاعلمهم بالسنة فان كانوا سواء فيه
فاقدمهم هجرة فان كانوا سواء في الهجرة فاقدمهم
سنا ولا يؤم الرجل في سلطانه او في اهله اكر
برابر اولسه لر ياخود اصلح قنغيسي ايدوكي مخفي اولسه
قرعه اولنه حتى فتح قادسيه ده اصحاب اذان
اوقومق خدمتنه رغبت ايلديلر رسول اللهك

خلق

خلق اكر نداء صلواتده وصف اولده اولان ثوابي
بلسه لر قرعه ايدرلردي ديو بيوردقلرينه بناء متنازعه
ايلديلر سعد بن ابي وقاص ميرجيش ايدي قرعه
ايلدي چون سلطان امر الله موجبنجه بو دفتري
يرنده اتمشدر وله ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات
الى اهلها امرينه اطاعت اتمشدر ولوزا الله اعلم

فصل اما امانتدن قسم ثاني امواليده

بو بابده اصل حق تعالينك ديوندي فان امن بعضكم
بعضا فليؤد الذي اؤتمن امانته وليتق الله ربه
ديو بيوردوغي در بو قسمده جميع حقوق اعيان
وديون خاصه وديون عامه ورد ودايع ومال
شركت ومال وكاله ومال مضاربه ومال يتيم ومال
وقفه شاملدر كذلك ابقاء اثمان مبيعات و
بدل قرض ومهر ازواج واجور منافع بو مضمونده
داخلدر وينه حق تعالى بيورر كه ان الانسان خلق
هلوعا اذا مسه الشر جزوعا واذا مسه الخير منوعا
الا المصلين الذين هم على صلاتهم دائمون
والذين هم في اموالهم حق معلوم للسائل و
المحروم والذين هم لاماناتهم وعهدهم راعون

و دنیاسی صالح اولور و لهذا عمر بن الخطاب
بیورمشدرکه بن عالمی سیزه انکیچون کوندردمکه
سیزه کتاب الهی و سنت نبیی تعلیم ایلیه
و بیت المالدن اولان حقوقکزی بینکزده
حق اوزره تقسیم ایلیه لاجرم راعی که رعیتک دینی
و دنیاسی امرن اصلاح قصد ایلیه زماننک افضلی
اولور و مجاهدیندن افضل اولور رسول الله صلی
الله علیه وسلم بیورمشدر یوم امام عادل افضل
من عبادة ستین سنة و صحیحنده مسطوردرکه
سبعة یظلهم الله فی ظله یوم لا ظل الا ظله امام
عادل و شاب صالح نشأ فی عبادة الله و
رجل قلبه معلق بالمسجد اذا خرج منه یعود الیه
و رجلان تحابا فی الله اجتمعا له و رجل دعته
امرأة ذات جمال فقال انی اخاف الله رب
العالمین و رجل تصدق بصدقة فاخفاها حتی
لا تعلم شماله ما انفقته یمینه و صحیح مسلمده بو حدیث
شریفی عیاض بن حماددن روایت ایدرکه اهل
الجنة ثلثة سلطان مقسط و رجل رحیم القلب
بکل ذی قربی مسلم و رجل غنی عفیف و سننده

بو وجهله مرویدرکه الساعی علی الصدقة بالحق
کالمجاهد فی سبیل الله یعنی صدقات جمعنه حق
اوزره ساعی اولنلر سبیل الله ده مجاهده ایدنلر
کبیدر ثوابده دقت که جهاد فرض اولدوغنه وحی
الهی وارد اولوب وقاتلوهم حتی لا تکون فتنة
و یکون الدین کله لله آیتی نازل اولدی اصحاب
یا رسول الله ایچمزدن بعضمز شجاعة قتال ایدر و بعضمز
حمیة قتال ایدر بعضمز ریاء قتال ایدر بونلردن قنغیسی
فی سبیل الله مجاهد دردیدیلر رسول الله صلی الله
علیه وسلم بیوردیکه شول کمسنه که کلمة اللهی
اعلا ایچون قتال ایده اول فی سبیل الله در بو حدیث
صحیح بخاری و صحیح مسلمده مسطوردر لاجرم کلمة
الله جمیع کلماتی جامع اسمدر کلمات اللهدن مراد کتاب
اللهدن امراولنمشدر و ینه حق تعالی
بیورمشدرکه لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و
انزلنا معهم الکتاب والمیزان لیقوم الناس
بالقسط بو آیت کریمه موجبنجه ارسال رسل
و انزال کتبدن مراد اولدرکه ناسک حقوق الهیده
و حقوق ناسده قسطاس مستقیم اوزره قایم

بجیرانده بوجمله هم صلوات امامت وهم فصل خصومات
وتنفیذ احکام شرعیات ایدرلردی وخلفاء
راشدین وملوك امویین وبعض خلفاء عباسیین
دخی بو امره اقتدا وبو اثره اقتفا ایدرلردی زیرا
امور دین صلوة وجهاددر که بریسی عماد دین وبریسی
سبب بقاء شرع مبین در بو سببدندر که صلوة
وجهاد خصوصنده وارد اولان احادیث شریفه
چوقدر ورسول الله صلی الله علیه وسلم مریض
عیادت ایلسه‌لر اللهم اشف عبدك
یشهد لك صلوة وینکا لك عدوا بیوررلردی
کذلك معاذی یمنه کوندردکلری زمانده یا معاذ
اهم امرك صلوة اولسون بیوردیلر وعلی هذا القیاس
عمر عماله مکتوب کوندرسه اهم امرکز بنم یانمده صلوة در
شویله که اکا محافظه ایده سز دینکز محفوظ اولور
شویله که صلوتی ضایع ایده سز دینکز ضایع اولور
ودینکز ضایع اولمسی اهل اسلامه اشد افاتدر دیردی
زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم صلوة عماد
دیندر بیورمشلردر وحق تعالی ان الصلوة تنهی
عن الفحشاء والمنکر بیورمشلردر لاجرم متولی

امرایه

امرایه عماد دینی اقامت امر ایلسه نامی سایر طاعاته
دخی اعانت ایتمش اولور زیرا حق تعالی نك واستعینوا
بالصبر والصلوة وانها لکبیرة الا علی الخاشعین
بیوردوغنده سایر عباداته صلوتله استعانت
اولندوغنه دلالت واردر وبر محلده استعینوا
بالصبر والصلوة ان الله مع الصابرین دیو
بیوردوغنده مزید مزیت واردر وحق تعالی
نك وامر اهلك بالصلوة واصطبر علیها لا نسألك
رزقا نحن نرزقك والعاقبة للتقوی وبر محلده
دخی وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون
وما ارید منهم من رزق وما ارید ان یطعمون ان
الله هو الرزاق ذو القوة المتین بیوردوغنده
تقویت واردر ولابدن مقصود واجب
اصلاح دین خلقدر شویله که فوت اوله بونلره
خسران عظیم لاحق اولور دنیاده نعم کثیره ایله متنعم
اولدقلری فائده ایتمز وامر دنیادن مشغول اولنه
که دین انکله قایم اولور ایکی نوعدر بری تقسیم
مال بین المستحقین در بری دخی اجراء عقوبات
بین المعتدین در کیمکه تعدی ایتمزسه انك دین

جاهل دیندار اختیار اولنه اگر احکام شرعك تنفیذنه
احتیاج زیاده ایسه فاسق عالم اختیار اولنه
ولایته اهل اولمیانی متولی ایتمك دخی جایزدر بعض
ضرورت الجا ایلسه شول وقت که اصلح
موجود اول اولسه اما اول غیر نصب اولندو غی
وقت دخی نه تاخیر اولنمیوب اهلی تجسس اولنوب غي
بولندوغی وقت بلا تاخیر غیر اهل عزل اولنوب یرنه
اهل نصب اولنمق لازمدر نتکه مدیون معسرده
حقوق عباد حال اعسارده طلب اولنمز
اما ینه معسر دیونن ادایه سعی وکوشش ایتمك مهمدر
ونتکم اقامت غزو وجهاد برکمسنه دن عجز ضعف
سببی ایله ساقط اولسه اما ینه اعداد قوت
ورباط خیل ایله وسایر مقدماتن ترتیب ایله جهاده
استعداد واعتا دلازمدر زیرا هر نسنه که واجب
انکله تمام اوله اول واجبدر ما لا یتم الواجب الا به
فهو واجب والله اعلم
بو بابده اهم وبو امرده اتم اولدرکه ولایتدن
مقصودك معرفتنه وطریق مقصودك معرفتنه
عارف اولنه وقتا که وسائل ووسائط مقاصد

معلوم

معلوم اوله امر تمام واحوال پر انتظام اولور بو دلیل
عالم اولدقلرندن درکه زمان سلفده اکثر ملوك
دین امرنده مساهل ودنیالری مصالحنده کاهل
اولسه اکثریا کندی مقاصدلرینه معین اولمق
احتمالی اولنلری امورده والی ایدرلردی ریاست
نفسلری مرادلری اولدوغی جهتدن ریاست
لرینه تقویت ایدنلری تقدیم اختیار ایدوب قصر
قدرلرن عالی ایدرلردی اما سنت نبویه قدیمه بو
درکه امر دینه کم والی اولورسه دنیا امرینك صلاحنه
اول کافل اوله نتکم رسول الله صلی الله علیه وسلم
صدیقی دین امرلرینه والی ایدوب صلوه ده نایب
ایدنسه مسلمین دخی امارت حربده انی تقدیم
ایدوب خلافتنه اصحاب اتفاق واجماع ایلدیلر
وهر عسکره که برکمسنه یی امیر نصب ایدرلردی
صلوتلرنده دخی اول کمسنه امامت ایدردی وسایر
احکامی تنفیذی وحدودی اول اقامت ایدردی
کذلك بلادده استنابه ایتدکلری دخی عتاب بن
اسید در مکه ده عثمان بن ابی العاص در طائفده علی
ومعاذ وابو موسی اشعری در یمنده عمرو بن حزم در

دخی برموجب فرمودهٔ نص قران امت وسطدر
حضرتنده اشداء علی الکفار رحماء بینهم تریهم رکعا
سجدا ایبورلمشدر وبر یرده دخی اذلة علی المؤمنین
اعزة علی الکافرین بیورلمشدر بو اجلدندر که
رسول الله صلی الله علیه وسلم زماننده که صدیق
لینه وفاروق شدته نسبت اولنوردی امر
خلافنده خلافی ظهور ایدوب اهل ردتک قتلی
خصوصنده صدیقک شجاعتی فاروقدن وسایر
اصحابک شجاعتندن زیاده ایدوکی ظهور ایتدی
فصل اما امانته احتیاج ولایتده اشد
اولسه فرضا حفظ کبی اول وقت قویدن تقدیم
وترجیح اولنور اما ایکیسی بیله لازم اولسه تحصیل
محصولات اعمال کبی اول وقت شدید قوی
نصب اولنمق کرکدر شدتیله اعمالدن اموال
استخراج ایلیه وخیره امانتله حفظ ایلیه اما منصب
قضایه طالب متعدد اولسه اعلم واورع و
اکفی اولان تقدیم اولنور بربیسی اعلم بربیسی اورع
اولسه حکمی ظاهر اولوب هوایه اتباع احتمالی
اولور امورده اورع اختیار اولنور حکمی خفی

اولوب

اولوب اشتباه اولان امورده اعلم اختیار
اولنور حدیث شریفده وارد اولمشدر
ان الله یحب البصیر الناقد عند ورود الشبهات
ویحب العقل الکامل عند حلول الشهوات
واکفی اولان اعلم واورع اوزرینه تقدیم اولنور
نحو قاضینک مزیت علم و ورعه احتیاجدن قوت
واعانته احتیاجی اکثر وزیاده در اولسه زیرا
مطلقا قاضی عالم و عادل تقی در اولمغه محتاجدر بلکه
ولات مسلمیندن هر والی بو اوج خصلته محتاجدر
لاجرم بو صفاتدن هر قنغیسی که ناقص اولسه اول نقصان
سببی ایله خلل ظاهر اولور بر آخر صفتده مزیت
زائده لازمدر که انکله جبر کسر حاصل اوله اما
دخی احسان ورغبته یاخود قهر ورهبته سببی ایله
حاصل اولور هر برینک امر ولایتده دخل تامی و
سبقت ما لا کلامی وار در بعض علمادن سؤال
اولنمشدر که امر قضایه متولی اولمغه قابل کمسنه
اولمسه الا فاسق عالم یاخود جاهل دین اولسه
قنغیسی اختیار و تقدیم اولنور جوابنده ویرمشدر
که اول دیارده احکام دینک احتیاجی زیاده ا

دیوب خالدك فعلندن تبرّی عرض ایتدیلر بنه بو
جمله ایله جیش وزره امیر ایلمکدن حالی اولمز کردی
باب امارت حربده غیریدن اصلح اولدوغی جهتندن
واندوکی فعل نوع تأویلله صلاحه قابل اولدوغی
حیثیتدن امّا باوجود که ابوذر غفاری امانتده
و صدقده اوندن اصلح ایدی و رسول الله صلی
الله علیه وسلم انك حقنده ما اظلّت الخضراء
ولا اقلّت الغبراء اصدق لهجة من ابی ذر بیورمشکن
ضعفنه اشارت و ضعیف اولانه امارته
عدم اهلیّت فهم اولنوب یا ابا ذر انی اریك
ضعیفا وانی احبّ لك ما احبّ لنفسی لا تأمّرنّ
علی اثنین ولا تولّینّ مال یتیم دیو بیورمشدر امّا
بر شخصدن اصلحلر وار ایکن بر جهت راجحه و مصلحت
ناجحه اجلیچون اصلحلری قویوب اول شخصی امیر
نصب ایلمکه رخصت شرعیه و سنّت نبویه وار
نتکم رسول الله صلی الله علیه وسلم عمرو بن عاصی
اقاربنه استعطاف ایچون کندودن اصلحلر وار
ایکن اورزینه امیر ایلدی و اسامه بن زیدی باباسنك
ثارن یعنی قانن طلب ایتمکیچون کندیدن اصلحلر

در

اورزینه

اورزینه امیر قیلدی خالد بن ولیدی امیر نصب
ایلدی باوجود که اندن بعض هفوات بلکه میل
هوا و شهوت صادر اولوردی دیرلر ایدی انکچون
انی اختیار ایدرلر ایدیکه انی امیر ایلمکده اولان نفع
عام کندی نفسنده اولان مفسده خاصنه غالبدر
ایدوکی معلوم و امرا ارنده انك مقامنه قایم اولور
کمسنه معدوم ایدی بر سبب دخی بو که ملکك یا خود متولیسی
کبیرك خلقی لینه مایل اولسه نایبنك خلقی شدّته
مایل کرك و انك خلقی شدّته مایل اولسه نایبنك
خلقی لینه مایل کرك که کمال اعتدال بوله و نظام مملکتده
مانع اختلال اوله و لهذا ابوبکر صدیق رضی الله عنه
خالد بن ولیدی استنابه ایدردی و حضرت فاروق
ابو عبیده جرّاحی استخلاف ایدردی زیرا صدیق
ایله ابو عبیده لیّن الجانب بین الناس ایدی
و فاروق ایله خالد صاحب شدّت و بأس ایدی
لاجرم امرلری معتدل و زمانلرنده رعایانك فساد
حاللری صلاحه متحوّل اولدی و کندیلر بو نکله معتدل
الامر اولان رسوله خلیفه اولدیلر که انا نبی الرحمة
و نبی الملحمة و انا الضحوك القتال بیوردیلر و امتی

دنیالرن تعمیر ایدوب عرض و زارنی رعایتله نام نیکو
تحصیل ایدوب هم اصلاح عالم ایدوب ثواب عظیم
کسب ایدوب اخرتلری امرن تکمیل ایدرلر نظمه
لمحررہ شان شرع شریفه لایقمی عزت دینه یا موافقمی
قوم جهال و زمرهٔ ارذال التزام ایده نیتکم عمال فاسق
منصب مکرمدر فاضلر جمله اهل آدمدر یرایکن
دهر ایچی افاضلدن شمدی اولمز خلاص اراذلدن
یرجع الی الاصل فصل بو دخی معلوم اولمق
کرکدر که قوت و امانت ایکسی بر کمسنه ده جمع اولمق
آز واقع اولور بو سببدن عمر بن الخطاب بیورمشدر
اللهم الیک اشکو جلد الفاجر و عجز الثقة یعنی یا رب
ساکه شکایت ایدرم فاجرک قوتندن و ثقه نک
عجزندن زیرا قوی اولان اکثر فاجر و امین اولان
اکثر ضعیف و عاجز اولاغن اولور پس لازم
بودر که بر امره طالب اولنلردن بریسی امانت جهتندن
اعظم و بری قوت جهتندن اعظم اولسه اول
امره قنغیسی نفع و قنغیسنک ضرری قلیل ایسه
اول اختیار اولنه مثلا حرب امارتنه ضعیف
و فاجر امیندن قوی و فاجر شجاع ترجیح اولنه حتی

امام احمددن سؤال اولنمشدر که ایکی بلوک عسکر
اولسه برینک امیری فاجر قوی و برینک امیری
صالح ضعیف اولسه قنغیسی ایله غزا اولنمق کرکدر
فتوی ویرمشدر که قوی فاجرک فجوری ضرری
کندویه و قوتینک نفعی مسلمینه در اما ضعیف
صالحک صلاحتنک نفعی نفسنه و ضعفنک ضرری
مسلمینه در لاجرم قوی فاجر ایله غزا افضلدر و رسول
الله صلی الله علیه و سلم بیورمشدر ان الله یؤید
هذا الدین بالرجل الفاجر فاجر اولماسه ده کلکن امارت
حربه اولی اولسه دین امرنده اصلح اولندن اول
اولیدر زیرا رسول الله صلی الله علیه و سلم خالد بن
ولیدی اسلامه کلدوکی کوندن دائما عسکر ایلرو
مع هذا که بعض زمانده بعض احوالنه انکار ایدردی
حتی نبی خذیمه یه ارسال ایلدکده خالد نوع شبهه
ایله کندیلرن قتل و ماللرن اخذ ایلدی خالد ایله
اولان اصحابدن بعضی بو وضعه انکار ایدوب
رسول الله صلی الله علیه و سلمه اعلام ایلدیلر رسول
اول قومک مالرین ینه کندولره ویروب اللرن
کوکه قالدیروب اللهم انی ابرأ الیک ما فعل خالد

اعمی بمقادیر، وصبروا بعضهم قائدا، فکلهم یسقط
فی البیر. لمترجمه دیزلسه نیجه کوربر ایپه فرضا،
یدن انلاری اعمی اولسه اما، قیویه جمله بربردن
دوشرلر، تماشا ایتمکه الدا وشرلر، اما انزواج
اعلایه چقسلر من تصدر قبل اوانه فقد تعرض
لهوانه موجبنجه زوالی کالنه قرشو کلورلر ابابیل
یغور تم یغور مقتضاسنجه ثریایه واصل اولسه
ینه ثریایه نازل اولورلر کذلك ظاهرا اکابر نظری
ایله منظور وسعیلری مشکور اولورلر اما بهر حال الحق
یعلو ولا یعلی دردم اولورلر که حقیقت حاللری
وسوء باللری نمایان اولور اول مقوله‌نك دخی
تقدمندن اهل دل دلگیر واصحاب غیرت عبرت
پذیر اولور قطعه عجمی میل یدرسه ادانیه دنیا
که شرعده زنه واجبکه کفو اوله شوهر زحل کبی
پیری صدر سماده هر تحنك هلال کبی اعالی یه صف
نعل مقر قوجا هلا اولنماغی قدری چون ارغر
مجمده اولسه صدف پاره لولودن اکبر
اولورمی اهل قدر دولتیله هر ناجنس بهار
ایله اولمی شاخ خشك بار آور جبلتنده که اولما

سفله

سفله‌نك دولت دونرسکه کاوله بوینده
طوق پر گوهر اولورمی هیچ دلها دلیه بردونی
نهی، میان نازکه بکزرمی رنجله لاغر رسول دیدیکه
جاهل یغور تم یغور حباب کبی فی چرخه حقیسه
ینه ایتر ومهما امکن التفات وزرا وتربیت
وکلا قضاة الحینده اهالی یه وولاة اراسنده
دیانت وعدالتده اعالی یه کرکدر همت سمند
سعیه تازیانه وسایرلرك عدل وصداقته میلنه
بهانه در والحمد لله که ایولر دخی هر وجهله بو نیتی میسر
دربلکه ملازمتله قبوللرنده دربدر ومصداق
خبر خیر البشر درکه لا تزال طائفة امتی ظاهرین
علی الحق لا یضرهم من خذلهم حتی یاتی امر الله و
هم کذلك بو طائفه‌یی ارایوب بولوب رعایت
ایدیجك هم اللهك امری ایله اماناتی اهلنه ادا ایتمش
اولورلر هم رسول قولیله الله ورسوله وجماعت
مسلمینه خیانتدن انتها اتمش اولورلر ان لله
عبادا اجعلهم الله لمنافع الناس تعین
العباد فی حوایجهم اولئك هم الآمنون من
عقاب الله یوم القیمة بشارتنه مظهر اولوب

شعر لیس بطول اللحی یستوجبون القضا ۔ لو کان
هذا اکنداقالتیس عدل رضا ۔ واکلمز که جعل جبه و
دستار جبلی وقاحت وقباحتلرن ستر ایتمز
عاریتی وضع ووقار ایله آدم آدم اولمز بیت
دزد دزد است اکر جامهٔ قاضی دارد ۔ همچو ابلیس
همان طینت ماضی دارد ۔ حاشا بونده درکه اتفاق
مفسرین وسایر علما بونک اوزرینه درکه
انبیا عامه حسن صورت وحسن صوتله موصوفلر
در اکمل کمالات خلقی وخلقی انلرده موجوددر رسول
الله صلی الله علیه وسلم خود جمله دن اجمل وهر وصفده
اکملدر امام قاضی عیاض وسایر شمائل نبی جمع
ایدن مورخلر اتفاقیله رسول الله صلی الله علیه وسلم
کث اللحیه در طویل اللحیه وکثیف اللحیه دکلدر کذلک
رسول الله صلی الله علیه وسلم که لیلهٔ معراجده اولان
وقایعی نقل بیوردقلرنده کتب ستهٔ اصحابی که جمع
ایتمشلردر اول کیجه هر سماده انبیانک بعضیله ملاقاتلرن
روایت ایدکلرن نقل ایتمشلر وحلیه وشمائللرن
وصف ایلمشلردر هیچ بریسن طویل اللحیه
ایله اتمه مشلردر اما کتب محاضراتده طول لحیه علامت

حمق ووصف قبیح اولدوغی مسطور ومصرحدر
شعر طلوته یحملها مائق ۔ مقلوب هارون طها لائق
بیت طول لحیه علامت حمق است ۔ کر بود
از آن علامه ۔ اکرچه زنبارلق عالمنده ومحبوب
دوستلق دمنده انلر بونلرک سقاللرندن اوتنوب
رام اولورلر بونلر دخی سقاللرن کدر سوزلر کجیر
ومیوب ذوق ایدوب وصل مرام اولورلر اما عارفلر
سقاللرینه کولوب حلقه کوبلج اولورلر کیمی تولکی
کیمی کورپج اولورلر بیچاره کوسه عاشق کرچه سقالی
اوزنلرک ایاغی توزی یجر اما نه اکابردن محابت
یانند سوزی کچر محترم کرچه عاشق طلبده زیرکدر
سوزی کچمز سقالی سیرکدر بو مقوله فاضلیره
دخی لایق بودرکه نه اکابر معین وظهیر اولهلر حق تعالی
والظالمون ما لهم من ولی ولا نصیر بیوردوغنه
اتباع اوله ونه سایر خلق اول مقوله علمنده بضاعت
مزجاتی وعلمده قلت مبالاتی اولان سایر فاضلیلرک
حکم سخیف باطل ورأی سقیم عاطلنه راضی اوله
الخنزیر اذا قاد الخنزیر وقعا معا فی البیر یعنی
شعر اذا التقی فی صدف واحد ۔ سبعون

نه علملری واردرکه عمل ایده لر نه بلنلردن صوررر
لرکه اوکرنه لر اولئک کالانعام بل هم اضل
وبعض اخردخی اکرچه علملری واردربلورلر اما
بلدکلری ایله عمل اتمزلر اغراض فاسده دن بری ایله
حقدن کوز یومرلر باطله اویرلر انده علمدن فائده
کمثل الحمار یحمل اسفارا کانهم حمر مستنفرة فرت
من قسورة یاخود عقللرن ودینلرن اقچه یه
وفلوریه صاترلر صکره خطالرن یوزلرینه اورسکز
عقلم او غورلدیلر درلر یاخود سن بون سین
احوال عالمی بلمزسین اکابرک رضاسی بویله دردرلر
بوجمله دن ایکی نوعدر بر نوعی باشش اچوب میدانه
کیروب قطعه قاضی کر منصب بی دینی است
کافرم کر جمله را سرور نه ایم ورسزاوار کسان
جاهلیست هم درواز هیچ کس کمتر نه ایم درلر
بومقوله اشیا صکک اصلاحنه کمسه قادر دکلدر
لموءلف الکتاب کشیده اولمینجه فطرت پاک
تربیت ایلمز اثر درلر تربیت قلسه نیجه بیل خورشید
سنک خارایی ایده مز کوهر یونسه صابون ایله
زنکی یوزاغ دلمز انده اثر اثر کتمز ایمش حرارت

ذاتی شکر ستانده بنسه کر حنظل شب تار ایچره
یانسه کر بیک شمع ذات ایله ایررمی لمعه وفر بحر
شوره ویررمی هیچ تغییر بوبچه انهار هپ جو شیر و
شکر لب افعی ده قطرۂ نیسان زهر اولور
آنی صنمه اوله کهر جمله ضایع اولور بوسعی وامک
فطنت وفطرتی اولور اظهر نفعی اتمز بونک اکا تنبیر
بوکا انک جواری ایلر اثر شئ بولور انکشاف ضدی
ایله جهلله علم وعیب برله هنر بوی بدظاهر ایدر قاذورات
دم اوره چون نسیم وقت سحر نیلسون عاشقا
مری اکا چونکه داور درر دکل داور برنوعی دخی
بودرکه مزوجه سبز آدمن اتمیوب سقالن قبارد ایدوب
ایری نکمنده لی قفتان کیوب جعللیه اوارن انجه
ایدوب وضعیف ایدوب صورت ریا ایله اکابری
الدمق قصد ایدوب تغییر الشکل لاجل الاکل ایدرلر
اکرچه دلبندلری قبا وسقاللری قبا در اما سرمو استفاده مندن
وعدالتدن وصدا قتدن بهره کری یوقدر سقاللری
مجرد طوب طعن وسنک ستمه متر سد ظن ایدرلر
بمزلر که خلق عالم موشکاف وعارفلردر بونلرک قیل
وقالنه متعلق اموردہ قیلی قرق یاررلر واقفلردر

ایچون کندویه ورسلنه کم پردم ایدر شرعنه ایدر بو
اینک مفهومی جمله امت اجابنه شاملدر عموما امت
محمدی خصوصا ایچلرنده اولان اهل قبض و بسط و
ارباب حل و عقدی اظهار حقه و نصرت شریعته ترغیب
وارد مخصوصا علما حقنده بو آیت نازلدرکه ان
الذین یکتمون ما انزلنا من البینات والهدی
من بعد ما بیناه للناس فی الکتاب اولئک
یلعنهم الله ویلعنهم اللاعنون یعنی شونلرکه بز نازل ایتدکمز
اندوردیکمز بینات و شرایع احکام هدادن کتم ایدرلر
کیم بزانی کتابده بیان ایتدکمزدن صکره اونلره
الله لعنت ایدر دخی انس و جندن لعنت ایدنلر
لعنت ایدرلر معلوم اولدیکه جمله علما خصوصا اهل
حکم اولان قضات کتاب اللهده اولان احکام
شرایعی اولدوغی اوزره خلقه بلدرمک کرک ایمش
کیمسنه رضاسیچون حقدن عدول ایلمک کرکمز ایمش
یوخسه اللهک و ملائکه و انس و جنک لعنتنه مظهر
اولورایمش اکرچه ظاهر رضاسنه تابع اولدوغی
اصحاب دولت اول قاضی هواسنه تابع اولقو
رضاسنه تابع اولدوغندن حظ ایدر اما عالم قد انصافدن

نظر ایدوب

نظر ایدوب حقدن عدول ایدوکندن بالضروره
درونندن استکراه ایدر و لعنت دخی ایدر جمله
لعنت ایدنلرک بری دخی اول اولور اصحاب
حکمت بونی شول کمسنه یه تشبیه ایدرلرکه بر کمسنه
مقتضای شهوتله بر عورت یا بر اوغلاندن صحبت
طلب ایدوب اول دخی راضی اولسه کرچه شهوت
محلنده هواسنه تابع اولدوغندن نفسی حظ
ایدر اما شهوتنک سورتی کسر اولدقدن صکره بو
حسنله بوکا یازق یا قحبه یا خیز ایمش دیو بی اختیار
نفرت و لعنت قلور من طلب سخط الله فی
رضاء الناس سخط الله علیه واسخطه
علیه الناس ومن طلب رضاء الله ورضی
الله عنه وارضی الناس عنه حدیث شریفی بو
معنایه واضحدر اما حقی بیلوب حقه اتباعله مرزوق
اولمق کمسنه علماء مقسطیندن اولور ایمش
رسول الله صلی الله علیه وسلمدن مأثور اولان
ادعیه دندر اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا
اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه زمانه
قاضیلرینک بعضی که علمدن و فهمدن عاریدر

راين ايشدوب اوينه واروب بلوب ينه
كلوب منبره چيقوب كندى رأيندن رجوع ايتمشدر
وبر دفعه بر كبه عورته حد اورمق قصد ايلدكده
معاذ بن جبل حاضر بولنوب يا امير المؤمنين سن
بو عورته امير ايسك قارننداغنه امير دكلسين
ددى حضرت عمر معاذ سوزيله حددن فراغت
ايلدى كذلك عثمان رضى الله عنه زماننده بر عورت
ار ه واروب التى آيده اوغلان طوغروب حضرت
عثمان زنا اتدك ديو عورته حد اورمق قصد ايلدى
حضرت على رضى الله عنه حاضر بولنوب حق تعالى
قرآنده وحمله وفصاله ثلثون شهرا ديو بيوردى
يعنى ولدك حملى وانا سندن ايرلمسى اوتوز
آيدر ديمك اولور وبر روايتده دخى والوالدات
يرضعن اولادهن حولين كاملين بيورمشدر
يعنى انلر اولادلرن ايكى ييل امزيررلر ديمك اولور
اوتوز آيك ايكى ييلى كه يكرمى دورت آيدر امزيرمك
حصه سنه التى آى قلور التى آيده اوغلان طوغمق
جائز اولور ديدى حضرت عثمان قبول ايدوب لولا
على لهلك عثمان بيوردى سايرى دخى بويله ايديلر

حتى ابو

حتى ابو موسى اشعرى زماننده بر مسئله استفتا
ايلديلر عبد الله بن مسعودى كوستردلر اول
بونده ايكن بندن نسنه صورمك ديرايدى كذلك
ائمه مجتهديندن نيجه سى بر قوله ذاهب اولدقلرندن
صكره ينه رجوع ايتمشلردر و امام اعظم رضى الله عنه
اعظم ائمه ايكن نيجه خصوصده كندى قولندن رجوع
ايدوب شاكردلرى اولان امام ابو يوسف ايله
امام محمد قوللرينه تابع اولمشدر وبالجمله بر يرده
راى اخر ان نتبع در حق تعالى بيورركه ان الله
يستحيى من الحق حقده حيا وخوف وخشيت
اولمق كركدر وعلمايه دخى واجب اولدركه تخلقوا
باخلاق الله امريله مأمور اولوب انلر دخى حق سوزى
سويلمكدن استحيا ايتميه لر زيرا آيت كريمه ده واقع
اولمشدر لقد ارسلنا رسلنا بالبينات وانزلنا
معهم الكتاب والميزان ليقوم الناس بالقسط
وليعلم الله من ينصره ورسله بالغيب يعنى
بز پيغمبرلر كوندردك معجزات باهره ايله دخى انلر ايله
كتاب انزال ايلدك دخى شرع اندردك خلق
قسط اوزره قايم اولمغيچون دخى الله تعالى بلمك

وصفنده مطرود حق مردود ابد شیطان رجیم
علیه اللعنه ایله مشترک اولا [illegible] انا نعوذ بک
من درک الشقاء و سوء القضاء و شماته الاعداء
رباعی حال عجبی مخالف ماضی شد زین پیش
کجا بدین راضی شد سگ شحنه وگاو محتسب
و خر نائب سر کله این خرکله هم قاضی شد
اول مقوله قاضیلرک عنوان براتلری بو وصفله
معنونلردرکه بیت سر خون ریختن دارد سپهر
چرخ گردانش مگر یاد آردش خونریزی قاضی
دورانش چه قاضی قاضی کزوی خدا و خلق را
رسیده لشکر ظلم و ربوده دین و ایمانش
شراب از مال مسجد خورده قاضی مسلمانان
کنون می باید از دلهای سوزان چرخ بریانش
حسودی عملداری و جهلی و ستمکاری چه بدبختی
که اینها آیتی بود ست درشانش چه حجتهای
ناحق نامهٔ اعمال شد باطل کسی کو را چنین حجت
بود اینست برهانش مترس از طمطراق
چارطاق خانهٔ ظالم که از دود دل درویش افتاد
ایوانست ندارم حد کافر گفتن آن غار نکرد بن را

مسلمان نیست باری هر که میگوید مسلمانش
و هر دعوی و خصومته گلن ارباب حاجات اوکنه
گلدکلرنده سلام یرینه بو رباعی ی اوقورلرکه
تقلدت القضاء بغیر حق و قاضی الجور فی الاحکام
فیضا ذبحت بغیر سکین و انا نرجو الذبح بالسکین
ایضا جهل و حماقتلرندن حکم شرعده مراد مجتهده
و کلمات مؤلفه و مفهوم کتابه واصل و ملمد قلزندن
فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون یعنی بلمزسکز
اهل علمدن سؤال ایلک و اهلنه مراجعت ایلک مضمونیله
عمل ایلک مصراع سن اذعان ایلمز سک بازی بر
اصلن بلندن صور رسول الله صلی الله علیه و سلم
الرحمن علم القرآن تعظیمنه مصدق ایکن جبرائیل
علیه السلام ییلده بر کره قرآن عرض ایدردی متوفی
اولدقلری ییل ایکی کره عرض ایلدیلر و امور ده
و شاورهم فی الامر امرینه امتثال ایدوب اصحاب
کرام ایله مشورت بیوررلر ایدی کذلک صدیق اکبر
زمان خلافتنده سایر اصحاب ایله مشورت ایدرلر
ایدی حضرت فاروق خود دینجه فرایض مسئله سنده
حکم ایتدوکندن صکره زید بن ثابتک کندنه مخالف

ملن.

ايلر زيرا نه هر قاضي اهل علم اولور ونه هر اهل علم قاضي
اولوب علميله عمله توفيق بولور بيت نه هر
كه چهره برافروخت دلبرى داند نه هركه آيينه
سازد سكندرى داند نيجه قاضي واردركه
علمني باطل عملنه وسيله ايدوب نفساني مراد
ودنيوي غرض ايچون حقدن كوز يومرلر واويله
باطله واباطيل عاطله ايله حقوق عبادي ضايع
ايلكيچون اموال ناسي اكل ايتمك سبيلنه كيدرلر عند
الله وعند الناس جواب اولميجق چوق نسنه لري
جواب صواب ديو بازاراندوكي عمل تحقيقي وفعل
شنيعي صورت حقده كوستروب نيجه بي خبر
حق بولدن صد ايدوب حقي سد ايلرلر يأكلون اموال
الناس ويصدون عن سبيل الله حاشا ثم حاشا
كه بوحاللي قضاتمه شول رضاي حقي خلقدن تقديم
ايدوب طريق حقه كيدن قاضيلر برا وله وما يستوي
الظلمات والنور ولا الظل ولا الحرور هيهات هيهات
هذا عذب سائغ شرابه وهذا ملح اجاج بو معني
قرآن كريمده ايكي آيتله تا بتدر بري بودركه ومن
الناس من يعبد الله على حرف فان اصابه

خير اطمأن به وان اصابته فتنة انقلب على وجهه
خسر الدنيا والاخرة ذلك هو الخسران المبين
بري دخي بودركه وضرب الله مثلا رجلين احدهما
ابكم لا يقدر على شيء وهو كل على مولاه اينما يوجهه
لا يأت بخير هل يستوي هو ومن يأمر بالعدل وهو
على صراط مستقيم مثل الفريقين كالاعمى والاصم
والبصير والسميع هل يستويان مثلا افلا تذكرون
وزمرۀ قضاتدن بين الناس قضاء حكومات
وفصل خصومات ايدن طائفه دن حكم بالباطل
ايدوب صراط مستقيم وجادۀ عدلدن عدول
ايدوب حكم ايدنلر حقنده حق تعالى بو آيتلرده
بيوردقلري شاملدركه ومن لم يحكم بما انزل الله
فاولئك هم الفاسقون وبر محلده دخي ومن
لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الكافرون ومن
لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الظالمون زهي خزي
وخسارت كه نائب الله وقايم مقام رسول الله
ايكن انلر حكميله حكم ايتميوب حق سبحانه وتعالى كندي
عظمتيله فسقنه وظلمنه وكفرنه حكم ايتدوكي قوللردن
اولوب الا لعنة الله على الظالمين موجبنجه ملعون اولورلر

بد اندیشش مردم سر افکنده به ؛ درخت تو از بیخ بر کنده

به ؛ وارباب حل و عقدک اوزرنه بو وجهله اصلاح

عالم واجبدر و امتیاز بنی آدم لازم و لازبدر شعر

ان لله عبادا فطنا ؛ ارسل الله لدفع الفتنا ؛ اما

نه فائده که عالمده احوال صلاح معکوس جهله و سفله نک

طوبی کوکه اغمش و علما و فضلانک لواء بختی منکوس در

کردون همیشه سفله و دون پرور دچه سود

یکره بسوی مهر و فا نکذرد چه سود ؛ قلب بنهرج

و زر خالص یک بهاست ؛ صراف فضل را زمحک خرد

چه سود ؛ بادود حیف تیره نماید چراغ کام ؛ می کرچه

غم برد چو خمار اوردچه سود ؛ اما منصب قضا نیابه

الله و خلافت رسول الله و امانت احکام و فتاوی

و ضبط احوال و اموال رعایا در فلا وربک لا یؤمنون

حتی یحکموک فیما شجر بینهم ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا

مما قضیت ویسلموا تسلیما مشکوة انوارندن

مقتبس فاحکم بین الناس بالحق ولا تتبع الهوی

مرقات اثارندن ملتمسدر اگرچه که حق سبحانه

و تعالی هل یستوی الذین یعلمون والذین لا

یعلمون بیوردی اما هر برینک درجه سی و تفاوت

علمدن

علمدن استعدادنه کونه حصه سی متفاوت اولدوغن

اشارت ایدوب والذین اوتوا العلم درجات

بیوردی و علمه هرکز نهایت اولمیوب هر علمک

فوقنده بر علم و هر عالمک فوقنده بر عالم اولدوغن تا وزانسنده

اعلام ایچون و فوق کل ذی علم علیم بیورلدی

بو وجهی معلومدر که هر عالمک دنیاده قدری و منزلتی

واردر و عند الله درجه و رتبه لری بر دکلدر بلکه

عند الله مقرب و مقبول و عند الناس معتمد و

مقتدی اولمغه لایق شول اهل علمدرکه علمیله

عامل اولوب دینی اوزره محکم و شرعی اوزره ثابت

قدم اولوب اغراض فاسده دن و اعراض کاسده

دن اغماض عین ایده نه انکه طریق مستقیمدن

عدول و حق صریحدن نکول ایدوب جایزکه اندوم

فلان صاحب دولته خوش کله دیو حقی ستر

ایدوب ادنی اصلاح ذات بین ایده بو معنایه شاهد

درکه حق تعالی وجود شریفنک وحدانیتن اثبات

ایلدکده ذات پاکنه ملائکه کرامنک شهادتندن

صکره واولوا العلم قائما بالقسط دیوب شهود

علمایی قسطاس دین اوزره قائم اولمغله تزکیه

عن

انلر حقنده شاملدر بیت حق بیک کس جمله
را لایق نذید هرکسی را بهر کاری آفرید لاجرم نائب
الله و نائب رسول الله اولان اولوا الامر سلاطینه
و نواب سلاطین اولان اساطینه واجبدر که تخلقوا
باخلاق الله موجبنجه خلق الهی یه تقلید ایدوب فاذا
نسیم علی قوم و سموم علی قوم مقتضاسنجه سعید
و شقی بینن تمییز ایدوب هر برینک فعلنه کوره کلمنه
موافق جزاسین تنجیز یعنی قوابل نسمات سمات
احسانله و رشحات سحاب لطف بی امتنانلرین نشو
و نما بولوب خندان و اراذل صرصر قهرلیه برک خزا
نی لرزان اوله و هر حاکمک محکومی اولان طائفه که
فی الحقیقه بر باغدر ایچنده تربیته قابل اولنلر تربیت
اولنوب ناقابللرک وجود بی سودنی خار و خاشاک
کبی کلشن عالمدن ازاله اولنوب هم کلشن پاک
هم کوکلر مزاحمهٔ خاردن خلاص اولوب تا بناکه
اوللر بیت هست درین دائره لاجورد
مرتبهٔ مرد بمقدار مرد کر بودت میل که باشی
بحق جای بران ده که شود مستحق طعمهٔ طوطی
ندهی زاغ را جای خزان هم نکنی با غرا زاغ

نداند قدری قدر قند باغ نباید ز خر الا کزند چونکه
شدی ناظم اهل جهان میل تو باید بهنر هر زمان
مرتبه را بر قدر فضل ده تا که شود به بهنر مرد زکه
ورنه شود کور دل اهل هنر کی بهنر میل کند او دیگر
شونلرکه تحت و سداد عدم لیاقتی وحقه
اختلاف و باطل اوزره اختلاقی اوله حق تعالی قبلند
ابد الآبدی و باقی الاباد اولنلر انلاره منصبلر و مراتب
توجیه اتمیلر نظم با دان جای دانایان نشاید
مناصب نامناسبر انیاید مکر باور ز هر کس کر کند
لاف که زردوزی نداند بوریا باف خزف را تر
بند از در رصاف نداند و نخی از جنت اعراف
و ناقابلک تربیتنده چکلن سعی و امک هباء منثورله
که نظم کار باید بکاردان دادن وز کف
نابکار باز ستادن کار را مرد کاری باید تا ر
ونق رواجش افزاید راه رونق اکر تو خواهی
باز هر کسی را بقدر او بنواز کر دهی خار را نوا
جبات ور کنی تربیت با آب نبات عاقبت
شاخ خار خار شود همدم پیشه باز ناز شود
هر زمانده نامرد و نابکار ذلیل و خوار ایدر بیت

واستبهما بالحق اجعل للمدعی امدبعیدا الیه اذا ادعی
حقا غایبا او بینة فان احضر بینة اعطیته حقه والا وجهت
علیها القضاء فان ذلك اجلی للعمی وابلغ فی العذر
والمسلمون عدول بعضهم علی بعض الا محدودا فی حد
او جرا علیه شهادة زورا وظنینا فی ولاء او قرابة
فان الله تعالی تولی منکم السرائر ودراء عنکم بالبینات
وایاك والغضب والضجر والتأذی بالناس والتنکر
عند الخصوم فی القضاء فی مواطن القضاء مما توجب
من الله الاجر ویحسن به الزجر فانه من یصلح ما بینه
وبین الله ولو علی نفسه یکفیه ما بینه وبین الناس
ومن یری بما یعلم الله منه خلافه شانه الله فانه تعالی
ما یقبل من العباد الا ما کان له خالصا فما ظنك فی
ثواب فی عاجل رزقه وخزائن رحمته بو وصیت
نامهٔ فاروق قدر مصداق حق اوزره مصدوقدر سرمایهٔ
افعال دین ودولت وپیرایهٔ عروس اعمال دنیا
وآخرتدر اما بو فقیر وحقیر دخی گستاخانه عرض ایدوکی
بودر که اصحاب سعادته شرفهم الله تعالی بالفوز الی
السعادة الابدیة اعطاء مناصب ومآرب
والقاء مراتبده نصیحتی بودر اگرچه دائره ادبدن

خروج ومن تعدی طوره ربته سندن عروجدر اما
چون انلر وکلاء اولی الامردر وهم اولی الامر وشاوره
هم ایله مأمورلردر والمستشار مؤتمن اولوب مستشار
اولنلر بدوکن دیمکده معذورلردر خاطره فاتره لا
اولانی عرض ایلمکده قباحت یوقدر ؛ بیت
عجبدر بو عجب سوز بو العجبدن ؛ ادیب الوراد
هر بی ادبدن حق تعالی که ذو الجلال والجمال در ذاتی
ومضل ومعز ومذلدر استحقاقی اولانه هدایت ایدر
اولمیانی اضلال ایدر مطیعه عزت ویرور عاصیه
ذلت ویرور رسول الله صلی الله علیه وسلم رب
ایله عبد ما بیننده واسطه در بشیردر ونذیردر
قبول دعوت ایدنه بشارت وعاصیه شفاعت
ایدر اما منکر ومتمرده عذاب وعقاب ایله وعید ایدر
وسنت الٰهیه بونك اوزرینه جاریه در که خلقك
کیمی سعید وکیمی شقی وکیمی جید وکیمی ردی در شونلر که
حبل متین شرع مبینه اعتصام ایدلر ومن یعتصم
بالله فقد هدی الی صراط مستقیم انلر حقنده نازلدر
شونلر که ضلالت وسنت نبویه یه عدم تبعیت
ایله متصف اولدیلر اولئك لهم عذاب عظیم

اولسه خلق انک علمن بلمسلر سلطان انی قاضی
اتمکله اول بلدک جاهللرینه تعلیم ومسترشدلرینه
افتا ایلسون دیو قصد ایلسه یاخود کندینک علمن
وقضایه اصلحیتن امام وخلق بلمسه قضایه تولی
اولمغله علمن بلدرمک قصد ایلسه یاخود بلمسه که اول
ویردکلری کمسنه دخی تولیت قضایه مستحقدر
اما کندی اندن خلقا انفعدر اولیکن قاصردر
اول وقت طلب مستحب اولور وجه رابع طلب
قضاده سعی تحصیل جاه وشهرت ایچون وخلقه اوتوملق
ایچون اولسه اول وقت طلب مکروه اولور اکر
حرام اولورسه ده دیسلر وجهی اودرکه [illegible]
الاخرة نجعلها للذین لایریدون علوا فی الارض ولا
فسادا والعاقبة للمتقین بیورلمشدر اما قضایه
اخذ رزق المسه علی مشهورا وله کندوی فی فضلله
تشهیره احتیاجی اولمسه مکروه اولور وجه [illegible]
اولدرکه کندیده قضایه اهلیت اولمیه یاخود اوله
اما کندی فاسق اوله قضایی هوای نفسنه وسیله
ایدینوب طوپنجه شراب ایچمک واوغلنلر صالندیروب
رشوتلر الوب مزخرفاته صرف ایدوب اعدا اسندن

انتقام

انتقام المق ایچون قاضی اوله اول وقت قضایه
سعی وطلب حرام کتاب ادب القاضی ده و کتاب
معین الحکام ده یازرکه قضاته لازم اولان اودرکه
حضرت عمر فاروق رضی الله عنه ابو موسی اشعری
قاضی نصب اتدکده اکا یازوب کوندردوکی
مکتوبک مضمونی ایله عمل ایلیه مکتوب بعینها بوذکر
صورتی نقل اولندی بسم الله الرحمن الرحیم
اما بعد فان القضاء فریضة محکمة وسنة متبعة
فافهم فاذا ادلی الیک فانفذ فانه لاینفع تکلم بحق
لانفاذ له بین الناس فی وجهک ومجلسک و
عدلک حتی لایطمع شریف فی حیفک ولایخاف
ضعیف جورک والبینة للمدعی والیمین علی من ادعی
علیه والصلح جائز بین الناس الا صلحا احل حراما وحرم
حلالا ولایمنعک قضاء قضیت فراجعت فیه
نفسک او هدیت فیه لرشدک ان تراجع فیه الحق
وان الحق قدیم لایبطل ومراجعة الحق خیر من التمادی
والباطل الفهم الفهم فیما یختلج فی صدرک مما لیس
فی قران ولاسنة ثم اعرف الامثال والاشکال
وقس الامور عند ذلک واعمد الی اقربها الی الله

... بلا شبهه بز علما عمل قضاده بولنیورز وحق
تعالی بیورر که ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات
الی اهلها واذا حکمتم بین الناس ان تحکموا بالعدل ان الله یحب المقسطین یعنی حکم ایلسه کوز عدلله
حکم ایلک که حق تعالی قسطله عمل ایدنلری سوریس
محبة اللهدن احب نه وار که اکا طالب اولمیه
وحق تعالی قضادن امتناع ایدنلری بر آیتله ذم
ایدیکه واذا دعوا الی الله ورسوله لیحکم بینهم
اذا فریق منهم معرضون ودعوت شرعه اجابت
ایدنلری مدح ایلدیکه انما کان قول المؤمنین اذا دعوا
الی الله ورسوله لیحکم بینهم ان یقولوا سمعنا
واطعنا بو سببدندر که علما مستحب کورمشلردر
برکسنه‌یی شرعه دعوت ایلسه‌لر سمعنا واطعنا
دیه و شول احادیث شریفه که قضادن تخویف
وتحذیری مشتملدر شول قضاة حقنده در که علما
دن اوله اما جایرلر اولالر یاخود جهله دن اولوب
تکثیر مال ایدوب توقیر والدن قاچمیلر ودرلر که
من ولی القضاء فقد ذبح بغیر سکین حدیثی دخی
شرف قضایه دلیلدر که قاضی اولان کندی هواسنه
واقارب وتوابعنک هواسنه مخالفت ایتمکله

نفسیله مجاهده ایدرلر ذبح الله اولوب شهدا
مرتبه‌سنه واصل اولورلر رسول الله صلی الله علیه وسلم
علی یی ومعاذی وعماری قضایه مولی ایلدیکی زهی
ذابح که رسول الله اوله وزهی مذبوح که بونلردر اما
واقع اولان تهدیدات وتحذیرات حکمده جور
وظلمه ندر نفس قضادن دکلدر هر امرده جور وظلم
اعظم ذنوب واکبر کبایردندر وطلب قضانک
وجه‌اوزره ... واجبدر که کندی اهل اجتهاد
دن واهل عدالتدن اولسه یاخود اول قصبه‌نین
طلب ایتدوکی بلده‌ده قاضی اولمیه یاخود اولسه
... قضاسی جایز اولنلردن اولمیه عبث کبی ایکمی
اصم کبی مرتد کبی یاخود طالبلرده کندودن صالح
اولمسه اول وقت قصدی حفظ حقوق واجراء
حکم شرعی علی وفق الشرع اولیجق طلبی واجب اولور
... بونلر اولمسه اما فقیر اولوب عیالی
کثیر اولسه یاخود کندیدن بر ضرری قضا ایله دفع
میسر اولسه که قاضی اولمایجق نفسنه یا عرضنه
بر بلا عارض اولسه اول وقت طلب قضا مباح
اولور ... عالم اولسه اما علمی خلقه خفی

نفسیله

اصابت ایلسه حق تعالی اکه ایکی اجر ویرور واکر حکم
ایلسه و حکمنده اجتهاد ایلسه خطا ایلسه اکه
بر اجر ویرور و حسن رضی الله عنه روایت ایدرکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشدرکه لاجر حاکم
عدل یوما واحدا افضل من اجر مصل یصلی
فی بیته سبعین سنة یعنی بر حاکم عادلک بر کون
عدل ایده انک اجری افضلدر یتمش ییل اونده نماز
نماز قلن کمسه نک اجرندن زیرا نماز قلنک خیری
انجق کندی اوینه مخصوصدر اما عدلک خیری ویرکسه
هر اوه واصل اولور بو سوزی حسن کندیدن دیمک
بو قدر زیرا مقادیر ثوابی تعیین ایلمک توقیفیدر
یا رسولدن یا اصحابدن توقیفه استماعه منحصردر و
ینه رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشدر عمرو بن
عامره که ان قضیت فاجتهدت فاصبت فلک عشر
حسنات وان اخطأت فلک حسنة یعنی
قضا ایله اکر اجتهاد ایدوب اصابت ایدرسک
اون ثواب الورکیرورد اکر خطا ایدرسک بر ثواب
الورکیرورد باطله بو معقوله وجوه ایله تجویز ایدنلر بی
مذهبی ایله نفسنه اعتماد و وثوقی اولانه قضایه دخول

تجویز

تجویز ایتمشلردر اکرچه کتب فتاوی و فروعده قضایه
متعلق سوز چوقدر لکن ادب قاضی خصافدن بو قدر
ایله اکتفا اولندی اما کتاب معین الحکامده اولنان تحقیقاتک
ترجمه سی بودر علم قضا علومک اجلی واعزی واشرفیدر
زیرا منصب نبوی و مقام علیدر و حسین رضی الله عنه
روایت ایلرکه قرانده آتیناه الحکمة وفصل الخطاب دن
مراد علم قضادر و اکثر مؤلفین منصب قضایه
دخولدن ترهیب و تحذیرده مبالغه ایتمشلردر
و قضایه سعی ایلمکدن تشدید ایلمشلردر حتی شویله
اولمشدرکه بعض فقهانک اذهاننده مقرر اولمشدر
که بر کمسنه قضایه متولی اولسه دین امری سهل اولا
و کندوی تهلکه یه القا اتمش اوله و قضایی قبولله
ترک افضل اتمش اولا ایدی بو خطای فاحشدر
بو اعتقاددن رجوع و توبه لازمدر بو منصبک
شرفن و تعظیمن بلمک واجبدر زیرا بر نعمتدرکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم بو نعمتده حسدی
مباح قلوب بیورمشدرکه ابن مسعود روایت
ایدر لا حسد الا فی اثنین رجل آتاه الله مالا
فسلطه علی هلکته فی الحق ورجل آتاه الله الحکمة فهو

عنه

دن

اموره تولیت قبول ایتدکلرندن معلومدر مع هذا
حق حضرت علی جانبنده ایدی اما قضایه دخولی جایز
کورمیلر بو حدیث شریفله استدلال ایدیلر که یجاء
بالقاضی یوم القیمة فیلقی من شدة العذاب یود
انه لم یحکم بین اثنین یعنی قیامت کونی قاضی یی کتوره
لر شدت عذابدن بر مرتبه یه واره که ایکی کمسنه
اراسنده تولیدی حکم ایلمیدم دیه زیرا هر قضاده
هم اللهک امرن انفاذ هم بنی آدمک حقنی ابقا واردر
وحسب الواجب اللهک امرن انفاذ و بنی آدمک
حقن ابقا یه کمسنه قادر دکلدر و بر حدیث شریف
دخی بودر که حضرت علی کرم الله وجهه ذی فقارده
باشنده قره عمامه وار ایکن بر خطبه اوقودی و انجنده
بو حدیث شریفی نقل ایلمشدر قال رسول الله صلی
الله علیه وسلم لیس من وال ولا قاض الا ویؤتی
به یوم القیمة حتی یوقف بین یدی الله سبحانه وتعالی
علی الصراط ثم ینشر الملائکة سیرته فیقرا علی رؤس
الخلایق فان کان عدلا نجاه تعالی بعدله وان کان
غیر ذلک انتفض به الصراط انتفاضة صار بین
عضوین من اعضائه مسیرة مائة سنة ثم ان

ان الصراط

ان الصراط یتخرق فما یتلاقی قعر جهنم الا بوجهه بردخی
بو حدیث شریفله استدلال ایلمشلردر که ابو هریره
رضی الله عنه بر کون رسول الله صلی الله علیه وسلمه
کلوب امورناسدن بر شیئه بنی مولی ایله دیدکده بویردیلر
که انی اراک ضعیفا وانی احب لک ما احب
لنفسی فلا تولین مال یتیم ولا تأمرن علی اثنین یعنی
بن سنی ضعیف کورورم کندی نفسمه صندوغم شیئی سکه
صانورم تا سنک مال یتیمده مولی اولمه و ایکی کمسنه یه
امیر اولمه بوندن فهم اولندیکه امر قضا و تنفیذه دخول
مستحب اولسه ابوذر غفاری بی دخولدن منع ایلمزدی
اما دخولی تجویز ایدنلر دیمشلردر که شویله که نفسنده
منصف اوله هوایه تابع اولمیه و قضایی حکم الله اوزرینه
تنفیذ ایدوب نفسنک هواسین و دنیا اهلنک
رضاسین حقدن ترجیح و تقدیم ایتمیه قاضی زینل
کبی اول وقت دخول جایز اولور و بو حدیث شریفله
دخی استدلال ایدرلر که ابو هریره رضی الله عنه روایت
ایدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشدر که
اذا حکم الحاکم فاصاب فله اجران واذا حکم فاجتهد
فاخطأ فله اجر یعنی بر حاکم حکم ایلسه حکمنده

انا نعوذ بك من درك الشقاء وسوء القضاء و
شماتة الاعداء بو مناسبتله قضایه و قضاته مناسب
کلمات الحاق اولنماغه اقدام اولندی الحاق حقیقتده
قضا بر محظور اولدوغنه حدیث سابقله من قلد قضا
فقد ذبح بغیر سکین حدیثی شاهد عادلیدر ب
وامام مز ومقتدامز حضرت امام اعظم قبول قضادن امتناع
حبس و ضربی اختیار اتدوکی دخی قدوه اولور اما
بعضلر قبوله رخصت ورمشلردر کندینک امر قضایی
کما هو حقه اقامت ایده جکنه اعتقادی و وثوقی اولدوغی
تقدیرجه و یوسف پیغمبر علیه السلام اجعلنی علی خزائن
الارض انی حفیظ علیم بیوردوغی ایله استدلال ایلمشلر
درکه حضرت یوسف اول زمان قحطده خزائن کندی
تصرفنده اولمق خلقه نافع اولدوغنی بلوب کندی
مباشرت اتمدوکی تقدیرجه خلقه مضرت ایره جکنی
بلوب منصب حفظ خزائنه طالب اولدیلر اما انده نجه
ده امام ثانی ابو یوسف و امام ثالث محمد شیبانی
امر قضایه کندیلر دخول ایدوب انلردن صکره قبول
ایدنلر انلره اقتدا ایلمشلردر فی الواقع امام خصاف
ادب قاضی ده بویله تحقیق ایلمشدر که کتاب و سنت

واجتهاد

واجتهاد ورأی ونظره عالم اولمیانک کمسنه قضایه
موتی اولمق جایز دکلدر اما بو نظره عالم اولسه اول
کشی عدل اوزره اولور قضایه تولیت ایلمک جایز طرفندن
اولسون جواز ولایتنده تردد واشتباه یوقدر
کتاب وسنت واجماع امت ایله اما کتاب ایله
ان احکم بما انزل الله بو خطاب کافه ناسه خطابدر
امام کافه ناسک مقامنه قائمدر حقوق الله
اقامت ایلمکده اول تقدیرجه اقامت حدوددن
حقوق الله اقامتنه بر کمسنه نی نصب ایلمکه قادر
اولور اما سنتله جایز اولدوغی بودر که رسول
الله صلی الله علیه وسلم حضرت علی رضی الله عنه
و معاذ بن جبلی و عمار بن یاسری و خالد بن ولیدی
قضایه و سایر اموره موتی ایلدیلر اما اجماع امتله
جایز اولدوغی رسول الله صلی الله علیه وسلم زمانندن
بو زمانه دک بر کمسنه خلافنه عازم اولمدی اما
سلطان جابر قبلندن موتی اولمانک جوازی
و حکملرینک نفاذی اولدوغی اصحاب نبی علیه
الصلوة والسلام معاویه دن و حضرت
علی اوزرینه خروج ایدن خوارجدن قضایه و سایر

من تعلم الرمي فنسيه فليس منا بر روايتده فهي نعمة
جحدها يعني پرافلك قادر اولدوغكز قوتدن حقي
انمر صقلمقدن مسلم روايتنده يعني اوق آتمك
وانره بيلك اوق آتدوغكز سوكوليدر بكا آتابيلدوكنز
دن وهر كيمكه اوق آتموغ اوكرنسه صكره اونوتسه اول
بزدن دكلدر بر روايتده اول بر نعمتدركه انكا انكار
اتمشدر معلوم اولديكه نيمكك انواعن اوكرنمك
واوق آتمغك انواعن اوكرنمك ووقت حاجته
پراقلموغ كرك ايمش اما بين الناس حكم اتمكده
قوت امانت كه لازمدر قوت علمله عدالته راجعدر
كتب وسنت وجوب عدله دلالت ايدر ودخي
تنفيذ احكامه واجراء شرع نبي عليه السلام راجعدر و
امانة اللهدن خشيت ايدوب اللهك آياتن ثمن
قليله بيع ايميوب ناسدن خشيتي تركه راجعدر بو
اوچ خصالي حق تعالى ناسدن بر حاكمه امر ايدوب
بيورمشدركه فلا تخشوا الناس واخشوني و
لا تشتروا بآياتي ثمنا قليلا ومن لم يحكم بما انزل الله
الكافرون بوسببدن رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورمشدركه القضاة ثلثة قاضيان في النار

وقاض

وقاض في الجنة لابد بر كمسنه كه حقي بلدي خلافنجه
حكم اتدي نارده در كذلك بر شخص كه جهل ووزره حكم
اتدكي حق تعالى يه افترا ايدوب اللهك امري ورسولنك
شرعي بودر ددي اول دخي نارده در اما شول قاضي
بلدي وموجبي ايله عمل ايلدي اول قاضي جنتده در طولي
وقاضي هر كمسنه اطلاق اولنور كه ايكي كمسنه بيننده
حكم وفصل ايده كرك خليفه وكرك سلطان وكرك
وزير وكرك نائب وكرك والي كرك احكام شرعيه
تنفيذي ايچون منصوب اولسون كرك امور عاديه
اجراسي ايچون مولى اولسون حتى اوغلنجقلر خطلرين آرايوب
قنغيسنك خطي ايودر كوردي بو بر كمسنه اختيار ايدوب
انك حكمنه راضي اولسلر اكا دخي اصحاب بني قاضي
درلر آيت كريمه ده واقع اولان خصلت اوچدر كه
حق تعالى بيورمشدر بندن قورقك ناسدن قورقمك
يعني بنم احكامم اجرا ايلمكده غيرك خوف وخشيتن
كوكلكزدن كيدرك ايكنجي خصلت دخي بنم امانتمي آز
بهايه صاتمك يعني رشوت الوب احكامم اجراسنده
اهمال ايلمك اوچنجي خصلت هر كيمكه حق تعالى نك انزال
بيوردوغي ايله حكم ايلمزسه انلر كافرلردر اللهم عصمنا

الله تعالى ائمهٔ عدل و مقسطیندن اولور بعض
امورده اختلال دخی کلسه ضرر ایلمز زیرا حق تعالی
بیورر فاتقوا الله ما استطعتم و لا یکلف الله
نفسا الا وسعها و یا ایها الذین امنوا علیکم
انفسکم لا یضرکم من ضل اذا اهتدیتم حق تعالی
هر تکلیفده که بیورمشدر نفسک استطاعتی و
وسعتی دکلی بیورمشدر طریق حقه اهتدا قصد ایلیه
ضلالت ضرر ویرمز اجتهاد دیدکلری بذل المجهود
لنیل المقصوددر یعنی کشی مقصود حقه واصل اولمغه
جهد ایدوب قادر اولدوغنی صرف ایلمکدر شویلکه
اجتهادنده حقه واصل اوله ایکی مرتبه ثواب الور
بر ثواب سعیی مقابلهسنده و بر ثواب دخی
وصولی مقابلهسنده و اگر کندی سعیده قصور
قومیوب اصلحی ارامقده مقدورن بذل ایدوب
اما حقه واصل اولمسه بر ثواب الور و بیش
اصلحی بولمغه سعی ایلسه اجتهاد ایله مثاب و مأجور
اولور و اداء واجب اتمکله مهتدی و مغفور اولور
صحیح بخاری و صحیح مسلمده مذکوردر رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورمشدر که اذا امرتکم بامر فأتوا

منه

منه ما استطعتم یعنی سیزه بر امر ایله مأمور اولسکز
استطاعتکز اولدوغی قدر اول امری یرینه کتورک و
بو دخی معلوم اولمق کرکدر که هر منصبه اصلح واردر
و هر ولایتک ایکی رکنی واردر بری قوت و بری
امانت زیرا حق تعالی بیورمشدر ان خیر من استأجرت
القوی الامین بو تقدیرجه اجیر هم قوی و هم امین
اولمق کرک ایمش کذلک صاحب مصر یوسف علیه
السلام دیدیکه انک الیوم لدینا مکین امین و حق
تعالی صفتنده جبریلده بیوردیکه انه لقول رسول
کریم ذی قوة عند ذی العرش مکین مطاع ثم امین
قوت دخی نیچه نوعه متنوع و انواع اقسامه متنوعدر
و هر ولایته ملایم و هر امره لازم قوت واردر اما
امارت حربده قوت شجاعت قلبده و ضرب اب
حروبه تجربه و خبرته الحرب خدعة موجبنجه خدعه
دقایقنه و انواع قتاله ممارسته و ظفر و حربه و کر
و فر علمهدر نتکم نص قرانده واردر اولمشدر
و اعدوا لهم ما استطعتم من قوة و من رباط الخیل
و مسلم روایتنده حدیثده واردر اولمشدر که ارموا
وارکبوا و ان ترموا احب الی من ان ترکبوا و

واستادلر شاگردلرینه راعیلر در رعیتلرندن مسئوللر
درکه تأدیبده و تعلیمده قصور اتمیلر ینه صحیح مسلمده
مذکوردرکه ما من راع یسترعیه الله رعیته یوم
یموت وهو غاش لها الا حرم الله علیه رائحة
الجنة یعنی بر راعی و بر والی یوقدرکه حق تعالی انی بر
رعیته استرعا ایلیه وحال راعی اولدوغی کون
اول رعیته غش ورزه اولا الا الله تعالی جنت رائحه
سین اکا حرام ایلر حکایت برکون ابو المسلم
خولانی معاویه یه کلوب السلام علیک ایها الاجیر دیدی
حاضرلر السلام علیک یا ایها الامیر دیسکه ددلر ابو المسلم
ینه اولکی سوزن اعاده ایلدی و معاویه حاضرلره
خطاب ایدوب قوگکه ابو المسلم سوزنک اصلن
بلور دیدی ابو المسلم دونوب دیدیکه انما انت اجیر
استأجرک رب هذه الغنم لرعیتها فان انت هنأت
جرباها وداویت مرضاها وحبست اولاها علی
اخراها اوفاک وان لم تهن جرباها ولم تداو مرضاها
عاقبک سیدها یعنی سن بر اجیر سین که بو قیونک
صاحبی سنی جاره یه طوتمشدر شویلکه او یوزلرینه
علاج و خستهلرینه دوا ایده سین و اولن اخرله

کوچک

کوچگی کوره کوزده سین قیون صاحبی سکا رعایت
وایفا ایدر شویلکه اهمال ایده سین قیون صاحبی
سکا عذاب ایدر و بوظاهردر که خلق جمله اللهک
قوللریدر و ولاة امور الله تعالی قبلندن قوللرینک
اوزرینه نائبلردر و عبادک کندی مصلحتلرین کوروب
کوزتمک ایچون کندی طرفلرندن نفسلری اوزرینه
وکیللریدر لابد ولایتده هم ولایت معنسی واردر حق
قبلندن و هم وکالت معنسی واردر عباد طرفندن
بو تقدیرجه والی احد شریکین منزله سنده در شویلکه
والی وکیلک هر بری امورنا سده انفع ایله عمل ایلمسه
یاخود متاعی زیاده بهایه طالب وار ایکن کم بهایه
صاتسه شریکنه خیانت اتمش اولور خصوصا که او
محابات اندوکی کمسنه ایله مابینده یا مودت یا
قرابت اولسه موکل ول کمسنه یه بغض و غضب
ایلر فصل لازم اولدرکه هر حالده
اصلح موجود اختیار اولنه موجود اولنلرده اصلح
بولنمزسه هر منصبده الامثل فالامثل اختیار
اولنه چون اجتهاد تام بولنه و شروط رعایت
اولنه ولایتی خلقی ایله اخذ اتمش اولور عند

میراث دکدی کذلک اولاد امیه دن برینک موتنه
حاضر اولدم اولادنک هر برینه الیتوز بیک دینار
ارث انتقال ایلدی سهل بن ماذن صکره کوردم که
کفاف ایچون کیمی کلنجلک ایدر وکیمی سؤال ایدردی
ورسول اللهدن صلی الله علیه وسلم ابوذر غفاری
امارت طلب ایلدکده بیوردیکه انها امانة وخزی
یوم القیمة وندامة الا من اخذها بحقها وادی ما
علیها فیها بو حدیث شریفی مسلم روایت ایلدی یعنی
امارتکه بکلکدر دنیاده امانتدر امانتک رعایتی
کوجدر وامانتک صاحبی البته امانتندن سؤال
ایدر الا مکر که حقندن الا وحقیله مستحقنه ادا ایده
امام بخاری بو حدیث شریفی ابی هریره دن رضی الله عنه
بویله روایت ایدر اذا ضیعت الامانة فانتظر
الساعة قیل یا رسول الله وما اضاعتها قال اذا اسند
الامر الی غیر اهله فانتظر الساعة یعنی قچن امانت
ضایع اوله قیامته منتظر اولک دیدلرکه امانت
نه وجهله ضایع اولور رسول الله بیوردیکه قچن که بر
امر اهلنک غیرینه تسلیم اولنه اول وقت قیامته
منتظر اولک لاجرم وصی یتیم وناظر وقف ووکیل

حج

حج ناس دخی بو قبیلدندر انلرده دخی لازم بودرکه
اصلح اختیار اولنه فکیف بیت المال که مال اللهدر
انکا ناظر ومباشر اوله مالده اصلح اختیاری لازمدر
نتکم قرآنده بیورلمشدر ولا تقربوا مال الیتیم الا بالتی
هی احسن بیورمدیلرکه الا بالتی هی حسن بونک تفصیلی
بودرکه ناس اوزرنه هر والی راعی غنم منزله سنده
درکلکم راع وکلکم مسئول عن رعیته فالامام الذی
هو راع علی الناس وهو مسئول عن رعیته والمرأة
راعیة فی بیت زوجها مسئولة عن رعیتها والولد
راع فی مال ابیه وهو مسئول عن رعیته والعبد راع
فی مال سیده وهو مسئول عن رعیته بو حدیث
شریفی بخاری ومسلمدن مستخرجدر هر راعی
رعیتندن مسئولدر بو حدیث شریف موجبنجه
هر والی بر امره مشغولدر لاجرم امام ناسک رعیتندن
مسئولدر عورت اری اونده راعیه در مافی
بیتی که رعیتی در اندن مسئولدر ولد باباسنک
مالنده راعیدر رعیتندن مسئولدر عبد سیدینک
مالی ونفسی خدمتنده راعیدر رعیتندن مسئولدر
حتی معلم صبیانه راعی در رعیتندن مسئولدر "

ودخی حق تعالی کلامنده اللهه ورسوله خیانت ایتمک
دیو نهی ایلدی یا ایها الذین امنوا لا تخونوا الله والرسول
وتخونوا اماناتکم اکا شاملدر بناءً علی ذلک حق تعالی
حضرتی بو آیت کریمه یی ارداف ایدوب انما اموالکم
واولادکم فتنة وان الله عنده اجر عظیم بیورمشدر
یعنی اکاه اولک بر کمسنه ولدنه محبت ایدوب
انک خاطری ایچون نامحلی اهلندن تقدیم ایلسه یا مالنی
تکثیر ایچون اخذ رشوت ایلسه یاخود مالنی مراد ایتدیکی
قوللری اوله که مالیدر انلرک رضاسی ایچون نتیجه حقی باطل
و باطلی حق ایلسه اول ولد اول مال اکا فتنه اولوب
اللهه ورسولنه خیانت ایدر واخرتده کندن متنفر
عذاب وعقوبت ایلر شول کمسنه که ولدی و
مالی رضاسنه مخالفت ایدوب رضای حقه
تابع اوله امانتی اهلنه ادا ایده حق تعالی اکا اجرلر
ویرر ولدن حفظ ایدوب مالنه برکت ویرر هواسنه
تابع اولوب رضای ولد و رضای مالی ترجیح ایدنک
ولدن ناخلف و مالن بی نفع یرلره صرف والتفعل
ضایع وتلف ایلر غالبا بو سببدندر که زمانه صاحب
سعادتلرنک اولادی اکثر متعم اولمز حکایت

علمادن برثقه روایت ایلرکه خلفاء امویه دن
عمر بن عبد العزیزی رضی الله عنه مرض موتنده عیادته
واردم دیدم که یا امیر المؤمنین اولادکی صحتکده
جایع و موتکدن صکره میراث قومغله فلاکتده ضایع
ایلدک مرحوم اولادن یاننه جمع ایلدی اوندن زیاده
ایدی انلره نظر ایدوب کوزلری طولدی و انلره
خطاب ایدوب دیدی که نه خلافتم زماننده سزک
حقکزی کتم ایلدم ونه غیرک حقن الوب سزه ضم ایلدم
ایکی حالدن خالی دکلسز یا بلکه صالح اولاسز و الله
یتولی الصالحین مضمونی اوزره حق تعالی صالحلرک
امورنه واحوالنه تولی ایلر کمسنه یه محتاج اولمز
سز واکر غیر صالح اولورسکز حاشا که بن سزه
مال قویوب فسق و فجوره معین اولم وارک
سزی اللهه اصمارلدم دیدی انک موتندن صکره
هر برین کوردم یوز اتلو ایله غزا ایدرلر ایدی باوجود
که کندی زمان خلافتنده اقصای مشرقدن بلاد
ترکدن اقصای مغربده اندلسدن وجزیره قبرسدن
ثغور شامدن طرسوسه دک و اقصای یمنه دک
خلیفه ایدی اولادنه یکرمیشر بیک اقچه دن اکسوک

علمادن

بینده ولایته اصلح واحق رعایت رعیت وحمایت
حمیته اوفق وارفق قنغنسی ایسه انی والی
ایده قلبنی اعراض اغراضدن خالی ایده بو معنی
وزرا وامرا وزعما وقضاة وولاة ورؤساء
رعایا واصحاب جبایات ونواب سلاطین و
امراء اجناد ومقدمین عساکر ودهاقین ومباشرین
اموال وسایر اعمال وخزنه خراج وصدقات وحفظ
دروب واسواق محلات ونقبا وحراس حصون
وثغور وامناء مصالح وامورده شاملدر حتی بر کمسنه
نك تحت یدنده اولان قوللری وجاریه واجیر و
شاکردلری بو جملده داخلدر صحیحنده مسطور
ومذکوردر که بر قوم حضرت رسوله کلدیلر بر ولایته
ولایت طلب قلدیلر رسول بیوردیکه بز امریزه
طالب اولانی مولی قلمز بیوردیلر کذلك عبد الرحمن
ابن سمره یه خطاب ایدوب یا عبد الله امارت
طلب ایلمه اما بغیر طلب امیر اولورسك امرك
اوزره غالب اولورسین طالب اولوب مولی
اولورسك مغلوب اولورسین اما شول کمسنه
که طالب اولمیوب استعانت ایلیه حق تعالی

معاونت

معاونت ایچون بر ملك انزال ایلرکه هر عملده سدیده
ره تسدید وجانب حقدن یکه تأیید ایلر اهل سنت
بو حدیث شریفی روایت وبو مضمونی حکایت
ایلرلرکه الحدیث فان عدل عن الاحق الاصلح الی
غیره لاجل قرابة بینهما او عتاقة او صداقة او موافقة
فی بلد او مذهب او طریقة او جنس او العربية
والترکیة والفارسية والرومية او الرشوة یأخذها
منه من مال او منفعة او غیر ذلك من الاسباب
او لضغن فی قلبه علی الاحق او عداوة بینهما
فقد خان الله ورسوله والمؤمنین ودخل فیما
نهی عنه فی قوله تعالی یا ایها الذین آمنوا لا تخونوا
الله والرسول وتخونوا اماناتكم وانتم تعلمون
مضمونی اکا شاملدر یعنی بر والی اصلحدن رجوع
وعدول ایدوب غیره ویرسه اول غیر ایله بینده
قرابت اولدوغیچون یا عتقاسندن یا آرالرنده
دوستلق یا بلدده ومذهبنده وجنسنده موافقت
یا اخذ رشوت یا جلب منفعت یا حقه اظهار
بغض وعداوت اجلیچون اول کمسنه الله ورسولنه
وجماعت مسلمینه خیانت ایدنلرده داخلدر

واذا حكمتم بين الناس ان تحكموا بالعدل ان الله نعما يعظكم به ان الله كان سميعا بصيرا الآية الرابعة يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم الآية

خامسة فان تنازعتم في شئ فردوه الى الله والى الرسول ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الاخر ذلك خير واحسن تأويلا اتفاق علما ومفسرين بونك اوزرينه دركه آيت اولى وثانيه ولاة امور حقنده نازلدر وباقى آيتلر رعيت حقنده نازلدركه جيوشش وساير رعايا جميع قضايا ده اولى الامره اطاعتله مأمورلردر مگركه معصية الله ايله امر ايده لر اول وقت فلا طاعة لمخلوق في معصية الخالق موجبنجه اطاعتدن تخلف ايلسه لر معذورلردر زيرا هر مرتبه ده اولى الامره اطاعت الله ورسولنه اطاعتدر آيت كريمه نك موجبى كه امانتى اهلنه ادا وناس بيننده عدلله حكم وقضادر في الحقيقه ولايت كامله وسياست عادله بودر ادا امانت دخى ايكى نوعدر بر نوعى ولايتلردر كه آيته دخى سبب نزول اولدركه رسول الله

صلى

صلى الله عليه وسلم چون مكه يى فتح ايدوب قديمى سدنه بيت الحرام اولان بنى شيبه دن مفاتيح كعبه يى آلدى وحضرت عباس سدانه خدمتن سقايه خدمتى ايله جمع قصد ايدوب مفاتيحى رسول اكرمدن طلب ايلدى بو آيت نزول ايدوب رسول ينه مفاتيح كعبه يى بنى شيبه يه ادا ايدوب سدانه خدمتى ينه انلرده قلدى اول اولو الامره واجب اولان اولدركه چون بر عملى بر كمسنه يه ويرمك قصد قله جهد ايدوب اصلح موجودى بوله زيرا حديث من ولى من المسلمين شيئا فولى رجلا وهو يجد من هو اصلح منه للمسلمين فقد خان الله ورسوله والمؤمنين امام حاكم صحيحنده بويله روايت ايلر وبعضلر بو حديثى من قلد رجلا على عصابة وهو يجد في تلك العصابة من هو ارضى منه فقد خان الله ورسوله والمؤمنين حكايت ايلر حضرت عمر رضي الله عنه بويله بيورركه من ولى من امر المؤمنين شيئا فولاه رجلا لمودة او قرابة بينهما فقد خان الله ورسوله والمؤمنين لاجرم امور مسلمينه والى نصب ايدنه واجب بودركه ما

مدده
سعی ایت اول کیدن اول یوانی بربر قلمغه • جوهر
قابلیت اولمین بدکوهری • عارضی قبا لله قصد
اتمه جوهر قلمغه • اولمیه لایق شونک که شانی افسا
خره • قصد قلمه کرذینه سیمین افسر قلمغه • بیجه
بیللر تربیلرا ایلسه قادر دکل • سنک خارایی
کنش عالمده کوهر قلمغه • بن نم ایچون دیرم
اما لایق الکرم • عاشق احسانکه عالمده مظهر قلمغه
شانلرندن نه عجب که بیت یقین کوکلم کرد سنکله
بنیاد اتسه اولمزمی • بولوب کعبه ثوابن بر یکی دآ
اولمزمی • دعا اللهم زین صدور رادعیتی بقلائد
القبول و شرف نامه همتی بعمامة حصول الوصول
شعر کتبت بطاقتی ولیس یخلو من غلط • فقل
لمن غلطنی من ذی الذی ما ساه قط • نظم
لئن ادرکت فی قولی فتورا • و و معانی بیان کلمعانی
فلا تنسب بنقصی ان نقصی • علی مقدار تنشط
الزمان • دولتلی پادشاهک خاطر عاطرلرینه کلمسون
بر بی سرو پا عاشق شیدانک نه حدیدر بویله گستاخلق
ایده زیرا حق تعالی بیورر که ان الذین یکتمون ما
انزلنا من البینات والهدی من بعد ما بیناه

للناس

للناس فی الکتاب اولئک یلعنهم الله ویلعنهم
اللاعنون یعنی انلرکه کتم ایده بینات و هدادن
انزال اتدوکمزی ناسه بیان اتدوکمزدن صکره
انلره الله لعنت ایدر دخی جمله لعنت ایدیجیلر لعنت
ایدر بیت رفتم بسر طریق ادب نیست درره همت
ما عاشقیم و مست نیامدز ما ادب • و حضرت
علی رضی الله عنه بیورر که لا تنظر الی من قال و
انظر الی ما قال اندی قائل کم اولورسه اولسون
کلامه نظر اولنوب شرع الهی • و سنت رسالت
پناهی یه • موافق اولورسه سمع قبولله استماع و عمل
کرکدر و مخالف کتاب و سنت اولاندن امتناع
ایلمک کرکدر بنا علی ذلک ولاة اموره نصیحت
لازم و نصیحتیله معاونت معهدرینکم احادیث
نبویه ده بیورلمشدر که ان الله یرضی لکم ثلاثا
ان لا تعبدوا شیأ سواه وان تعتصموا
بحبل الله جمیعا و لا تفرقوا وان تناصحوا من
ولاه الله امرکم اما امرایه و ولاة قضایایه دلالت
ایدن آیات کریمه بونلردر الایه الاولی ان الله
یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها الآیة الثانیة

جناب رسالتدن استمداد اولندی شعر
یا رسول الله کن لی شافعا فی یوم عرض ٭ واولو
الارحام نصا بعضهم اولی ببعض ٭ الطاف
واسعهٔ الاکنافه ٭ اصحاب انصافدن مدعو درکه
مقدمات فرعیه ایچنده منهیات منتجه نه روا درکه
کندولردن رفعت جنانی وکاتبک حقارت شانی
ملاحظه قلنمیوب اوتیت جوامع الکلم صاحبندن
اقتباس انوارده حمل بیورلیه والحکمة ضالة المؤمن
معناسی ملاحظه اولنه والکلام اذا وقع من قلب
وقع فی القلب فحواسی محافظه قلنه وشارع
علیه الصلوة والسلام شاعره جایزه ویردکلری
سنته اقتدا بیورلیوب بو مقابلهده عشیرت
هاشمیه وعترت ابی قاسمیه نک عنرلمرندن افاله و
کربلرندن ازاله بیوروب بو طایفهیه احسان موجب
تقرب صاحب شفاعت وترقب رحمت ایدوکنده
وعکسی سخط الله ایدوکنده اشتباه بیورلمیه عن
عایشه رضی الله تعالی عنها قالت قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم ستة لعنتهم ولعنهم الله و
کل نبی مجاب الدعوة الزائد فی کتاب الله

والمکذب

والمکذب بقدر الله والمتسلط بالجبروت
لیعز من اذله الله ویذل من اعزه الله والمستحل
لحرام الله فی کتاب الله والمستحل من عترتی
والتارک لسنتی بو حدیث شریف کتاب مصابیحده
مذکوردر یعنی التی کمسنهیه لعنت ایتدم والله تعالی
حضرتی دخی لعنت ایلدی دخی هر دعاسی مستجاب
اولان نبی لعنت ایتدی برسی الله تعالی کتابنده
بیان ایتدوکندن زیاده ایدنلردر بری حق تعالی
نک تقدیر ایتدوکنه تکذیب ایدنلردر بری جبروت
ایله خلقه تسلط ایدوب حق تعالی عزت ایتدوکن
ذلیل ایدوب وذلیل ایتدوکن عزت ایدنلردر
بری حق تعالی کتابنده حرام ایتدوکن استحلال ایدنلردر
بری بنم آلمه وعترتمه حرمت المیوب اهانت ایدنلردر
بری بنم سنتم ترک ایدنلردر حیف که زمانهده تمام
عکسی وضدیدر بیت رفت قرن کهنه این
قرن نو نیست ٭ ماه آن ماه هست وآب آن
آب نیست ٭ قطعه کوردی لایق حق سنی جنس
دهره داور قلمغه ٭ جمله خلق عالم ایچره داد کستر
قلمغه ٭ کاخ عدل اول قلکدیدی انی خاک ایتدی بر

محظوظ ز لطفت همه کس ما محروم ٭ ما نیز خداوند
و خدایی داریم ٭ بیت ٭ رشک اودی جانه کار ایدر
غایت ٭ آدمم باکه ده کلور غیرت ٭ نسبت ناشمیته
می بلم ٭ غیرت جاهلیه می بلم ٭ و قضادن منصب
اعطاده و یا خود تألیف کتابله مأمور اولوب
انشا و ایشاده و قضادن متنوع اولان تحریرات ولایت
و تفتیش اموال مقاطعاتده امتحان اولنور
بیت خوش بود کر محک تجربه آید بمیان ٭
تا سیه روی شود هرکه در و غش باشد ٭ اوقاتی
مراد قضادن خلاص ایدکیه ٭ بیت ٭ الحمی ایلدین
دینه دن جلای وطن ٭ میسر ایله قضادن بکا قضای ی
وطن ٭ اول مسئولک حصولیچون اولهب عالم
مأبه دست اویزایله دارمق رسم قدیم و اسلوب
کریم اولمغین جنید ان جنید ... د جنید
اولنماز موجبنجه جند دعا تقدیم و نشر ذلک الثنا ن
فوق نغمة الثنا ن اسلوبنجه سنان فناد
لسان قوال قدم اولمغین جمله تحفدن تحفه
کلام اختیار اولنوب و هر نوع مقولاتدن و هر
مقوله کلماتدن شول کلمات که قائلی هم امر معروف

وفهمی

وفهمی منکر ایده و هم اول اثناده عرض حال ایده
مستعملر وحی استماع کلام الملهوفین صدقه ٭
موجبنجه تحصیل ثواب ایدوب هم دین و دولت
و هم دنیا و آخرت امورنده منتفع اولوب کسب
رضای خدای متعال ایده اول موافق حال فهم
اولنوب تقی الدین ابی العباس احمد بن الحلیم
ابن عبد السلام بن تیمیه نک سیاسات شرعیه فی
صلاح الراعی والرعیه اسملی بر کتاب که صغیر الحجم
و کبیر النفع و کثیر البرکه در مضمونی ارباب حکمه دستور
العمل و مدار ملک و ملل اولمغه لایق کورلوب بعبارته
ترجمه اولنوب اندن غیری اوتنه قبول قضایه و
حلالنه بر ولایته و انواع مال جزیه و خراج و بیت
المال متعلق خارجدن فوائد و منافع درج اولنوب
و اخرنه احوال حربه متعلق بر خاتمه الحاق اولنوب
اثناء تحریرده مضیق شعر و تنکنای انشادن احتراز
اولنوب عبادات واضحه و اشارات فصیحه ایله
ج ایراد اولندی و بو ترجمه یه معراج الایاله ومنهاج
العداله دیو نام ویرلدی اما چون هر حالده لیس
له من دون الله ولی ولا من دونه نبیه شفیع

وورثهٔ جملهٔ انبیادر وصلی که قلوبلری مهبط تجلیات
ومحیط بحار حتوف والعطا ماتدر وساداتکه بال محمد
عرف الصواب • وفی ابیاتهم نزل الکتاب شعر
یسکن قلب وآله حب النبی واله • خدا حسینی ایله
فراز کاخهٔ پرواز اتمشلردر سیما سماء علم وسیادت نی
جمع ایدنلرکه خوزحسنین وحرز جسنتین ایدوب
خصوصا بوخاندانک موروث قوللری ودعا
دولتلری مشغوللری بوکاللهٔ کندیلرن ممتاز قلنشلر در
انعامه بزساردن حقیق واکرامه خلیقز دیو زماندر
اولده کوردکلری قضا ایچون تلافی مافات ایدرلر
وبو زمان امان ضمان وعدل توامان ده طلب
مکافات ایدرلردی بو فقیری دخی کرچه قدر قضایه
سوق اتمش ایدی لکن شعر قضی الله امرا وجف
القلم • وفیما قضی ربنا ما ظلم • دیو صبر ایدردم
رباعی صبر قیل درد ومحنته عاشق • ایلمه محنتیله
دردیله آه • اولکم رحم ایدوب دیه اتقد • فانجینا
ه ونجینا • دیردم ظاهرا قاضی وحاکم ایدم اما دعا جوی
دوداعیدن سالم ایدم • بیت قاضی اوللدن
کوکل محنت بنا یا بنده در • بلمزم کیمدر دیرم دولت

قضا یا بنده در • نه انکه علم وفضلده اقرانمدن
دون ایدم اما اکابر صحبت نسیم بلوب نکا بدر ایمکله
زبون ایدم شعر جار الزمان علینا فی تصرفه • وای
دهر علی الاحرار لم یجر • شاعر ومنشی ایدم که حطه خط
وانشا قلم وروم قلعهٔ قمقمه که صرح ممرد ومدور
وقلعهٔ دوات که طرح مستور درا ومر ایدی صغیر
خامهٔ کبوتر خبر بریم وهر بر نقش نامهٔ مسک ختن
بیک بیعام اورخم ایدی خامهٔ تقدیم مراسم اعذار دن
صکره اوکومه کلور دست بوسهله سرفرو ایلردو
دوات فیاغن اجوب تسلیم خاتم زنهاردن
صکره فیض ذلال افضالله تحصیل آب رو ایلر
شعر ما ضر من جارنی التأدب والنهی • ان
لایکون من آل عبد مناف • بنچون ایام خاندان
محمدی بو زکوة انعام تامدن محروم اولا آبا نامی ایک
بو زکوته مانع اولورمی لکل شئ زکوة وزکوة لجاه
اعانة الضعفاء افضل الصدقة ان تعین بجاهک
لمن جاء له قرین حالم اولوب خانه املم آباد اولمغله
طالعم برج شرفدن طالع اولورمی رباعی ما نیز ز
بعشق تو هوایی داریم • ما نیز خود دیکران رجایی

تنزه ایدنلر من سمان اوجب الله علینا حقه مرسومی
اوزره التفاتلرین وقف ایتمشلردی بشکرنده
الذی دیو اعطاء منصب وعلو همتی شکر نعمت و
سبب دامت بلوردی والشکر قید الموجود
وصید المفقود دیو اشاعه شکر ایله استجلاب نعمت
قلوردی بناءً علی ذلک احسانه اهلیت لازم شو
ان الصنیعة لاتکون صنیعةً ٭ حتی یصاب بها کرم
المصنع ٭ موجبنجه شرط متحتم در دیو فقراء اصحاب
استحقاق العلماء غرباء کثرة الجهال غربتندن خلاص
بولوب بیت ازان آمدی بر سر این سر بر ٭
که افتاده کان را شوی دستگیر ٭ مضمونی اقدامی
ایله اقدام و فقر و فاقه منفرد کلدر بلکه هر جد ردیو
ز قصر قیصر اگرنا که افکند روزی ٭ همای سایهٔ دولت
بفرق درویشان ٭ بظل نور فشانش مشرقی برسند
ولی زاوج فلک بگذرد سر ایشان ٭ اعلامی ایله احوال الزمان
اعلام ایدیلر و شمدیه دک که لا اصل له ثابت ولا فرع له
ثابت جاهل مجهول النسب افلس من طنبور بلا وتر
فی العلم والادب رشوت ویرکه متوغل و رشوت
الماغه مشتغل بر غش و غل اراذل و اسافل بر فعلرده

اولماغه اذا ارتفع الوضیع ٭ اتضع الرفیع فحواسی
ظاهر اولوب انلرک ماه طالعلری خیاق حاق وسط
رفعتده و بونلرک سهم الغیبلری محاق ذلتده ایدی
بیت هما کجا فکند سایهٔ شرف هیهات ٭ بدان
دیار که طوطی کم از زغن باشد ٭ حالا که اهل استعدادک
تکمیل مرام و تحصیل مهامنده اهمال و امهال تجویز اولنیوب
اصحاب مقالات و ارباب مباراتک مکر و شیدندن
بری و حسام فتنهٔ اهل خصامک غدر و کیدندن عاری
اولدوغن بیلدیلر من کل فج عمیق ٭ و بلد سحیق ٭ اول
بابه متوجه اولوب و هان اذعان ارباب الباب
و اذان اذعان اصحاب احتساب متخذ الهمة ٭ و متفق
الکلمة ٭ بو گفت و شنوده مشغول اولدیلر زیرا
کک الدهر طوع لیس فیه تمرد ٭ کک الخیر طبع لیس فیه
تصنع ٭ و منک لارزاق الکرام تقسم ٭ و منک لاعناق
اللئام تقطع ٭ ادل محال انغال مطایا که مدار تکمیل
عطایا در عارض السماء سموا ٭ وجاوز الجوزاء علوا ٭
بو وجهله ایام دولتنک عدلله اتسامن و فضلله
ارتسامن و بذلله ابتسامن کوروب جملهٔ عالمین
و ایلرندن اشراف ناس که زمرهٔ عالمیندر جمله اهل

عقل و فنی پایه سنه ایرمز ولو سلم کم سلم سطور شعر
وانشا سقف قصر قوة متخیله دن انشا و فکر جابکنک
دست شب رو بیکک خیال ایله نام قصر نهایات
مدرکات عقوله ارتقا قصد ایلسه کمند خیال خیال
وریسمان سفید وسیاه لیل و نهار واو تار مدت
اعمارله پیوسته اولسه اول معارجک مدارجنه ال
ویرمز و شهزاده ایکن خود آثار همتی پرتو خورشید
کبی نیک و بده شامل ایدی خصوصا اصحاب استعداد
نمو وسموه که قابل شان اوله حسن تربیتی و لطف
تنمیتی درجهٔ کماله واصل ایدسی حدقهٔ ماء همت ونهمتی
اهل هنره دورت کوزیله بقر و خلقهٔ میم مروتی کرفتن
ارادت مردانه کمند اتردی نظری همال وبی نهایه
شهیر هما کبی کیمه سایه صالسه اقلیم مراداتنه بی اهمال
سلطان اولورمش واکسیر عاطفت اثر تأثیری
قرضامتس هر مستمند حاله طوقنسه ایشی التون
اولوب ملکک ملک شایگان اولورمش لاجرم
بو سلطان فلک کیش و ملک جیش نصره الله بنصره
العزیز وایده بالفتح المبین وحشر آبائه واجداده
مع من انعم الله علیهم من النبیین والصدیقین و

الشهداء والصالحین حضرتلرینک جلوس همایونده
جمیع عالم فال سعادت مآل اتخاذ ایدوب مسرور و
شادان اولدیلر وبعض نسنه دن فال اتخاذ ایلمک
رسول اللهدن صادر اولمشدر هر و یدرکه برکون
بیوردیلرکه بوکیجه واقعه ده کوردم عقبه بن رافعک
اونده ایدک ابی طیب رطبندن رطب کتوردیلر
تأویل ایدوب فال اندم که دنیاده رفعت وآخرتده
عافیت بزم اوله و دینمز طیب اوله بناء علی ذلک
هر اینه صور احوال کار و کردار احوال سلطانی کندینک
اینهٔ قدر تنده صورت کستر وحقیقتده بو شمع
ظلیت نور نیابت نبوتدن شعله آور اولوب
بیت شاه چون سایهٔ خدا باشد سایه
از نور کی جدا باشد مفهومی قبله نما اولوب و
تربیت انامده و ترتیب مرام خاص و عام ده وما
منا الا له مقام معلوم و فقی مدار اعمال و انزلنا
الناس منازلهم طبقی نمودار افعال ایدنمشلردی
آستانه لرینه توجه ایدنلره واخفض جناحک لمن
اتبعک من المؤمنین مفهومی اوزره اوقاتلرین
صاف ایتمشلردی و سایر ابواب واسباب دلنه

خطده سلیمان تشکلی درکه ایکی سلیم دیمکدر حقایق
اسما ودقایق معنایه خبیر اولان خرده کیر ناقد بصیر
خفی دکلدرکه بو معنی دن سلیمانک مدت سلطنتی
ایکی سلیمک مدت سلطنتی دکلی اولمق فهم اولینور
سلطان سلیمانک مدت سلطنتی که قرق سکز ییل
اولدی و سلطان سلیم مرحومکه قرق سکز ییلک اسکز
ییل مدتن الدی بو سلطان سلیم حضرتنک مدت
سلطنتنه رباعی یارب این پادشاه عادلرا
دولت وجاه وجاودانش ده این جهان جونرا
مسخرش کردی بعد صد سال ان جهانش ده
و بر وجه فضیلت بودرکه محسود اخوان اولوب
اخوانی قصد بد ایتدکلری سببدن حضرت یوسف
صدیق ایله هم حال اولوب یوسف علیه السلام کبی جکدوکی
مکائد و مکاره مقابله سنده جزا و سزا سلطنت
اولوب رب قد اتیتنی من الملک شکرینه کویا
اولدوغی کبی بونلر دخی حسده مظهر اولوب غوائل
حدثان و بوائق دوراندن ناشی اولان نفع
وضر و خیر و شردن متغیر اولمیوب اول وقایع
پر فجایع و نوائب پر مصائب عروضنده جزع و هلع

المتوب

انمیوب صبر ایتدکلری مقابله ده بر سلطنت ایله مجاز
وعد اولندی که شدائد محضا خیال خواب اولوب
بر تعبیری قابل تعبیر اولمز ذوق و سرور و فرحت و
حبوره واصل اولدیلر بروجه مجازا اولدرکه مرتبه
ده حادی عشر واقع اولمشدرکه اجداد عظامندن
اون عدد حرور ایدوب عقول عشر عدادینجه اولمشدر
بونلر رتبه ده زیاده اولوب حادی عشر اولینجه من
جمیع الوجوه اجداد امجادندن راجح مطلق اولورلر
و سایر محامد و مدایح و مفاخر و مآثر و براعت و
شجاعت نباهت و مهابت و فراست و کیاست
که اول پادشاه جوان بخت و پر عقلده جمع اولمشدر
ادام الله علینا هذه النعمة واوزعنا شکرها والهمنا
اشاعتها و بشرها بر وجهله درکه ادلا طبع نفاذ و
نقادلری بر مرتبه تیز فهمدرکه کلامه اغاز اولنمدن
انجامدن خبر ویرور و عقل و قادلری بر مثابه ده
دقیقه شناسدرکه خیالدن مقاله کلنجک سوزی
متکلمک اغزی اوچمدن بلور اخلاق حمیده لرینک
بکیده بری یازلسه مکارم اخلاقدن بر کتاب اولور
اطباق نه نطاق افلاکک یدی پایه نردبانن ایلسه

يعني وصول ايلمکه سبب قلب سليمه اتيان اولوب
قلبه لازم اولان وصف علم خاص اولیجق فضیلت
ومزیت زیاده اولدوغنده شك یوقدر و بر فضیلت
بودرکه صیغهٔ سلیم صیغهٔ فعیل درکه بمعنی فاعلدر مبالغه
واردر بو قاریده مذکور اولدوغی اوزره اسماء حسنی
دن بکرمی یدیسی بو صیغه اوزره در اول سببدن
حق تعالی یه رحمن الدنیا درلر رحمن اخرت دیمزلر انما رحیم
الدنیا والاخرة درلر و بنی آدمه بو نکله توصیفی روا کورلر
حتی رسول الراحمون یرحمهم الرحمن حدیث شریفن
که بیورمشدر رحمن لفظنك جمعی اولان راحمون ایراد
ایدوب رحیم لفظنك جمعی اولان رحمان لفظی ایله
ایراد ایلمامشدر سببنه چوق وجه بیان اولنمشدر
تفصیلی تصدیع اقتضا ایدر بر وجه مزیت بودرکه
قرق یاشنی تکمیل ایدوکدن صکره سریر سلطنته جلوس
ایتمشدرکه سن رشد اولدرکه حق تعالی بیوردی انی
جاعل فی الارض خلیفة وحدیث قدسیده اتی
خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا عدد اربعین
تمام اولمدن آدم حلول روحه قابل اولمادی که خلیفه
اولمق میسر اوله کذلك موسی پیغمبر وواعدنا موسی

تلثين

ثلثين ليلة واتممنا ها بعشر موجبنجه عدد اربعینی تکمیل
ایتمدین مناجاته لایق اولمدی و رسول الله صلی الله
علیه وسلم سن اربعینی تکمیل ایتمدین وآتیناه رشده
مفهومنه ما صدق اولمدی و قامت خلافتنه خلعت
بعثت اعطا اولنمدی و حضرت رسالت من اخلص
لله اربعین یوما ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی
لسانه بیوردوغی حدیث شریفی دخی بو معنایه
اشارتدر و سلطان موسی الیهك سن اربعینی
تکمیلدن صکره سلطنتلری دخی جد بزرکوارلری
سلطان سلیم مرحومه جمله ما به الاشتراکلرندندر
اشتراك اسملرندن غیری مدت سلطنتلرنده
انلر دورت کشور فتح ایتمشلردرکه عرب وعجم ودیار
بکر وذو القادریه مرحومدرکه بونلر بخه دورت کرده
دورت کشور فتح ایدوب سلطنتلرنده غالب
اولدقلری کبی اثار سلطنتلرنده غالب اولور
بیت ـــ این سعادت که دیدهٔ جزویست
کار کلی هنوز در قدرست ٭ باش تا صبح دولت
بدمد ٭ کین هنوز از نتایج سحر نست ٭ و بابالریکه
سلطان سلیمان در و سلیمان دخی لفظده و

اعواب ذریتدر لاجرم بونلر ایله اشتراکی اولنجی بو
مذکوراتک تأثیراتی وخصایصنک اکثری وجودینه بغلیدر
بولنمق لازمدر اما هوا سمی دورت حرف اوزره اولانده
بو احکام بولنمق لازم کلمز زیرا اکثر تأثیرات سلطنت
قوتیله مؤید من عند الله اولمق مقارنتی ایله اولور
وبو مقدمه دخی معلوم کرکدر که کلام قرآنیده واقع
اولان توافق اعدادن اهل حساب اولنلر بعض
اسرار خفیه استنباط ایتمشلردر که قمر منازلی که
اوچیوز التمش بشدر قرآن کریمده واقع اولان والقمر
قدرناه منازل آیتنده واقع اولان قدرناه آیتی
دخی حساب اولنسه اوچیوز التمش بش عدد حاصل
اولور دیمشلردر بو مقدمه یه بنا بو اسم شریفده
اولان توافق اعداد که دلیل سعادتدر ذکر اولنسه
عجب دکلدر محققین اهل حساب بلورکه مراتب
اعدادک اصولی اوچدر احاد وعشرات ومأت ما
فوقی فروعدر بو اسم کریمک حروفی جمله عشراتدر که آحاد
ومأت ما بینیدر لاجرم حد وسطی اولمشدر وجعلناکم
امة وسطا دیو امت محمده منت ایدر امت عدول
وخیار اولمغله تفسیر اولنمشدر بر آیت کریمه ده اوسطهم

دیو

دیو بیورلمشدر انده دخی خیرهم واعدلهم دیو تفسیر
اولنمشدر ورسول الله صلی الله علیه وسلم خیر الامور
اوسطها بیوررلر بر حدیثده دخی علیکم بالنمط الاوسط
بیوررلر که امام رازی کتاب محصولده وسط یعنی طرفلردن
اولان افراط وتفریطدن بعید اولا دیو تحقیق ایلمشدر
لاجرم حد وسطده خیر وعدل اولدوغی ثابت اولور
وبالجمله بو اسم شریفده اعداده متعلق اسرار چوقدر
لکن تفصیل تصدیع ذات وتضییع اوقات ایده
دیو حذر اولندی بو اسم کریمک بر شرفی دخی بودر
که لفظ سلیمک اشتقاقی سلامدندر وسلامت بر
وصف جمیلدر حق تعالی قلبی انکله توصیف ایلیوب
الا من اتی الله بقلب سلیم بیوردی که مهبط انوار
تجلی وآیینهٔ نور ایمان ومناط خیر وشر ونفع وضر
ومحط رحال هدایت وضلال اعزاز واذلال ومظهر
شئونات جلال وجمالدر نتکم القلب بین اصبعین
من اصابع الرحمن یقلبه حیث یشاء بیورلمشدر
حکایت مشهوره اوزره شیطان قالب آدمه قبل
حلول الروح دخول ایلدکده جمیع منافذ اعضایه جولان
ایدوب الجوف قلبه یول بولمامشدر حق تعالی یه ایمانه

تازه گردید • شریعت را جوانی تازه گردید • چراغ
شمع احمد را برافروخت • برای خود ثواب سرمد
افروخت • اگرچه اول پادشاه دین پناهک ایده
الله تعالی بنصره و ابّد کافة المسلمین تبرّا ید قدره
و علو کلمه امره اوصاف و نعوتی تفصیل اولنسه
نیجه کتاب اولور و هر کتابی جامع هزار فصل و باب
اولور اما اسرار اسمادن اسم شریفلرینک خصایصی
که سایر پادشاهلردن رجحانی مشعردر برقچی رقم
زده کلک بلاغت شعار اولمق روا گورلدیکه انکله
بو نامه تاج الرسائل و منهاج الوسائل اوله اولا بو
پادشاه ولایت پناهک اعز الله بنصره انصاره
واقرّ بحصول توفیقاته ابصاره خصایص اسم
کریملرندندر که بو اسم کریمکه درت حرفدر [illegible] سمای
حسنی که طقسان طقوز اددر [illegible] اوچ اسمی
درت حرف اوزره در یگرمی [illegible] اسمی وزنده
برابردر که صیغه ده فعیل بمعنی فاعلدر کذلک
حق سبحانه و تعالینک صفات ثمانیه سی که سکز
اسمدر انلر حقنده لا هو و لا غیره دینلمشدر اول
اسملرک دخی التسی درت حرفدر سمیع و بصیر

و علیم

و علیم و مرید و [illegible] وزنده موافقدر که فعیل
بمعنی فاعلدر کذلک رسول اللهک اسم کریمی که محمددر
و احمد و ماحی و حاشر و عاقب و فاتحدر دوردر
حرفدر و لقب شریفلری که رسول و حبیب و خلیلدر
دوردر حرفدر کذلک القاب انبیانک اکثری دوردر
حرفدر مثل خلیل الله و ذبیح الله و کلیم الله و امین الله
و کلمة الله و صاحب کتاب اولان انبیانک اسملری
موسی و داود و عیسی و محمددر اسملری دوردر حرفدر
و بو پادشاهک بعض خصایصنده مابه الاشتراک اکثر
که یوسف علیه السلامدر انک اسمی دخی دورت
حرفدر کذلک اوضاع الهیه و احکام شرعیه و علوم
ادبیه دن اکثرینک حرفلری دورتدر مثلا عناصر
دورتدر و طبایع دورتدر فصول سنه دورتدر
اقسام علم شرع دورتدر کتاب و سنت و قیاس
و اجماع و انواع عبادت دورتدر صلوة و زکوة
و صوم و حج در و اکثر صلواتک رکعاتی دورتدر
اصحاب ارث دورتدر قرابت و نکاح و ولاء و جهة
اسلام و موانع ارث دخی دورتدر قتل و رق و اختلاف
ملت و اختلاف دار و القاب نا دورتدر القاب

قوللری پرتو تربیتیله بند مصطبهٔ وزارت و مرتبهٔ صدارته
ایردی و بکلربکیلرنیك اوغوللری مهر حقی ایله عالمی
اوجدن اوجه طوتوب کیمی سرپیشهٔ دیار بدون و
کیمی رضوان بهشت یمن اولمشدر بلکه قوللری
بله کیمی خصائل حمیده و کیمی شمائل محموده ایله سلطان
مصر و کیمی همتی ایله دیاربکره و بغدادده اسکندر
سد فتح اولمشدر قاضی عسکرلکنده قدری بلند
اولنلردن ملازم اولنلر حامد نعماسی اولدوغی سببدن
ینه قاضی عسکر اولدیلر دفتردارلرنده مقاطعه‌جی شاگردی
اولنلر اول باب شریفه زاده الله شرفا خدمت
ایلمکله ینه دفتردار اولوب ارکان و اعیان دیوانه
سر دفتر اولدیلر کهتر و مهترلری صاحب طبل و علم اولوب
باشلی باشنه مهتر اولدی اخر [illegible]
موجبنجه اول غازی محاصرهٔ قلعهٔ سکتوارده شهید
اولدی سلطنت دنیایه قناعت ایتمیوب سلطنت
اخروی حقی قلبی ایله الدی ولایت و کرامته خلقك
اعتقادی مزید اولدی شعر سلام و غفران
علی ذلك الثری فروح و ریحان علی هذه المثوی
چون سنت سنیهٔ الهیه بو منوال اوزره جاری در

سلطن

سلاطین عالم علی التعاقب والتناوب خلفلری
سلفلرینه نائب مناب اولور و خلق عالمه مرجع
و مآب اولورلر قطعه قیاس این ز شب و روز
و ماه و خور میکن که چون یکی برود دیگری بگیرد
جای بروج را ز پی یکدگر طلوع بود ستاره کان
بتناوب شونو چهره کشای شعر
کان نجوم الارض اصحاب نجدة اذا غاب منهم
واحد لاح واحد یعنی اول سلطان عظیم
الشان رفیع المکان رافع الویة الملة الاسلامیه
وقامع جاحدها و معاندیها وخافض مناصب الفتنة
الشیطانیه وقاطع اوصال غاضبها و موالیها
جامع الاشتات المحامد والمآثر المتنسم من ذروة
الملك ما عجز عن ارتقائها الاوائل والاواخر البار
الرحیم والولی الحمیم صاحب الاسم السلیم والقلب
السلیم واللطف الکمیم بیت مظهر تایید
یزدان علیم خسرو صاحب قران سلطان سلیم
قدوم میمنت رسومیله سریر سلطنتی مشرف ایدوب
و آواز کوس سلطنتی هفت کوشه‌ده کوش عالمیان
و آدمیانی مشنف ایلدی بیت جهان از شادی

ایدنلر دینک بقاسی شرعله و شرعک بقاسی علمله و
علمک بقاسی علما ایله در علمایی دخی ایکی فرقه قلدیلر
برقسمی مدرسین طایفه سیدر که انلرک وظیفه لری
کابرا عن کابر وعابرا عن عابر خلفا عن سلف
مدارسه ومناوله ومحارسه ومزاوله ایله علمی انقراضدن
و علم سببی ایله شرعی انتقاصدن حفظ ایلمکدر بر
قسمی قضاة طایفه سیدرکه بلادده وعباده واقع
اولان قضایایی احکام شرع وفتوایه تطبیق ایدوب
اجراء شرع وابقاء اصل وفرع اتمکله رعایانک اهل
وعیالن ودما واموالن صیانت وحراست ایدرلر
ومتفرعات قضادن مهمات سلطنت اولان
نظم احوال وتحصیل مال بیت المال امورن رعایت
ایدرلر وعلی ما یقتضیه الحال ویستدعیه المال مستحق
اولنلره علی وفق الشرع سیاست ایدرلر لاجرم
سلاطین موحی الیهم رعایت علم وتعظیم علمایی
اسباب دولتلرندن بلوب وموجبات قیام
خیام رفعتلرندن قلوب هر برینه بحسب تفاوت
مراتبهم تعیین مناصب وتحصیل مآرب وترتیب
رواتب ایدوب فرقه اولی یی مناصب جمیله

ومواهب

ومواهب جزیله ایله رعایت اتدیلر وفرقه ثانیه
نک ارزاقن رعایا یانندن تقدیر ایدوب بو طریقله
کفافلرینه کفایت اتدیلر الناس علی دین ملوکهم
مقتضاسنجه والعبد من طین مولاه فحواسنجه
وزرا وامراسی دخی انلرک اثرینه اقتدا واثرلرینه
اتباع ایله اهتدا اتدیلر تأییداً له وتدویر سپهر بر
مهر و ماه ایله توسن تند وعنان سلطنت
سلطان عاشر وکحیار امور السلطنة خیر مباشر السیف
المسلول علی اعناق اعداء الله والرسول الغازی
فی سبیل الله والمجازی لمن اتخذ آلهه سواه سلطان
السلاطین الذی قرئ الخطبة باسمه الاسماء فی اقصی
بلاد الصین صاحب العرب والعجم والروم قهرمان
القروم والمجاهد الغازی لیث معارک المغازی
السلطان سلیمان زمان سلطنتی اولدی وانلرک
قیام خیام ایام سلطنتی اوتاد مرور دهور ایله مشید
وظلال جاه وجلال ماه وسال هنکام حکومتی عاد کروز
شهور ایله ممتد اولدی مشرقده کون کبی سنجاق
اجدی مغرب زمین سرحدنه شفق کبی تیغ غزاسندن
قان صاچدی زمان سلطنتنده وزیری اولنلرک

سنیه و عادات سمیه لری بو اولدی که عروه وثقی
شرع الهی یه متمسك و زهد و تقوی ایله سنت
رسالت پناهی یه معتصم اولمغله ومن یعتصم بالله
فقد هدی الی صراط مستقیم قرین حاللری اولوب
و بر مقبول سجیه لری اعانت ضعفا و اغاثت
لهفا اولوب وهل تنصرون و ترزقون الا
بضعفائکم موجبی اوزره دعای فقرا برکاتیله هر
دیاره که عزم ایتدیلر مصراع رایت یمن از یمین
رایت یسر از یسار ه نحو اسنجه فتح و ظفر استقباللرینی
اولدی و هر بیکاره که عسکر کندر دیلر شمول حصول
مأمولات بهترین اولانده مرز و ملکری و آیت
فتح و نصر حاللری اولدی سأل بعض السلاطین
من واحد من الاولیاء الی متی یکون قیام خیام
دولتنا فاجاب ما دام بساط العدل فی هذه الدیار ن
مبسوطه اقتضا ایتدوکی اوزره عدل و دادی
پیشه ایدنمکله زمان دولتلری متمادی اولمق حسب
حاللری اولدی شعاع شمس کبی صالدقلری تجلی
اطرافه کیرشدی و ظل طوبی کبی سایه استیلالری
اکنافه ایرشدی ادنی خادملری مصره سلطان

اولوب

اولوب عربلری ملك عزیه مالك اولدیلر و بنو فکر
بصره و بغداد سلامن و کورجیلری دریای محیط
و سبته پایمن ایرکوردی حبشه حبشی کوندردیلر
یمنك تخوستن یمنه دوندردیلر کمندلری چینی ملك
ماچینه ایردی تیغ هندیلری ولایت سند یا زنکلره
زخم ایرکوردی مشعشع ولایتن شعشعه سیف
و سنان ایله مشرق دین ایلدیلر تاتار مملکتن
برقوناق ایلدیلر افلاق قلیچلریندن افلاح بولمیوب
دیارلرن الاق بولاق ایلدیلر که سردارلرن چه
عمده اسیر سپهسالارنه له بو نه بلادر دیدرتدیلر
روس سرحدروسی پایمال ایتدیلر بغدان بوغ
دان دینجه عذاب نکال ایتدیلر فرنکه زنکلرو دیلر
الامانه الامان دیدرتدیلر ماجرک ماجراسی نیجه
کتاب اولور خوادکر قانی ایله هر وادی یر
سیلاب اولور دیم بویك کلیساسین یقدلر
چاغنه اولدلر طقدیلر قزل الماده سبب مسلمی
پیدا ایتدیلر اهل تارک کارینی فریاد وایوا ایتدیلر
ممالك محروسه لرنده اشاعه معروف و اغاثت
ملهوف ایتمکی کار و شرعله تمسکی کردار و عدلی شعار

حاکم مسلم عدلدن عند الله وعند الناس سخطدر
ام حسب الذین اجترحوا السیئات ان نجعلهم
کالذین امنوا وعملوا الصالحات سواء محیاهم
ومماتهم ساء ما یحکمون بناء علی ذلک دور جور
اخر اولوب ان لربکم نفحات فی ایام دهرکم الا فتعرضوا لها صنوا
لها امر خلافت وحفظ ختم نبوت سلاطین آل
عثمانیه ایردی نوعروس دولت انلره ال
ویردی بونلر بر عثمانی درکه نکین شرعی ملک یمین
وتیغ عدلی ملک نکاحلرینه المعلله ذی النورین
در وداد ودهش وکنشش وکشش ایشده و
بخشش بخشایشده کوششله مجمع البحرین در
بر عثمانیدرکه خطوط الجبنده رسم عثمانی کبی قانونلری
معتبردر وبر عثمانیدرکه نور ایمانلرندن شیاطین
اعدا اکبران اولمقده ابلیسدن بترودر بونلر
نیچه یوز ییلدرکه دیار رومده حکم راندر دهر بری کنشش
کبی خون اشامله کشورکیر وکیتی ستاندر سلاطین
ماضیه که کیمی چنکیزیان وکمی چراکسه اولمغله سلسله
لری البته یا مجوسه یا آوروس ویا انکروسه
ایرشوب غایت اعلاسنک جد اعلاسی نوشین

دواندر

نوشین رواندر که معبدلری کنشت زردشت
ورهبرلری مؤبدان ومعبودلری نار سوزان در
بونلرک اجدادنده کبران اولمیوب یا کلکده نتیکم کوهر
جد بار اندر بونلرک اجدادی پیغمبر اندر ارباع ربع
مسکونده وایام حرکت وسکونده شعر
لبیضة دین الله حام وحارس وباسط عدل للانام
وسایس وقد فاز کل العالمین برأیهم واحیوا
علوم الدین وهو دوارس فخواسین امام ابی ایوب
عدل وداد ایدیلر وجوار لرنده اولان امرای
اصلاح وارشاد ایدیلر انلر دخی فعلا وقولا لنفی
کنت معهم فافوز فوزا عظیما دیو انلره تابع و
عالمی صلاح وسداد ایله آباد ایدیلر مملکتلری من
کل فج عمیق ومن جمیع بلد سحیق اهل حقه مطاف
ومسیر وارباب علم وفضله مرجع ومصیر اولمغله
دولتلری روزافزون وسلطنتلری دعای خیر
ارباب قلوب وکشوفله امتداده مقرون اولدی
بیت برومند باد اهمی آن درخت که در
سایهٔ آن توان برد رخت که از میوه ارایش
خوان بود که از سایه آسایش آن بود وبر خصلت

دفتر انبیا درلدی و آخره خاتم خاتمیه اورلدی اول
سر مکتوم اولدی و اول باب مختوم اولدی نیابت
نبوت دخی امرایه انتقال ایلدی امرا و سلاطین
فراز کنکر اقباله پرواز ایلمکله طالع انلره خلافت
حقیقت و نیابت نبوتی بر وبال ایلدی وجعل
فیکم انبیاء وجعلکم ملوکا آیتی شامل الدرایتنده
اولان ترتیب یرین بولدی اول زماندن برو
امور شرع و عدل و احکام تحدث و باس بر موجب
وتلک الایام نداولها بین الناس بعد الخلفاء
الراشدین والائمة المهدیین کاه امویون
وکاه عباسیون وکاه مغاربه وکاه صقالبه
وکاه سبکتکینی وکاه آل بویه کاه ساسانیان
کاه سامانیان وکاه چراکسه کاه ایوبیان وکاه
سلجوقیان طایفه سنه تسلیم اولوب انلر
عالمه فرمان بر و بنی آدمه سرور اولوب قرنا بعد
قرن اخلافلری اسلافلرینه متابعت و متابعت
ایدوب بری برندن تناوب و تداول و تعاقب
ایلدیلر و بو دخی معلومدر که اکرچه خدای مجیدک
اموری بر وفق یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید

چون

چون وچرادن عاری در لکن هر حکمی نیجه حکمی متضمن
و هر سر کارده نیجه سر کامن اولدوغی ظاهر و غیر مستوریدر
و لهذا حکمة بالغهٔ ربانیه بونی تقاضا ایلرکه کاهی خلق
مظهر جلال و جبروت و مورد سطوت و رهبوت
اولوب عباد الله احکام عبودیتی تغییر ایدوب
ان الله لا یغیر بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم موجبنجه
حق تعالی دن نعمتی تغییر ایدوب کفره و ظلمه نک
اوزرنه کذلک نولی بعض الظالمین بعضا بما کانوا
یکسبون موجبنجه کفره دن جنکیز و ظلمه دن تیمور
ناچیز بلاد و عباده مسلط و مستولی اولدیلر اول
عقوبته مستحق و قهر و غضبه لایق اولنلر ایله
نیجه بی کناهلر دخی واتقوا فتنة لا تصیبن الذین
ظلموا منکم خاصة مضمونی اوزره قوری یا ینجه
یاش بله یانار دیدکلری اوزره اول حاکم ظالمک
ظلمنه بله مظهر اولورلر اما کفره دن اولان حاکم
شول مسلمله بردکلدر که ولایت اسلامه مسلطدر
افمن شرح الله صدره للاسلام یکمون لا یشرح و
اهل اسلامدن اولان والی دخی داکه جاده شرعی
عدلدن عدول ایده دنیاده و آخرتده رتبه و درجه

اولوب کذلك علماسی دخی کمثل الحمار یحمل اسفاراً
موجبنجه خواب وخورده مثل خر عوالم تقدسدن
عیالم تدنسه دوشدکلری سببدن خردن بله مؤخر
در بناءً علی ذلك کمینك فطرتی عدل اوزره مفطور
وکمینك فطنتی ظلم اوزره تجبور درکمی صلاح وسداد
اوزره سرشت اولمشدر وکمینك چین جبین
یزینه فسق وفساد وسرنوشت اولمشدر شعر
وفی الناس حمار وفی الناس انجم ° وفی الناس دینار
وفی الناس درهم ° وفی الناس صداف وفی الناس
جوهر ° وفی الناس ذو نطق وفی الناس ابکم ° و
فی الناس من لو سالت رایته ° هو النیس الا انه یتکلم
وکم بغلة تمشی بسرج مذهب ° ابوها علیها راکب متنعم
بناءً علی ذلك واعتناءً لما ذکر هنالك امور ناسی
تنقید واحکام الهیه یی تنفیذ ایچون براولو الامر
لابد درکه مظلوملری ظالملردن حراست وظالملری
مظلوملر ایچون سیاست ایده انلر دخی ایکی قسم
ایدی برقسمی رسل وانبیا وبرقسمی سلاطین وامرا
قسم اول ارسلنا رسلنا بتبلیغ احکام الهی ایدرلردی
وقسم ثانی اولو الاحکام الهیه نك اجراسنی کماهی ایدرلردی

ولولا

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت
الارض ولكن الله ذو فضل علی العالمین بو
وجهله اول ایکی ودیعهٔ بدیعه زمان رسول الله
صلی الله علیه وسلمه کلنجه مسند ومرسل ابادی انبیا
وامراده متداول اولدی بیت نزد خرد
شاهی وپیغمبری ° چون دو نگینند ویك انگشتری
تا اول زمانه دگ که نوبت سلطنت نبوت
اول محرم حرم اسرار ربانی ° ومحترم حریم اسرار سبحانی
دارس علوم الشرایع ° ودارس رسوم الشنایع
المقصود من ایجاد الممالك ° واسجاد الملائك محمد
رسول الله صلی الله علیه وسلم وظایف نظایف
صلوات ولطایف ظرافت محمدات که خلوص
اخلاص ° وخصوص اختصاص ایله تعبیه ونسیم
تسنیم تسلیم ختامه مسك عبیر عنبر آمیز تو فیر وقرین
ایله تعبیر اوله ° وصنوف صروف دهور ومرور
وکرور شهور ایله غیر قابل التغییر وله انك روح
روانه نثار اوله نوله‌سم وعلی آله واصحابه ° و
احبائه واحبابه ° وعلی عترته واتباعه ° وعلی
امته واشیاعه ° حضرتنك نامنه اورولدی

شرعندن صریح ایدوب اقارب دخی اولور
اجانب کبی شفاعتدن بعید اولدوغنک آیتی
وانذر عشیرتک الاقربین دردر وصلات صلوات
واصلات حضرت صدیق اکبرک روانته که اول اهل
ردتی فتنه اقامت اتمکله قامت دینی راست
ایلدی دخی فاروقک روانته که درۀ عدالتی طرۀ
زلف اسلام ایدوب حضرت ذی النورین سحاب
حیا واستحیاسیله اول باغ جماله آب وردی وابو
الحسنین علی المرتضی شانه دندانۀ سیف وسنانله
اول طرهیه تاب وردی وسایر آل واصحابک
روان پاکنه اولسونکه هر بری اول گلستان اسلامدن
خار وخاشاک کفری ازاله ایچون غزو وجهاد ایلدیلر
وثانیا اول باغک کللری شکفته وخندان وچمنلری
تازه وتریان اولمغیچون سیلاب عدل وداد ایله سیراب
اتمکه تشمیر ساق اجتهاد ایلدیلر وبعد حدس
وقیاس ایله مبرهن بلکه بالبداهه مشاهد ومعیندر
که بو کل مخلوقات بر خالقه ودکلی ذوی الارواح بر رازقه
محتاج اولدوغنه کثرت موجودات ووفرت مصنوعات
شاهد عدلدرکه لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا

لفسدتا چونکه خزانۀ کنت کنزا مخفیا مضمونک
طلسم کمونی مفتاح ارادات الهیه ایله مفتوح اولدی
اسطقسات اربعه واخلیجی ثلث وتضاد امزجه
واختلاف ابنیه ایله معادن ظهوره آتدی بعده
ترکیب ثانیده نفس نباتی ظهوره آتدی ترکیب
ثالثده نفس حیوانی پرور ایدوب درجۀ رابعه
ده که چرخ چهارم سپهر مهر دانش در بشر حاصل اولندیلر
فاحببت ان اعرف موجبی اوزره اظهار کنز
مخفیدن غایت وغرض بع حیدر خلق لکم ما فی الارض
جمیعا مقتضاسنجه جملۀ موجودات قشر وانسان
لبدر ومقدمات موجوداتدن نتیجه زمرۀ بشردر
که مظهر احکام نفع وضر ومورد شئون خیر وشر
در بو اصله متفرعدرکه انسانک اصنافی اولوب
مشمولاتنک جنس عالیسی تکمیل نفس ناطقه وتهذیب
اخلاق بشریه وامداد قوت قدسیه ایله افضلیت
علی الملائکه مراتبنه راقی اولدوغی واندک علماسی
انبیاء بنی اسرائیله موازی ایدوکی خبر صادق شارعله
ثابتدر ونوع سافلی اولئک کالانعام بل هم اضل مدلولی
اوزره سک وخوک لنک ولوکردن دون ومغلو

محمدت بی نهایه اول محمود حقیقی یه که عنوان منشور
ملک لا یفنی ملکوتی که قل اللهم مالک الملک در طغرای
غرای قبالهٔ مستحیل الاستحاله بقای سطوت جبروتی
کل شیء هالک در بو مدعی نک شاهد ثبوت مضمون
صحت نموفی لا یأتیه الباطل من بین یدیه ولا من
خلفه تنزیل من حکیم حمید در قوللرینک کندویه تقربنه
نص قاطع ونحن اقرب الیه من حبل الورید در وهر
امرلرنده قضا و قدر مضا و نفاذ اقتضاسی ترقبنه
برهان ساطع یفعل الله ما یشاء و یحکم ما یرید در
گاه جمالله تسلی سنک وجه جمیلی وما ربک بظلام
للعبید در وگاه جلاله تجلی سنک دلیل جلیلی
ان بطش ربک لشدید در یأجوج فتن و مأجوج
محن دار الملک امن و امانه و سرحد حضور و
اطمینانه یول بولمغه سیاست وانزلنا الحدید
فیه بأس شدید بر سد سدید در و بلاد و عباد

عباده ظلم و جبر ونله تسلط و استیلا ایدنلرک جناب
خساری حقنده وعید پر تهدیدی
در و درود ثنا و زود که منبع عین عرش
و عین شرعدن برموجب فیهما عینان تجریان
قلب المؤمن عرش الرحمن اولان جان و جنانه
فیضان و جریان ایده و میزاب قلم بیان و بنانله
ریاض نعت جمیلی رسول جلیله روان المکلله سبزه
زار مرقد سید سادات رسل و انبیا ایشادان
سیراب ایدوب روح پاکلرین شاد و روان ایده
که گروه امتی سوی سلامت و سداده دلیل اولدی
معاشره روان دین شوایع ظن و تخمینده
گمراه و تباه حال تباه اولمغیچون شموع شعائر شرایع
اسلامه هادی السبل اولدی باب شرع امین شرعی
نگهبان اولوب باغ شرعی عدیم العدیل ولدی
امتی خیر امت و شرعی احسن شرایع اولمغله دینی
دایم و باقی و بدیع العدیل اولدی شرع و سنتینه
اتباع ایدن اتباعی حقنده دنیاده امداد و اعانتی
شافی و شامل اولدوغنک بینه برهانی و اخفض
جناحک لمن اتبعک من المؤمنین در و دائره حلقه

٤٤١٥

وقف بدر البدور الباهرات في بديع الخلافة والمقامات السلطان
ابن السلطان السلطان ابو الارشاد عثمان خان ابن السلطان
مصطفى خان جعل الله بره ذخرة للدار الآخرة
والخزانة المعدة لجمع المعارف ودروس الكمالات
وانا الداعي له الحاج ابراهيم حنيف المفتش باوقاف
الحرمين المحترمين عفو له

ب ٤ ٩٠

١٩

ترجمه كتاب سياسات شرعيه في صلاح الراعي والرعيه للشيخ تقي الدين ابي العباس احمد بن تيميه المسمى بمعراج الايالة ومنهاج العدالة

Ibn Taymiyah

Tercüme-'i kitāb-ı Siyāsāt-ı şer'iye

١٧٧

١٩ ترجمة كتاب سياسات شرعية

CEMAL IŞIN MİKROFİLM SERVİSİ

Tepebaşı - 147/1 Tel : 44 43 50 İstanbul.

No. : 8 - A

İsim / Nom: PROF. NİYAZİ BERKES

Kitabın adı / Nom du manuscrit: TERCÜME-İ SİYASET EL-ŞERİYE

Numarası / Numèro du manuscrit: 2315

Kütüphanesi / Bibliothèque: NURUOSMANİYE

Varak adedi / Nombre de pages: 174

Eb'adı / Surface: 215 x 123 - 149 x 67

Çekiliş tarihi / Date: 23/1/958

İzahat / Observations: YEŞİL BEZ GÖMLEKLİ, MIKLEBLİ

4136914